Szolgatárs

Baptista lelkésztájékoztató IV. évfolyam 4. szám • 1995. augusztus

A TARTALOMBÓL

HIRDESD AZ IGÉT!

J. Tracy: A New England-i nagy ébredés 1
Győri Kornél: Az igazi öröm 3

BIBLIATANULMÁNY

Karasszon I.: A III. és a IX. parancsolat 6
K. E. Lowery: Ézsaiás 6:9-13 exegézise 9

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Dr. Boross G.: Hogyan készüljek egy normál vasárnapi igehirdetésre? 11
Dr. Kovács Gy.: A gyülekezet-plántálás bibliai példái 14

TANULMÁNYI SZEMLE

Győri K.: A Szentlélek személye és műve 18
Szirtes A.: A dicsőítés fogalma és gyakorlata a Bibliában 21
Sípos Ete Álmos: Kicsoda az ember? 27

ISTEN NÉPE A CSALÁDBAN

Dr. Haraszti S.: Én és az én házam 31

ÉNEK-ZENE A GYÜLEKEZETBEN

Jobbágy István: A magyarországi baptista gyülekezeti és kóruséneklés múltja és jelene – IV. 33

"...SOKAN ÉLNEK MÁSKÉPPEN..."

Szalai András: Holics-szekta 36

MISSZIÓTÖRTÉNETI SZEMELVÉNYEK

Kiss L.: A Békehírnök és az Igazság Tanúja alapításának centenáriuma 38

SZEMELVÉNYEK A SZÁZADELŐ BAPTISTA SAJTÓJÁBÓL

A Friedensklänge írásaiból 41

INNEN-ONNAN

Dietrich Bonhoeffer emléke 47
Eutanázia, stb. 47
A Forrás Alapítványról 50

SAJTÓFIGYELŐ 52

KÖZÖSSÉGI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI

Tudósítás a BTA tanévzáró- és felvételi vizsga eseményeiről 55

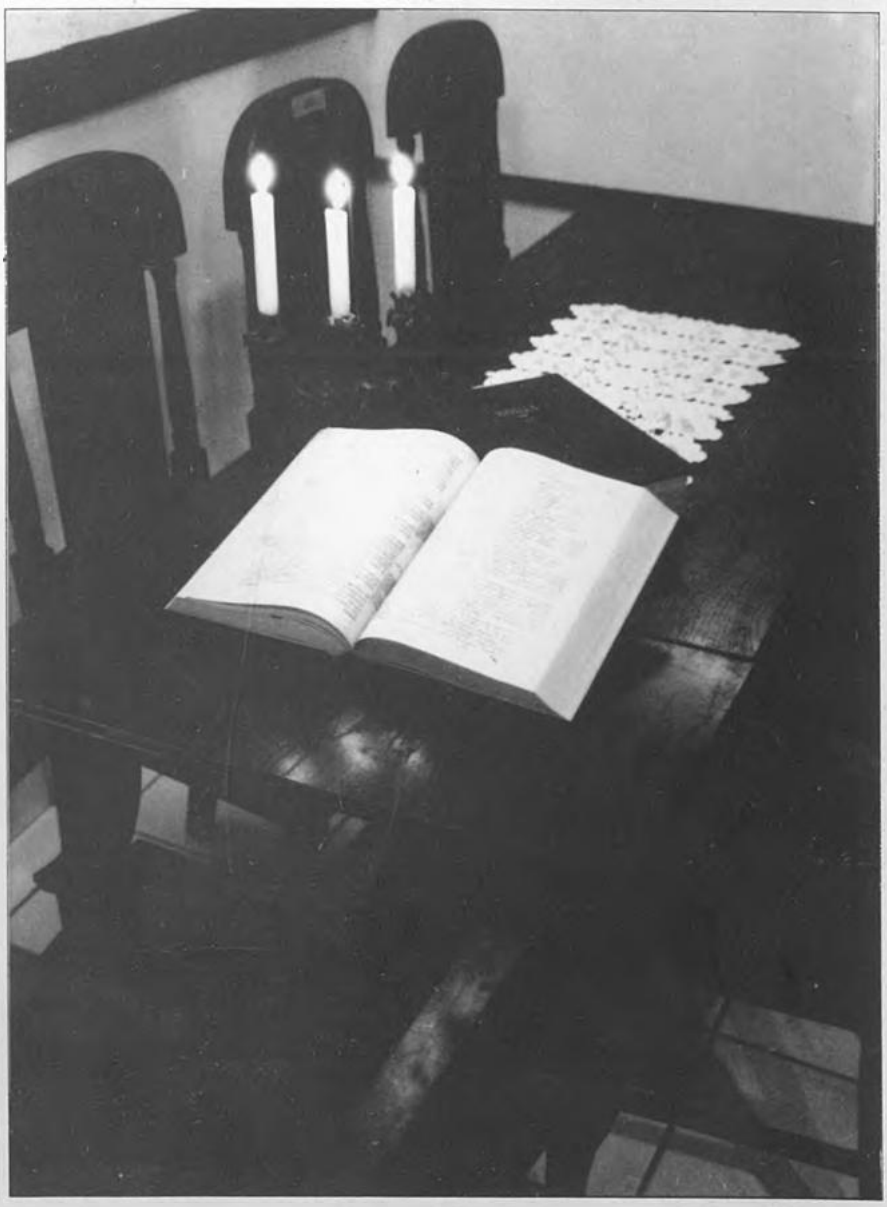
ILLUSZTRÁCIÓK GYŰJTEMÉNYE 64

VIDÁM ESETEK 61

Címlap foto: Békefi Iván

„...ÉN ÉS AZ ÉN HÁZAM NÉPE AZ URAT SZOLGÁLJUK!"

CIKK A 31. OLDALON

SZOLGATÁRS

Baptista lelkésztájékoztató

A Magyarországi Baptista Egyház kiadványa

Szerkeszti: Kolozs Nagy János
Lukács Tamás
Felelős kiadó: a Szövetségi Tanács
Szerkesztőség címe: 1062 Budapest, Aradi u. 48.
Tel: 132-23-32, 132-79-85, Fax: 131-01-94
Nyomás: O Pont – Nemes Felelős vezető: Győri Énok
A folyóirat önköltségi áron megvásárolható és előfizethető a Baptista Kiadónál.
Egy szám ára: 250- Ft. Előfizetési díj egy évre: 1.500- Ft,
külföldre: a mindenkori postaköltség felszámításával.
Megjelenik kéthavonta
ISSN 1218-425X

„Így tanultátok ezt
...
szeretett
szolgatársunktól,
aki
a Krisztus hű szolgája
értetek."
/Kol 1:7/

HIRDESD AZ IGÉT!

Joseph Tracy

A New England-i nagy ébredés 1740-ben

Az "1740-es nagy ébredés" nem szorítkozott egyetlen egy évre. Az a vallásos mozgalom, amelynek az év eseményei látványos részévé lettek, Northampton-ben kezdődött 1734-ben, és folytatódott 1742-ig, sőt sok helyen még tovább is. Elindulásának közvetlen okát az idősebb Edwards "A hit általi megigazulás" tanáról szóló prédikációsorozata szolgáltatta. E sorozatban a leghatékonyabbak azok a prédikációi voltak, amelyekben azt bizonyította, hogy "minden szájnak el kell némulnia" az ítélet napján, és "soha semmi sem tartja vissza a gonosz embereket a pokoltól, csak Isten puszta jó tetszése". Edwards maga tett róla bizonyságot, hogy semmilyen előadássorozat nem járt "nagyobb áldással, mint azok, amelyeket a bűnösök megváltásáról és Isten abszolút szuverenitásáról, valamint Istennek az imákra adott válaszáról tartottunk..." Ezekről a tanokról szóló előadásai mindig hatalmasak voltak; de a hallgatókra gyakorolt hatásuk kiértékelése érdekében meg kell vizsgálnunk, hogy akkor milyen volt New England és a világ vallásos állapota.

New England korai napjaiban csak egyháztagok kerülhettek bármilyen tisztségbe vagy szavazhattak a választások alkalmával. Ezt gyakran úgy emlegetik, mint a puritánok bigottságának és uralkodó szellemének bizonyítékát, de jogtalanul. Ez így volt mindig, és ma is így van a keresztyén világban, – kivéve azt, hogy a legtöbb esetben az uralkodás örökletes volt és egyáltalán senki sem szavazott. Az egész keresztyén Európában – mind a római katolikusok, mind a reformáltak körében – az embereket csecsemőkorukban megkeresztelték és az egyház tagjainak tekintették, hacsak valamilyen ok miatt ki nem közösítették őket. Gyermekkorukban tanították őket a hit és istentisztelet bizonyos formáira, majd befogadták őket az úrvacsorai közösségbe, a püspök által adott "konfirmáció" révén, ha voltak egyáltalán püspökök. Ahol pedig a presbiteri rendszer uralkodott, ott a jelölteket a hittételek és a katekizmus alapján vizsgáztatták. Igaz, a vezető püspök vagy a presbiter megkövetelhette a jelölttől, hogy gyakorlati módon ismerje a keresztyénség igazságait, és elzárhatta az Úr asztalát azoktól, akik az újjászületés semmi jelét sem bizonyították. De a valóságban nem ez történt. Az Úr asztalától való megfosztással – vagyis a kiközösítéssel – együttjárt bizonyos polgári jogoktól való megfosztás is, és ezt a legtöbb országban a polgári kormányzat által végrehajtott büntetés követte. Ha Angliában valakit kineveztek valamilyen polgári vagy katonai tisztségre, akkor a hivatalos egyházban az úrvacsora vételével kellett "minősíteni". Persze sokan csak azért vettek úrvacsorát, hogy magukat "minősítsék" a tisztségre, aztán életük további részében teljesen elhanyagolták. Az a lelkész, aki visszatartotta az úrvacsorát a kérelmezőtől, polgárjogi sérelmet követett el, és vád alá helyezhették. Ha pedig vádiratot nyújtottak be ellene, a bíróságon kellett bizonyítania, hogy megfelelő alapon döntött, vagy pedig vállalnia kellett a következményeket. Amikor John Wesley, a metodizmus alapítója elhagyta Georgia államot, hogy visszatérjen Angliába, bírósági eljárás volt folyamatban ellene, mert egy fiatal hölgyet megakadályozott az úrvacsorázásban. Az akkori törvények szerint az Úr asztala minden megkeresztelt előtt nyitva állt, akik megtanulták a hitvallást és katekizmust, és nem követtek el olyan bűncselekményt, amit a polgári bíróság "botrányos"-nak ítélhetett volna.

Az újszövetségi rendeléseknek ez a kiszolgálása teljes összhangban volt a keresztség általi újjászületés tanával, amit a római katolikusok vallottak, és ez bekerült az anglikán egyház liturgiájába is. Mert ha a keresztséget újjászületést létrehozó szertartásnak tekintették, akkor a kiközösítettek kivételével valamennyi megkeresztelt személy részt vehetett az úrvacsorázásban? Ahol nem ezt a tant vallották, mint például Skóciában, ott ezt pótolták azzal a feltevéssel, hogy minden úrvacsorázó újjászületett keresztyén. De hogy ez a feltevés valóságos alapon nyugodjék, azt is vallaniuk kellett, hogy az újjászületett és újjá nem született személyek közti különbség nem tűnik föl az emberek előtt; az újjászületés, legalábbis általánosságban, nem okoz nyilvánvaló változást, amire nézve az egyház tanítói vagy vezetői alapos vizsgálat alapján bizonyítékot találhatnának. Ezért mindenkit újjászületettnek kellett tekinteni, hacsak valamilyen botrányos vétség ennek az ellenkezőjét nem bizonyította. Az ilyen helyzetben levő lelkipásztorok prédikálhattak az újjászületés szükségességéről és annak bizonyítékáról, amit mindenkinek magának kellett megtalálnia saját magában. Ugyanakkor kifejezhették félelmüket amiatt, hogy hallgatóik közül egyesek még nem tértek meg, és sürgették őket az önvizsgálatra. De míg a vallás legfelsőbb tisztségeiben levők arra kényszerültek, hogy mindenkit valódi megtértként kezeljenek, az erről szóló prédikálás elég nagymértékben elhalványult. A megtéretlen úrvacsorázók remélték, hogy idővel majd átmennek az észrevehetetlen változáson, oldajárulnak az Úr asztalához, és még a lelkipásztori szolgálatba is beléphetnek. A prédikálás ritkán került összhangba az ilyen gyakorlattal.

New England puritánjai nem ezen az úton jártak. Úgy hitték, hogy amikor valaki "újjászületik", akkor változás történik az életében, aminek bizonyságát ő és mások is megláthatják; és hogy az újjászületett ember más, mint az újjá nem született, mert bizonyos lényeges jó vonások birtokába kerül. Ezért hajlamosak voltak arra, hogy akiben a vizsgálat nyomán nem találhatták meg a keresztyén kegyesség semmilyen bizonyítékát, azt újjá nem született emberként kezeljék. Ezért csak azokat fogadták be úrvacsorai közösségükbe, akiket "jóakaratú elbírálás" alapján újjászületett személyeknek tekintettek. Az 1648-ban kiadott Cambridge-i Platform főként e gyakorlat jogosultságával foglalkozik azokkal az ellenvetésekkel szemben, amelyekre a keresztyén világ más területein számítani lehetett.

Az újszövetségi rendelések kiszolgáltatásának ez a rendszere vetette meg az alapját mindannak, ami külö-

nösen jellemző "A prédikálás New England-i stílusá"-ra, és amiről olyan sokat beszéltek. A prédikátor előtt ott volt egy jókora gyülekezet sok tagja, akiket semmiképpen sem kezeltek újjászületett személyekként. A tagok saját magukat is megtéretlen, hitetlen nyomorultaknak tekintették, akikből hiányzott minden keresztyén vonás, és a széles úton a kárhozat felé haladtak. Általánosságban nemcsak attól tartottak, hogy az egyházhoz sok ilyen személy tartozott. A gyülekezeti följegyzések tartalmazták azok neveit, akikről feltételezték, hogy a menny felé haladtak; másokat pedig általános vélemény szerint úgy tekintettek, mint akik a pokol felé meneteltek. Megtéretlenséget, hitetlenséget, Istennel szembeni ellenségeskedést és bármilyen más bűnt láttak bennük és azokkal vádolták a hallgatókat, akik elismerték, hogy a prédikátor csak a kötelességét teljesíti. Innen származik az a New England-i szokás, hogy a hallgatókat kemény érveléssel vagy ráhatással az ellenállásból az egyetértés állapotába igyekeztek segíteni. De ez még nem minden. Mivel megtéretlen hallgatóikból hiányzott a hit, ezért nem hittek Isten igéjében sem, és nyilvánvaló, hogy nem lehetett őket megalázni a bizonyító igékkel és a Szentírás magyarázataival. Mint ahogy Pál Athénban tette, a dolgok természete és a hallgatók lelkiismerete alapján kellett érvelniük. Innen van az a "metafizikai stílus", amit be kellett volna vezetni még akkor is, ha Edwards sohasem élt volna. A prédikálás módja, természetesen, nagyon eltért attól, amit az Isten megtért gyermekeiből álló hallgatóság előtt alkalmaztak.

De a New England-i gyülekezetek már régen visszaestek eredeti szintjükről. Az 1662-es zsinat elhatározta, hogy ha valakit csecsemőkorban megkereszteltek, és "ha érti a hit tételeit, és nyilvánosan megvallja azok elfogadását; ha nem botrányos az élete, és ünnepélyesen, a gyülekezet előtt magáénak ismeri el a szövetséget, amelyben magát és gyermekeit az Úrnak adja, és alárendeli magát Krisztus irányításának az egyházban, akkor a gyermekeiket megkeresztelik". A szövetséget így elfogadó szülők még nem születtek újjá, ezért nem vettek részt az úrvacsorázásban. Ez a gyakorlat azonnal elfogadásra talált sok gyülekezetben és viharos ellentmondások után általánossá vált. Ezt nagyon természetes módon követte egy további változtatás. 1707-ben a northamptoni "tiszteletreméltó Stoddard" kiadott egy prédikációt, amelyben állította, "hogy a megszentelődés nem szükséges minősítés az úrvacsorán való részvételhez", és "hogy az úrvacsora megtéréshez segítő rendelés". Erre dr. Increase Mather válaszolt a következő évben; majd 1709-ben Stoddard kiadta a "Felhívás a tanultaknak; a szentek jogosultsága az úrvacsorára, jóllehet a szívükben még nem ment végbe Isten Lelkének megváltó műve." A Felhívás harmadik könyve érveket tartalmaz "annak bizonyítására, hogy a megszentelő kegyelem nem szükséges ahhoz, hogy valaki jogosultan vegyen részt az Úrvacsorán". Stoddard prédikációjában ezzel az állítással támasztotta alá érveit: "Egyetlen ország sem hanyagolja el ezt a rendelést, mint ahogy itt New England-ben is tesszük; és ahogy saját országunkban odahaza [Angliában], aztán Skóciában, Hollandiában, Dániában, Svédországban, Németországban és Franciaországban általánosan ünneplik Krisztus halálának az emlékezetét." Sok éven át erősen hajlottak az ilyen gyakorlatra, és valószínűleg egyes esetekben ténylegesen el is fogadták;* de ennek most első ízben lett nyílt és tehetséges szószólója. Ezt eleinte hevesen ellenezték, de hogy élvezzék és hasznosítsák a gyülekezeti tagság előnyeit – Stoddard befolyása alapján is –, eljött a nap Northampton-ban, és a gyakorlat hamarosan széles körben elterjedt New England más részein is.

E gyakorlat nyilvánvaló célja az volt, hogy megszüntesse a gyülekezeti fegyelmezést; mert a megtéretlen tagok általánosságban nem voltak szigorúak abban, hogy számon kérjenek valakit a tanításban és a gyakorlatban való tévedések miatt. De Stoddard presbiteriánus alapelveket vallott, és szerette volna bevezetni ezt a fajta kormányzási módot. Azt remélte ugyanis, hogy ennek keretében a megtéretlen tagok kevésbé engedetlenkednek.

De nem a fegyelmezés terén történt megalkuvás volt a legnagyobb gonoszság, amihez ez a gyakorlat vezetett. Mit kellett volna még tudnia a megtéretlen egyháztagnak önmagáról és örökkévaló kilátásairól? Mert e tanítás szerint azon az úton járt, amit maga Isten írt neki elő. Ebben a hitében nem gondolhatta, hogy súlyos bűnöket követ el, vagy nagy veszélyben van. Az ilyen ember nem érezte szükségét a megtérésnek. Minek kellett tekintenie a megtérést? Nem olyan változásnak, amely által az ember engedelmeskedni kezd Istennek; hiszen feltételezése szerint már elkezdett neki engedelmeskedni, és még mindig megtéretlen maradt. Nem volt tehát jogos, hogy bármelyik pillanatban változást követeljenek tőle; mert Isten már adott neki valamilyen feladatot a megtérése előtt is, amit ő teljesített. A megtérést valamilyen titokzatos áldásnak gondolhatta, amit Isten a maga idejében megad azoknak, akiket arra választott. De ennek hiányáért az engedelmes bűnöst, aki hűségesen haladt az Isten által neki előírt pályán, inkább sajnálni, mint hibáztatni lehetett. Lelkipásztorának tekintélye alapján és a látszólagos érvelés hatására elhihette, hogy enélkül nem nyerhetne megváltást. De lelkiismerete sem követelhette ezt tőle Isten jó akarata igazságos feltételeként, és nem nagyon félhetett attól, hogy Isten eltávolítja őt ebből a világból, mielőtt megadná neki. De még ez sem volt minden. A megtéréssel kapcsolatos tévedésében minden vágya, imádsága és érte való fáradozása úgyis hiábavaló lenne. Ha erőlködne, küszködne és keresné azt, és saját maga igyekezne beledolgozni magát valamilyen új értelmi állapotba, akkor az sem használna neki, ha elérné. Hiába küszködne, mert hasztalanok lennének fáradozásai, és úgyis összetévesztené a megtéréssel.

Stoddard és sokan mások, akik elfogadták ezt a gyakorlatot, megfelelően és hűségesen prédikálták az igazságot; és prédikálásuk nagy mértékben szembenállt egyházi gyakorlatuk befolyásával. Valóban, az általuk hirdetett tanok és azok a tanok, amelyeket alkalmaztak a rendelések kiszolgáltatási rendszerében, egyenes ellentmondásban voltak egymással. Azonban igyekeztek elkerülni az ellentmondást, és úgy képzelték, hogy mindkettőt hiszik. Végül az egyház által láthatóan gyakorolt tanok azok fölé kerekedtek, amelyeket csak hirdettek; és a tagok érzése és végül maga a prédikálás is alkalmazkodott ahhoz az elmélethez, amely szerint az egyházat irányították és ahogyan a rendeléseket kiszolgálták. Ez egyre határozottabb formát öltött, mert azok a befolyások, amelyek bizonyos fajta adminisztrációt tettek szükségessé, megkövetelték az annak megfelelő tanítást is. Ezzel a kérdéssel is így történt. Csöndesen és fokozatosan erősödött az arminianizmus. Aligha ismerte el volna bárki, hogy arminiánus;

---

* Trumbull állítja, hogy egyesek Connecticutben már 1657-ben hangoztatták, hogy "az angliai egyházközségek, amelyek egyetértettek ezzel és folytatták összejöveteleiket Isten imádatában, igazi gyülekezetek voltak; és hogy azoknak az egyházközségeknek a tagjai, akik New England-re mentek, joguk volt minden egyházi kiváltsághoz, jóllehet még nem vallották meg a hit munkáját és a szívükben levő szentséget." Hist. Ct. 1:315. A Cambridge-i Platform a 4:5-ben határozottan tagadja, hogy az "együttlakás" ugyanahhoz az egyházközséghez való tartozás, és az embereket az egyház tagjaivá teszi.

de sok helyen a prédikálás egyre jobban kedvelte azt a meggyőződést, hogy a megtéretlen ember természetfölötti segítség nélkül is belefoghat olyan cselekedetekbe, amelyek előkészítik a megtérésre, és akik ezt vállalták, helyesen tették és aligha forogtak veszélyben.

Könnyű meglátnunk, hogy ez a rendszer elősegítette a megtéretlenek belépését a lelkészi szolgálatba. Ha valaki alkalmas volt az egyháztagságra; ha valaki ténylegesen szilárd alapon álló tag volt; ha valaki úgy élt, ahogy Isten megkívánta az ilyen emberektől, és a kijelölt eszközök felhasználásával haladt előre a még el nem ért lelki javak felé; ha a megtérés ilyen csöndes és észrevehetetlen ügy, hogy sem a jelölt, sem senki más nem tudja megítélni, hogy valaki átment-e már azon vagy nem; és ha szellemi képességei elegendőknek bizonyultak, akkor az ilyen embert miért kellett volna kizárni a lelkészségből? Távol legyen. A jelölteket megvizsgálták a kegyességük terén, de ez a módszer kezdett haldokolni. Jóllehet helytelenítették, hogy egyeseket megvádoljanak, senki sem vonta kétségbe, hogy sok megtéretlen lelkész került a szolgálatba. Stoddard, a "Felhívás a tanultakhoz" című munkájában abból a tényből kiindulva érvelt, amit készpénznek vett, hogy a megtéretlen lelkészeknek vannak bizonyos hivatalos kötelességeik, amiket az előírások szerint végrehajthatnak. De mindezeket a kérdéseket tisztábbá teszi az a történet, ami következik.

Sokan azt gondolják, hogy akik a cselekedeteik alapján várják az üdvösséget, természetesen, nagyon vigyáznak cselekedeteikre, amelyek által az üdvösséget szeretnék elérni. De másként történt, kivéve azt az esetet, amikor a korrupt lelkészek feltalálták a babonás szertartásoskodás rendszerét, hogy a cselekedetek helyett azt tartsák igen jónak. A mennyre való előkészületet úgy tekintették, mint ami saját hatáskörükön belül volt, és maguk dönthették el, hogy mikor vállalják. Mivel az üzleti élet és ez élet élvezetei figyelmet követeltek tőlük, ezért a vallást "alkalmasabb időszakra" tették félre. Nem gondolták, hogy az ember állapota annyira rossz lenne, vagy hogy az attól való elmenekülés annyira fontos lenne, mint ahogy azok színlelték, akik tanították az ember teljes romlottságát és azt, hogy az ember teljesen Istentől függ a helyreállás érdekében. Ezért hanyagolták el a lélekkel való törődést, vagy elfogadhatónak tartották az ingadozó és helylyel-közzel gyakorolt figyelmet. Ennek következménye egyre növekvő erkölcsi lazaság lett anélkül, hogy a mennyben való reménységük csökkent volna.

Így süllyedtek egyre mélyebbre New England területén. Az ébredések ritkábbak és gyengébbek lettek. Sokan voltak a gyülekezetekben, sőt a lelkészi szolgálatban is, akik a megtérés előkészületei között tétováztak. Az egyház és a világ közti különbség kezdett szertefoszlani. Az egyházi fegyelmet elhanyagolták, és az erkölcsi lazaság áthatotta a gyülekezeteket. De talán sohasem volt általánosabb és bizonyosabb a menny elérésének a reménye, mint éppen akkor. Alkalmi ébredések szakították meg ezt a hanyatlást, és az egészséges tanítás prédikálása fékezte sok helyen, különösen Northhampton városában. De az emberi lelkiismeretben az igazsághoz való ragaszkodás szomorú módon még ott is eltűnt. A fiatalok engedték, hogy sodorja őket a könnyelműség és a veszélyes szórakozások, és a megosztottság szelleme gonosz gyümölcsöket termett az öregek között.

Edwards befolyása által fokozatos javulást tapasztaltak. Az illendőbb magatartás és a tanulékonyság szelleme lett nyilvánvaló a fiatalok körében, és a szülők sokkal jobban kezdtek törődni gyermekeik erkölcsi és lelki életével. Egyes illetlen és kérdéses szokásokat abbahagytak. Olykor megtérések fordultak elő, és a vallásos élet javítása érdekében számos társulatot alakítottak.

Időközben az arminianizmus térhódítása annyira nyilvánvalóvá lett, hogy riadalmat okozott. Növekedése észrevehetetlen és felismerhetetlen volt; és az ilyen vádolást abban az időben rágalomként utasították vissza. Az arminianizmus szószólói azt mondták, hogy ők csak a korábbinál ésszerűbben magyarázzák a kálvinizmus bizonyos tanításait, hogy elkerüljék az igazságot akadályozó egyes nehézségeket. Ez természetes volt. Az arminianizmustól annyira féltek, hogy most nehéz is megértenünk. Az emberek még nem felejtették el azt a széles körben elterjedt gonoszságot, amely a cselekedetek általi üdvösség tanából fejlődött ki. Emlékeztek rá, hogy annak befolyására az emberek már nem bíztak Krisztusban mint üdvösségük egyedüli alapjában, és ehelyett a vezeklések érdemeiben és a papok által előírt fölajánlásokban kezdtek bizakodni. A pápaság története kioktatta őket arra, hogy a cselekedetek általi üdvösség tanítása nagy embertömegeket hajt a papság rabszolgaságába. Akkor abban a tévhitben éltek az emberek, hogy a papok írják elő nekik a megváltó cselekedeteket, különben örökre elkárhoznak. Azt is jól megtanulták, hogy amikor a papság ilyen nagy hatalomra tesz szert, gonoszok kerülnek soraiba, és hamarosan romlottá és keresztyén-ellenessé válik. Ezért az arminianizmus ellen alkalmazott egyik érvelés abban az időben csaknem állandóan az volt, hogy utat készít a pápaságnak. Amikor például John Wesley az arminianizmust prédikálta, azzal vádolták, hogy álruhába öltözött jezsuita. Annak a kornak az emberei nem úgy látták a pápaságot, mint most. A pápaság akkor nem kért türelmet, nem beszélt a különböző szekták egyenlő vallásos jogairól. Erőszakkal is igyekezett mindenkit megalázkodásra késztetni a hármas korona előtt. Nagy-Britannia csak nem régen utasított ki egy titkos pápai hatalmasságot, és örököse, a "Szélhámos", igyekezett szövetségre lépni Franciaországgal és más pápai uralkodókkal, hogy haderő segítségével nyerje vissza trónját. A pápai türelmetlenség áldozatai, akik az üldöztetések miatt menekültek el Franciaországból – amit a Nantes-i Ediktum visszavonása követett –, még mindig éltek valamennyi protestáns országban. New England új lakói még nem voltak biztonságban a bennszülöttek csatabárdjaitól, akiket a kanadai francia jezsuiták ösztönöztek és segítettek. Franciaország még nem adta fel azt a reményt, hogy ezeket a protestáns gyarmatokat birodalmához és a római katolikus egyház uralkodási területéhez csatolja. Azok a kegyetlenkedések, amelyekre mindenki emlékezik, és azok a veszélyek, amelyek az emberekre leselkedtek, mindenkivel megtanították, hogy a pápaság hamis, zsarnoki és gyilkos rendszer, és elpusztítja ellenségeinek testét és barátainak lelkét. Minden érték biztonsága, akár e világon, akár az eljövendőn, a reformáció tanainak görcsös fenntartásától függött. Ezért a hittől való eltávolodás problémáját nem nézték közömbösen. Az emberek nem akarták elhinni, hogy újonnan fölfedezett magyarázatuk éppen annak a hitnek a feladása volt, amit próbáltak megmagyarázni. Nemcsak a kegyesek közt volt riadalom, hanem Edwards így tájékoztat minket: "Sokan, akik Krisztus nélküli állapotban képzelték magukat, úgy tűnt, attól féltek, hogy Isten majd visszavonul országuktól, és be kell adniuk a derekukat a máshitűségnek és korrupt alapelveknek. Ezzel együtt eltűnik az a lehetőségük is, hogy megszerezzék az üdvösséget. Akik meg egy kicsit bizonytalanok voltak az eddig nekik hirdetett tanok igazságában, attól tartottak, hogy mellékutakra tévednek. Úgy tűnt, nagy törődéssel és aktivitással érdeklődtek afelől, hogy valójában melyik úton kell közeledniük, hogy Isten elfogadja őket."

Ford.: dr. Gerzsenyi László

(Folytatása következik)

Győri Kornél

AZ IGAZI ÖRÖM

"Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljetek!" /Fil 4:4/

Elhagyatott, szomorú embert láttam, és bennem önkéntelenül is felvetődött a kérdés: Miért vigasztalan, miért nem tud örülni? Miért?

A Belváros szombat esti forgatagában oldalba taszított sok sietó ember. A fényreklámok hívogatva, szórakozást ígérve villogtak. Nyüzsgött, tülekedett ifjú és vén, férfi és nő, örömöt keresve. Ezek az igyekvő emberek nem voltak szomorú arcúak, mint az a bús, magányos ember, de éppen mohó sietségük árulta el őket: nekik nincs örömük, hiszen az után futottak.

Mi azt valljuk, hogy ismerjük a boldogságot, az öröm nálunk lakik. Mégis, hogyan lehetséges az, hogy ha egy-egy minden mástól megcsömörlött boldogtalan kereső közénk téved, néha nálunk is csak az öröm látszatával találkozik? Nem jól van ez így! Alapigénk is arra buzdít, hogy változtassunk ezen!

I. AZ IGAZI ÖRÖM HIÁNYA A BETEG LELKI ÉLET JELE

Az általános emberi felfogás a vallásos életet összekapcsolja a lemondással és az örömtelenséggel. Ez a megállapítás érvényes a csak külsőségekhez és élettelen vallásos cselekményekhez ragaszkodó keresztyének életében, de nem vonatkozik Jézus Krisztus élő hitű követőire, mert bennük az Isten Lelke munkálkodik, és "a Lélek gyümölcse... öröm..." (Gal 5:22).

Ha az öröm nem sugárzik arcodról, ez a jobbik esetben lehet, hogy jóindulatú tévedés eredménye. Sok hivő hiszi azt, hogy a Krisztus követőihez az elfojtott mosoly és a gyászos öltözet illik csupán, és hitetlenségre gyanakszik ott, ahol ezt a hivő élet külsőségekben is megnyilvánuló egészséges derűje váltja fel. Aki ebben a tévedésben nőtt fel, könnyen örömre fordíthatja életét azáltal, hogy szíve örömét engedi felszínre jutni.

A legtöbb szomorú keresztyén azonban nem azért szomorú, mert nem mer örülni, hanem azért, mert nem tud!

Látod, örömtelen Testvérem, ez a Te bajod is. Nincs uralma még feletted az örömöt gyümölcsöző Léleknek. Nincs élő közösséged Jézus Krisztussal, nem vagy igazi hivő. Lehet, hogy valaha találkoztál a Megváltóval s az ingyen kegyelem lehetőségével, de nem tudtad magad teljesen megtagadni. Jobban bíztál a saját erődben, mint az ingyen kegyelemben, és ezért a végső lépéssel adós maradtál. Szomorúsággal távoztál el, mint a gazdag ifjú. Elszalasztottad a nagy alkalmat. Majdnem teljesen, tehát egyáltalán nem fogadtad el Őt.

Ez a találkozás – a szabadulás elutasított lehetősége – vádol, és emiatt életed alacsonyabbrendű a teljesen hitetlen ember életénél is. Hogyan lehetséges ez? Megkísérlem, hogy a kérdésre megadjam a magyarázatot.

A bűn szolgaságában vergődő ember teste viszonylagos szabadságot élvez a Sátántól, elrabolt lelkéért cserébe. A bűntudatot nem ismeri és igy nyugodtan élvezi rövid ideig tartó, szempillantásnyi örömeit (Jób 20:5). Ezzel szemben az az ember, aki majdnem megtért, már ismeri a bűnt, csak nem fogadta el a bűnbocsánatot. A Lélek szabadságát nem ismeri, önfeledten jót cselekedni nem tud. Önfeledten vétkezni már nem mer, ezért törvényekkel, szabályokkal béklyóba veri testét és a legsúlyosabb rabságra kárhoztatja magát. Kétségbeesett vergődésében joggal kiált fel így:

"Tilalomfa erdőben járok.
Előttem árok, mögöttem árok.
Körülöttem sűrű, fekete gondok,
vigyázva lépek, némán szorongok.
Tilalomfa erdőben élek
mohó vágyaimtól jaj, de félek.
Álmaimat mind bilincsbe vertem,
kalitkában sír leopárd lelkem.
Tilalomfa erdőben élni,
daltól, kacajtól, örömtől félni,
szárnyat lekötni, mindig kerülni,
sohse dalolni, sohse repülni.
Ez az én átkom, végzetverése,
bűntelenségem nagy büntetése.
Tilalomfák közt aggódva járok,
Előttem árok, mögöttem árok..."

Borzalmas ez az önsanyargató vergődés! Hogyan is örülhetne az, akinek istene mindenre leselkedő rendőr? Az ilyen ember sorsa valóban szánandóbb, mint azé, aki sohasem találkozott még Jézussal.

A gyógyulást, az öröm ajándékát, a vergődő szív csak Jézus Krisztustól nyerheti meg, mert *"Krisztus megváltott minket a törvény átkától, amikor átokká lett érettünk"* (Gal 3:13). Ő könnyű igát ígért, ezt kell elfogadnunk, vagy pedig méltán ér bennünket Pál apostol szemrehányása: *"Ennyire oktalanok vagytok? Amit Lélekben kezdtetek, most testben fejeznétek be?"* (Gal 3:3).

De nem! Mi Lélekben akarjuk befejezni, amit Véle kezdtünk. Elindulunk és megkeressük az öröm forrásait, mert öröm kell nékünk!

II. AZ IGAZI ÖRÖM FORRÁSAI

A Szentírás könyveit át- meg átszövi az öröm gondolata. A gondos tanulmányozás során kitűnik, hogy Isten az öröm legfőbb, végtelen forrása. Tőle jön és Hozzá tér vissza az öröm: *"Túlárad az öröm, ahol Te vagy"* (Zsolt 16:11), *"Szívem és testem ujjong az élő Isten felé"* (Zsolt 84:3), valljuk a zsoltárok szavaival. Így ujjongott az ószövetségi ember századokkal a Fiú földrejövetele előtt. Mennyivel több okunk van az örvendezésre nékünk, mert mi *"láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttének dicsőségét"* (Jn 1:14), mert mi tudjuk, hogy *"Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök életet vegyen"* (Jn 3:16). Krisztus halála végtelen öröm forrása mindazok számára, akik Őt hittel elfogadták.

Az örömről beszélve nem hallgathatom el, hogy ez nemcsak vér, hanem könny szülöttje is, mert valóságos, mély bűnbánat nélkül lehetetlen örömhöz jutni. Aki megpróbálja kikerülni a bűnbánatot, az csak magának okoz vele súlyos lelki kárt. Az Úr Jézus így szólt: *"Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak"* (Mt 5:4), de ez a sírás nem lehet akármilyen, mert másutt azt olvassuk: *"Az Isten szerint való szomorúság megbánhatatlan megtérést szerez az üdvösségre"* (2Kor 7:10). – Igen, a bűnös nő bűnbánó zokogására is bűnbocsánat volt a válasz és e bocsánatnak a nyomán telt meg élete és szíve romolhatatlan örömmel.

De nemcsak a jóvátett múlt és a békességes jelen miatt van okunk az örvendezésre, hanem a Krisztusban elrejtett dicsőséges jövendő miatt is. Hisz drága ígéretünk van: *"Mikor a Krisztus, a mi életünk megjelenik, akkor majd ti is megjelentek övele együtt dicsőségben"* (Kol 3:4). Már most is nagy az örömünk, de ez csak halvány előképe annak a szem nem látta, fül nem hallotta örömnek, amelyet Jézus Krisztus az ő országában készített számunkra.

III. AZ IGAZI ÖRÖM ÁLDÁSAI

Az öröm erő a kisértésben. A bűn mindig örömöket ígér, ezért a kisértésben csak az tud megállni, aki olyan lelki örömök emlékét és megtapasztalását hordja magában, amelyeket a bűn csak elrabolni képes, de pótolni nem tud. Legyen telve a szívünk igazi örömmel, s akkor megszégyenülten kullog el ajtónk elől a Sátán!

Az öröm erő a szenvedésben, mert akiben örvendező reménység van, az tud tűrni a háborgatások idején is (Róm 12:12), és még a hitpróbából is áldást merít. Hisz tudja, hogy a hit megpróbálása kitartást szerez és a Krisztus szenvedéseinek részestársává avat (1Pt 4:13). Ezért örülhetünk a szenvedésnek és vallhatjuk Pállal együtt: *"De ha kiontatik is vérem... örülök és együtt örülök mindnyájatokkal"* (Fil 2:17).

Az öröm erő a lelki életben. Szárnyakat ad az imádságnak, mert nem kényszerű kötelesség, hanem meghitt együttlét az Úrral, az örömmel mondott imádság. Gyönyörködés az Úrban, aki meghallgatással jutalmaz (Zsolt 37:4). A szolgálat igazi szolgálattá lesz, béresekből fiakká lépünk elő és az eredmény megsokszorozódik. Még a köznapi munka is könnyebb örvendező szívvel, mert kevésbé fáraszt, mint a lélektelenül, komor szívvel végzett robot.

Az öröm új látást ad. Két ifjú kirándult együtt a hegyekbe. Ugyanazt az utat, tájat látták mind a ketten. Mégis, amikor beszámoltak élményeikről, a kettő nem egyezett. Az egyik igy beszélt: "Láttunk néhány görbefát, unalmas, zöld füvet, egy patakot (ebbe majdnem beleestem), aztán jött egy vihar, jól eláztatott bennünket, kár volt az egész napért, a fáradságért." Bosszúsan legyintve befejezte mondókáját. A másik ifjú igy beszélt: "Gyönyörű utunk volt, igazi kirándulás! Láttunk a szellőben szelíden bókoló fákat, bársony pázsitot, amelyre olyan jó volt leheveredni. Végig kisért bennünket a halkan csörgedező patak. Délután jött az égiháború, fenségesen dübörögve és sokágú, fénylövelő villámaival. Megáztunk igaz, de ez nem ronthatta el hangulatomat." Szeme csillogott, amikor beszámolója végére érkezett. – E példán jól szemlélhetjük a "hangolás" fontosságát. Az öröm jól hangol, egészséges látást ad. Megtanít arra, hogy mindig előnyösen tudjam értékelni a meglévőt. Egyszóval: megelégedetté tesz.

IV. AZ IGAZI ÖRÖMBEN GYAKOROLNI KELL MAGUNKAT

Pál apostol egy helyütt a benne lévő két törvényről igy beszél: *"Gyönyörködöm ugyan az Isten törvényében az első ember szerint, de látok egy másik törvényt tagjaimban, amely az én elmém törvénye ellen hadakozik és engem foglyul ad a bűn törvényének, amely tagjaimban van"* (Róm 7:22-23). Ez az Ige megérteti velünk azt, hogy miért és honnan van néha szomorúság az újjászületett ember életében.

Az Isten törvényének engedelmeskedő belső ember öröme szünet nélküli attól a perctől kezdve, hogy bűnbocsánatot nyert. Ám a bűn törvénye alá rekesztett külső ember állandóan kisértésben van, és olykor-olykor vétkezik, ezért – vagy valami próba miatt – a külső ember néha az örömtelenség állapotába jut, de a belső emberben akkor is megvan az öröm, csak háttérbe szorul. Mint ahogy a bűn nem maradhat meg, nem állandósulhat a hivő ember életében, az Istentől való elszakadás veszélye nélkül, éppen úgy nem maradhat meg a külső ember örömtelensége sem, mert a belső ember örömének kialvását vonná maga után. Ezért a belső ember a Szentlélek hathatós támogatásával az örömtelenség okának és magának az örömtelenségnek a kiküszöbölésén munkálkodik. Ilyen törekvésről tanúskodik Dávid fohásza is: *"Tisztíts meg vétkemből izsóppal és tiszta leszek, moss ki engem, és fehérebb leszek a hónál. Hallass vigasságot és örömöt velem, hadd vigadozzanak csontjaim, amelyeket szétzúztál... Add vissza nékem szabadításod örömét"* (Zsolt 51:9, 10, 14).

A hivő ember fontos feladata, hogy a Lélek ösztönzésének engedve, a belső ember munkáját támogatva gyakorolja magát az igazi örömben. Igy a belső öröm át tudja hatni és képes uralma alatt tartani külső emberünket.

Istent nemcsak érzelmeinkkel, hanem elsősorban értelmünkkel és akaratunkkal követjük. A megszentelt értelem és akarat hathatós segítség az öröm megtartásában és növelésében. Ha lelkedben van öröm, értelmed keresse a módokat és akaratod vigye véghez mindazt, amivel az igazi örömöt növelni tudod!

Kezdd mindig imádsággal és igeolvasással a napot! Ez félsikert jelent az örömteljes hivő életért folytatott harcban. Jeremiással együtt igy tehetsz majd bizonyságot: *"Ha szavaidat hallattad, én élveztem azokat; szavaid örömömre váltak és szivem vigságára"* (Jer 15:16). Ha csak egy mód van rá, használd ki a lelki énekekből fakadó örömöt is. Ha reggeli csendességedhez még az ének is hozzátartozik, egész napra való felejthetetlen útravalóra tettél szert, mert az ének végig kisér egész napodon.

Ragadd meg a közösség gyakorlásának alkalmait. Kérdd az Urat, hogy segítsen ebben: *"Emlékezz rám, Uram, népedhez való jóságodban, látogass meg segítségeddel, hogy láthassam választottaidhoz való jóságodat, örvendhessek néped örömén, dicsekedhessem örökségeddel"* (Zsolt 106:4-5). Te magad is növeld a mások örömét azzal, hogy örömödet megosztod testvéreiddel. Az Úr napja, a vasárnap, legyen a derű és a lelki felüdülés napja, mert *"Ez a nap az, amelyet az Úr rendelt: örvendjünk és vigadjunk ezen!"* (Zsolt 118:24).

Valami megzavarta az örömödet? *"Vedd számon az áldást, nézd meg egyenként. Lásd, az Úr kezéből mennyi jó is ért".* Valahogy igy: "A drága Jézus megszabadított bűneimből, jó Atyám gondviselését naponta érzem, Ő óvott, vezetett. Most zord a kedvem. Ó, de rossz bizonyságtevő a borús arcom. Lelkem derűje ömölj, áradj szét! Ki Jézusé nem szomorú!" Dúdold csak el magadban: *"Ó boldog nap, amelyen én, Megváltóm elfogadtalak..."* (HH 522). Ne engedj teret az unalomnak! A tétlenség a bűn melegágya, a bűn az öröm gyilkosa. Mennyi munka vár reánk! Egy perc sem múlhat el haszontalanul. Szolgálj! A szolgálat: öröm. Tégy bizonyságot! A bizonyságtevés nyomán öröm fakad másban és benned is. Fordítva is áll ez: az öröm, amely lényedből sugárzik, a leghatásosabb bizonyságtétel Krisztusról.

Végül még egy eszközt javaslok, amelyre eddig talán nem is gondoltál: a természetet. Bizonyságtétele ez írott kijelentés mellett csodálatos gazdagsággal beszél Isten dicsőségéről és hatalmáról. Ha testeden erőt vesz a fáradság és elfásul a lelked, csak nézz fel az égre! Nappal, amikor derűsen kéklik, vagy éjszaka, amikor a csillagnyáj hallgatva legelészik sötétlő bársonyán. Csodáld a mezők pompás virágait és végy mély lélegzetet az erdő üde levegőjéből. Keresd olykor a csendet, a gondolatérlelő magányt, hogy Istennel találkozhass. Ó, ha ilyen csodálatos az alkotás, milyen lehet akkor az Alkotó? Észre sem vetted és már is eltűnt a bú. Kár lenne ilyen hathatós örömkeltésről lemondani!

"Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljetek!"

Szentlélek által, ma bennünket szólít meg ez az Ige. Az illanó, hamis örömök bűvköréből, vagy a csüggedt szomorúság sötét barlangjából, az igazi öröm örökké tartó élvezetére hív. Ezt az örömöt a betlehemi pusztán hirdette meg az Úr angyala, néhány együgyű pásztornak, és azóta milliók és milliók szívét hangolta derűre, bizonyítva azt, hogy valóban olyan öröm, *"amely az egész népnek öröme lesz, mert megszületett... a Megtartó"* (Lk 2:10-11).

Az "egész nép"-be bele tartozol Te is, a Megtartó néked is megszületett. Ő a Te Megváltód. Igaz örömét osztogatva téged is vár. Mire vársz még? Fogadd el, amit kinál!

Örülj az Úrban!
Örülj az Úrban mindenkor!

Ámen.

(Szeged, 1964. december 1.)

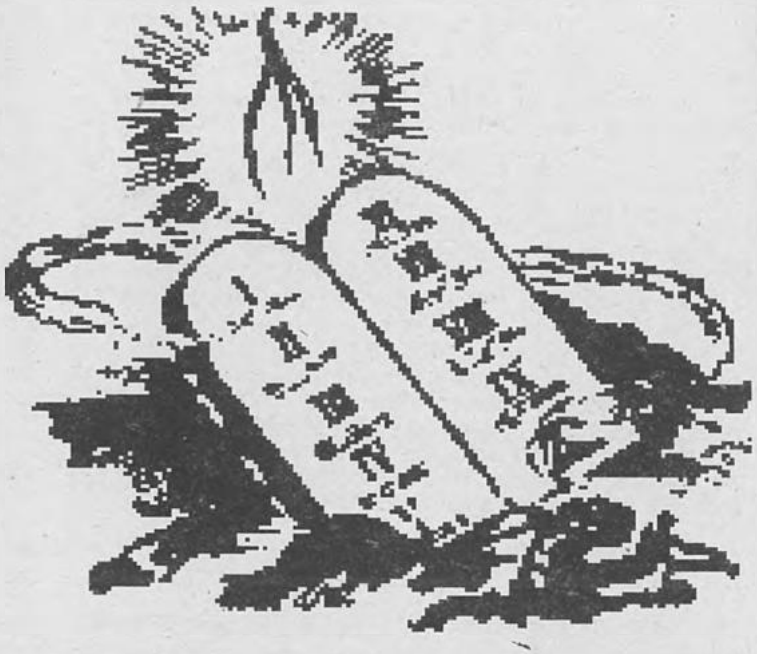
bibliatanulmány

Karasszon István

A III. és a IX. parancsolat*

Nem könnyű úgy véleményt nyilvánítani e két parancsolatról, hogy a szerző nincs tisztában azzal: mi a magyar hallgatóság konszenzusa a Tízparancsolat kutatása terén. Épp ezért szabadjon néhány általam föltételezett konszenzust megfogalmazni – annak kockázatát vállalva, hogy esetleg némelyik olcsó igazságnak fog tűnni, vagy egy másik tarthatatlan föltételezésként hat a magyar kutatók előtt.

1. Abból indulok ki, hogy a Tízparancsolat hosszú érlelődési és hagyományozási folyamat eredménye. Mivel stabilizálódott hagyományanyagról van szó (melyen belül egy szó eltérésnek is jelentősége van), így az egyes parancsolatok keletkezési ideje, valamint a végső redakció szereztetése meglehetősen nehezen határozható meg. Terminus ad quem azonban mindenképpen a Deuteronomium keletkezése, hiszen ott már jelen van a Dekalógus, éspedig hasonló formában, mint a 2Móz-ben. Az ott jelentkező kisebb eltérések a deuteronomiumi teológia sajátosságai, így az egyes parancsolatok során tárgyalandók. Szabad azonban azt is föltételezni, hogy a Tízparancsolat talán már a Deuteronomium előtt elnyerte végső formáját, esetleg már a fogság előtt.

2. Nem bizonyult különösebben gyümölcsözőnek a Tízparancsolat kutatásakor a klasszikus forrás-elmélet. Eszerint ugyan az Elóhistának kellene tulajdonítanunk a Tízparancsolatot; ez a nézet viszont figyelmen kívül hagyja a 2Móz 20 és 5Móz 5 közötti szoros rokonságot. A – relatív – sikertelenség bizonnyal az anyag sajátosságában rejlik: stabil formulák esetében a szerzőség kérdése igen nehezen dönthető el, hiszen ilyen formulákat bárki átvehet és művébe illeszthet. Így hát még akkor is keveset mond a forráskritikai besorolás, ha sikeresnek bizonyul, hiszen a hagyományozás folyamatának tényleges sajátosságát aligha képes kifejezésre juttatni.

3. Sajnos a formakritikai analízis is csak relatív eredményeket ért el – legalábbis eleddig. *A. Alt* ugyan az apodiktikus jog körébe utalja a Tízparancsolatot – ez a lépése viszont még akkor sem jelent előrelépést, ha helyes, hiszen nem juttatja kifejezésre a Tízparancsolat egyes darabjainak formai sokféleségét. Márpedig a Tízparancsolatban találunk pozitív megfogalmazású parancsolatokat (pl. V. parancsolat) és tiltásokat (pl. VI. parancsolat). Találunk közöttük indoklással ellátott parancsolatokat (IV.) és önmagában álló parancsolatokat (VIII.), sőt az "etikai Dekalógus", illetve "kultuszi Dekalógus" (2Móz 34:11-26) is tartalmaz kultuszi vonatkozású utasításokat (ld. II. parancsolat). Következésképp a "Sitz im Leben") meghatározása tekintetében sem sikerült eleddig semmilyen konszenzust kialakítani.

Az eddigi megállapításokból kiderül, hogy a konszenzus inkább negatív jellegű, azt írja le, hogy "mi nem", s az egyetlen pozitív kiindulópont az lehet, hogy egy rendkívül hosszú, s bizonnyal bonyolult hagyományozási folyamat végeként állhatott elő a Dekalógus, az egyes parancsolatok szereztetésétől számítva bizonyos idő eltelte után.

A III. és IX. parancsolat vonatkozásában még egy probléma társul mindehhez, ami sajátos módon fogalmazza meg a hagyományozás folyamatára irányuló kérdéseket. Az Ószövetségi Szekció vezetői bizonnyal erre akartak feleletet adni, amikor egy előadás tárgyává tették a két parancsolatot: ti. mi a különbség e két parancsolat tartalma között, mi indokolja a hagyományozásban, hogy két külön parancsolat foglalkozzék a hamis esküvel? A mi logikánk szerint ui. a IX. parancsolat önmagában elegendő lenne:

---

* *Elhangzott a Doktorok Kollégiuma 1992. augusztus végi ülésén, az Ószövetségi Szekcióban.*

ló-ta ca ne be ré ca ká c éd ságer
(5Móz szerint: c éd sáv')

"Ne tanúskodj hamisan a felebarátod ügyében"

Miként az 1Kir 21 esetéből értesülünk, a héber perrendtartás nem annyira a tárgyi bizonyítékok alapján dolgozott, hanem a tanúvallomásokat tekintette perdöntőnek (az említett passzus is az c wd ige hifiljével fejezi ki ezt). A tiltás tehát a IX. parancsolatban óvni kívánja az óizráeli jogszolgáltatás tisztaságát, s ebbe természetszerűleg bele kell értenünk a hamis esküt is. Vajon miért van az, hogy ezen túlmenőleg a III. parancsolat az Isten nevében mondott esküt még egyszer megtiltja? Hiszen csupán arról lehet szó, hogy a III. parancsolat a IX. parancsolatnak egy speciális esetét tárja elénk:

ló tisszá 'et-sém-jhwh 'e lóheká lassáv' kí ló
je naqe jhwh 'ét a ser-jisszá 'et-se mó lassáv'

"Ne esküdj hamisan Istenednek, JHWH-nak nevére, mert JHWH nem hagyja büntetés nélkül, ha (valaki) hiába esküszik nevére."

Vajon itt csupán arról van szó (többletként a IX. parancsolathoz képest), hogy Isten nevét kívánja megvédeni ez a parancsolat a profán használattól?
Ez ugyan beleillene a képbe; mégis feltűnő, hogy éppen a III. parancsolat nem árul el semmilyen félelmet a JHWH-név kiejtése vonatkozásában, hiszen kétszer is kimondja azt. Az 1975-ös új fordítás mindenesetre ilyen jelentést föltételez, amikor így fordít: *"Ne mondd ki hiába Istenednek, az ÚRnak nevét..."* Tény: a nászá 'et-sém kifejezés kissé furcsa, s a két jelentés fölött talán lehetne vitatkozni. A Targum Jónátán és a Pesitta viszont a fenti fordítást adja, s föltételezhető, hogy nem értett félre egy héber idiómát. Olyan igehelyek pedig, mint az 5Móz 6:13 (bise mó tissábé ca = nevére esküdj, ti. JHWH nevére) bizonyítják, hogy a szokás megvolt, s nem e szokás ellen tiltakozik a III. parancsolat, hanem az ezzel történő visszaélés ellen.

Egy újabb érv is van azonban a fenti értelmezésünk mellett, de egyszersmind amellett is, hogy a III. és IX. parancsolat független parancsolatként áll egymás mellett: Köztudott, hogy a Szentségtörvény is tartalmaz paralelt a Tízparancsolathoz, még ha nem is a teljes formához. Viszont mind a III., mind a IX. parancsolatnak megvan 3Móz 19-ben a megfelelője, így a 12. vers:

ló tissábec ú bise mí lassáqer we hillaltá 'et-sém
elóheká 'aní jhwh

"Ne esküdjetek hamisan a nevemre, és (ne) szentségtelenítsd meg a te Istened nevét. Én JHWH vagyok."

A mondat első fele bizonnyal megegyezik a Dekalógus III. parancsolatával, s itt kifejezetten az "esküvés" szó szerepel. Egészen bizonyos, hogy másik tradícióvonal áll a 3Móz 19:12-ben mint a 2Móz 20-ban és az 5Móz 5-ben, hiszen a terminológia erősen eltér, csak a tartalom marad ugyanaz. A továbbiakban viszont feltűnő, hogy a mondat nem kongruens: a paralelizmus második fele egyes szám 2. személyben folytatódik, jóllehet célja nyilvánvalóan az, hogy az első félmondatban foglaltakat magyarázza. A 12a és a 12b összekapcsolása azonban mindenképpen szekunder, így a Szentségtörvény külön sajátosságaként kell fölfognunk azt a nézetet, hogy az Isten nevére történő hamis eskü Isten nevének megszentségtelenítését jelenti. Elképzelhető, hogy Isten neve kiejtésének tilalma majd ebből a gondolatból fog kiindulni: a Dekalógusban magában azonban még nincs jelen. Nyilvánvaló, hogy más hagyományozó körökre kell gondolnunk a 2Móz 20 és a 3Móz 19 esetében; az előzőt ugyan még nem sikerült pontosan meghatározni senkinek sem, viszont a Szentségtörvény egy olyan fogság előtti törvénycorpus volt, amelyet később a Papi Irat olvasztott magába – így papi körökhöz való affinitása nem lehet vitás. Mivel a 3Móz 19 nem csupán ugyanazt a gondolatot tartalmazza, mint a Dekalógus, hanem már egy magyarázatot is ismer, ez talán arra enged következtetni, hogy későbbi, mint a 2Móz 20. Nem lehet vitás, hogy mindkettőnél későbbi az 5Móz 5 – az viszont már föltételezhető, hogy a Deuteronomium a 2Móz 20 már stabilizálódott tradíciójához csatlakozik, s csupán kisebb, igaz nem jelentéktelen változtatásokat eszközöl ki. (A mi esetünkben a seqer és a sáv' szavak változására szorítkozik mindez.)

Említettük, hogy a IX. parancsolatnak is megvan a parallelje a 3Móz 19:15-ben:

ló-tacaszú c áwel bammispát we ló-tisszá fe nédál
we ló tehdar pe ná gádol be cedeq tispót
ca míteká.

"Ne cselekedjetek gonoszul a törvénykezésben, s ne a szegény arcát tekintsd. Ne részesítsd előnyben a gazdagot, hanem igazságosan ítélkezz honfitársad (ügyében)."

Itt már kiáltóan jelentkezik, hogy a 3Móz egészen más miliőben mozog, mint a 2Móz 20: a "felebarát" (ré ca) és a "honfitárs" c ámít) kétségtelenül ugyanazt jelenti, ám ez utóbbi esetében a 3Móz saját kifejezésével van dolgunk, ami e könyvön kívül csupán egyszer fordul elő (Zak 13:7). Az összehasonlítás mégis rendkívül tanulságos: hiszen magyarázza az cáná c éd seqer (sáv') meglehetősen szokatlan fordulatát, éspedig azáltal, hogy kifejezetten említi a törvénykezést (vö. a mispát szót). Itt most figyelmen kívül hagyhatjuk, hogy minden bizonnyal a 3Móz 19:15 összetett egység; az első félmondat máris világossá teszi, hogy jogi folyamatról van szó, amelynek tisztaságát kívánja megóvni a 3Móz 19:15 tiltása illetve parancsolata. A gyanúnk tehát beigazolódik: az c ná c éd (seqer) jogi szakkifejezés, amely ritkán fordul elő az Ószövetségben, s ha az 5Móz 19:16 és 18. verseinek hinni lehet, leginkább arra vonatkozik, amit mi "büntetőeljárásnak" nevezzük, s ott is inkább a vádemelés fogalomkörébe tartozik. (Vö. HAL 606/b fordítását: "fälschlich beschuldigen".)

Ha mindez igaz, akkor már részben megtaláltuk az okát annak, hogy miért van szükség két külön parancsolatra a Dekalógusban. A IX. parancsolat egyáltalán nem általános jelentésű, hanem speciálisan a jogi intézményrendszer egyik fontos területére vonatkozik, a per tisztaságát kívánja megőrizni, s talán ezen belül is a hamis vád emelését tiltja meg. A III. parancsolat semmiképpen sem érthető úgy tehát, hogy a IX. parancsolat része lehetne, hiszen inkább még szélesebb a jelentése. Isten nevére esküdni ugyan kétségtelenül lehet a fentebb vázolt jogi eljárás során, de nem csak ilyen keretek között: úgy tűnik, a III. parancsolat vagy általánosabb, vagy pedig egészen más területre vonatkozik.

Úgy gondolom, komoly okunk van föltételezni: az utóbbiról van szó, nem az előbbiről. Kiindulásként figyeljük meg, hogy a Tízparancsolat deuteronomista változata egy helyen változtatja meg vizsgált szövegünket: a IX. parancsolat utolsó szavát (seqer helyett sáv'). A kutatást

minden bizonnyal félrevezette, hogy hosszú ideig keresték a különbséget e két kifejezés között. Még B. S. Childs is követi S. Mowinckel Psalmenstudienjét, miszerint a sáv' közelebb áll a mantikus vallásosság gyakorlásához és leginkább a varázslásra vonatkozik. Ez ugyan még lehet igaz: de a seqer szónak is van ilyen jelentéstartalma (vö. Hab 2:18 – de hasonló jelentést Ézsaiásnál és Jeremiásnál is találhatunk). El kell fogadnunk: a két szó fölcserélésének nincs komolyabb jelentéstani következménye, s a Deuteronomium tényleg paralel jelentésű, szinonim értelmű szót használt. Az érvelésnek más irányúnak kell lennie: míg a III. parancsban nem lehet megváltoztatni a lassáv' kifejezést, addig a IX. parancsolatban az c éd seqer és az céd sáv' váltakozásának nincs jelentősége. Ez azt jelenti, hogy a III. parancsolatban a lassáv' szó hangsúlyos – a mondathangsúly rajta nyugszik. Tehát: a mondanivaló nem az, hogy ne esküdj Isten nevére, hanem az, hogy hamisan ne esküdj Isten nevére. Mindennek el kell gondolkoztatnia bennünket afelől, hogy milyen jellegű lehet az az eskü, amit az izraeli hívő nem mondhat, s amelyről minden körülmény között bebizonyosodik, hogy Isten megbünteti azt. Úgy gondolom hiba lenne itt naiv vallásossággal vádolni az ószövetségi törvényhozást, miszerint ez az eskü valamilyen kijelentett dolog igazságára vagy hamisságára vonatkozna, s Isten büntetését ennek megfelelően helyezné kilátásba. Egy ilyen nézet ugyan elképzelhető, de soha nem lehet az alapja a törvényalkotásnak: a III. parancsolat tanúvallomása. Fel kell tűnnie, hogy amíg a III. parancsolatnak semmilyen kötődése nincs a múlthoz, hanem csak a jövőhöz (ld. a második félmondat imperfectumát, ami természetesen nem tagja egy prohibitivusnak: je ıaqe. Így joggal tételezhetjük fel, hogy az ilyen eskü nem *asszertorikus,* hanem *promisszív* jellegű volt, tehát ígéretet tartalmazott; a parancsolat értelme eszerint a JHWH nevére tett ígéret-eskü megtartása, amit maga JHWH garantál – avagy megbünteti a hűtlen ígérettevőt. Tehát: nem akkor él vissza valaki Isten nevével, ha e név segítségül hívásával tesz esküt, hanem akkor, ha ezt az ígéretet nem tartja meg. Ilyen eskü nemcsak hogy volt Izraelben, hanem több formula is bizonyítja elterjedt mivoltát: kó ja caşze e lóhím w e kó józíf egy jövőbeni cselekvés megerősítésére (1Sám 14:44), vagy a Tetragrammatonnal, ígéretként 1Sám 2:13. Ugyanilyen értelmű a haj jhwh fordulat is, ami szintén esküformula, s az esküvő fél jövőbeni cselekvésére vonatkozik (vö. 1Sám 26:16). Úgy tűnik tehát, hogy az óizráeli gondolkodás lényegesen erősebben tett különbséget az *asszertorikus* és a *promisszív* eskü között, mint azt mi gondolnánk; ezért volt szükség két parancsolat beiktatására a Tízparancsolatban. E kettőt bizonnyal megkülönböztette még a 2Móz 2 a sáv', illetve a seqer szavak disztinktív használatával. Úgy tűnik, a Deuteronomium ezt már nem vette észre, s ezért mosta el a különbséget, amikor a IX. parancsolat végén is a sáv' szót használta – jóllehet ott valószínűleg nem szándékozott még a 2Móz semmilyen mantikus értelmet sugallni.

A fenti gondolatok hipotetikus jellegéhez kétség sem férhet; az asszertorikus és promisszív eskü megkülönböztetése (annál is inkább, mivel az előző nem szükségszerűen eskü formájában lép fel) olyan feltételezés, amelyet jó lenne minél erősebben integrálni az Ószövetség szövegében. E téren viszont meglehetősen gyéren csordogál a bizonyítékok forrása. Jóllehet mindkét típusú esküre lehet példákat felhozni, de hogy az óizraeli gondolkodás valóban egymás mellé rendelte volna – s így persze meg is különböztette volna – a két típust, az nehezen bizonyítható. Talán egyetlen locusként említhetem itt a Hós 4:2-t, melynek tökéletesen kielégíthető fordítását olvassuk az 1975-ös szövegben. A prófécia itt egy bűnlajstromot tartalmaz, melynek során az első szemikolon két igét hoz egymás mellett:

"Esküdöznek és hazudoznak..."

A próféciai Ige érdekes sajátossága, hogy infinitivus absolutusban hozza az igéket – ami persze nem kivétel a héber grammatikában, hiszen az általános, folyamatos cselekvésre a héber nyelv szokta alkalmazni ezt az igealakot is. A két héber ige mármost: 'áló we kahés (az elválasztó akcentus, a zákér mutatja, hogy itt meg kell állni, mert vége az első félmondatnak). Az 'lh ige jól ismert az Ószövetségben: szinte kizárólag átok-formulák összefüggésében fordul elő, akár főnévi, akár igei formáját tekintjük (vö. 5Móz 29:18). Hasonló a jelentése a föníciaiban, illetve az óarám nyelv jaudi dialektusában (vö. DISO 14.1.). Az arab jelentése azonban inkább az eskü fogalmához áll közelebb. Mindezt csak ezért tartottam fontosak elmondani, mert a mögötte álló khs piélje éppenséggel nem ilyen precíz jelentésű, hanem sokkal általánosabban a hazudozásra, becsapásra, cserbenhagyásra, vagy valaminek a letagadására vonatkozik (többször a kzb igével parallelben). A két ige tehát éppenséggel nem szinonim, hanem egymást kiegészítő jellegű – a próféta gondolkodásában egymás mellé tartozik. Összetartozóságában viszont ugyanazt a kettősséget mutatja, mint a III. és IX. parancsolat kettőssége is: Az eskü-átok előre mutat: promisszív; a hazugság-tanúskodás visszafelé: asszertorikus.

Hóseás minden bizonnyal az istenhitből fakadó erkölcsi érzék szószólója. Miként tudjuk: ezzel nem állt egyedül. Ha a fent megszerzett mozaikokból valamilyen hagyománytörténeti láncot akarnánk összeállítani, úgy azt kell föltételeznünk, hogy az általa megfogalmazott gondolatok később az óizraeli intézményekre nézve is meghatározókká váltak. Az átok-eskü persze egyre inkább csak az egy Istenre vonatkozhat, így a JHWH nevére mondott fogadalom széles körben elterjedt, de mégis szűkebb területére korlátozódik. A hazugság tiltása pedig megtalálja az utat a jogszolgáltatás formulái között: a tanúskodásban illetve vádemelésben. Feltételezhető, hogy ennek recepciója két irányban történt meg, melyek közül a 2Móz 20 képviseli az egyiket és a 3Móz 19 a másikat, az inkább papi jellegűt. E második fejleszti ki aztán az eskü tisztaságának parancsolatából a JHWH név tiszteletének követelményét. Mivel mindez még megtörténik a fogság előtt, a 2Móz formuláját még előbbre kell datálnunk, a késői királyság korára, sőt azt is feltételezhetjük, hogy a III. parancsolat második fele ("mert JHWH nem hagyja büntetés nélkül, ha valaki hiába esküszik nevére") nem későbbi kiegészítés, hanem precízírozza a jövőbeni megvalósulás vagy büntetés tényét. A folyamat végső pontja a Deuteronomium, amely a IX. parancsolat utolsó szavánál mutatja: már nem érzékeli a két parancsolat közötti éles különbséget úgy, mint a 2Móz.

Tanulmányunkban bizonnyal több hipotetikus lépést engedtünk meg magunknak. Mindez önmagában nem baj – csak az a fontos, hogy milyen elvtől tesszük függővé hipotéziseinket. A fenti sorok abból indultak ki, hogy a III. és IX. parancsolat hagyományozása nem ad hoc folyamat volt az örökölt hagyományanyagnak. Ha ez tényleg megfelel a valóságnak, akkor az igazságtól fenti hipotéziseink sem járhatnak messze.

Kirk E. Lowery

Ézsaiás 6:9-13 exegézise

I. Az író célja

Ézsaiás tájékoztatni akarja olvasóit a neki adott üzenet isteni céljáról: (1) ítélet szakad Júdára, mert nem akarja hallgatni és megérteni a próféta üzenetét, ezért az ítélet elkerülhetetlen (6:9-10); (2) az ítélet tartalma az, hogy az egész népet fogságba viszik Júda földjéről, és ezzel együtt a földek és városok nagymérvű pusztulása következik be (6:11 13).

Jóllehet Ézsaiás próféta elbeszélésként mondja el azt a történetet, amelyben ez a szakasz található, ez valójában az Úr szava, és ő adja a parancsot prófétájának a 9-10. vers szerint. A történet elmondása által világossá válik, hogy Ézsaiás elsődleges célja a neki parancsot adó Úrtól kapott tájékoztatás részleteinek ismertetése az olvasókkal. A szakasz az irodalmi forma alapján két fő részre oszlik: van egy párbeszéd, ahol először az Úr szól, aztán a próféta kérdez, majd az Úr válaszol a kérdésre. Tehát a szakasz elsődlegesen Isten Ézsaiáshoz, és közvetett módon Júda népéhez intézett szavait tartalmazza.

Az első két vers (6:9-10) tele van iróniával és szarkazmussal. 2Pt 3:9 mondja, hogy Isten nem akarja, hogy bárki elvesszen, hanem azt akarja, hogy mindenki megtérjen. Fontos megjegyeznünk, hogy Péter is a bekövetkező ítélet összefüggésében mondja el megjegyzését éppen úgy, ahogy itt is látjuk. Ennek és sok más példának az alapján, ahol Isten állandó készségét fejezi ki a megtérés elfogadására, azzal összegezem, hogy a 10. vers elsődlegesen szarkasztikus jellegű. Magát ezt a szakaszt idézik az Újszövetségben: Mt 13:13-15; Mk 4:12; Lk 8:10, és valamennyi esetben a példázatok rejtett üzenetére történő utalásként fordul elő. Az ApCsel 28:26-27-ben Pál elszántan próbálja meggyőzni a zsidókat arról, hogy Jézus az ő Messiásuk. Pál a Róm 11:7-11-ben ennek a szakasznak az idézésével tagadja, hogy a zsidók nem térhetnének meg. Tehát az újszövetségi írók aláhúzzák ezt az értelmezést: azáltal, hogy nem akarják hallgatni és fölfogni Isten üzenetét, a zsidóknak viselniük kell a megtérés hiányának következményeit. Abban az igyekezetében, hogy megdöbbentse hallgatóit és megragadja a figyelmüket, Isten olyan módon beszél, mintha ő akadályozná a megtérésüket. A valóság az, hogy Isten el akarja érni az ő megtérésüket. Jóllehet Ézsaiásnak az a célja, hogy tájékoztasson minket az Úrtól kapott megbízatásáról, észre kell vennünk, hogy az Úr célja az, hogy meggyőzze hallgatóit a megtérés szükségességéről, mielőtt a már jelenleg is súlyos következmények még jobban megnehezülnének.

A szakasz második részében (6:11-13) Ézsaiás megkérdezi, hogy "az" (egy ki nem fejezett tárgy) meddig marad érvényben. A kérdés tehát az, hogy a "micsoda" meddig tart. A legtermészetesebb ezt megelőző téma a nép lelki vaksága. Egy másik eshetőség szerint Ézsaiás azt kérdezi, hogy mennyi ideig kell teljesítenie Istentől kapott parancsolatait. Inkább az előző megoldást tartom helyénvalónak, mert az természetesebben illik bele az Úr válaszába: Júda nem fogja megérteni, vagy nem fogja elfogadni a bűneiből való megtérésre szóló felhívást, amíg az ítélet véglegesen rá nem szakad. A végső pont a Júdában található fizikai állapotok leírása. Ilyen körülmények Júda történetében először Kr. e. 586-ban következnek be, miután Nebukadneccar elpusztítja Jeruzsálemet és a népesség nagy többségét elhurcolja.

Egyes írásmagyarázók véleménye szerint Jahve közvetlen szavai csak a 6:11f-ig tartanak, nem pedig a 6:13 vers végéig. Ennek az az oka, hogy 6:12a-ban harmadik személyként utalnak Jahvére; azzal érvelnek, hogy Isten nem utalna önmagára ilyen módon, hanem az a természetesebb, hogy Ézsaiás beszél a 12. és 13. versben. Ezen érvelés ellen fölhozhatjuk, hogy a 12. és 13. vers jelentős új anyagot tesz a szöveghez, és – a 13. verssel kapcsolatban kialakított értelmezéstől függően – ez érzékelteti Izráel maradékának a helyreállítását. Vajon tényleg Ézsaiás tette volna hozzá ezt az anyagot, a saját elhatározása alapján (és nem csupán az ítéletet ismételte saját szavaival)? Nem gondolnám.

Mivel a legutolsó három mondat a 13. versben a כ "mint, ugyanúgy" szócskával kezdődik, e mondatok

pontos jelentése fontos a nép lelki vaksága végső pontjának meghatározásában, különösen azért, mert úgy látszik, hogy ezek a mondatok a hithű zsidók maradékára utalnak, akik túlélik az ítéletet. Azonban itt a héber szövegben számos nehézséggel találkozunk. A 13. versben a "sarjadék" leírására szolgáló héber מַצֵּבְתָּה szónak a hagyományos értelmezés szerint "emlékmű"-ként való fordítása nehezen illeszkedik bele az összefüggésbe. De ha a kivágott vagy elégetett fák összefüggésében, szó szerint értelmezzük ezt, akkor "ami áll", az "sarjadék"-ként érthető, és a 6:13 versnek mint egésznek megvan az értelme.

A כ használatával összehasonlított dolgok két csoportja a pisztáciamandula-fa és a tölgy mint Izráel népe. Hogy e fák természetes növekedési ciklusával van kapcsolatban az összehasonlítás, azt aláhúzza a זֶרַע "mag" alkalmazása, ami szimbolikus utalás Izráelre. Miként hasonlít Izráel ezekhez a fákhoz? Ezek a fák újból kisarjadnak a magból vagy a törzsükből, miután levágják vagy elégetik őket. Ugyanígy, Izráel ismét felnő azokból a "magvak"-ból, akik megmaradnak Izráel elpusztítása után.

A מַצֵּבְתָּה-vel kapcsolatos emez értelmezés melletti végső érv az, hogy a nőnemű névmási szuffixum legvalószínűbb jelöltje ugyanaz az utalás, mint amire más nőnemű névmások és igei ragok utalnak a 13. versben: הָאָרֶץ "az ország" a 6:12b-ben.

II. A nagyobb összefüggéssel való kapcsolatok

E fejezet nagyobb összefüggése Ézsaiás 6:1-13, aminek ez az idézett fejezet az utolsó szakasza. Ézsaiás könyvének hatodik fejezete Ézsaiás szolgálatra szóló elhívásának és a Jahvétól kapott megbízásnak és útbaigazításoknak a története. Az író célja a hatodik fejezettel kapcsolatban az, hogy tájékoztasson minket Isten szentségéről, amit Jahve megkíván ahhoz, hogy ítéletet küldjön egy olyan népre, amely nem akar engedelmeskedni ennek az igazságnak. A 6. fejezet Ézsaiás könyvének bevezető részét zárja, amelyben bemutatja a főbb témákat, és ez is egy azok között.

Ez a mostani igeszakasz a szent Isten előző leírásának az alkalmazása. Egy ennyire szent Istennek miként kell bánnia egy olyan néppel, amelynek a lelki fölismerése annyira szegényes, és nem hallgat és nem engedelmeskedik még akkor sem, amikor az ítélet már elkerülhetetlen? Isten teljesíti a Mózes ötödik könyvében megfogalmazott átkokat, amelyek szerint a hűtlenségre adott válaszképpen elpusztul az ország. E fejezet szarkazmusa próbálja kimozdítani a hallgatókat lelki letargiájukból; az elpusztult föld leírása szintén a megdöbbentés kísérlete arra nézve, hogy az emberek figyelmét Jahvéra és az ő prófétájára irányítsa. A "sarjadék" ígérete ettől eltérő módszer: akik odafigyelnek, azoknak nem kell elkeseredniük. Van remény a jövőre nézve. Jóllehet az ítélet elkerülhetetlen, a megtérés megéri. Ne keseredjenek el.

III. Az igei szakasz gyakorlati alkalmazása

Ez igerész fő üzenete az, hogy határtalan lelki vakságuk súlyos ítéletet von maga után. Akik Isten igéjét prédikáljuk, emlékeznünk kell arra, hogy igehirdetésünket olykor nem hallgatják meg és nem követik. Akik meg akarnak térni, azoknak gondolniuk kell arra, hogy Isten nem mindig tartja vissza a bűneink után járó büntetést. Olykor fizetnünk kell a bűneinkért még akkor is, ha megtérünk. De a megtérés mindig lehetséges és megéri a fáradságot, mert Isten megáldja a maradékot, és a hűségeseknek áldását adja az ítélet és pusztulás között is.

Ez a fejezet határozottan hozzánk szól, hogy hallgatnunk és figyelnünk kell Isten szavára, nehogy olyanok legyünk, mint a zsidók, akik azt gondolták, hogy ismerik Isten üzenetét, de lelkileg vakokká váltak. Melyik területen vagyunk vakok? Vajon figyelmesen hallgatjuk Isten szavát? Az ehhez hasonló exegézis – dolgozatok segíthetnek abban, hogy közelebbről figyeljünk Isten üzenetére! Kerüljük el Izráel tragikus példáját, és utánozzuk Ézsaiást az Úr, az ő igéje, az ő szentsége iránti hűségében, és abban, hogy Ézsaiás és az Úr mennyire szereti még a bűnös, megtéretlen embereket is.

Könnyen bírálgatjuk a gyülekezeteinkben levő embereket. Egyszerűen elítéljük őket. Nehéz azoknak prédikálni, akik nem figyelnek ránk. Még nehezebb szeretnünk őket. De ez a prédikátorok feladata. A lelkipásztorok és gyülekezeti vezetők gondoljanak arra, hogy Isten népe körében mindig van egy hűséges maradék. Meg kell keresnünk őket, és bátorítanunk kell őket arra, hogy hűségük nem hiábavaló.

Az embereknek ezt kell mondanunk: könnyű úgy gondolni, hogy azok az ismert igék, amiket hétről hétre hallgatunk a szószékekről, igazán nem vonatkoznak ránk. Mindig meg kell vizsgálnunk szívünket, és ugyanazt a kérdést kell föltennünk magunknak, mint amit a tanítványok föltettek, amikor Jézus kihirdette, hogy egyikük majd elárulja őt: "Uram, nem én vagyok az?" Amikor tudatára döbbenünk a bűneinknek, akkor azonnal hagyjuk el azokat, mert a bűneinkhez való ragaszkodás csak növeli azt az árat, amit fizetnünk kell érte! Emlékezzetek arra, hogy a végtelenül szent Istent szolgáljuk, aki nem tűr el bűnt az ő jelenlétében!

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Dr. Boross Géza

HOGYAN KÉSZÜLJEK EGY NORMÁL VASÁRNAPI IGEHIRDETÉSRE?

- Elhangzott 1993. június 16-án, Pécelen, a fiatal református lelkészek konferenciáján -

Bevezetés

"Mikor a fiatal pap leül prédikációt írni, tollának bemártása előtt három kérdést kell teljesen tisztába hoznia. Az első, hogy miről akar beszélni? A második, hogy mely célt akar vele elérni? És a harmadik, hogy minő eszközök alkalmazása által érheti el a kitűzött célt? Ha mindhárommal tisztában van, le sem kell tennie tollát az ámenig" – olvassuk egykori tanszékelődöm, Kovács Albert százéves homiletikájában. Akkor valóban ilyen egyszerűnek látszott a probléma. Azóta azonban, a homiletika történetében is lejátszódott forradalmak következtében kiderült, mennyire összetettebb, bonyolultabb az a sajátos folyamat, amit így hívunk "felkészülés a prédikációra"! Megtudtuk, saját tapasztalatból is, hogy a készülés csakugyan "tusakodás", sőt olyan mint a "szülés", aminek megelőző feltétele a "fogantatás". Kiderült, hogy nincsenek sablonok, egyenruhák. Hogy a prédikáció nem készen, Korán módjára hull alá az égből, hanem olykor szinte gecsemáné-kerti gyötrődések között születik. Nem véletlen tehát, hogy az utolsó emberöltő külföldi és magyar homiletikai eszmélődése annyi gondot fordít problémánk vizsgálatára, hogyan készüljünk fel az igehirdetésre? A gazdag irodalomból hadd utaljak csak a John R. W. Stott immár magyar nyelven is olvasható "Hiszek az igehirdetésben" c. könyvének hatodik fejezetére, Az igehirdetésre való felkészülés c. fejezetre. A szakirodalom bárki által hozzáférhető eredményeinek további recitálása alól azonban felmentve érzem magam éspedig azért, mert a konferencia rendezői egyes szám első személyben fogalmazták meg a kérdést. Ezért problémánkra a személyes vallomás formájában szeretnék válaszolni. Bár jó tíz esztendeje sajátos szolgálati beosztásom miatt nem normál vasárnapi igehirdetésekre, hanem speciális igehirdetésekre (akadémiai istentisztelet, teológusnap, nyitó- és záró áhítatok) kell készülnöm, Isten kegyelméből azonban kereken huszonöt éven át lehettem gyülekezeti lelkipásztor. Ami azt jelenti, hogy csak a vasárnap délelőtti igehirdetéseket számítva, ezerháromszáz alkalommal (25 x 52) kellett "normál" vasárnapi igehirdetésre készülnöm. Van tehát némi tapasztalatom s így néhány feleletem is a címben megadott kérdésre.

I.

Első feleletem (tézisem) a kérdésre így hangzik: A normál vasárnapi igehirdetésre való felkészülés alfája a gyülekezet egzegézise. Talán felesleges is mondanom, hogy mint minden lelkes, hivatás- és küldetéstudattól áthatott fiatal, kezdő igehirdető, sokáig én is természetesen a textusválasztást és a textus egzegézisét tartottam a készülés alfájának. Az igazi igehirdetőnek – gondoltam – mindig abból kell kiindulnia, mit akar mondani az Úr? A gyülekezet eszi vagy nem eszi, nem kap mást. És különben is, a Biblia az első. A gyülekezet van a Bibliáért és nem a Biblia a gyülekezetért. És különben is, a teológiai szempontokat nem szoríthatja háttérbe az antropológiai szempont.

Közben azonban Isten rendelése folytán gyülekezeti lelkipásztor lettem. Előbb öt évig a Kálvin téren, mint hetente többször (olykor vasárnap háromszor is) prédikálni kényszerült segédlelkész, majd pedig Törökőrön mint lelkipásztor kezdtem felfedezni a gyülekezet csodáját, hogy ne mondjam, misztériumát. Kezdtem ráébredni, hogyan fest a Krisztus teste a valóságban s hogy ez a valós gyülekezet a Krisztus teste. Egyre világosabb lett számomra, hogy az igehirdetésben a gyülekezetből kell kiindulni s hogy ez a kiindulás távolról sem valamiféle antropológiai-pszichológiai szempont kultiválását jelenti, hanem éppen-hogy az igehirdetés teológiai szempontjainak legradikálisabb érvényesítését. Mivelhogy az igehirdetés feladata az Isten anyaszentegyházának legeltetése. Azé az egyházé, melyet tulajdon vérével szerzett (ApCsel 20:28). Ezzel a felfedezéssel együtt ismertem fel azonban a gyülekezet kísértéseit, mínuszait is. Egyszerre szembe kellett néznem a különböző református tévhitekkel. Az aszfaltdogmatika ilyen és hasonló axiómáival, hogy úgymond "úrvacsorára csak a halál közelében van szükség", avagy "Csak a templomban vagyunk bűnösök" avagy "Minek járjak templomba, a természet templomában is lehet imádkozni" és sok más hasonló zagyvasággal. De ezen túl belecsöppentem a különböző kegyességi irányzatok (régi bethánia, karizmatikusok) konfliktusaiba. Akarva nem akarva meg kellett ismerkednem kényes családi problémákkal. Egyik presbiterünk felesége pl. havonta hívogatott telefonon s számolt be férje hajmeresztő erkölcsi üzelmeiről, melyeknek, mint kiderült, a fele sem volt igaz. És azután mázsás súllyal nehezedtek reám a különböző intellektuális elvárások: Ne beszélj mindig Krisztusról! Prédikálj az Ószövetségről is! Ne buzdíts mindig bűnbánatra, hitre, megtérésre. Csinálj úgy inkább, mint a katolikus papok. Lehengerlő természettudományos érvekkel bizonyítsd be Isten létezését. Summa summárum, fel kellett fedeznem, hogy az Úr Jézus vére által szerzett református gyülekezet nem ismeri igazán sem a Bibliát, sem hitvallásainkat. Itt tehát nem is abból kell valóban kiindulni, mit vár a gyülekezet az igehirdetéstől, hanem belső lelkiképpen mire, milyen igehir-

detésre van szüksége ténylegesen a gyülekezetnek ahhoz, hogy minden mínusza ellenére is a szó bibliai értelmében gyülekezet lehessen.

S tulajdonképpen itt kezdett megoldódni a textustalálás, az invenció, a miről prédikáljak gyötrelmes kérdése. A Bibliához való nagyon erős kötődöttségem miatt az első időkben az ún. klasszikus megoldásokkal kísérleteztem. Vasárnap délelőttönként lectio continuában vettem a Filippi levelet, a Máté evangéliumát, a Római levelet, az Apostolok Cselekedeteit. Vasárnap délutánonként (éveken át akkor is én prédikáltam) a kalauz szerinti napi újszövetségi igét. Pénteken este a a férfi-bibliaórán egy-egy ószövetségi könyvet (prófétákat). Szerdán esténként tematikus sorozatokat tartottam. Ma is világosan emlékszem, hogy a legnagyobb vonzóereje a "szex-szerelem-család" c. sorozatnak volt. E sorozat idején szerda esténként csaknem annyian voltak a templomban, mint vasárnap délelőtt (60-70 ember).

Én azonban elégedetlen voltam. Egyre inkább gyötört, mire volna igazán szüksége a törökőri gyülekezetnek? Csaknem ötéves vergődés, kínlódás után világosodott ki, hogy Törökőrön is, mint annyi más népegyházi gyülekezetünkben először hitébresztésre, illetve hitmélyítésre, másodszor a hétköznapi élet problémáiban való útmutatásra, harmadszor lelkigondozó szóra, és negyedszer tanításra, tanulásra, hitünk alapigazságainak újrafelfedezésére van szükség. Ez a felfedezés segített hozzá igazán a textusválasztáshoz. Így jöttem rá, hogy minden évben tulajdonképpen egy textusra, pontosabban "vezérigére" van szükségünk, mely azután refrénszerűen tér vissza minden igehirdetésben. Példánk okáért az egyik évben ez volt a vezérige: *"Áldott az Isten, aki újonnan szült minket élő reménységre"* (1Pt 1:3). Ennek alapján hó első vasárnapján az élő reménység alapjairól, Isten igéreteiről prédikáltam. Lehetőleg úgy, hogy az alvóknak ébresztés, a hívőknek hitmélyítés legyen. Hó második vasárnapján arról, milyen magatartást vár tőlünk a hétköznapi élet kihívásai, kísértései, buktatói között az élő reménység? Harmadik vasárnap arról, milyen győzelmei lehetnek az élő reménységnek a különböző lelki próbákban? S végül a negyedik vagy tanuló vasárnapon kis eszkatológiát próbáltam adni "A reménység perspektívái" címmel. Íme így lett számomra a normál vasárnapi igehirdetésre készülésben az alfa a gyülekezet lelki szükségleteinek felmérése. Így értettem meg Isten országának sajátos logikáját, hogy nem a gyülekezet van a Bibliáért, hanem a Biblia a gyülekezetért (Nem az ember van a szombatért, hanem a szombat az emberért – mondotta Urunk). Így értettem meg, hogy a Biblia Ura gyülekezetben gondolkodik. Mivel a gyülekezet nem szociológiai képződmény, hanem valóban a Krisztus teste. Amit lehet, hogy mi nem értünk, Isten azonban annál jobban. Különben a Biblia maga is ezt a szemléletet vallja, mondván: *"Amik régen megírattak, a mi tanulságunkra írattak meg, hogy az Írások vigasztalása által reménységünk legyen."* (Róm 15:4).

II.

A következő feleletem a címben adott kérdésre így hangzik: a normál gyülekezeti igehirdetésre készülés második lépése, a béta, a gyülekezet kontextusában megtalált textus megértése (interpretálása). Ez a következő fázisokban történik:

1. A Szentlélekért mondott imádság (epiklézis). Ez az a mozzanat akkor is megvolt készülésemben, amikor annak idején a gyülekezetben a jövő évi igehirdetési munkatervet készítettem. De akkor is (ma is), amikor a már előzőleg kiimádkozott textus konkrét magyarázatához akartam kezdeni. A Szentlélek jelenlétére azért volt (és van ma is) szükségem, mert tapasztalataim és mások (pl. Spurgeon) tapasztalatai szerint is: 1. A Szentlélek a bibliai kijelentés igazi hiteles magyarázója, mivelhogy egyedül Ő ismeri igazán "Isten mélységeit", tehát csak Ő tudja megvilágítani azokat az összefüggéseket, melyeket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg sem gondolt. 2. Egyedül Ő tud megvédeni a hamis tudománytól, az eisegézistől, saját gondolatainknak a textusba való beleolvasásától, mindenféle elő megértéstől. Ezért imádságom ma is minden készülésben: "A négy szelek felől jöjj elő Lélek."

2. Az interpretáló munka következő lépése ***az eredeti szöveg helyes jelentésének tisztázása.*** Hiszen pl. az 1Móz 27:39-et a régi fordítás így hozza: "Ímé kövér földön lesz lakásod és részed lesz az ég harmatjából". Az új fordítás azonban éppen ellenkezőleg, így: "Nem zsíros földön lesz a lakóhelyed, nem hull reád égi harmat...". Igen, mert a héber tudósok szerint a "min" szócska kétszer ismételve tagadást jelent. Azt tehát, hogy "nem" "nem", s nem azt, amit csak egyszer használva jelent, hogy ti. -ból, -ből. – Ugyanilyen apró grammatikai megfigyelés, pedig milyen fontos, hogy a Mt 6:12 nem azt mondja, hogy miképpen mi is "megbocsátunk", hanem azt, hogy "megbocsátottunk". – Ugyanígy a Mt 28:19 nem úgy fordítandó, ahogyan sokszor hallani "nevében", hanem úgy ahogyan Ravasz László figyelmeztet, mondván: "nevébe", bele, szövetségébe. Tapasztalataink szerint, bizonyára ti is

megfigyeltétek, a konkrét textusnak nemegyszer van ilyen meglepő nüansza, amiről a gyülekezetnek sejtelme sincs. Az ilyen nüanszok meglökhetik könnyen és sokszor lehervadó gondolkodásunkat egyrészt, másrészt meglepetéssel szolgálhatnak a frázisaink ismerős tömegéhez hozzászokott bóbiskoló gyülekezetnek. E nüanszok megtalálásában segíthetnek a kommentárok, szótárak, grammatikák. Nem véletlenül hirdette Luther, hogy *vera theologia est gramatica!*

3. A textus értelmezésének harmadik lépése nálam (a béta három), ami olykor még a kommentároknál is többet segít, ***a meditáció.*** A meditáció az én definícióm szerint annyi mint imádkozó gondolkodás és gondolkodó imádkozás. Konkréten az alábbi tizennégy kérdés megválaszolása: 1. Mi a textus specifikuma? (A jézusi diakónia egy samaritánussal szemléltetve) 2. Mi a textus indicativus? (Íme, ilyen az igazi könyörület!) 3. Mi a textus imperatívusa? (Légy te is könyörületes!) 4. Mi a textusom aktualitása? (Milyen szükség van ma diakóniára minden szinten! 5. Melyek a textus kérdései? (Van-e felebarátod?) Mik az ürügyeid?) 6. Mi a textus kritikája? (A szókeresztyénség és a tett-keresztyénség konfrontálása.) 7. Mi a textus quietivuma? (Nemcsak brigantikból áll a világ.) 8. Mik a textus motívumai? (A diakónia szépsége, értéke, becse.) 9. Mi a személyes üzenete a számomra itt és most? 10. Mit mondanak a textusomról a régi nagy igehirdetők? (Kálvin, Spurgeon). 11. Mit a kortársak? 12. Mivel tudok illusztrálni (Ablakot is csinálj!) 13. Hogyan mutat Jézus Krisztusra? 14. Mi hát a textus üzenete egyetlen mondatban? (Pl. az igazi keresztyénség leghitelesebb ismertetőjegye a könyörülő szeretet.)

4. A textus értelmezésének jelentős mozzanata ***az applikáció,*** az üzenet konkretizálása. Mi minden következik a textus evangéliumából? Kinek szól, mit mond? Mit üzen a betegnek, az egészségesnek, a gyászolónak, a presbitereknek, az ifjúságnak, a keresőknek, a közömbösöknek, az okoskodóknak, a képmutatóknak? Tulajdonképpen ezen a ponton válik igehirdetésem igehirdetéssé. Ebből a szempontból nem lehet eléggé sokat tanulni a nagyhatású igehirdetőktől! Így is mondhatnók, a Szentlélektől fogant igehirdetés egyik fő ismeretőjele a találó applikáció!

III.

A normál vasárnapi igehirdetésre való felkészülés harmadik avagy gamma-fázisa: a prédikáció retorikai kidolgozása. A nagyhatású igehirdetők mindig nagy gondot fordítottak erre a mozzanatra. A jelenlegi homiletikában a retorika egyfajta rehabilitálásának lehetünk tanúi. A témakörben újdonság Eberhard Wagner, Rhetorik in der christlichen Gemeinde c. a Christliches Verlaghaus kiadásában, Stuttgartban 1992-ben megjelent könyve (Recenzióját lásd a Bibel und Gemeinde 1993/1. számának 71. lapján Walter Fast tollából).

1. Számomra a retorikai kidolgozás elsőrenden annyit jelent, mint ***a mondanivaló logikai elrendezése.*** Azaz minden prédikációnak igyekszem szerkezetet (felépítést) adni. Általában kétféle szerkezettel dolgoztam és dolgozom. Az egyiket "analitikusnak" nevezném. Ilyen például az a szerkezet, melyet a Jn 14:26-27 alapján mondott igehirdetésemben használtam. A kérügma ez volt: A Szentlélek úgy vigasztal, hogy tanít! Analitikus struktúra: I. Mire tanít? II. Milyen pedagógiával? III. Mi a tanítás célja? – A másik módszert, amit különösen nagy ünnepeken vagy az ún. absztrakt, rövid textusok esetében szeretek alkalmazni a "szintetikus" vagy "ötlépcsős" módszer. Első lépcső: rövid bevezetés, eljutás a textusig. Második lépcső, az explicatio (Mit értsünk azon hogy "lelki szegények", vagy hogy az Ige testté lett). Harmadik lépcső az indukció, azaz illusztrációk segítségével megvilágítom a textus igazságát, evangéliumát. Negyedik lépcső, az applikatio. Milyen konzekvenciák erednek reánk nézve az elmondottakból? Itt igyekszem vigasztalni, tanácsolni. Itt szoktam szólni a szívhez, a lelkiismerethez, az akarathoz. Itt szoktam megmutatni nemcsak azt, hogy hitünk Tőle mit várhat, hanem azt, hogy Ő is mit vár a hívőktől és hívektől? Mit akar hogy cselekedjünk? Mi a konkrét teendő itt és most? És végül az ötödik lépcső, a befejezés. Vagy úgy mint Joó Sándor csinálta, egy-egy énekverssel. Vagy egy jó sztorival. Legjobb sztorijaimat ide szoktam tartogatni!

2. A prédikáció retorikai kidolgozásának szempontjából igen fontos mozzanat ***a megfelelő stílus megválasztása.*** Én az ún. pesti közép stílusban igyekeztem beszélni. Ha a Biblia szép zamatos nyelvén az mondottam pl. hogy "felhozza a te igazságodat, miként a delet" kedvesen de egykedvűen néztek rám a hívek, mint akik tudják, hogy biztosan valami szépen mondott a tiszteletes úr. De ha azt mondottam: "Nyugalom testvérek! Csak semmi pánik! Isten rehabilitálni is tudja az övéit, ha akarja" – felcsillantak a szemek, hallgatóim átélték az un., aha-élményt. Azonnal értették, miről van szó. Akkor Budapesten ott a Keleti pályaudvar hátamögött, a Hungária és Kerepesi út táján ez volt a koiné, a pesti közép, amit minden rádióhallgató, tévénéző, újságolvasó pesti polgár értett.

3. S ezzel még nincs vége a retorikai előkészületnek. Hátra van még az utolsó előtti mozzanat, ***a liturgiai tükör elkészítése.*** Ez egy vízszintesen fektetett negyedívnyi papírlap. Ezt két részre osztottam. Keskenyebb és szélesebb részre. A keskeny részére felírtam a prédikáció vázlatát, az első és utolsó mondatot, közte a főbb elágazási pontokat, belül az alpontokkal. A szélesebb észre került az istentiszteleti rend. Előbb a liturgia menete. A papír jobb sarkában a lectio és a textus megjelölése. A liturgia alá háromszor ötsoros prózai szöveg. Első ötsor a prédikáció előtt imádság főgondolatai. Második ötsor: a prédikáció utáni (közbenjáró) imádság tárgyai, jól átgondolva, senki, semmi ki ne maradjon! És a harmadik ötsor: egy esetleges keresztelési igehirdetés ötlete és rövid vázlata (Szép örökség, Isten pólyája, baptisatus sum...)

4. És végül az Omega. ***Az elsajátítás.*** Mivel rendszerint a hét közepére elkészültem a legépelt szöveggel, volt időm a hét többi napján többször is átolvasni a szöveget. Igen sokat segített a rögzítésben (fényképezésben) a liturgiás papírra felvésett vázlat. Különösen sokat jelentett a szombatesti átgondolás. Mivel a család szombaton este volt igazán együtt, ekkor közösen vacsoráztunk, tévét néztünk, beszélgettünk, énekelgettünk. Én közben a prédikációm menetén gondolkoztam. Így átvettem ötször, hatszor. Ha valami kiesett, odaléptem az íróasztalhoz, belenéztem. Reggel mégegyszer végiggondoltam. Aztán bementem az üres templomba, A szószék legalsó lépcsőjén térdelve, könyörögtem Isten Lelkéért. És 10 órakor félelemmel, remegéssel egyrészt, másrészt azonban örömmel, a Lélek kényszerítő erejének engedve megkezdtem a liturgiát: "Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól..."

(Lelkipásztor 1994/10)

Dr. Kovács György

A gyülekezet-plántálás bibliai példái

A keresztyén misszió alapja és zsinórmértéke az Úr Jézus missziói parancsa, aki feltámadása után arra utasította tanítványait, hogy minden népet tegyenek tanítvánnyá (Mt 28:19) és minden embernek hirdessék az evangéliumot (Mk 16:15).

Képzeljük csak bele magunkat a tanítványok kicsiny csoportjának helyzetébe, – akik minden akkori vallásos zsidó gondolkodása szerint csupán a zsidók számára tudták elképzelni az üdvösséget, – hogyan fogadhatták ezt a minden emberi erőt és elképzelést felülmúló feladatot. Még arról sem lehetett semmi fogalmuk, hogyan tegyék meg az első lépést, nemhogy arról, hogyan valósítsák ezt meg nemcsak honfitársaik, de az egész pogány világ számára.

A választ persze megint csak Jézus Krisztus adta meg nekik mielőtt felment a mennybe:

"...erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig" (ApCsel 1:8).

Vagyis a missziós erőfeszítések kiindulópontja mindig az a hely legyen, ahol találkoztunk Jézussal (Jeruzsálem), és innen kiindulva környezetünk, országrészünk, egész hazánk (Samária és Júdea) evangélizálásán keresztül a végső cél az, hogy minden ember, a föld végső határáig meghallja a megváltásról szóló örömhírt. Ez pedig csakis a Szentlélek segítségével lehetséges, mégpedig úgy, ha a tanítványok együtt és egységben tesznek bizonyságot Jézusról, mint Isten Fiáról, Megváltóról és Úrról. Pünkösdtől kezdve látni fogjuk, hogy ez csak gyülekezetekben és gyülekezeti háttérrel lehetséges.

Most nézzük meg, hogy a missziós parancs megvalósítása hogyan kezdett földrajzilag kibontakozni a bibliai időkben, különösen az új gyülekezetek létrejötte szempontjából.

1. "...tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában"

Az első gyülekezet, – minden későbbi keresztyén gyülekezet példája és modellje, – Jézus mennybemenetele után 10 nappal, Pünkösdkor jött létre, Jeruzsálemben. Mai kifejezéssel tömeg-evangélizációnak nevezhetjük azt a pünkösdi alkalmat, amelyen Péter Jézusról szóló beszédére

"...akik hittek a beszédnek megkeresztelkedtek (bemerítkeztek), és azon a napon mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk" (ApCsel 2:41).

Minden okunk megvan azt is feltételezni, hogy a külföldről (a Római Birodalom tartományaiból) összesereglettek közül azok, akik megtértek, hazatérve otthon is alapítottak új gyülekezeteket.

A jeruzsálemi új gyülekezet rohamosan fejlődött, erősödött. Az Apostolok cselekedeteinek 2-6. része erről részletesen beszámol, érdemes ezt az öt részt gyülekezet plántálási szempontból is alaposan áttanulmányozni. Itt most csak a gyülekezet hallatlanul gyors növekedésének egy-egy eseményét idézzük fel:

"... az Úr pedig napról-napra növelte a gyülekezetet üdvözülőkkel" (2:47);

"...de azok közül, akik napról-napra hallgatták az Igét, sokan hittek és a hívő férfiak száma mintegy ötezerre emelkedett" (4:4);

"Az Úrban hívők száma pedig egyre növekedett, férfiak és nők tömegével; összejött a Jeruzsálem körüli városok népe is, hoztak betegeket..." (5:14, 16).

Tehát nyugodtan mondhatjuk, hogy csodálatos lelki ébredés történt Jeruzsálemben, amelyet az ApCsel 6:7 röviden így foglal össze:

"Az Isten Igéje pedig terjedt és nagyon megnövekedett a tanítványok száma Jeruzsálemben."

Egyszercsak minőségi változás történt, igaz, hogy nem önként, nem Isten iránti engedelmességből, hanem az Egyház, a hívők üldözése miatt, és ez a változás: a szétszóródás. Isten szétszórta a jeruzsálemieket Palesztina minden részére. Ezekről ezt tudjuk meg ApCsel 8:4-ben:

"Akik pedig szétszóródtak, elmentek és hirdették az igét."

Ennek hatására Júdeában és Samáriában új gyülekezetek jöttek létre:

"...amikor hittek Fülöpnek, aki az Isten országáról és a Jézus Krisztus nevéről szóló evangéliumot hirdette, megkeresztelkedtek, férfiak és nők egyaránt" (Samária; ApCsel 8:12).

"Az Egyháznak tehát Júdeában, Galileában és Samáriában békessége volt: eközben épült, az Úr félelmében járt és a Szentlélek segítségével számban is gyarapodott" (9:31).

"Lidda és Sáron lakói... mind megtértek az Úrhoz" (9:35).

Tehát rövid idő alatt kezdett megvalósulni Krisztus parancsának első két pontja: "kezdve Jeruzsálemben, folytatva Judeában és Samáriában".

E folyamat vázlatosan a következő:

1. Létre jön a gyülekezet Jeruzsálemben;
2. A gyülekezet növekszik, erősödik;
3. A hívők (üldözés miatt) szétszóródnak az országban;
4. A szétszóródottak evangélizálása nyomán új gyülekezetek jönnek létre egész Palesztinában.

Ez már igazi gyülekezet-plántálás. Isten üdvterve kezd földrajzilag is kibontakozni: egyelőre a kiválasztott nép körében, ahová Jézus jött és akik köréből a tanítványait is választotta.

2. "...tanúim lesztek... a föld végső határáig"

Isten üdvtervét a Timóteushoz írt 1. levél 2:3-4 versei így foglalják össze:

"Isten... azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön és az igazság ismeretére eljusson".

Ez a hatalmas terv csak úgy valósulhatott meg, hogy a misszió nem állt meg Palesztina határainál, hanem a hívők és a gyülekezetek kezdték benépesíteni az egész földet, egészen annak "végső határáig".

Ehhez Istennek "meg kellett győznie" az apostolokat, hogy az Ő üdvözítő tervébe a pogányok is beletartoznak. Ez nem is volt olyan könnyű. Gondoljunk csak Péter látomására, amelynek eredményeképpen történelmi jelentőségű eseményre került sor: a zsidó Péter bement a pogány Kornélius házába, ahol azután meg is alakult az első pogány gyülekezet.

Ezután a Biblia beszámol a hívők újabb szétszóródásáról, hittel teljes evangélizálásáról és új – immár pogány – gyülekezetek létrejöttéről.

Az Antiókhiai Gyülekezet létrejötte és fejlődése legalább annyira kulcsfontosságú a további gyülekezetek létrejötte szempontjából, mint korábban a Jeruzsálemi Gyülekezeté, hiszen ez a gyülekezet küldte ki az első igazi gyülekezet-plántálókat: Pált és Barnabást. Ezzel részletesen foglakoztunk az 1994. júniusában megjelent "Gyülekezet-plántálás 2000 évvel ezelőtt és ma" című tanulmányunkban, ezért itt csak két mozzanatot idézünk a Bibliából. Az első

"Azok, akik az István miatt támadt üldözés következtében szétszóródtak, eljutottak Föníciáig, Ciprusig és Antiókhiáig, de senkinek sem hirdették az igét, csak zsidóknak" (ApCsel 11:19).

Ez a rövid tudósítás missziós szempontból pozitív és negatív állítást egyaránt tartalmaz:

A pozitív információ az, hogy a hívők az üldözés ellenére is odaszántak maradtak, és hirdették az Igét Fönícia, Ciprus és Antiókhia zsidó lakosai számára. Viszont kezdetben még nem rendelkeztek azzal a lelki látással, hogy az evangéliumot a pogányoknak is lehet, sőt a missziói parancs értelmében kell is hirdetni.

De azután missziói szempontból hatalmas jelentőségű szemléletbeli fordulat következik:

"Volt azonban közöttük (tudniillik, azok között, akik az István miatti üldözés következtében szétszóródtak) *néhány ciprusi és cirénei férfi. Mikor ezek eljutottak Antiókhiába, a görögökhöz is szóltak, és hirdették az Úr Jézust. És az Úr volt velük, úgyhogy sokan hittek és tértek meg az Úrhoz" (ApCsel 11:20-21).*

Tehát, szemben az előzőekben említett evangélistákkal, akik csak zsidókat közelítettek meg, ezek nyitottak voltak a nem zsidók felé is. Fel sem mérhető annak a jelentősége, amit ez a nyitottság az antiókhiai gyülekezet későbbi missziója során eredményezett. Milyen fontos a lelki látás, amely képes túllátni a megszokáson és a hagyományon! Ez tette lehetővé a nemzsidók, vagyis a pogányok számára is az evangéliumot. E látás hordozója elsősorban Pál volt, de már korábban, Péter cézáreai missziója kapcsán a "jeruzsálemiek", is magukévá tették. Ennek ellenére sokak, például a Föníciában és Cipruson misszionáló zsidók számára nem volt természetes, hogy Isten megnyitotta az evangélium útját a pogányok felé. Hogy ennek a kérdésnek milyen nagy volt a hordereje, mi sem mutatja jobban, hogy az ún. "Jeruzsálemi Zsinat"-nak ez volt a fő témája (ApCsel 15:6-29).

Nagy jelentőségű eseményekről tudósítanak az ApCsel 13. első versei is:

"Antiókhiában, az ottani gyülekezetben volt néhány próféta és tanító: Barnabás és Simeon, akit Nigernek is hívtak, Cirénei Lucius és Manaén, aki Heródes negyedes fejedelemmel együtt nevelkedett, valamint Saul. Egyszer amikor az Úrnak szolgáltak és böjtöltek, azt mondta a Szentlélek: válasszátok ki nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyre elhívtam őket. Akkor böjtölés, imádkozás és kézrátétel után elbocsátották őket.

Ezek tehát a Szentlélektől kiküldve, lementek Szeleukiába, onnan pedig Ciprusba..." (ApCsel 13:1-4)

Ebben az idézetben általában a misszió, különlegesen pedig a gyülekezet-plántálás szíve lüktet. Van egy élő és mindenáron növekedni akaró gyülekezet, benne sok misszióimunkással. Valamennyiüket a Szentlélek hívta el a munkára. És elérkezik a nagyszerű pillanat, amikor a Szentlélek Isten kiadja az utasítást: válasszátok ki azokat, akiket elhívtam. Fontos hangsúlyozni mindkét cselekvést: válasszátok ki, akiket elhívtam. Isten az, aki elhív egyeseket, a gyülekezet pedig az, aki felismerve az Istentől való elhivatottságot, kiválasztja és kézrátétellel kiküldi őket a szolgálatra.

Az új gyülekezet kezdésének biblikus alapfeltétele, hogy a plántálásra készülődő tagjá(i)t anyagyülekezete kirendelje és kiküldje a szolgálatra.

Ez az ünnepélyes aktus – az antiókhiai példa szerint – az alábbiakat jelenti: a kiküldő gyülekezet

— elismeri, hogy a gyülekezet plántáló(ka)t a Szentlélek által Isten hívta el szolgálatra;

— magáénak ismeri el a gyülekezet plántálás szolgálatát és kinyilvánítja, hogy azt a kirendelt misszionárius(ok)on keresztül kívánja végezni. Vagyis közösséget vállal a szolgálattal és azt missziója szerves részének tekinti;

— kifejezi azt az igényét, hogy az áldásokból az egész gyülekezet kíván részesedni, de azt a kötelezettségét is, hogy a munkát minden eszközzel támogatja;

— áldással bocsátja útra a plántáló(ka)t, fenntartva a további lelki összetartozás és együttműködés feltételét de egyszersmind;

— azt is kinyilvánítja, hogy a helyi munkában lemond a kirendelt tag(ok) részvételéről, mert felismerte, hogy az Úr máshol akarja ő(ke)t használni.

Pálék szolgálata nyomán gyülekezetek tucatjai jöttek létre. Igazi gyülekezet-plántálási mozgalom bontakozott ki Pál missziós útjai során. Ez nem történhetett volna meg, ha az antiókhiai gyülekezet nem engedelmeskedik Isten akaratának.

Első missziói út

Érdemes megfigyelni Pál evangélizálási és gyülekezet-alapítási gyakorlatát, mert ezeket eléggé egyöntetűen valamennyi helyen hasonlóan gyakorolta.

Először a zsinagógába megy be és kiindulva a zsidók számára fontos üzenetekből hirdeti Krisztust.

Ezt jól szemlélteti a Bibliában részletesen ismertetett Pizidiai Antiókhia zsinagógájában elmondott prédikációja (ApCsel. 13:16-41), amelynek óriási volt a hatása nemcsak a zsidók, hanem a pogányok körében is:

"A következő szombaton azután majdnem az egész város összegyűlt, hogy hallgassa Isten igéjét (ApCsel 13:44)."

A zsidó vezetők meglehetősen negatívan viszonyulnak az evangéliumhoz:

"Amikor meglátták a zsidók a sokaságot, elteltek irigységgel és káromolva ellene mondtak Pál beszédének" (ApCsel 13:45).

Ennek hatására Pál megfogalmazza azt a stratégiai látást, amelyet még megtérésekor Damaszkuszban Anániás közreműködésével kapott, és misszióútjai során mindig szeme előtt tartott:

"Először nektek (zsidóknak) kellett hirdetnünk az Isten Igéjét, mivel azonban ti elutasítjátok és nem tartjátok magatokat méltónak az örök életre, íme a pogányokhoz fordulunk. Mert így parancsolta meg nékünk az Úr: Pogányok világosságává teszlek, hogy üdvösséggé légy a föld végső határáig" (ApCsel 13:46-47).

Őszinteségére a pogányok őszinteséggel és önmaguk átadásával válaszolnak:

"Ennek hallatára a pogányok örvendeztek, és magasztalták az Úr Igéjét, és akik az örök életre választattak, mindnyájan hívővé lettek. Az Úr Igéje pedig elterjedt az egész tartományban" (ApCsel 13:48-49).

Ikóniumban hasonló események történtek, azzal a különbséggel, hogy ott a zsinagógai evangélizálás nyomán...

"...a zsidókból is, a görögökből is sokan lettek hívővé" (ApCsel 14:1).

Ennek következményeképpen a görög és zsidó vezetők együtt álltak ellen az evangéliumnak. Mégis...

"... elég sok időt töltöttek ott, és bátran szóltak az Úrban bízva, aki bizonyságot tett kegyelmének igéje

mellett, és megadta, hogy jeleket és csodákat vigyenek véghez. (...) De a pogányok és zsidók vezetőikkel együtt mozgolódni kezdtek, hogy bántalmazzák és megkövezzék őket. Ők azonban ezt megtudva elmenekültek Likaónia városaiba, Lisztrába, Derbébe és környékére, és ott hirdették az evangéliumot" (ApCsel 14:3-7).

Lisztrában nem mondható sikeresnek az evangélizálás. Amikor egy bénát meggyógyítottak, isteneknek hitték őket, amikor pedig tisztázták, hogy egyszerű emberek...

"...nagy nehezen eltérítették a sokaságot attól, hogy áldozatot mutasson be nekik (ApCsel 14:18)."

A második misszióutat Pál azzal kezdi, hogy meglátogatja a lisztrai és derbéi testvéreket: ebből megtudhatjuk, hogy ezekben a városokban létrejöttek gyülekezetek. Róluk az ApCsel 16:5 röviden ezt az örömteli hírt közli:

"A gyülekezetek pedig hitben erősödtek, és számban gyarapodtak naponként" (ApCsel 16:5).

Második missziói út

A második missziói út megragadó, és számunkra, európai hívők számára sorsdöntő eseménnyel kezdődik. Az ApCsel 16:6-10 azt írja le, hogy Pál hogyan találja meg azt az újabb célterületet, ahol missziójukat folytatniuk kell. Lelki látást kap, méghozzá éjszaka, álomban, arra vonatkozóan, hogy Európában, Macedóniában folytassa a munkát. Pálnak tehát nemcsak a misszió célcsoportjára, hanem területére nézve is világos és félreérthetetlen vezetést adott Isten. Tétovázás nélkül

"...elhajóztunk tehát Troászból; egyenesen Szamotrakéba mentünk, másnap pedig Neápoliszba, onnan pedig Filippibe, amely Macedónia vidékének első városa, római település volt" (ApCsel 16:11)

– számol be a történtekről Lukács az Apostolok cselekedeteiről írt könyv szerzője, most először többes szám első személyben, annak bizonyítékául, hogy erre a misszióútra ő is elkísérte Pált.

Filippiben egészen új módon plántálódik az új gyülekezet, mint az eddigi helyeken:

"Szombaton kimentünk a városkapun kívülre, egy folyó mellé, ahol tudomásunk szerint imádkozni szoktak. Leültünk és szóltunk az egybegyűlt asszonyokhoz. Hallgatott minket egy Lídia nevű istenfélő asszony, egy Thiatirából való bíborárus is, akinek az Úr megnyitotta a szívét, hogy figyeljen arra, amit Pál mond. Amikor pedig házanépével együtt megkeresztelkedett, azt kérte: «Ha úgy látjátok, hogy az Úr híve vagyok, jöjjetek, szálljatok meg a házamban»" (ApCsel 16:13-15).

A filippibeli gyülekezet kezdése több szempontból különleges: Európába érve újabb *kulcsvárosban* kezdődik el a gyülekezet-plántálás. Itt is, mint másutt olyanokat keres Pál, akiknek már volt hitbeli ismeretük. De itt nem a zsinagógában, hanem egy szabadtéri imaközösségben kezd evangélizálni. Nem tömeg-evangélizáció ez, hanem nagyon is személyes lelki kapcsolatokon alapuló evangélizálás. Megtalálja azt a személyt, aki a legnyitottabb az evangéliumra: Lídiát. Ő lesz az új gyülekezet kulcsszemélye. Ő az első megtérő. Valószínűleg a gyülekezet az ő házában alakult. Tehát tulajdonképpen házi közösség formálódik, amely a későbbi filippibeli gyülekezet magja lesz.

Thesszalonikában hasonló események zajlottak le, mint az első missziói út során Kisázsiában, például a pizidiai Antiókhiában. Mivel itt

"...volt zsinagógájuk a zsidóknak, Pál szokása szerint bement hozzájuk és három szombaton is vitába szállt velük" (ApCsel 17:1-2).

Az evangélizálás kettős hatása is hasonló volt, mint Kisázsiában.

Egyrészt *"...néhányan hívőkké lettek közülük, csatlakoztak Pálhoz és Szilához, ugyanígy sok istenfélő görög is, valamint sok előkelő asszony..." (ApCsel 17:4).*

Másrészt viszont *"... ez irigységgel töltötte el a zsidókat, ezért maguk mellé vettek a piaci csavargók közül néhány hitvány embert, csődületet támasztottak, és fellármázták az egész várost" (ApCsel 17:5).* Most nem maga Pál tér ki üldözői elől, hanem *"A testvérek ... még akkor éjjel elküldték Pált Szilással együtt Béreába" (ApCsel 17:10).*

Béreában a negatív tapasztalatok ellenére Pál a megszokott módszeréhez tartja magát:

"Amikor megérkeztek, bementek a zsinagógába" (ApCsel 17:10).

Az evangélium fogadtatása itt teljesen más:

"Ezek nemesebb lelkűek voltak, mint a thesszalonikaiak, teljes készséggel fogadták az igét, és naprólnapra kutatták az Írásokat, hogy valóban így vannak-e ezek a dolgok. Sokan hittek tehát közülük, sőt még a tekintélyes görög asszonyok és férfiak közül sem kevesen (ApCsel 17:12)."

De a támadás itt sem marad el:

"... amint megtudták a thesszalonikai zsidók, hogy Pál Béreában is hirdeti az Isten Igéjét, odajöttek és ott is fellázították és felizgatták a sokaságot" (ApCsel 17:13).

Pál itt is kitér a támadás elől és Athénbe megy, *"Szilász és Timóteus azonban ott maradt" (ApCsel 17:14).*

Athénben olvasunk először utalást Pálnak a célterületre vonatkozó lelki helyzetértékeléséről és hozzáállásáról:

"...háborgott a lelke, mert látta, hogy a város tele van bálványokkal (ApCsel 17:16)."

De a felháborodás nem gátolta meg, sőt még inkább arra sarkalta, hogy evangélizáljon közöttük. Fontos, hogy a gyülekezet-plántáló a szentség mérlegén világosan megítélje célterületének lelki helyzetét. Az is előfordulhat, hogy az eredmény felháborító lesz. De ennek nem szabad eltántorítania a feladat elvégzésétől, attól, hogy a bűnösöket Istenhez vezesse.

Egyfelől szokása szerint *"Nap mint nap vitázott a zsinagógában a zsidókkal és a hozzájuk csatlakozott istenfélőkkel" (ApCsel 17:17);*

másfelől *"...néhány epikureus és sztoikus filozófus is vitázott vele... Ekkor megfogták és az Areopágoszra vitték és megkérdezték tőle: Megtudhatjuk-e, mi az az új tanítás, amelyet hirdetsz?" (ApCsel 17:18-19).*

Nekik válaszolva mondja el Pál areopágoszi beszédét, amely minden evangélista és gyülekezet plántáló számára iskolapéldája annak, hogy homlokegyenest más gondolkodású és kultúrájú embereket hogyan lehet bölcsen megközelíteni az evangéliummal, kiindulva az ő helyzetükből és szükségeikből, eljutva a Krisztus feltámadásáról szóló üzenetig.

Az evangélizálás hatására *"... egyesek gúnyolódtak, mások pedig azt mondták: «Majd meghallgatunk erről máskor is.» Néhány férfi azonban csatlakozott hozzá és hívővé lett: közöttük az areopágita Dioniziosz is, egy Damarisz nevű asszony, és velük együtt mások is" (ApCsel 17:32-34).*

Megállapítható, hogy Pál nagyszerűen kezelte a kulturális konfliktust. Ez a kulturális azonosulás a gyülekezet-plántáló egyik legfontosabb tulajdonsága kell hogy legyen, ha célterületének a sajátjáétól eltérő kultúrájú, gondolkodású, érzésvilágú embercsoportjainak akar evangéliumot hirdetni.. Ezt a korintusiaknak írt első levélben így fogalmazta meg:

"...a törvény nélkülieknek törvény nélkülivé lettem – pedig nem vagyok Isten törvénye nélkül, hanem Krisztus törvénye szerint élek –, hogy megnyerjem a törvény nélkülieket. Az erőtleneknek erőtlenné lettem, hogy megnyerjem az erőtleneket: mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket.

Mindezt pedig az evangéliumért teszem, hogy én is részestárs legyek abban" (1Kor 9:20-23).

Athénból a Római Birodalom újabb nagyvárosába, egyik legjelentősebb kikötőjébe: Korintusba érkezik Pál. Itt új elemmel gazdagszik Pálnak, a gyülekezet-plántálónak az élete. Akvillánál a sátorszövő mesternél és feleségénél Priszcillánál, mint sátorkészítő élt és így tartotta fenn magát mindaddig, míg csapata ki nem egészült: meg nem jött Macedóniából Szilás és Timóteus. De ezután teljesen az Ige hirdetésére szentelte magát (ApCsel 18:1-5).

Evangélizációs prioritása mit sem változik: itt is vallásos ismeretekkel rendelkezők felé fordul először:

"Szombatonként a zsinagógában vitázott és igyekezett meggyőzni zsidókat és görögöket ...és bizonyságot tett a zsidók előtt, hogy Jézus a Krisztus" (ApCsel 18:4-5).

De itt is hamarosan bekövetkezik az ellenszegülés, amire Pál – világosan tudva, hogy Isten a pogányok apostolának hívta el őt – így reagál:

"Amikor azonban ellene szegültek és szidalmazták, lerázta ruhájáról a port és ezt mondta nekik: 'véretek a ti fejetekre szálljon: Én tiszta vagyok! Mostantól fogva a pogányokhoz megyek.' Ekkor eltávozott onnan, egy Titius Jusztusz nevű istenféló ember házába költözött, akinek a háza szomszédos volt a zsinagógával. Kriszpusz, a zsinagógai elöljáró pedig hitt az Urban egész házanépével együtt és a korinthusiak közül, akik hallgatták őt, szintén sokan hittek és megkeresztelkedtek" (ApCsel 18:6-8).

Harmadik missziói út és a fogság

A harmadik missziói út központjává Kisázsia legnagyobb városa: Efézus vált, ahonnan kizendülhetett az evangélium. Íme a Római Birodalom újabb nagyvárosa, amelyben az antiókhiaihoz hasonlóan "kulcs-gyülekezet" plántálódik. Ez mutatja, hogy Pálnak nemcsak lelki, hanem földrajzi értelemben is volt stratégiája és azt munkatársaival együtt meg is valósította.

Megható, hogy Pálnak a fogságban is volt gondja a gyülekezetekre. Az ApCsel 28 két gyülekezetet említ: Puteóliban és Rómában. Valószínű, hogy ezeket nem Pálék plántálták.

3. Összefoglalás

Az ApCsel 21 várost nevez meg, melyekben – minden bizonnyal – keletkeztek új gyülekezetek. Teljes számuk valószínűleg ennek a többszöröse lehetett, már Pálék plántáló munkája nyomán is. A létrejött gyülekezeteket a megcélzott és megtért emberek etnikai hovatartozása szempontjából három csoportba lehet osztani:

a/ Zsidókból lett keresztyén gyülekezetek (Jeruzsálem, Lidda, Joppe, stb.).

b/ Vegyes összetételű gyülekezetek (pl. Antiókhia).

c/ Túlnyomórészt pogány, elsősorban görög gyülekezetek (pl. Filippi, Bérea, Korintus, stb.).

A gyülekezetek ilyetén megosztottsága nem volt feszültségmentes. A zsidókból lett keresztyének közül sokan minden erővel a törvények betartása mellett törtek lándzsát. Maga Pál élesen szembehelyezkedett ezzel az állásponttal. Végül a Jeruzsálemi Zsinat kevés kompromisszummal az ő vonalát erősítette meg.

A gyülekezet-plántálók – különösen Pál – világos személyes elhívást és vezetést kapnak szolgálatukhoz. Íme két igevers Pál szilárd küldetéstudatára vonatkozóan:

"...így parancsolta meg nékünk az Úr: Pogányok világosságává teszlek, hogy üdvösséggé légy a föld végső határáig" (ApCsel 13:46-47).

"...futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalmáért" (Fil. 3:14).

Az is egyértelműen megállapítható, hogy az apostolokat Isten nemcsak elhívta, de világos lelki stratégiai látással is felruházta, hogy

— kiket érjen el elsősorban az evangéliummal?
Pál apostol esetében: azokat, akik még nem hallottak az evangéliumról /Róma 15:20-21/ és a pogányokat;

— hol alapítsanak új gyülekezeteket?
Pálnál: a Római Birodalom csomópontjait képező városokban; Kisázsiában, majd Európában;

— hogyan, milyen lépéseken keresztül közelítsék meg az elérni kívánt célcsoportot?
Az evangélizálás módját illetően megfigyelhetjük, hogy a Biblia evangélistái egy-egy alkalmas helyzetet ragadtak meg üzenetük elmondására, mintsem, hogy az evangélizálásra "hívogattak" volna, ahogy ezt mi tesszük manapság. Jó példa erre, ahogy

— Péter pünkösdkor az akkori világ minden részéről összesereglett zsidókat szólította meg az Evangéliummal, akik majd megtérve szétvihetik lakóhelyeikre a Jó Hírt.

— Pál a filippibeli börtönőrnél használja ki a földrengés által megnyílt börtönajtók miatti kétségbeesését, és hamarosan elvezette őt a megtérésre.

Általános alapelvként figyelhetjük meg, hogy a gyülekezet-plántáló evangélisták mindig a hallgatóság szükségeiből kiindulva, jutottak el a Krisztusról szóló üzenetig. Ilyen szükség volt többek között

— a betegségből való gyógyulás vágya (pl. a béna meggyógyítása az Ékes kapuban: ApCsel 3:1-10);

— a Messiás várása a zsidók részéről, amelyet Pál minden alkalommal kihasznált, amikor a zsinagógában prédikált;

— az athéni filozófusoknak a "szellemi csemegék" iránti kíváncsisága, mely Pál areopágusi beszédének a kiindulópontja volt, stb.

Általában azokat szólították meg, akiknek már volt vallásos ismeretük és éhségük, például

— a samáriaiakat, ahol Jézus már evangélizált (Jn 4.);

— a zsinagógai vallásosakat;

— Filippiben a folyóparti imacsoportot.

Így érthető, hogy az Evangélium megértésének hatékonysága is jobb volt, mint azoknál, akiknek nem volt "vallási előéletük".

Az élő evangélium megszólalása már a kezdet kezdetén is kiváltotta a vallásosak, a "hivatalosak" haragját, üldözését. Erre Pál, ha csak tehette, úgy reagált, hogy kitért a feszültségkeltők útjából.

Hasonlóra ma is fel kell készülnie minden gyülekezet-plántálónak, és jó, ha van elképzelése arról, hogy hogyan kezelje ezt a konfliktust.

A plántált új gyülekezetek felépítésének, működésének és vezetésének témája olyan hatalmas, hogy természetesen nem fér bele egy ilyen vázlatos összegzés keretébe. Erről elsősorban a Jeruzsálemi Gyülekezettel kapcsolatban olvashatunk részleteket a Bibliában.

Ha e kérdéskört mélyebben meg akarjuk vizsgálni, érdemes ebből a szempontból áttanulmányozni a Timóteusnak és Titusznak írt három levelet, melyek tele vannak a gyülekezetek helyes működtetésére és vezetésére vonatkozó utasításokkal és tanácsokkal. Persze a többi páli levél is, hiszen a levelek írása épp azt a célt szolgálta, hogy pásztorolja és tanácsokkal lássa el az apostol az általa alapított gyülekezeteket.

Ugyanezt a célt még hatékonyabban elégítette ki Pálnak az a gyülekezet-építési gyakorlata, hogy személyesen újból felkeresett több korábban plántált gyülekezetet.

TANULMÁNYI SZEMLE

Győri Kornél

A Szentlélek személye és műve

Bár sok szó esik napjainkban róla, mégis az az igazság, hogy nem ismerjük eléggé a Szentlélek személyét és művét, pedig ismerhetnénk. Elsősorban azért, mert a Szentírás lépten-nyomon beszél róla.

A baptista hitelődök is sokat foglalkoztak a Szentlélek művével, a gyülekezethez való viszonyával; valójában ez volt az egyik legfőbb kérdésük. Így azt is mondhatnánk, hogy ha nem ismerjük a Szentlélek művét, az azért van, mert nem voltunk hűek atyáink örökségéhez, de ez csak részigazság. Mert – különös módon – nemcsak azt köszönhetjük nekik, amit a Szentlélekről tudunk, de az is velük, vagy inkább fájdalmas tapasztalataikkal függ össze, hogy csak ennyit tudunk, és nem többet.

Meggyőződésünk ugyanis, hogy hitelődeink még jóval tovább mentek volna a Szentlélek személyének és művének megvilágításában, ha az előbb külföldön, majd a huszas évektől hazánkban is föllépő szélsőséges rajongás túlzásai ezt meg nem akadályozták volna. Egy idő után valósággal rémülettel töltötte el őket az az egyre jobban elharapódzó gyakorlat, hogy egyesek a Szentírástól függetlenül igényelték a Szentlélek kijelentését és vezetését; belső hang sugallatára, álmokra, víziókra és öntudatvesztéssel járó, sokszor rút élményekre alapozták tanításukat. Emiatt atyáink kénytelenségből először a Szentlélek helyett most már a reá hamisan hivatkozó rajongókkal foglalkoztak, majd később – a szétszakadt vagy megsemmisült gyülekezetek emlékével szívükben – jó ideig túlzott óvatossággal közelítették meg vagy inkább kerülgették a Szentlélek személyét.

Ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy – mint némelyek állítják – elnémult volna köreinkben a Szentlélekről szóló tanítás, mégkevésbé azt, hogy Ő ne működött volna hathatósan a gyülekezetek életében. Mindenesetre a figyelem arról, ami a Szentlélek munkája nyomán a gyülekezetben történik, történhet, egyre inkább afelé fordul, ami ott hirdettetik, tehát *a történésről a helyes tanításra.* Ezáltal a történést *és* a tanítást ötvöző gyakorlat helyett kibontakozik az egyoldalú prédikációhegemón istentisztelet.

Tovább súlyosbította a helyzetet a diktatúra időszakában az, hogy a tanítás egyoldalúsága mellett – a politikai korlátozások által is támogatva – az egyszemélyű, lelkészközpontú szolgálati rend is mind általánosabbá lett gyülekezeteinkben. Az amúgy is kevés istentiszteleti "történés" egyetlen emberre szorítkozó megnyilvánulásának puszta fogyasztójává lett sok gyülekezet.

Az ötvenes években ez a baptisták számára alapvetően idegen folyamat – mintegy ellenhatásként – kiváltotta a történést is magába foglaló kegyesség utáni vágyat. Ennek csak kevés dokumentuma van, hisz 1951-1957-ig még lapunk sem volt. *Decsi Varga Erzsébet* kéziratként terjesztett népszerű versgyűjteményéből, majd az 1957-ben kiadott *Evangéliumi énekek* közkedvelt szövegeiből olyan elmélyült lelkiséget ismerhetünk meg, amely ma is kívánatos. Ekkor indul útjára közösségünkben az "Isten élő Lelke, jöjj" kezdetű ének. Akik akkor voltunk fiatalok, nem feledjük *Békefi Pál* sokfelé és sokszor fölcsendülő konferenciai indulóját, valójában imádságát: "Isten fénylő dicstrónjától Jöjj, Szentlélek, jöjj hozzánk..." Az ezidőtájt sokhelyütt kialakuló imádkozó körökben gyakori volt, hogy a résztvevők nemcsak buzgón fohászkodtak, hanem együtt faggatták a Bibliát, hogy mit is tanít a Szentlélekről.

1964-65-ben a Békehírnök több héten át bő terjedelemben és kiemelt szedéssel közölte *dr. W.T. Conner* Baptista teológiai tanár *A Szentlélek munkája* című tanulmányának fordítását. Ezzel szinte párhuzamosan futott *Kovács Géza* hasonló témáról szóló sorozata, amelyben az ú.n. "kényes" kérdések – mint például a Szentlélek-keresztség – is előkerültek. 1966. szeptemberében az országos lelkipásztor-találkozó egyik főelőadása *A Szentlélek teológiája Herjeczki Andrástól.* 1967-ben e sorok írójának *A lelki ajándékok* címmel tartott előadása szenvedélyesen induló, de végül is egyetértéssel záruló gyümölcsöző vitát váltott ki az országos lelkipásztor-konferencián. Hogy mindez lényeges kérdésként foglalt helyet közösségünk tanításában, azt híven tükrözi az 1967-ben teljes egységben elfogadott új hitvallásunk, amely a korábbinál sokkalta nagyobb figyelmet fordított általában a Szentlélek személyére és különféle megnyilatkozásaira, sőt egy külön cikkelyben szól a Szentlélek munkájáról – kegyelmi ajándékairól is –, segítve minket is abban, hogy jobban megismerjük őt és helyesen tudjunk róla szólni másoknak.

1. A Szentlélek: személy

A Szentlélek megnyilatkozásaihoz kétségtelenül hozzátartozik az erő, a hatalom, de Ő maga nem személytelen erő.

A Szentlélek személy volta kitűnik már az Ószövetségben leírt munkáiból. Ő adja tudtul Isten személyes akaratát, sőt ő hajtja azt végre (Ézs 40:13, Zsolt 139:7). Ő hozza létre az új szövetséget is (Jer 31:31.

Az Újszövetségben az Úr Jézus "egy másik Vigasztalónak" nevezi a Szentlelket, akit az Atya ad (Jn 14:16). Mint személy lesz Isten népének pártfogója, a teljes igazságra vezérlője (Jn 14:26, 16:13, aki személyként cselekszik: tanít (Jn 14:26), bizonyságot tesz (Jn 16:8), ihleti a Szentírást és szól azon keresztül (2Pt 1:21), szolgálatra hív (ApCsel 13:2), közbenjár (Róm 8:26), sőt még meg is szomorítható (Ef 4:20).

Ha csak erő lenne a Szentlélek, akkor mi rendelkeznénk vele, felhasználhatnánk céljainkra. Ám Ő isteni személy, ezért nekünk kell rendelkezésére állnunk, engedelmeskedve néki.

Ha a Szentlélek bennünk van, mint személy, ebben nem egyszerűen egy "áldás" vagy "ajándék" elfogadásáról van szó, hanem magának az élő Istennek a jelenlétéről. Egy percre sem szabad elfelejtenünk, hogy a Szentlélek jelenlétében magának a feltámadott Úr Krisztusnak a jelenléte lesz valósággá a gyülekezetben és a gyülekezet tagjainak megszentelt, gyümölcsöző életében. A Szentlélek azért jött, hogy Jézus Krisztust dicsőítse és az ő képét övéiben kiformálja (Jn 16:14; 1Kor 3:18). Ahol a Szentlélek jelen van: ott tervszerű mozgás bontakozik ki és céltudatos erők nyilvánulnak meg. Ahol a Szentlélek munkában van, ott mindig könyv írható a történtekről, a "cselekedetekről", akár az apostolokéról, akár a bennünk és általunk véghezvittekről.

2. Vettünk-e Szentlelket?

E roppant horderejű kérdés két irányú: egyfelől a gyülekezetre, a Krisztus-testre, másfelől annak tagjaira, az egyes keresztyén hivőkre kell vonatkoztatnunk. Fontos ez, mert előfordul, hogy egy-egy hivő egyénileg vagy a gyülekezet egy elkülönülő csoportja magának igényli a Szentlelket úgy, hogy elszakítja a gyülekezettől. Ennek lényege az a téves látás, mely szerint a Szentlélek nem a gyülekezethez, mint Krisztus testéhez tartozik, hanem csak az egyénhez, abban lakik és munkálkodik. Eltorzult formában ez ahhoz a tévelygéshez vezet, hogy aki így tudja magát a Lélek uralma alatt, az nem tűr el maga fölött semmiféle tekintélyt, legkevésbé a gyülekezetét, amely – szerinte – "ítélet alatt" van. Az Újszövetség válasza erre: ha Isten időről-időre megítéli is a gyülekezeteket, ugyanúgy vagy még inkább megítéli ezt a szabadjára eresztett önösséget, amely elsősorban felelős napjainkban is a gyülekezetek meghasonlásáért, széttöredezéséért. Jó tehát elgondolkodni az Ige bizonyságtételén: a Szentlélek nem választható el a gyülekezettől (ApCsel 2:46.47, 13:48; Ef 1:23, 4:3-6, 1Pt 2:5).

Isten imádságainkra válaszul adja Szentlelkét, de – jaj, milyen nehéz kimondani – ott és akkor, amikor neki tetszik, amikor ő akarja! A hit mélységei tárulnak itt fel előttünk. Mi nem tehetünk mást, mint törhetetlen hittel hisszük, hogy Isten újra és újra beteljesíti ígéretét, nemcsak másnak, hanem nekünk is, nemcsak másutt, hanem köztünk is, így mi is felruháztatunk mennyei erővel (Lk 24:48), és noha erőtlenek vagyunk, mégis "élünk Isten hatalmából" (2Kor 13:4).

Az atyák Szentírásra épülő tanítása és tapasztalata szerint az Ige által adatik a Szentlélek, aki a hitet felébreszti azokban, akik az evangéliumot meghallják. A hirdetett Ige, a prédikáció van az első helyen, de az *ének* is eszközzé lehet a hitrejutásunkban, és ehhez szorosan kapcsolódó módon abban, hogy vegyük a Szentlelket. Az apostollal valljuk: "Aki pedig minket veletek együtt Krisztusban megerősít és felken, Isten az. Ő pecsétjével el is jegyzett minket, és a Lélek zálogát adta szívünkbe" (2Kor 1:22).

Szomorú tapasztalat, hogy a Szentlélekkel közösségre jutott emberek is ellankadhatnak. Erre az esetre ajánlja az Ige, hogy gerjesszük föl azt, ami csaknem kialudt. Óvakodunk attól, hogy bármiféle "módszert" ajánljunk a Lélek felgerjesztésére, mert félő, hogy az a *"pneumaturgia" (Lélek-kényszerítés)* tévelygésébe vinne. Ám ugyanakkor nem hallgathatjuk el, amit az Ige mond erre nézve. Végül is ezt célozza minden a gyülekezeti együttlétekben: az igehirdetés, az imádság, ezt segítheti a Szentlélekért mondott könyörgés (Lk 11:13), a szívből fakadó éneklés (Kol 3:16, és a Krisztus dicsőítésének szívből való óhajtása (Fil 1:20). De mindennél fontosabb önmagunk odaszánása. *Amikor nem ezt vagy nem azt, hanem önmagunkat tesszük fel az áldozati oltárra.* Ennek megtételére buzdít az apostol, amikor ezt mondja: "Adjátok (szánjátok) oda magatokat az Istennek" (Róm 6:13), ahogy az ószövetségi áldozó az odaszánt bárányt az oltár mellé állította, majd levette róla a kezét, teljesen lemondva róla.

(Ez végül is az igazi áldozat belső törvénye. A mi életünkben éppúgy, mint az Úr Jézusében. Sem ajándékot, sem áldozatot nem fogadott el az Atya a Fiútól, ellenben testének odaszánását elfogadta. "Bűnért való áldozatot nem akartál... de azután így szólt: Íme itt vagyok, hogy cselekedjem a te akaratodat", és ez akaratban mi egyszer s mindenkorra odaszenteltettünk Jézus Krisztus testének felajánlása által (Zsid 10:9.10).

Akkor lesz a mi életünk is bővölködő, Szentlélekkel teljes, ha mi is el tudjuk mondani az Úrnak: Íme itt vagyok, hogy cselekedjem a te akaratodat!)

3. A gyümölcstermő Lélek

Azt, hogy a hívő emberben egyénileg nemcsak ott van valamiképpen a Szentlélek, hanem hatékonyan van ott és munkálkodik, arról lehet felismerni – és ezt legtöbbször nem maga, hanem mások veszik észre –, hogy: termi a Lélek gyümölcsét! (Gal 5:22) Tehát nem arról, hogy rendkívüli módon, vallásos különcként viselkedik, hanem arról, hogy egész élete, minden viszonyulása Krisztust tükrözi. (Akinek az életében hiába keresné az Úr a "Lélek gyümölcsét", ha százszor nyelveken szólna vagy kézrátétellel gyógyítana is, nem kerülhetné el a félelmetes ítélet fenyegetését: "Megmérettél, híjával találtattál!)

A Szentléleknek határozott terve és feltett szándéka, hogy ne csak föllelkesítsen, vagy csak vezessen esetről esetre, minden folyamatosság nélkül, egyik napról a másikra mindent újra kezdve, hanem hogy kiformáljon bennünk valamit, pontosabban: egy meglevő, kész mintára: a Krisztus ábrázatára alakítson át bennünket (Róm 8:39).

Kiszikkadt a hívő életünk, ezért több melegségre, mozgásra, tevékenységre van szükség gyülekezeteinkben, de ezt fölismerve sem szabad megfeledkeznünk egy pillanatra sem arról, hogy mindenekelőtt újjáteremtett embereket keres a gyülekezet Ura.

A "Lélek gyümölcse" valójában az újjászületett ember jelleme. A görög "kharaktér" szó – latinosan "karakter" – eredetileg vésővel, metsző szerszámmal mélyen bevésett, bemetszett vonalakat, betűket jelentett. Így a karakter, a jellem: bevésett jelleg.

Bevésés? Nem kétséges, hogy ez történik velünk, ha a Lélek munkáját komolyan vesszük. A Szentlélek által ismételten keltett érzések, gondolatok, döntések kitörölhetetlen nyomokat hagynak tudatunkban, és ezek eredményeképpen egy különleges "bevésés", jellem alakul ki bennünk.

Az apostol is céloz ilyen bevésésre: "nyilvánvaló, hogy ti Krisztusnak a mi szolgálatunk által szerzett levele vagytok, amely nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével van felírva; és nem kőtáblára, hanem a szívnek hústáblájára" (2Kor 3:3). A szilárd krisztusi jellemet a Szentlélek formálja ki bennünk maradandóan, mégpedig hosszabb idő alatt, lépésről lépésre úgy, hogy közben élesztgeti hitünket, forrósítja imádságainkat. Igen, így megy végbe a mély, egész énünket, régi jellemünket vagy jellemnélküliségünket átformáló átalakulás. Megváltozik gondolkodásunk, egész képzelet- és akaratvilágunk, más lesz érdeklődésünk, új reménységek lángja gyullad ki bennünk, új eszmékért, célokért lelkesedünk és új erkölcs tükröződik cselekedeteinkben. Ez az új ember, az új jellem kialakulásának, azaz a megtéréshez illő, mások számára termő gyümölcs megjelenésének az útja életünkben. Az apostol ezt a nagyon mélyreható változást, a szinte leírhatatlan csodát így próbálja érzékeltetni: "Mi pedig miközben... szemléljük az Úr dicsőségét... ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által, dicsőségről dicsőségre" (2Kor 3:18).

4. A kegyelmi ajándékok

Ahogy a Lélek gyümölcsét, úgy a kegyelmi ajándékokat is a Szentlélek adja nekünk. Ő "az Isten keze". (A követke-

ző helyeken találjuk a kegyelmi vagy lelki ajándékok felsorolását: Róm 12:6-8; 1Kor 12:4-10, 28; Ef 4:10-12; 1Pt 4:10.11). A kegyelmi ajándék is a hithez kapcsolódik, és mindig a bennünk munkálkodó Szentléleknek a ránk bízott feladathoz, szolgálathoz adott képesítése. A Lélek minden megnyilatkozása, így a kegyelmi ajándék, a karizma is mindig haszonra adatik (1Kor 12:7). Olykor erről megfeledkezve, a látványos, rendkívüli ajándékokra törekszünk. Pál ez ellen tiltakozik, mert észrevette: hogy ezzel előnyhöz, mennyei kiváltsághoz akar jutni az ember mások rovására. Ám az, akit valóban megérint a Lélek, felelős közösségi lény marad. A Lelket, ha valóban Isten Lelke, arról lehet felismerni, hogy személyes hit-viszonyt létesít Jézus Krisztussal és szeretetközösséget testvéreinkkel.

Pál apostol tanítását a lelki ajándékról öt pontban foglalhatjuk össze: 1. A Lélek cselekvését nem lehet elválasztani Jézus Krisztus cselekvésétől. A Szentlélek a Krisztus Lelke. Nem fogadható el akárkitől jövő pneumatikus megnyilvánulás, a védjegy: Krisztus neve. 2. A Lélek megnyilvánulásai sokfélék. Háromszor is hangsúlyozza a különféleséget a lelki ajándékokban, tiltakozásul az ellen, hogy a korintusiak szinte ugyanazt az egyet vagy kettőt választották maguknak. 3. Az apostol kereken visszautasítja azt a törekvést, hogy tetszés szerint ilyen vagy olyan ajándékot igényelhetnénk a Szentlélektől. Egyedül Isten maga rendelkezik kegyelmének ajándékaival, ugyanazon Lélek által, "úgy osztja szét kinek-kinek ajándékát, amint akarja" (12:11), de mindig haszonra (proszto szümferon) adatik a Lélek kijelentése (12:7), mégpedig a gyülekezet hasznára. 4. Az emberi test hasonlatával megmutatja az apostol, hogy az egyéni ajándékok, karizmák szerepét úgy kell betölteni az egész Krisztus-test organizmusában, ahogy az emberi test tagjai betöltik a magukét. Minden egyéni érdeket kizárva rámutat a hívők egymásra utaltságára és egymástól való kölcsönös függésére. 5. A test tagjai közt különbségek vannak, lévén az egyik tisztességesebb, mint a másik, ezzel a tevékenységek rangsorára hívja fel a figyelmet az ajándékok működésében, és ezt állítja szembe a korintusiak anarchiába torkolló önösségével.

5. "Hittel és Szentlélekkel telve"

Ezzel összefüggésben el kell határolnunk a Szentlélekkel való betelést az ún. "Szentlélekkel való megkeresztelteté"-től, melynek vallói azt a megtérésen, újjászületésen és hiten felüli és túli "második áldás"-nak tekintik.

Mit értünk a "Szentlélekkel való betelés"-en? Azt mondhatjuk – a jelenségeket figyelve –, hogy az isteni jelenlét és erő olyan mértéke ez, amely által a hívők a hétköznapin messze túlmenő erőkifejtésre, feladatok elvégzésére és célok elérésére lesznek képesek – minden esetben a Krisztus ügyének szolgálatában.

A rendelkezésünkre álló adatok azt mutatják, hogy a Lélekkel való betöltetést nemcsak Istennek egy-egy nagy feladatra elválasztott emberei nyerték el, hanem olykor a hívők is mindnyájan. Így az első pünkösdkor a tanítványokkal együttlevő hívők mind (ApCsel 2:4, azután az ötezer férfi. "Azok közül, akik hallgatták az Igét, sokan hittek" (4:4), majd ugyanerről a sokaságról, miután együttimádkoztak, mondja a szentíró: "megteltek mindnyájan Szentlélekkel" és ennek következményeként "bátran hirdették az Isten igéjét" (4:31). Érdemes megfigyelni, hogy egyeseknek többször is részük van a betöltésben (ApCsel 4:31, 13:9). Ez arra figyelmeztet, hogy a Szentléleknek a hívőkbe költözése nem lesz állandósult állapottá, vagy új képességgé, mert a Szentlélek belénk költözése után is az Istennek rajtunk kívül létező Lelke marad, összekeveredés és átalakulás nélkül.

A Szentlélekkel való beteléssel legtöbbször együttjár az Úr egyik vagy másik ajándéka, ami azt minősíti és egyben tartalmát is megvilágítja. Istvánról azt olvassuk, hogy "hittel és Szentlélekkel teljes férfi volt" (ApCsel 6:5). A hét diakónus Szentlélekkel és bölcsességgel volt tele (6:3). A pizidiai Antiókhiában a gyülekezet tagjai "megteltek örömmel és Szentlélekkel" (13:52). Amint a Szentlélek munkájának általában kettős szemlélete van – egyéni és közösségi –, ugyanúgy a Szentlélekkel való betelésnek is. Az egyik a küldetés betöltésével, a másik pedig az egyéni és gyülekezeti megszentelődéssel kapcsolatos.

Figyelemre méltó mozzanat még, hogy a Szentlélekkel való újra betöltés ugyanaz a csoda, mint a hitben megújulás. Az a baj, hogy ez az utóbbi kifejezés elszürkült szóhasználatunkban, pedig amikor a hitben való megújulásunkat kérjük, akkor a Szentlélekkel való újra betelést kérjük. A Szentlélekkel való beteljesedés következménye a vigasztalás is. Amikor nem ezt vagy azt, hanem magát Istent nyerjük meg: hogy ő a miénk, együttérez velünk, kárpótol minket veszteségünkért, közösséget vállal velünk fájdalmunkban és megszégyenítettségünkben.

6. A Szentlélek és az imádság

Ahol Szentlélek van, ott imádság is van. Ezért láthatjuk azt, hogy mindenütt, ahol jobban megértették és elfogadták a Szentlélek munkáját, feltűnő módon elmélyültek az imádkozásban. A Szentlélek könnyűvé és kedvessé (kívánatossá) teszi az imádkozást.

Ha részletesebben vizsgáljuk, hogy miben segíti a Szentlélek az imádságainkat, akkor a következőket találjuk:

Először is, *bátorságot ad az imádkozáshoz.* Úgy, hogy meggyőz bennünket arról, hogy Isten gyermekei vagyunk (Róm 8:15), ezért félelem nélkül Isten elé járulhatunk és Atyánknak nevezhetjük.

Azután *tiszta szívet teremt bennünk*, hogy Isten elé vihessük könyörgéseinket. A Szentlélek dolga az, hogy lelkiismeretünket belsőleg a Krisztus vére által megtisztítsa, hogy bűnszennyünk ne akadályozza Isten elé járulásunkat.

Harmadszor, a Szentlélek segítségét abban látjuk, hogy *kitartóvá tesz az imádkozásban.* Erre a kitartó imádkozásra buzdít az ige: "Minden imádságotokban és könyörgésetekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által" (Ef 6:18.19).

7. A Szentlélek és a prédikáció

A múlt században és századunk elején a Magyarországon általánosan gyakorolt igehirdetés az Atya-Isten művét hangsúlyozva egy *"gondviselési kegyesség"*-re vezette el a híveket. A már említett rajongó irányzatok Szentlelket kiemelő beszédei az egyéni önépülést hangsúlyozva, egy *"spiritualista kegyesség"*-et terjesztettek. Valahol e kettő között helyezkedett el az evangéliumi közösségek – közöttük a baptisták – Jézus-prédikációja, ami egyfajta *krisztomonizmushoz* vezetett. Természetesen mi sohasem beszélhetünk eleget az Úr Jézus váltságmunkájáról, mert nem prédikáció az, amelyiknek nem Krisztus áll a középpontjában, de ha a Szentlélektől elvonatkoztatva akarjuk prédikálni Krisztust, akkor Krisztus aligha lesz személyes Megváltónkká.

Bátran mondhatjuk ezt is: a *Krisztusról* szóló tanítás a kijelentés valóságának *objektív* oldalára, a *Szentlélekről* szóló tanítás pedig annak *szubjektív* oldalára mutat. Ehhez azonban mindjárt hozzá kell fűznünk azt, hogy e kettőt elméletben meg kell ugyan különböztetnünk, de a gyakorlatban semmi esetre sem szabad szétválasztanunk egymástól. Sőt még ezt is ki kell egészítenünk azzal, hogy az Atyának a Fiúban adott kijelentése *azonos* a Szentlélek által adott kijelentéssel. Ez jut kifejezésre a következő megfogalmazásban is: a világnak Istennel való megbékélése, úgy, amint Krisztusban megvalósult, *azonos* azzal a megbékéléssel, amelyet a Szentlélek által nyerünk el. Isten mint Szentlélek kilép önmagából és odalép az emberhez. Sőt egyenesen behatol az emberbe, csak azért, hogy őt a saját Fia és Igéje befogadására késszé, szabaddá, nyílttá és képessé tehesse. *Az evangélizációs igehirdetés*, egyáltalán a hatékony prédikáció titka ez: az egy Isten keres bennünket a Fiúban és elér minket a Lélekben; a Lélek által a Fiúhoz és benne az Atyához visz minket" (Berkhof).

(Elhangzott a Budapesti Missziókerület gyülekezetimunkás találkozóján a budapesti Építők Székházában, 1995. március 19-én.)

SZIRTES ANDRÁS

A DICSŐÍTÉS FOGALMA ÉS GYAKORLATA A BIBLIÁBAN

Bevezetés

A dicsőítés fogalma és gyakorlata manapság igen problémás. Vannak, akik gyakran beszélnek róla, és hangsúlyozzák fontosságát, míg vannak akik még a szó használatától is ódzkodnak. Sokféle, eltérő vélemény és tapasztalat idézése nélkül is összességében megállapíthatjuk, hogy szükség van a fogalom és a megfelelő gyakorlat bibliai teológiai tisztázására. A jelen dolgozat erre tesz kísérletet.

1. A dicsőítés alapjelentése, kapcsolatai más bibliai fogalmakkal

A dicsőítés olyan bibliai fogalom, amely számos más fogalommal kapcsolódik össze: ezek gyakran szinonimái a dicsőítésnek, vagy kiegészítik, adott szövegkörnyezetben konkretizálják jelentését. Ilyen kapcsolódó fogalmak a dicséret, magasztalás, hódolat, imádás, tisztelet, áldás, hálaadás, ünneplés, ének, öröm, ujjongás.

A dicsőítés alapjelentésének meghatározásához induljunk ki a dicsőségből, a két szó közötti kapcsolatot az egyes héber (כבד) ill. görög (δόξα, δοξάζω) gyökök is mutatják.

A dicsőség a hatalom, gazdagság megnyilvánulása. Ilyen értelemben fordul elő a hétköznapi szóhasználatban, például amikor József egyiptomi dicsőségéről (כָּבוֹד), azaz egyfajta gazdasági, politikai hatalomról van szó (Gen 45:13). A Mt 6:29 Salamon dicsőségét említi. Isten dicsősége ennek megfelelően az, amiben láthatatlan hatalma és gazdagsága, saját személye megnyilvánul. Így Isten dicsősége (כבוד-אל) megjelenik a teremtett világban (Zsolt 19:2), különböző látványokban és hatásokban (Ez 1:28), és történelmi cselekvésében. Ez utóbbi magábafoglalja a szabadítás(oka)t és az ítélete(ke)t (Zsolt 85:10, Ézs 42:8,17). Teljessége Jézus Krisztusban jelent meg, aki Isten dicsőségének kisugárzása, lényének képmása (Zsid 1:3). Így Isten dicsősége jelentheti magát Istent is.[1]

A dicsőítés alapjelentése a dicsőség (hatalom, gazdagság,...) elismerése, és a tisztelet kifejezése. A Mt 6:2 szerint az alamizsnájukat látványosan osztó képmutatókat az emberek "dicsőítik" (δοξάζω). A dicséretben kinyilvánítják elismerésüket: tiszteletadással, azzal, hogy ezt elmondják másoknak stb. Mindehhez viszont szükség van arra, hogy az alamizsnaosztás észrevehető legyen - a képmutatók éppen ezért kürtöltetnek maguk előtt.

A dicsőítés tehát válasz. A dicsőség felismeréséből megszületó elismerés. A dicsőség (a dicséretre méltó volt) ismerete nélkül nem lehet dicsőíteni senkit.

Ilyen módon tehát Isten dicsőítése is elismerés, annak elismerése, hogy kicsoda ő, mit tett,... Az elismerés pedig tiszteletben, hálaadásban, ünneplésben, bizonyságtételben nyilvánul meg. A dicsőítésnek természetesen előfeltétele az Isten személyének, tetteinek ismerete. A következőkben ezt az alapjelentést részletezzük, feltárva a dicsőítés fogalmának sokrétegűségét.

2. Isten dicsőítése mint teremtményi magatartás

A világ megteremtésével Isten másnak is életet ad, ami létrejön, az Isten teremtése, rajta van a Teremtő ujjlenyomata. Ezt fejezi ki a Biblia azzal, hogy a teremtett világ Isten dicsőségét tükrözi. A Zsolt 19:2-7 is azt mutatja, hogy a természet létében ott van a válasz: elbeszéli Isten dicsőségét. Ugyanakkor viszont a természetnek ez a dicsőítése egyben alázatot is jelent. Ezt fogalmazza meg a Zsolt 104:27-30:

> *"Mindezek arra várnak, hogy idejében adj nekik eledelt.*
> *Ha adsz nekik, szedegetnek, ha bőkezű vagy, jóllaknak javaiddal.*
> *Ha elrejted orcádat, megrémülnek, ha elveszed lelkük, kimúlnak, és ismét porrá lesznek.*
> *Ha kiárasztod lelkedet, új teremtmények keletkeznek, és megújítod a termőföld felszínét."*

E. Brunner így ír erről:

"Az anyagi világban ott van egy matematikai rend, amely bizonyságot tesz a Teremtő gondolatairól. Van élet, ami a visszatükröződése annak, aki maga az Élet, megvan a szervezeti teljesség titokzatossága a természeti csodákkal együtt, látó szemek, halló fülek, célszerű elrendezés, amelyek egy teremtő, tervező szellemre utalnak, megvan a spontaneitás és szabadság csodája, ami egy példázat arról, aki maga a korlátlan, abszolút szabadság. Mindenekelőtt pedig ott van az ember, akit az Írás az 'Isten képére teremtetett' kifejezéssel tüntet ki."[2]

---

[1] Kotmájer M. előadása alapján

[2] Brunner: Dogmatik II., 32-33.old.

A teremtés célja az ember, akit Isten a maga képmására teremtett (Gen 1:27). Ebben a - csak az embernek szóló - megjelölésben benne van az, hogy az ember lényegéhez tartozik az Istennel való kapcsolat. Témánk szempontjából úgy is fogalmazhatunk, hogy az ember válaszadásra rendelt: felelni Istennek, aki teremtője. A válaszadásban ugyanakkor az is benne van, hogy az ember magát Isten teremtményének tekinti, eszerint él. Az ember - mivel Isten teremtménye - szintén magán hordozza a Teremtő dicsőségét: innen van méltósága, ezért dicső lény (Zsolt 8:6-7).

Az ember - szemben más teremtményekkel - szabadságot is kapott. Szabadsága azt jelenti, hogy míg a természet "automatikusan" beszél Isten dicsőségéről, addig az ember dönthet arról, hogy dicsőíti-e Teremtőjét vagy sem. Dönthet arról, hogy tiszteli-e Istent (van egy fa a kertben, ami csak az Isten "illetékességi körébe" tartozik, Gen 2:16-17), akarja-e vele a közösséget, akarja-e az életét Istentől venni,... Az ember döntése NEM volt, a Gen 3. szerint Istenhez akart hasonlóvá lenni.

A Róma 1:18-32 (Pál bűneset-története) szerint az ember bűne abban áll, hogy Istent nem dicsőítette, nem adott hálát, nem Istenként tekintett rá, és ennek megfelelően magára sem mint Isten teremtményére. Mindez egybevág az előbbiekben mondottakkal. Pál szerint ennek lett következménye a teremtett világ tisztelete és az erkölcsi tévelygés.

Az ember nemleges döntésének következménye az, hogy "híjával van az Isten dicsőségének" (Róm 3:23). Így tehát az ember torzult képmás, álszabadsága van csupán, nem részese az Istennel való közösségnek, az életnek. Ezért megváltásra szorul. Az üdvösség egyben az Isten dicsőségében való részesedés is (2Thessz 2:13-14), az ember ezáltal jut el ismét valódi méltóságára, emberségére.

Összefoglalóan azt mondhatjuk tehát, hogy a dicsőítés a teremtmény helyes viszonyulása Teremtőjéhez. Az ember esetében ez az egész élet beállítódását jelenti. Az ember ezt utasította vissza. Ennek viszont az is következménye, hogy Istenről való ismeretét is elveszítette (Róm 1:28), a bukott ember arról sem tud, hogy választ kellene adnia Istennek.

3. A dicsőítés mint kinyilatkoztatás (Jézus Krisztus)

Jézus Krisztus küldetése kettős: egyrészt be kell mutatnia Istent, elhozni dicsőségét, másrészt be kell mutatnia az Istenre tekintő embert, az igazi dicsőítést. Ez abból fakad, hogy a bukott ember sem Istent nem ismeri, sem azt nem tudja, hogyan kellene neki válaszolnia.

A dicsőítésről azt mondtuk, hogy az a dicsőség elismerése, válasz arra. Így az - a dicsőség egyfajta tükörképeként - beszél, bizonyságot tesz. Innen ered a dicsőítésnek egy további jelentése: a dicsőség kinyilvánítása, bemutatása. Az Isten dicsőítésének ennek megfelelő jelentése János evangéliumában kifejezetten hangsúlyossá válik.

Jánosnál Jézus Krisztus úgy áll előttünk, mint aki - bemutatva az Atyát - megdicsőíti őt (Jn 17:4). Ugyanakkor az Atya is megdicsőíti a Fiút (8:54). A dicsőítés és a kinyilatkoztatás (az evangélium egyik kulcsszava) jelentése összefonódik.

> *"...Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet!" Erre hang hallatszott az égből: "Már megdicsőítettem és ismét megdicsőítem." (Jn 12:28)*

Jézus kérése - dicsőítsd meg a te nevedet - azt jelenti, hogy jelentsd ki, mutasd meg, hogy ki vagy, tedd nyilvánvalóvá. Az égi hang szerint ez történt idáig is, és ez fog történni az elkövetkezőkben is. Jézus szolgálatában ott van az előbb említett kettősség: a Fiú elhozza, bemutatja az embereknek az Isten dicsőségét, ezzel egyidejűleg pedig az Atya is megdicsőíti őt, mint az általa küldöttet. Ezt látjuk Lázár feltámasztásának történetében is: ami történik az "az Isten dicsőségét szolgálja, hogy általa megdicsőüljön az Isten Fia"(11:4). Mártának pedig azt mondja Jézus: "Nem mondtam-e neked, hogy ha hiszel, meglátod az Isten dicsőségét?" (11:40)

A Jn 12:28 szerint azonban az Atya a jövőben is megdicsőti nevét, ez a jövő pedig a nagyhét és húsvét eseményeit jelenti. Maga Jézus mondja: "Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az Emberfia."(12:23) Jézus szenvedésében, halálában és feltámadásában Isten nyilatkoztatja ki magát. Abban, ami történik az Isten dicsősége (végtelen hatalma és szeretete) jelenik meg. János szemléletében ez annyira így van, hogy az áruló Júdás távozása is az Emberfia megdicsőülését jelenti.(Jn 13:31-32)

> *"Én megdicsőítettelek téged a földön azzal, hogy elvégeztem azt a munkát, amelyet rám bíztál, hogy elvégezzem: és most te dicsőíts meg, Atyám, önmagadnál azzal a dicsőséggel, amely már akkor az enyém volt tenálad, mielőtt a világ lett." (Jn 17:4-5)*

Jézus egész életével, engedelmességével az Atyát dicsőítette. Ennek része halála is. Az Atya pedig kiállt a Fiú mellett. Ez végül Jézus feltámasztását jelenti: az Atya elfogadta szolgálatát, és visszaemeli saját dicsőségébe. A megdicsőítés jelentése itt dicsőségben részeltetés, dicsőségbe emelés. Ebben az értelemben használja a szót a Jn 7:39 is.

4. Isten dicsőítése az Istennek átadott életben

Jézus Krisztus Isten dicsőségét ajándékozza az embernek, azt a dicsőséget, amelyet elvesztett, amely nélkül embersége is töredékes.

> *Én azt a dicsőséget, amelyet nekem adtál, nekik adtam,... (Jn 17:22)*

Így az emberben megszülethet a válasz: az Isten dicsőségének elismerése, aminek most már mindenképpen része a megfeszített és feltámadt Jézus Krisztus imádása.

Részese lesz az Isten dicsőségének: egyrészt már most az övé, másrészt még nem teljesen. Pál ezzel kapcsolatban egy folyamatról, egy folyamatos átformálódásról beszél:

> *Mi pedig mindnyájan, miközben fedetlen arccal, mint egy tükörben szemléljük az Úr dicsőségét, ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által dicsőségről dicsőségre. (2Kor 3:18)*

A 2. részben mondottakkal összhangban tehát, az Isten dicsőítése a megváltott ember részéről az átadott életben, annak teljességében jelentkezik. Részletesebben Isten dicsőítése

- Jézus Krisztus követése abban, ahogyan ő is dicsőítette Istent, például a rábízott munka elvégzésében (Jn 17:4)
- a Jézus Krisztusban való megmaradás, ami a neki való engedelmességet, szavainak megtartását jelenti. Ebből fakadnak a gyümölcsök, a tanítványi élet.

> *Az lesz az én Atyám dicsősége, hogy sok gyümölcsöt teremtek, és akkor a tanítványaim lesztek. (Jn 15:8)*

Ennek része a bizonyságtétel is, mint Isten dicsőségének elbeszélése.

- a szentségre törekvő életvitel. Pál egy ilyen témájú szakaszt a közvetkezőképpen zár: "dicsőítsétek tehát Istent testetekben."(1Kor 6:20)
- kell, hogy legyen a célja minden szolgálatnak, a lelki ajándékok használatának.(1Pt 4:10-11)
- lehet a keresztyén ember szenvedése is. A Jn 21:19 szerint Péter halálával Istent fogja megdicsőíteni. Az 1Pt 4:16 általánosabban szól a szenvedésről. A keresztyén mindenfajta szenvedése (a levél kontextusában ezt a környező társadalom sokféle támadása, gúnyolódása, stb. okozza) Istent kell hogy dicsőítse.

Az Istent dicsőítő élet beszél Istenről, ilyen módon segít másoknak abban, hogy megismerjék Istent és válaszoljanak neki. A Hegyi beszédben Jézus ezt így fogalmazza meg:

> *Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék mennyei Atyátokat. (Mt 5:16)*

Mindebből nemcsak annyi következik, hogy minden hívő ember életének része kell hogy legyen az Isten dicsőítése, hanem, hogy magának az életnek kell Istent dicsőítőnek lennie.

5. Az imádságban, énekben, istentiszteleten megnyilvánuló dicsőítés

A Biblia Isten dicsőítése alatt az eddigiekben elmondottakon kívül mást is ért: imádságokat, énekeket, stb. A 18 éve meggörnyedt asszony gyógyulása után dicsőítette az Istent(Lk 13:13). A zsoltárok között is számos dicséretet, magasztalást találunk. Ezeket nevezhetjük összefoglalóan alkalmi dicsőítéseknek.

Ezek a dicsőítések nagyon szoros kapcsolatban vannak a korábban tárgyalttal. Ahogyan ott is, ezekben is a szív állapota, az Istenre való rátekintés a döntő. Nézzünk meg részletesebben két példát ezzel kapcsolatban!

A Mt 21:8-11 elbeszéli Jézus bevonulását Jeruzsálembe. Jézus szamáron, békefejedelemként vonul be, szenvedéseire készülő messiásként. Éppen a szamáron történő bevonulással hangsúlyozza alázatosságát, és hogy ő nem valamiféle harcos messiás (aki lovon jönne). A tömeg ezzel szemben saját messiási elképzeléseit vetíti rá Jézusra. Kiáltozásukban a 'Hozsánna!' (=Segíts most!) egy közeli szabadítás várását jelzi. A vele vonulók azt mondják: ő a galileai próféta, ez pedig annyit jelenthet számukra: ez a mi prófétánk, akivel jövünk és győzünk. Félreismerik tehát Jézust és küldetését, így dicsőítésük is hamis. Mindez a következő napok eseményeiből világosan kiderül: a gyümölcs Jézus kivetése, elítélése.[3]

A Mt 28:8-10 alapján a Feltámadt Jézussal találkozó asszonyok dicsőítése áll előttünk. A sírtól eljövő asszonyok találkoznak Jézussal. Ő köszönti őket, azok pedig leborulnak, megragadják lábát, miközben egyetlen szót sem szólnak. Tettükben mégis ott van egész szívük. A hatalmas örömtől némák, mégis igaz módon dicsőítik Jézust. Mindennek gyümölcse bizonyságtétel és megszilárduló közösség az Úrral.

Úgy gondolom, hogy a két példa jól szemlélteti a szív döntő jelentőségét a dicsőítésben. Mindebből nem vonhatjuk le azonban azt a következtetést, hogy a szavak, énekek egyáltalán nem fontosak. A számos bibliai példa, és a mindenkori hívő gyakorlat indokolttá teszi, hogy a következőkben részletesen foglalkozzunk a kérdésnek ezzel a részével.

6. Az alkalmi dicsőítés alapja

Amint azt az alábbi példák is mutatják majd, az alkalmi dicsőítés is Isten dicsőségének elismerése. Alapja mindenképpen Isten cselekvése, a vele való találkozás.

A 105. zsoltár Istent dicsőíti mindazért, amit Izráellel tett történelme során. Nyilvánvaló, hogy a dicsőítés válasz, Izráel felelete Isten tetteire. Ehhez hasonlóan Jézus Krisztus születésekor a pásztorokban az angyali üzenet hallása és a gyermek meglátása után szólal meg a dicsőítés:

> *A pásztorok pedig visszatértek, dicsőítve és magasztalva az Istent mindazért, amit pontosan úgy hallottak és láttak, ahogyan ő megüzente nekik. (Lk 2:20)*

A dicsőítés az előzőekből is következően szorosan kapcsolódik a hálaadáshoz. A Lk 17:11-19 (a tíz leprás meggyógyítása) a két szót egymás szinonímáiként használja. A Zsolt 50:23a szerint:

---

[3] A Virágvasárnapról részletesebben lásd Szathmáry, 413-417.old.

Aki hálaadással áldozik, az dicsőít engem.

A dicsőítéshez azonban szükség van az Isten cselekvésének, jelenlétének felismerésére, egyfajta rádöbbenésre. A Lk 17:11-19 tíz leprása mind meggyógyult, de csak egyikük látta meg ebben Istent, ment vissza Jézushoz, és adott ilyen módon választ. A Zsolt 50:14-15-23 verseiben egyfajta "körforgás" bontakozik ki: Isten szabadítására válaszul az ember dicsőíti Istent, az Istent dicsőítő ember megtapasztalja Isten szabadítását, amiért megint csak dicsőíti,... Ez a körforgás állandó párbeszéd az ember és Isten között.

7. Az alkalmi dicsőítés tartalma

Ebben a részben azt nézzük meg, hogy mi minden lehet benne egy dicsőítésben: milyen meglátások, érzések, és hogy ezek milyen módon fejezhetők ki szavakkal. Példáink nagy része a zsoltárokból származik, de előkerülnek ÚSZ-i doxológiák, dicséretek is. A tárgyalás során gyakorlati kérdésekre is kitérünk.

A dicsőítés mögött (vagy nyíltan is benne) van annak a felismerése, hogy kicsoda az Isten és vele szemben ki az ember. Ézsaiás a templomban hallja a szeráfok énekét, amint Istent dicsőítik. Belőle azonban nem a dicsőítés szavai törnek fel, hanem a bűnvallásé.(Ézs 6:1-7) A dicsőítésben az ember kifejezi azt, hogy - ő, aki nem méltó rá, aki az Istenhez képest parányi porszem - mégis megajándékozott: az élettel, a bűnbocsánattal, az Isten közelségével,...

Ahogyan a dicsőítés elsődleges alapja Isten cselekvése, úgy maga a dicsőítés is Istenről beszél. A zsoltárokban lépten-nyomon ezt látjuk. Az ember dicsőítheti Istent a teremtésért (Zsolt 8.,104.), annak szépségéért, az abban megnyilvánuló isteni hatalomért és bölcsességért. Ahhoz, hogy ilyen ének szülessen szemlélődésre, elgondolkozásra van szükség. "Ha látom az eget, kezed alkotását,..." mondja a zsoltáros, és valóban nem lehetséges másképp. A szemlélődésre időt kell szánni. Istentiszteleteken ebben segíthet például a diavetítés.

Isten cselekvésének nagy tere az emberi történelem. Számos dicséret és ének hátterében Isten történelmi tettei vannak. A gyülekezetnek mindenek előtt a Krisztusban adott szabadításért kell magasztalnia Istent, de ebben is sokat segíthetnek a zsoltárok. A 106. zsoltár Izráel hűtlenségeit sorolja el, és az ennek ellenére megtapasztalt isteni irgalmat. ÚSZ-i példa Mária ill. Zakariás éneke (Lk 1:46-55, 67-79), amelyek az ősegyház énekei közé tartoztak. Dicsőítés a csupán egyetlen felkiáltásból álló páli doxológia is:

> *Hála az Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus által! (Róm 7:25a)*

A nagy tettek mellett Isten jelenlétéért, folyamatosan megtapasztalható áldásaiért is méltó a dicséretre. Ezekről azonban könnyebben megfeledkezünk, mert apróbb dolgok, és természetesnek vesszük. A bibliai dicséretek segíthetnek meglátni, mi mindenért is lehet dicsőíteni Istent. A 104. zsoltár számos verse az élet - mint Istentől kapott lehetőség, jó - értékelése. Szintén az élet felett érzett örömöt fejezik ki Ezékiás szavai (Ézs 38:18-19).

A felsoroltak egyrészt mozgatói a dicsőítésnek, másrészt a dicsőítések ezeket az okokat el is mondják. Ezáltal válik a dicsőítés bizonyságtétellé, az Isten dicsőségének elbeszélésévé, amely másokat is - így minket is, a zsoltárok mai olvasóit - az Istennel való találkozás felé segíthet.
A zsoltár-gyűjtemény (amelyet a templomi istentiszteleteken használtak) lezárásaként álló 150. zsoltár már szinte csak felszólításokat tartalmaz. A gyülekezet dicsőíti Istent azért, mert ő az, aki. Nem alap nélküli dicsőítésről van tehát itt szó, hanem arról, hogy a gyülekezetnek alkalmasint nincs szüksége hosszabb emlékeztetésre, indoklásra, hiszen ismeri Istenét.

A dicsőítésben, magasztalásban az ember kifejezi megajándékozottságát, örömét. A dicsőítés az öröm nyelve, és szükségünk van erre az nyelvre, hogy örömünket ki tudjuk fejezni.

"Az örömet éppen olyan közvetlenül éljük át, mint a félelmet. S miként a rettegésnek, az örömnek is nyelvi kifejezésre van szüksége, hogy fullasztóvá ne váljék. S itt sem csupán arról van szó, hogy meg kell találnunk a megfelelő szavakat, az öröm szavainak is, akárcsak a félelemének, meghallgatásra kell találniuk. [...] Mintha az öröm is kétségbeejtővé válhatna, akárcsak a félelem, ha monologizálónak kell maradnia. A dicséret, a magasztalás nyelve nyit utat az öröm számára a párbeszéd felé."[4]

A dicsőítések így az öröm továbbítói is lesznek, a bibliai dicséretek pedig ezt úgy teszik, hogy közben Istenre, minden öröm forrására irányítják tekintetünket. Ez ma is követendő példa.

Ugyanakkor a zsoltárok és a többi bibliai dicséret megtanítanak arra, hogy hogyan és miért lehet magasztalni az Urat. Felmerül tehát a kérdés, hogy egyéni és közösségi életünkben mekkora szerepük van például a zsoltároknak, hogy nem kellene-e az istentiszteleteken több zsoltárnak elhangoznia, stb.

Végül megjegyezzük, hogy a zsoltárok között nem csak dicséretek vannak, hanem a hit sokféle tapasztalatához kapcsolódóan különböző énekek. A hit tehát nemcsak a magasztalás nyelvét ismeri, és hangja hamissá válik, ha nem őszintén szól.

A dicsőítő zsoltárok egyik gyakran visszatérő eleme a felszólítás:

> *Dicsérjétek az Urat!*
> *Áldjad én lelkem az Urat!*

Nem véletlen ez. A dicsőítés ugyanis nem magától értetődő dolog. Az embernek ki kell lépnie önmagából, és felnézni Istenre. "Istent csak az tudja magasztalni, aki kilép önmagából, mivel amíg ez nem történik meg, addig ellenáll neki az emberi szív önzése. [...] amikor megajándékoznak bennünket, akkor megkísért a lustaság, hogy mindezt magától

[4] Baldermann, 52.old.

értetődőnek tekintsük. Isten magasztalásához előbb le kell dönteni az akadályokat."[5] Kérnünk kell tehát imádságban: Urunk, segíts meglátni Téged, és nem közömbösen elmenni melletted.

Már említettük, hogy a dicsőítések maguk elbeszélik, elsorolják Isten tetteit. Így azok bizonyságtételek is. Izráel számára az áthagyományozott zsoltár-anyag egyben emlékeztető is volt: kicsoda az Úr és mit tett velük. Egyes helyeken ez az emlékeztető funkció nyíltan is megjelenik.

> *Emlékezzetek csodatetteire, amelyeket véghezvitt, csodáira és döntéseire,*
> *ti Ábrahám utódai, kik szolgái vagytok, Jákobnak fiai, akiket kiválasztott! (Zsolt 105:5-6)*

Miért találkozunk ilyen emlékeztetésekkel? A leírt, régi dicsőítések, és a nyílt felszólítás az emlékezésre azt az újbóli találkozást hivatottak elősegíteni, amiért a gyülekezet összejött, ami az istentisztelet lényege (lásd Zsolt 50.). Ehhez a találkozáshoz szükség van az Isten nagy dolgainak ismételt számbavételére, a szemlélődésre. Mindezek segítették azt, hogy újból valódi dicsőítés szülessen meg. Úgy gondolom, hogy az az istentiszteleti gyakorlat, amely a zsoltárokból előtűnik, számos ma is megfontolandó példával szolgálhat - nemcsak a dicsőítés kérdésében.

Fontos látnunk azt, hogy ezek az emlékeztetések egyáltalán nem "öngerjesztések", nincs kapcsolatuk semmilyen extatikus viselkedéssel. Funkciójuk az elbeszélés, a bizonyságtétel, amivel az Isten nagyságának, szeretetének felismerését igyekeznek elősegíteni.

"...az örömre nem lehet kényszeríteni magunkat. Az nem parancsra támad, hanem megajándékozottságból, pontosabban annak felismeréséből, hogy milyen és mekkora ajándékot kaptunk. De olyasmit nem ismerhetünk fel, amire nincsenek szavaink. Ahol elfelejtik a magasztalás nyelvét, ott az örömöket sem élik át."[6]

Az öngerjesztéssel keltett, extatikus viselkedéssel kapcsolatosan szükséges néhány megjegyzést tenni.

- Az ilyen módon elért Istent dicsőítő hangulat teljesen pszichikai törvényszerűségeken nyugszik. Ezzel áll szemben az a dicsőítés, amely azáltal születik meg, hogy az Isten Lelke megragadja az embert, és az nem képes mást tenni.
- Az öngerjesztés "pogányos", a Baál próféták viselkedéséhez hasonló (1Kir 18:26-29).
- Veszélye, hogy kikapcsolja az értelmet, és az egész viselkedés irányítását az érzelmeknek engedi át. Ezáltal elveszíthető az az értékelő képesség, ami által megítélhető az egész istentiszteletet. Az ÚSZ-ből is látható, hogy az értelem - amennyiben azt a Szentlélek irányítja - nem ellensége, gátja semmilyen istentiszteletnek. (vö. Róm 12:2, 1Kor 14.)
- Alapvető hibája, hogy általa az ember akarja meghatározni, hogyan vagyok, legyek, érezzek. Nem őszinte tehát. Az ilyen módon elért "feltétlen-öröm" nem valóságos, hanem a mai kor sikeresség és "be happy" szellemének hatása. A 150 zsoltár egésze világossá teszi, hogy a hit tapasztalatai és imádságai mennyire sokfélék lehetnek.
- Az így elért extázis érzéketlenné tesz a körülöttünk történő dolgokkal szemben. (Jól érezzük magunkat a saját "ködünkben".) A Préd 3:4 megállapítása ma is mindenképpen igaz:

> *Megvan az ideje a sírásnak, és megvan az ideje a nevetésnek.*
> *Megvan az ideje a gyásznak, és megvan az ideje a táncnak.*

Jézus példája (Jn 11:35) jól mutatja, hogy az Istennel való mély közösség (hatalmának és tervének konkrét ismerete) mellett lehet sírva fakadni, könnyekben kitörni. Sőt azt kell mondanunk, hogy ha nem tudunk sírni a sírókkal, akkor az örülőkkel sem tudunk örülni. Az öröm ugyanis ebben a világban mindig nyomorúság és szenvedés között születik meg. Az öröm egyáltalán nem magától értetődő, és ahogyan a zsoltárok is mutatják mindig tud a fájdalomról, a pusztulásról, a szenvedésről. Egyfajta "mégis-örömről" van szó, amely szoros kapcsolatban van a reménységgel, és a hittel: "...múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság."(1Jn 2:8b)

Térjünk még vissza a dicsőítés bizonyságtételi szerepére. A szóbeli magasztalás is, de az egész élet Isten-dicsőítése is beszél Istenről, tetteiről. Így a gyülekezeten kívüliek számára is világossá teheti, ki az az Isten, akit a gyülekezet imád, akinek szolgál. Ma a megelégedett, az életet Istentől ajándékként fogadó élet bizonyságtételére nagy szükség van. Az, hogy mennyire szoros a kapcsolat a dicsőítés és a bizonyságtétel/hitvallás között, a Zsid 13:15 mutatja, amely a vallástételről (hitünk vállalása és megvallása) mint a dicsőítés áldozatáról beszél.

8. Az alkalmi dicsőítés formái és szabályai

Amint az a korábbi példákból is kitűnik a dicsőítés formája igen sokféle lehet. A Bibliában találunk rövid felkiáltásokat, énekeket, különböző hangszerekkel kísért zsoltárokat.

A dicsőítő zsoltárok összeállítása is változó: a felszólítások, az elbeszélő részek hosszúsága, az ismétlések (Zsolt 136.), a panasszal vagy kéréssel való összekapcsolódás (pl. 89. zsoltár) mind-mind a formabeli gazdagságot mutatja. Ezt alátámasztja a Zsoltárok formatörténeti kutatása is, amely a dicséretek nagyobb csoportján belül kisebb műfajokról is beszél, így himnuszokról, hálaadó énekekről, stb.

---

[5] Baldermann, 57.old.
[6] Baldermann, 59.old.

A bibliai példák a dicsőítés formai sokféleségéről tanúskodnak, és ez ma is bátorítást jelent az új lehetőségek, formák keresésére. A fő szempont ebben az, hogy a választott forma méltó legyen a tartalomhoz és, hogy a dicsőítés egészében az alább következő szabályoknak megfeleljen.

A formai sokféleség egyik természetes forrásának kell tekintenünk az eltérő kulturális hagyományokat. J. Dunn mutat rá[7], hogy az ÚSZ korának gyülekezeteiben is jelen volt az a sokféleség, amely az eltérő háttérből és környezetből eredt. A gyülekezetek kortársaik és környezetük nyelvét és gondolkodási formáit használták, hogy istentiszteletük minél érthetőbb legyen koruk számára. Amiben egységesek az az, hogy a megfeszített és feltámadt Jézus Krisztust akarják magasztalni és bemutatni bizonyságtételükben. Példájuk arra kötelez, hogy mi is keressük a mai kor számára minél érthetőbb megfogalmazásokat, formákat.

A zenei stílus kérdését is annak kultúrális összefüggésében kell látnunk.

A zenei stílus kérdését is annak kulturális összefüggésében kell látnunk. A zene mint kifejező eszköz is egyfajta nyelv, és az eltérő kultúrák ill. kulturális rétegek különböző zenei nyelveken "érthetnek és beszélhetnek". Ami egyesek számára eleven hordozója tud lenni a magasztalásnak, az mások számára merevnek, halottnak tűnhet. A tartalomhoz való igazítás itt felveti annak a kérdését, hogy egy adott zenei stílus milyen más tartalmak hordozója szokott lenni (az adott környezetben), hogy nincsenek-e a dicsőítés tartalmával ellentétes asszociációi. Ez a bizonyságtétel szempontjából is jelentős.

Egy gyülekezeten belül is jelen lehetnek eltérő kulturális hagyományok. Az ebből fakadó, formai (pl. zenei) kérdésekben megjelenő ellentétek oldásában az alább következő szabályok segíthetnek.

A dicsőítés szabályai nem térnek el az istentisztelet általános szabályaitól. A dicsőítés tehát:

- igazodjon az írott Igéhez. Ezt a korábbiakban már több szempontból részletesen is tárgyaltuk.
- igazodjon a szeretet törvényéhez. Az 1Kor 13. a lelki ajándékokról szóló tanítás kontextusában világosan szól arról, hogy szeretet nélkül minden értéktelen. Ez igaz a dicsőítésre is. A szeretet törvénye természetesen minden tagra egyformán vonatkozik.
- a közösség javát, épülését kell hogy szolgálja. A dicsőítés, éneklés vezetésére kapott lelki ajándékokkal is így kell szolgálni.(1Krón 25:1-31, 1Kor 12:7,14:26) Összességében igaznak kell lennie annak, hogy "minden illendően és szép rendben történjék."(1Kor 14:40)

Záró gondolatok

Áttekintve a dicsőítés kérdéskörét, meg kell látnunk azt, hogy sok tekintetben tanulnunk kell. Állandó kérdésünknek kell lennie, hogy életünk mennyire dicsőíti Istent, mennyire rátekintő, az ő tetteire és áldásaira válaszoló élet. Mindez szoros összefüggésben van küldetésünkkel, amit témánk szempontjából így fogalmazhatunk meg: az Isten dicsőségének bemutatása. Emellett úgy gondolom, hogy istentiszteleti életünkre is újra meg újra rá kell kérdeznünk. Milyen tere van ott az Isten dicsőítésének és milyen módon tesszük ezt? Mi az amiben tartalmilag, formailag változnunk, újulnunk kell?

A dicsőítés kérdését tehát nem tekinthetjük lezártnak, hanem imádsággal kell továbblépnünk: Taníts minket, Urunk, téged magasztalni és dicsőíteni!

Felhasznált irodalom

Ingo Baldermann: A Biblia, a tanulás könyve, Ref. Zsinati Iroda Sajtóoszt., Budapest, 1989.

Biblikus teológiai szótár, szerk. X. Léon-Dufour, Szent István Társulat, Budapest, 1986.

Emil Brunner: Dogmatik I-II.,Zwingli Verlag, Zürich, 1946, 1950.

James D.G. Dunn: Unity and Diversity in the New Testament, 2nd ed.,SCM, London, 1990.

Herbert Haag: Bibliai lexikon, Szent István Társulat, Budapest, 1989.

Kotmájer Mihály: Jézus Krisztus dicsősége megváltott gyermekein (előadás hanganyaga), 1993.

Magyar Értelmező Kéziszótár, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Pollák Kaim: Héber-magyar szótár, Budapest, 1881.

Rózsa Huba: Az Ószövetség keletkezése, Szent István Társulat, Budapest, 1986.

Szathmáry Sándor: Bibliaismeret II., Ref. Zsinati Iroda Sajtóoszt., Budapest; 1991.

Varga J. Zsigmond: Újszövetségi görög-magyar szótár, Ref. Zsinati Iroda Sajtóoszt., Bp., 1992.

[7] Dunn, 124-149.old.

Sípos Ete Álmos

KICSODA AZ EMBER?

A Szentlélek Isten. Az élet lehelete. Az emberi lélek. Hol van az ember lelke a halál után – a Biblia szerint? Az élet és a vér kapcsolata.

E tanulmány közreadásával szeretnénk tájékoztatást adni a teológiai gondolkodás irányairól. A Szerző állásfoglalásai általában, de különösen Az élet és a vér kapcsolata fejezetben segíthetik, ösztönözhetik kutatásainkat. A Tanulmányi szemle rovatunk ebben az esetben körképet ad, nem baptista hitelveink és tanításunk tükre.

Kedves Hallgatóim !

A szeminárium vezetője által számomra kijelölt téma elég sokrétű és szerteágazó, mégis egy kérdés köré koncentrálható. Ez a kérdés így hangzik: KICSODA AZ EMBER ?

E kérdésre szinte minden tudomány keresi a maga válaszát. A helyes válasz azonban a legtöbbször homályban marad.

Ennek oka pedig az, hogy az ember – objektív, tudományos eszközökkel – csak egy bizonyos határig kutatható.

Ez azt jelenti, hogy anatómiailag sok mindent meg lehet állapítani az emberről, sőt vegyileg is lehet precízen analizálni, de a végén mégsem feleltünk arra a kérdésre, hogy kicsoda az ember?

Egy régi vicc szól arról, hogy Kohnnak, a konyhában volt az asztalon egy kiló vaja. A vaj azonban egyszercsak eltűnt és a gyanú Grün macskájára terelődött. Grün a gyanúsítást visszautasította, s a dolgon összevesztek. Végül elmentek a bölcs Rabbihoz, hogy tegyen igazságot. A bölcs Rabbi előhozott egy mérleget és megmérte Grün macskáját. A mérleg éppen egy kilógrammot mutatott. A bölcs Rabbi ekkor megszólalt: "a vaj már megvan! – de hol a macska?" Vagyis: az ember anatómiailag már megvan, vegyileg is mérni tudjuk, – de ez csak egy hulla! Hol az ember? És kicsoda az ember?

Nekünk hívő keresztyéneknek azonban van egy könyvünk: a Biblia! Ez a könyv az emberről is ad információkat. Ezekről az információkról azonban azt kell tudnunk, hogy a Biblia nem tapasztalati alapon adja! A Bibliában található információkat – teológiai szaknyelven – kijelentésnek nevezzük. A kijelentés az az információ, ami Istentől magától származik. Ezek az információk legtöbbször olyanok, amikre objektív tudományos eszközökkel nem lehet rájönni vagy eredetében megismerni. Isten azonban mindenható és mindentudó, a világmindenség teremtője.

Ő az egyetlen, aki mindent ismer, és aki pontosan tud bennünket is informálni a dolgok lényegéről. A címben feltett kérdésekről el kell mondanom, hogy a teológia tudományán belül művelt bibliai antropológia igen vitatott kérdései közé tartoznak. Manapság, – a teológiában tapasztalható bizonytalanság miatt – az emberről szóló tanítás is bizonytalan.

Ezt aztán kihasználja sok szekta és a Bibliára hivatkozva, hajmeresztő antropológiát hirdetve adja elő tanítását. Fontos tehát a bibliai antropológia ismerete! Látásom szerint, sok tévtanítás már az antropológiájában sántít és tévelygése ezen a ponton tetten érhető.

1. A SZENTLÉLEK ISTEN

Ő az első témánk. A Szentlélek Isten a Szentháromság harmadik személye. Nem kívánok most a Szentháromság kérdésére kitérni, csupán azt szeretném hangsúlyozni, hogy a Biblia tanítása szerint a Szentlélek – Isten!

Isteni személy. Az 1Mózes 1:2-ben már találkozunk Vele, aki a kezdeti hatalmas káosz fölött lebegett. "És Isten Lelke lebegett a vizek felett!" Az Ószövetség általában, zsidó nyelven "ruach elóhim"-nak nevezi, az Újszövetség pedig, görög nyelven: "pneuma hagion"-nak. Csak utalni szeretnék arra, hallgatóim előtt, hogy a Bibliában rendkívül sokrétű tanítást találunk a Szentlélek személyéről és munkájáról, egy amerikai teológus hatkötetes művet irt e témáról, – most azonban erősen redukálnunk kell vizsgálódásunkat. Ha az embertan szempontjából vizsgáljuk a Szentlélek munkáját, azt kell először is hangsúlyoznunk, hogy ő a teremtő, a kreátor, aki életet ad és teremt (Zsolt 104:30; Jób 27:3; Jób 33:4). Ő az, aki megelevenít: Ezékiel 37; Jel 11:11)

Fontos kiemelnünk azt a bibliai tanítást is, hogy a Szentlélek személy! Azért hangsúlyozzuk ezt, mert a Szentlélek nem személytelen erő, nem életelv. Ugyanis sok tévtanításban manapság a Szentlélek személytelen erőként jelenik meg. Olyan erőnek tartják, vagy képzelik, amit – ha feltartom az ujjamat, mint egy antennát – befoghatok és tárolhatok. A pünkösdista mozgalomban gyakran találkozunk ezzel a jelenséggel. – Mások azt képzelik, hogy a Szentlélek úgy működtethető, mint az elektromos áram: kört fogunk és a Szentlélek körbemegy.

Kedves hallgatóim! – A Bibliától teljesen idegen az a téves gondolat, hogy egy szuverén isteni Személyt én arra kényszerítsek, hogy ott lépjen be, vagy ki, ahol én akarom.

A Szentlélek személy, aki akar, érez, szomorkodik, irányit, elrejtőzik vagy munkábalép. Szeretném ezt is kiemelni,hogy a Szentlélek nem tartozik a teremtmény világhoz, nem lehet un. dimenziókba szorítani!

Pár éve megjelent egy sokak által felmagasztalt

könyv, címe: "A negyedik dimenzió". Szerzője azt fejtegeti, hogy háromdimenziós világunk felett van egy negyedik dimenzió is.

Ehhez tartozik Isten, a Sátán, s az ember lelke. Az ember teste a háromdimenziós világ része, de lelkével a negyedik dimenzióban él, ugyanabban ahol Isten.

Vagyis mi Istenével azonos dimenzióhoz tartozunk. A Bibliát nem ismerő, vagy nem jól ismerő embert meg is ejti ez az érvelés. – De vigyázzunk! – A Biblia tanítása szerint Isten minden dimenzió fölött áll, s nem azonos teremtményeivel. Sem Istent, sem a Szentlelket nem lehet semmiféle dimenzióba beszorítani.

A Szentlélek további fontos munkája, hogy újjáteremt vagy ahogy azt több helyen is olvassuk: újjászül. "Szükség nektek újonnan születnetek!" – mondja Jézus János 3-ban Nikodémusnak. Ez az, amit röviden szerettem volna elmondani a Szentlélek antropológiai aspektusáról.

II. AZ ÉLET LEHELETE

Ez a kifejezés a Bibliában nem sokszor fordul elő. Az 1Mózes 2:7-ben azt olvassuk, hogy az ember lett "élő lélekké". A héber "nefes hajjah" kifejezést fordította így Károli Gáspár. Előfordul még ez a szóösszetétel az Ézsaiás 3:1-ben, Ezékiel 37:5-ben, Dániel 5:23-ban, stb.

Mit is jelent tehát ez a kifejezés?

Mivel kedves hallgatóim nem teológiai hallgatók, mellőzni szeretném a különféle teológiai elméletek ismertetését és szeretnék egészen egyszerűen fogalmazni.
A "élet lehelete" kifejezés a vegetatív élet jelölésére szolgál. A görög nyelv ennek jelölésére használja a "biosz" szót. A biosz benne van az állatban is és az emberben is.

Zárójelben mondom, hogy a Bibliában van egy másik szó is, ami az élet megnevezésére szolgál, s ez így hangzik: "dzóé". Jézus egy alkalommal ezt mondja magáról:
"Én vagyok az út, az igazság és a "dzóé"= élet".
Nem azt mondja magáról, hogy biosz, mert annak vége van a halállal, eltemetik és felbomlik. – De a "dzóé" nem !
"Aki hisz a Fiúban, örök élete van annak" (Ján 3:36).
"Aki hisz énbennem" mondja Jézus, bennem a dzóé-ban "ha meghal is él". "Aki csak él és hisz énbennem, soha meg nem hal" (Ján 11:25-26) Vagyis: a biosz eltűnik, a dzóé megmarad.

A teremtésben a Szentlélek Isten az élet leheletét adta az embernek és állatnak egyaránt. Mikor az ember meghal, megszűnik az élet lehelete! De vigyázzunk arra a megkülönböztetésre, miszerint az élet lehelete nem azonos az ember lelkével.

A "nefes hajjah" személytelen, nincs önálló egzisztenciája! Elismerem, hogy nem könnyen meghatározható fogalma ez a bibliai antropológiának.

E fogalom használatával akarta a Szentlélek hangsúlyozni azt, hogy az élet nem az anyag produktuma, ahogy azt a biológiai tudományok némely képviselője ma is állítja.

III. AZ EMBER LELKE

A emberi lélek megnevezésére a Biblia több kifejezést használ. A zsidó nyelv a lélek jelölésére többek között ezt a két szót használja: "nismat adam" vagy "ruach".

A görög nyelv pedig azt mondja: "pneuma anthropou", azaz ember lelke, ember pneumáját, azaz lelkét, Isten pneumájától azaz Isten lelkétől. Tehát: minden emberben ott lakik az istenség. Dehát ez tévedés!

Megpróbálok egészen egyszerűen fogalmazni tehát. A Biblia tanítása szerint az ember két "részből" áll: (azért mondok "részt" mert jobb szót nem találok! (Az egyik rész a test, a matéria. A másik a lélek, ami nem materiális!

A lélek Isten teremtménye: 1Móz 2:7; Ézs 42:5; Zak 12:1; Zsid 12:9;

Vagyis a lélek teremtmény, nem pedig Isten emanációja, nem Istenből való kisugárzás! Ahányszor ember születik e világra, Isten minden esetben teremtő akciót hajt végre.

Valljuk, hogy minden lélek önálló teremtmény és nem hisszük a lélek praeegzistenciáját vagyis azt, hogy az ember már megszületése előtt létezne. Nem úgy van tehát, hogy a mennyben a raktáron volna, nem tudom hány milliárd lélek, s amikor megszületik a földön egy ember, akkor kiutalnának testébe egy lelket.

Fontos tanítás az emberi lélekről az is, hogy az ember lelke különbözik Istentől, nem azonos Vele. Ezt, mint már említettem is, a panteizmus tanítja! – Azért érdemes ezekre a dolgokra odafigyelni, mert a Magyarországon egyre nagyobb erővel terjedő keleti misztikus vallások mind panteisták! Azt állítják, hogy minden ember isten, vagy az istenségnek része. A Biblia itt éles különbséget tesz, ahogy ezt igazolja a Jób 32:8; Péld 20:27; Préd 12:9; 1Kor 2:11; 2Kor 4:16; – A Róma 8:16-ban ezt olvassuk: "ez a Lélek – ti. Isten Lelke – bizonyságot tesz a mi lelkünkkel együtt "tehát a pneuma hagion bizonyságot tesz a mi pneumánkkal együtt", hogy Isten gyermekei vagyunk.

A harmadik fontos tanítás az, hogy az emberi lélek nem materiális, azaz objektív eszközökkel nem kutatható! Ezt hangsúlyozná az előadásom kezdetén elmondott anekdota is! Az emberi lélek – a halál után is él, funkcionál, lásd Luk 16:19-31;

Az emberi lélek legfőbb funkciója az, hogy az embert összeköti a nem materiális világgal. A lélek ezért lehet az Istennel, vagy a démonvilággal való kapcsolatnak csatornája is!

Az emberi léleknek az Istennel való funkcióját hitnek nevezzük. A lelkünkkel hiszünk, nem az agyunkkal! Ha csak az agyunkkal hiszünk, az észhit csupán. De ne értsen félre senki, mert nem azt akarom mondani, hogy a hitben az emberi értelemnek nincs szerepe! De ez megint egy más kérdés. Visszatérve az előbbiekhez: az Istennel való kapcsolatunk lelki szinten jön létre.

A Biblia szerint a lélekben van az emberi személyiség központja, centruma! Itt van az "ÉN".

Az emberi léleknek, pneumának két aspektusa, két funkciója van. Rögtön megjegyzem, hogy azért nem könnyű itt a dolgokat meghatározni, mert ha azt mondom: "aspektus" "funkció", "rész", anatómiai fogalmakat használok, s ennek minden, ami nem materiális, ellenáll.

Mégis – hogy most leegyszerűsítsük a dolgokat – az ember, lelkével két irányba tevékenykedhet. Ha a láthatatlan világgal lép kapcsolatba a lélek, akkor a görög Biblia általában a görög pneuma szót használja. Ha hiszek, a pneumámmal hiszek. – De az ember, lelkével képes a látható, a materiális világ felé is funkcionálni. Ez a kognitiv funkció pl. tanulunk, emlékezünk haragszunk, szeretünk. Amikor a Biblia a léleknek erről a tevékenységéről beszél, ezt a szót használja: "pszüché".

Megjegyzem, hogy van egy olyan teológiai irányzat, – melyet én nem vallok – mely szerint az ember három részből áll: szóma, pszüché, pneuma, azaz test, szellem, lélek. De most ebbe a vitába se menjünk bele! A vitákat

különben az provokálja, hogy a Biblia ezeknek a fogalmaknak használatában nem konzekvens, vagyis nem következetes. Csak egy példát hadd mondjak: amikor Jézus a kereszten haldoklik és azt mondja: "Atyám, a te kezedbe teszem le lelkemet", azt várnánk, hogy pneumát mond, s helyette pszüchét olvasunk.

Azt azonban mégis megállapíthatjuk, hogy amikor a Biblia a pszüché szót használja, általában az emberi léleknek az evilágra irányuló tevékenységére utal. Amikor pedig az Istennel való kapcsolatról szól, általában a pneumát használja.

Az ember pneumájáról szóló bibliai tanításnak van egy fontos vonatkozása.

– Az ember lelkét ugyanis a bűnesetben igen súlyos sérülés érte. Ezt a súlyos sérülést a Biblia úgy fejezi ki, hogy az ember meghalt. – Ez nem azt jelenti, hogy a biosz halt volna meg bennünk, hanem a pneuma. Azt is kell tudnunk, hogy a Biblia "halál" fogalma is más, mint a miénk. Meghalni azt jelenti, hogy elszakadtam az "élet"-től. S ki az élet? – Isten, Jézus! Ilyen értelemben a Biblia minden embert, akinek nincs kapcsolata Jézussal, halottnak nevez.

Jézus, egyik beszédében, amikor nagy sokaság vette körül, igy szólt: "Eljön az óra és az most van, amikor a halottak hallják Isten szavát, és akik hallják, – élnek!" (Ján 5:25;)

Ha valaki a körülményeket nem ismerve olvassa ezt a részt, azt gondolhatja, hogy Jézus bizonyára a temetőben prédikált a halottaknak. De ez nem igy volt! Őt élők hallgatták, akik biológiailag éltek, de lelkileg, pneumatikus értelemben halottak voltak.

A lelki halálnak súlyos következményei vannak. A lelki halott nem képes Istennel kapcsolatra lépni, szavát megérteni és felfogni. A halott pneumájú emberek hozták létre a különféle vallásokat, készítették a rettenetes kinézésű, vicsorgó bálványokat. Amikor látjuk ezeket, a hideg futkos végig hátunkon. – Hát ilyen a halott ember produkciója!

A mi hitünk, vallásunk "kijelentés-vallás", vagyis felülről adott és kapott vallás. Mert lentről, az embertől nincs út felfelé Istenhez! Azért mert a pneumánk halott! Kapcsolatom csak úgy lehet az élő Istennel, ha ő építi meg a hidat felülről hozzám! Isten építő akciója volt a kijelentés, illetve egy személy: Jézus Krisztus.

Ha Jézus Krisztus nem jön, s mennybemenetele után a Szentlélek nem jön, benne maradunk a lelki halálban! De jött a Szentlélek, hogy megelevenítsen! Tehát az emberi lélek (pneuma) akkor kezd újra funkcionálni, amikor az ember újonnan születik! Jézus nélkül tehát a pneuma halott, s ez az ember tragédiája. Nincs annál nagyobb tragédia, amikor egy ember lelkileg halott és így éli le életét, s végül ebben a halálban benne marad.

IV. HOL VAN AZ EMBER LELKE A HALÁL UTÁN?

Nagyon jó, hogy ez a kérdés nem ilyen röviden fogalmazódott meg, hanem utána tette az előadás szervezője, hogy a "Biblia szerint". A lélek a halál után – a Biblia szerint – elszakad a testtől, és nem marad benne! És nem is semmisül meg!

Csak két fontos igét hadd nevezzek meg: Luk 16:26 és következők, amikor Jézus világosan elmond egy történetet és elmondja, hogy mi történik két emberrel közvetlenül a halál után. Az egyik viteték a pokolba, a másik pedig "Ábrahám kebelébe". A másik ige Luk 23:42-43, ahol Jézus azt mondja a latornak: "Még ma velem leszel a paradicsomban!" Nagyon kicsavart észjárás kell ahhoz, hogy ezekből az egyértelmű szavakból valaki azt értse vagy magyarázza ki, hogy a lélek benne marad az emberben halála után. Dehát olvassuk el a Ján 10:28; Fil 1:23; ApCsel 7:59; 2Tim 1:10 igéit, melyek egyértelműen bizonyítják, hogy a lélek nem semmisül meg halál pillanatában, hanem elszakad a testtől.

Hogy mi lesz a lélekkel a halál után?

A Zsid 9:27-ben azt olvassuk, "Elvégzett dolog, hogy az emberek meghalnak, utána jön az ítélet".

Tehát a lélek a halál után nem kóborol, hanem Isten elé áll és döntés születik fölötte: Préd 12:9; Luk 16:23; Fil 1:23; ApCsel 7:59; Zsid 12:23; 2Kor 5:8.

Hol tartózkodik a lélek a halál után?

A Biblia azt a választ adja: a hádeszben. Ez a szó a halottak birodalmát jelenti, melynek két része van. Az egyiket Jézus igy nevezi: "Ábrahám kebele" (ez egy zsidó kifejezés), a másik rész neve: pokol. Pál apostol pl.nem használja az Ábrahám kebele kifejezést, de ugyanazt az állapotot vagy helyet értve írja: "szeretnék" "elköltözni" az "Úrhoz" 2Kor 5:8; vagy: "kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert ez sokkal inkább jobb" Fil 1:23; Ezek a kifejezések nem az örök üdvösséget jelentik még. Az megint más lesz. Egy német teológus a kettő közötti különbséget igy fejezte ki: az Ábrahám kebele vagy paradicsom: Seligkeit. Az örök üdvösség: Herrlichkeit. Az örök üdvösség a feltámadással kezdődik, ekkor kezdődik a Herrlichkeit, a dicsőség!

Tehát a paradicsomba, az Ábrahám kebelébe csak a lélek kerül! A Biblia szerint Jézus is járt a hádeszben, a pokolban, a halottak birodalmában (ApCsel 2:27; Ef 4:9). (Most nem akarok kitérni arra, hogy miért szállt le Jézus a pokolba.) A Hádesz tehát bizonyos értelemben átmeneti állapot, mert a végső állapot az lesz, amikor a feltámadott test és lélek újra találkozik Róm 8:25; 1Kor 15:42, 44. Így jut az ember Isten országába a boldog örökéletre. Természetesen feltámad a pokolban lévő emberi lélek teste is, és megy az örök kárhozatra. A Biblia szóhasználata különbséget tesz a pokol és a kárhozat között, de soha, sehol nem beszél a tisztítótűzről, olyan értelemben, hogy az ember a halál után még valami tisztuláson mehetne keresztül, s lehetősége nyílna a megtérésre. Erre Jézus által elmondott Gazdag és Lázárról szóló történet egyértelműen feljogosít.

A halál tulajdonképpen lezárja az ember sorsát. Ezért a Biblia tagadja a lélekvándorlás bármilyen formájának lehetőségét is.

V. AZ ÉLET ÉS A VÉR KAPCSOLATA

Az élet és a vér kapcsolatának gondolatát néhány ótestamentumi ige alapján szokás felvetni. Az egyik: 3Móz 17:11 "a test élete a vérben van, én pedig azt az oltárra adtam..."; a másik: 3Móz 17:14 "A vért a benne lévő élettel meg ne edd"; a harmadik: 5Móz 12:23; "a vér a lélek".

E bibliai helyekkel kapcsolatban szeretném megjegyezni először azt, hogy amikor azt olvassuk, hogy "a test élete a vérben van" és a "vér a lélek", nem a ruach szó szerepel, hanem a nefes!

A "nefes" szó pedig az Ótestamentumban nem je-löli az ember centrumát! Ez a tény sem engedi meg, hogy a vért azonosítsuk az élettel. A Biblia sehol nem azonosítja a vért az élettel! Ha nyelvtanilag pontosan elemezzük ezt a mondatot, akkor is csak azt találjuk, hogy a test

élete a vérben van, úgy ahogy az áram a drótban. De az áram soha nem azonos a dróttal!

Az Ótestamentum a vért az áldozat elvével hozza összefüggésbe olyan értelemben, hogy a vér kiengedése mindig a halállal együtt vagyis az állat életének végét jelezte.

Mi volt az áldozat elve? – Röviden igy mondhatnánk: az ember vétkezett, s ezért büntetés jár. Isten egy büntetést ismer, – a halált! A Biblia nem beszél tulajdonképpen kis vagy nagy büntetésről sem. Isten azonban megengedte – Krisztusért – hogy az ember helyett ezt a büntetést egy áldozati állat szenvedje el. Amikor egy áldozatot megöltek, ez azt jelentette, hogy az ember helyett folyt az állat vére. Ezért nem engedte meg Isten, hogy Izrael fiai megegyék a vért. Tehát a vérevési tilalomnak nem antropológiai, oka és értelme volt, hanem – idegen szóval – szoteriológiai, megváltástani.

Természetesen a vér is, meg az agy is valamilyen módon hordozója a biosznak, de a Bibliától abszolút idegen a pogány vérmisztika; vagyis az, hogy megiszom az állat vérét, hogy annak életereje belém szálljon. Mert a pogány vérivási misztikának, amit az ősmagyarok is gyakoroltak, ez volt a lényege.

Az Újszövetség nem ismeri az Izraelnek adott vérevési tilalmat. Azért nem ismeri el, mert Krisztus halálával az ószövetségi áldozat minden törvénye értelmét és jelentőségét vesztette.

Ebben a vonatkozásban igen érdekes rész az ApCsel 15:25 verse. Előzménye, hogy Pál apostol elmegy és hirdeti az evangéliumot Ázsiában. Sok ember megtér úgy a zsidók, mint a pogányok közül. Az első gyülekezetek fele zsidókból lett hívők azt mondták, hogy a Mózesen keresztül adott törvényeket a pogányokból lett hívőknek is meg kell tartaniuk.

A pogányok meg azt felelték erre, hogy nekünk Izraelhez semmi közünk, az az Ószövetség népe volt. Mi megtértünk Krisztushoz és új nép vagyunk. Miért tartsuk meg a zsidó dolgokat? Ebből aztán nagy vita és feszültség keletkezett: meg kell-e tartani a pogányok közül megtért hívőknek a zsidóknak adott áldozati törvényeket? Pál apostol válasza az volt: NEM ! Tudjuk, hogy őt ebben a válaszban is Isten Lelke vezette, de ezt nem fogadta el mindenki. Talán voltak, akik azt mondták neki, hogy ha János, Péter, Jakab, a nagy apostolok is ezt mondták, az nekünk hitelesebb lenne. Erre mit tett Pál? – Elment Jeruzsálembe és összeült az első u.n. apostoli zsinat, és kérik Isten világosságát ebben a dologban. Igy születik meg a döntés: Pálnak igaza van! Az Ószövetség szertartási törvényei és áldozati törvényei nem vonatkoznak az újszövetségi népre. Mikor ezt a döntést meghozták az apostolok, így szóltak: "Tartózkodjatok a bálványáldozati hústól, a vértől, a megfulladt állattól és a paráznaságtól."

ApCsel 15:29 – Ezt az igét szokták lobogtatni, különféle szekták, amikor a vérevési tilalmat igazolják.

De ne feledjük kedves hallgatóim, hogy a reformátusok azt mondták, hogy az igazi teológia ott kezdődik, amikor valaki megtanulja a Biblia eredeti nyelvét és precízen fordítja az eredeti szöveget. Az eredeti szövegben pedig ahol azt olvassuk: "Tartózkodjanak a bálványoknak áldozott dolgoktól", szerepel egy kis szó: "kai". Ez a szó magyarul azt jelenti: és. Bizonyos szóösszetételben azonban a jelentése: "vagyis", "éspedig", "nevezetesen". (Szaknyelven kai explicativumnak nevezzük!).

Eszerint igy kell fordítani az említett szöveget: "Tartózkodjanak a bálványoknak áldozott dolgoktól, vagyis a paráznaságtól, fulvaholt állattól és a vértől"

Arról volt itt szó ugyanis, hogy a pogány vallásból megtért keresztyének között gyakran előfordult, hogy pl. megtért egy férfi, de a felesége pogány maradt. Ekkor azt mondta a pogány feleség férjének; ha te eljössz az én pogány istentiszteletemre, én is elmegyek a tiédre. A pogányból megtért hívő úgy gondolkozott, hogy nekem, aki már Jézusé vagyok, úgysem árt semmi, elmegyek és részt veszek a pogány szertartáson. A kisázsiai vallások istentiszteletein három fontos elemmel találkozhattak a keresztyének. Az egyik a kultikus paráznaság, a vallásos fajtalankodás volt. Ezért voltak akkor ezek az istentiszteletek olyan népszerűek, mint ma egy diszkó.

Ettek, ittak – igy áldoztak a mámor istenének Dionüszosznak, utána paráználkodtak. Ez volt az ótestamentumi Baál és Astarte-kultusznak is a lényege.

Ezért csábultak el oda sokszor tömegesen. Természetes, hogy ebben a paráznaságban a hívő keresztyén nem vehet részt.

A másik pogány szokást a tengeri népek gyakorolták, akik utazásaik sikere érdekében Poszeidonnak, a tenger istenének áldozatokat mutattak be. Az volt a szokásuk, hogy útrakelés előtt belefojtottak egy állatot a tengerbe, utána kihúzták és a húsát megették. Az apostolok azt mondták, ebben se vegyen részt a hívő keresztyén!

A harmadik pogány szertartás a kultikus vérivás volt. Ezt azért tették, hogy az áldozat ereje beléjük áradjon. Ez a kannibalizmus lényege is! Az apostolok azt mondják, ebben a vérivási szertartásban se vegyen részt a hívő.

Nem arról van tehát itt szó, hogy a hívő ma megeheti-e a véres hurkát vagy nem! Aki ezt vonja le az apostoli intésből, félreérti az igét!

Ha valaki nem eszi meg, – nem vetem meg! De ha valaki azt hiszi, hogy mivel nem eszi meg a vért, ezért különb hívő, mint a másik – súlyosan téved! – Ez a kérdés ugyan nem "üdvösség kérdés" – mégis jó, ha tisztán látunk és az ige igazságához ragaszkodunk.

Fenti előadás elhangzott 1993. november 4-én, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Vallási Szemináriumán tartott előadás-sorozat részeként.

EVANGÉLIUMI BESZÉLŐ KÉPEK – Evangéliumi Iratmisszió
Dr. E.J. Pace rajza

ISTEN NÉPE — A CSALÁDBAN

Dr. Haraszti Sándor

Én és az én házam

Józsué 24:15

Az amerikai és kanadai magyarok problémái az új hazában

Izráel népe Mózes és Józsué vezetésével új hazába érkezett, majd kemény harcok árán elfoglalta az új haza egyes területeit. De nem volt arra erejük, hogy az őslakókat kiűzzék maguk előtt. Be kellett rendezkedniük az együttélésre, a kultúrák találkozására, az istentiszteletek versengésére, a megélhetési módszerek (földművelés, állattenyésztés, kereskedelem) egymás mellett élésére. Józsué rámutatott arra, hogy az új hazában mindennél fontosabb lesz az istentisztelet megtartása. Óva intett attól, hogy Izráel népe a kulturális asszimiláció során esetleg elfeledje Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak Istenét, aki kihozta a népet Egyiptom földéről, a szolgaság házából. Józsué magát állította példának, mikor azt mondta: *ti választhattok magatoknak más isteneket, én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk.*

A nép egy emberként vállalta az egy igaz Isten követését az új hazában. Tudjuk, hogy az ünnepélyes fogadalomtétel ellenére is nagyon göröngyös volt Izráel népének az útja. Sok elhajlás, sok bűnbánat, sok visszatérés jellemezte a nemzet későbbi történetét. Pál apostol Izráel népének a sorsán mutatja be, hogyan vezetett *a törvény Krisztushoz.* Ugyancsak sok tekintetben a mi egyéni életünk is utánozza Izráel népének a bukdácsolásait, majd bűnbánatát és bocsánatnyerését.

Nem folytatom tovább a hasonlóságokból adódó tanulságokat. Arról szeretnék szólni, hogy Amerikában és Kanadában egy alapvetően más kulturális környezetbe kerültek a magyarok, mint amiben akár Magyarországon, akár Erdélyben vagy egyebütt éltek. Legtöbbükre nagy hatással volt az a magas technikai fejlettség, amit itt találtak. Ugyancsak az a tény, hogy itt a munkát sokkal magasabban díjazták, mint az óhazában. A vállalkozás szabadsága addig elképzelhetetlen előnyöket biztosított a bátraknak. Vele járt ezzel az a kísértés, hogy a becsület és a hívő lelkiismeret háttérbe szoruljon az anyagi haszonért. Sok bevándorlót megdöbbentett a vallásszabadságnak az a messzemenő értelmezése, amit itt találtak. Bárki alapíthat vallást, és ha azt bejegyezteti, akkor élvezi a törvény védelmét és adókedvezményt. Hihetetlennek tűnt ugyanakkor az, hogy az adócsalást olyan nagy szigorúsággal büntették. Van egy mondás, hogy ha valaki az amerikai elnököt megöli, akkor nem tudni előre, milyen büntetést kap – de ha valaki adócsalást követ el, akkor biztosan börtönbe kerül.

Nagy veszélye van annak, hogy hívő egyének és családok eltévednek az új haza útvesztőiben és a hit dolgaiban hajótörést szenvednek. *A legfontosabb összetartó erő* nemcsak az óhazában, hanem az új hazában is: a család. Az ószövetségi időkben a család fogalma kiterjedtebb volt, mint ma. Benne voltak a rabszolgák is, akik a család vagyonát gyarapították. Ezért mondja ki Józsué: *én és az én házam.* Ez volt a helyzet a Nagy Sándor birodalmából alakult hellén társadalomban, majd később a kereszténység kezdetén a római társadalomban is.

A mi időnkben a család fogalma mindinkább szűkül, de a fontossága nem csökken. Ma a családon elsősorban az apát, az anyát és a gyermekeket értjük. A falusi társadalomban még szorosan beletartoztak a nagyszülők és a házas gyermekek és az unokák is. Az urbanizáció elterjedésével megszűnt ez a három generációt összefogó nagy család (nagyszülők, szülők, unokák). Ennek a fontos szerepét akkor értékeljük, ha visszaemlékezünk arra a megállapításra, hogy a volt Szovjetunióban a kommunizmus 73 éve alatt (1917–1990-ig a nagymamák (bábuska) őrizték meg a hitet az unokák szívében.

Amerikában nagyon nehéz megőrizni a nagy családot. Miután a gyermekek kirepültek, utána már alig lehet kapcsolatot tartani velük. Addig kell a gyermekeket hitben nevelni, amíg velünk laknak. Addig kell együtt imádkozni, bibliát olvasni, énekelni, amíg a szülői házban vannak.

Igaz, hogy Amerikában a repülőjáratok és a modern autóutak megszüntették a távolságot, de nem sok bevándorlónak van pénze arra, hogy a szabad hétvégeken repülőn látogassa meg az unokákat, vagy repülőn hívja haza a messzi távolban tanuló egyetemista fiát-lányát.

Az a mondás járja, hogy *Amerikát és Kanadát a bevándorlók tették naggyá.* Ez így igaz. De milyen áron? A gazdasági nyomorból az újvilágba jött a férj, hogy otthon maradt családját támogassa. A múlt század végén és a jelen század elején ez volt a szokványos történet. A kommunizmus évtizedei alatt a férj kiszökött (életét kockáztatva) abban a reményben, hogy sikerülni fog a családját kihozatni maga után. *Hány családi közösség bomlott fel az ilyen ideiglenesnek tervezett elválás miatt!* A következmény: magukra hagyott feleség és gyermekek az óhazában. Az elárvult család anyagilag most még nehezebb helyzetbe került, mint azelőtt volt. A magára maradt férj (mert a családot nem sikerült egyesíteni) előbb-utóbb újra nősült idekint.

Külön kell szólnunk azokról a kevesekről, akik családostól tudtak bevándorolni. Az ő életük sem maradt problémamentes. Leginkább a férj és a feleség munkát vállaltak egy gyárban, vállalkozónál, vagy családoknál (bejárónő, takarítónő). A gyermekek azonnal iskolába mentek. Az iskolába még nem járó gyermekek elhelyezése igen nagy gondot jelentett. Az egész család úgy dolgozott, mintha most akarnák bepótolni 30-40 év elszalasztott alkalmait a meggazdagodásra. Elhanyagolták a gyülekezetet, a baráti és testvéri kapcsolatokat, a gyermekek nevelését, a családi áhítatokat. *A vallási és politikai elnyomás miatt jöttek ki, és az új hazában már nem törődtek egyikkel sem, hanem az anyagi jólét lett a cél:* tágas ház, kerttel, új autó, mosógép, szárítógép, színes tévé, kábeltévé, videolejátszó, fényképezőgép, stb. A lelkiek teljesen háttérbe szorultak.

A fent megrajzolt kép nagyon jellemző sok be-

vándorolt magyar baptista családra. *Nem kellene ennek így lennie.* Elég minden napnak a maga baja. Nem kellene a mát feláldozni a holnapért. Nem kellene a hétvégi nyugalmat feláldozni azért, hogy megnyújtsuk a hetet. Ne feledjük el, hogy a *gyermekeink a szüleiket fogják utánozni.* Ne csodálkozzunk majd azon, hogy miután felnőttek, nem igyekeznek minden áron kapcsolatot tartani a szüleikkel. Vegyük azt is természetesnek, hogy nem ragaszkodnak a gyülekezethez és az igéhez, mert nálunk, szülőknél, nem láttak jó példát.

Néhány jó tanács azoknak, akik szeretnék elkerülni a bevándorló családok közös problémáit:

Mi fontosabb: az anyagi gyors előrejutás, vagy a gyermek? A válasz nem lehet kérdéses. Az anyagi alkalmak megmaradnak – a gyermekek felnőnek és kirepülnek a fészekből. Tegyünk meg hát mindent a gyermekek hitben való nevelése érdekében!

Ne feledjük, hogy az egészséges fejlődéshez anyagi javak éppen úgy hozzátartoznak, mint a lelkiek. De mindent a maga idejében. Ha lelkiekben jó alapot vetettünk, utána jöhetnek az anyagiak. Fontos, hogy gyermekeink korán megtanulják az alapvető emberi magatartások értékét: becsület, tisztesség, megbízhatóság, pontosság, igazmondás. Tanítsuk meg gyermekeinket megbecsülni a munkát és a munkást.

A gyermektelen család nem család. Az ilyen házasságból hiányzik az éltető erő...

Az egészséges családban (és a nagy családban is) minden tagnak megvan a feladata és a fontossága. *Az apa* a család feje, a fő pénzkereső, a gyermek idealizált hőse, aki mindent meg tud oldani. A Szentírás szerint ő a család papja, aki a gyermekekben elveti a hit magját. Az úgynevezett single parent családban vagy csak apa, vagy csak anya van. Nem egészséges. A gyermek egészséges lelki fejlődéséhez két szülő kell.

Az anya szárnyai alá veszi az apróságokat, meghallgatja örömüket, bánatukat. Védelmet nyújt az apai szigor ellen. Ő a nőideál a gyermekek szívében. Ezzel kapcsolatban eszembe jut egy leánykával való beszélgetésem. Ő nagyon szeretett volna férjhez menni egy fiúhoz. Tanácsot kért tőlem, mitévő legyen, mert a fiú nem mutatott nagy érdeklődést a leány iránt. Legyen olyan, mint a fiú anyja, tanácsoltam a leánynak. Azt én nem tudom, válaszolta ő, nekem más a természetem... Kár, mondtam én, mert *minden férfi feleségideálja a saját édesanyja.* Ez a házasság nem jött létre.

A gyermekek. Mind az apa, mind az anya a gyermekekben látja önmaga kiteljesedését. *A gyermektelen család nem család. Az ilyen házasságból hiányzik az éltető erő,* az ok, ami létrehozta és a cél, ami életben tartja. Az örökbefogadás megadja ezt a tartalmat. Féligazság van abban csupán, amit az örökbefogadás ellenzői felhoznak: mit tudom én, kinek a genetikai örökségét vállalom magamra? Igaz, de a mi saját genetikai örökségünk is sok titkot és meglepetést tartalmaz. A nagy kegyelmű és mindenható Isten teszi szerencsévé a választásunkat.

Noha a genetikai örökség nagyon fontos, de ugyancsak fontos a gyermekek nevelése. Állítólag a jezsuiták tétele ez: add nekem a gyermeket, amíg 7 éves lesz, utána már az enyém marad. A gyermek Sámuelt anyja nagyon korán elvitte Silóba, hogy ott az Úrnak szolgáljon Éli pap előtt. A gyermekek nevelését nem lehet elég korán kezdeni. De az is nevelés, ha nem neveljük őket. A gyermekkor első négy éve az úgynevezett alakítható évek (formative years). Utána már sokkal nehezebb a ráhatás.

Töltsünk időt a gyermekkel addig, amíg igényli a mi társaságunkat. A gyermek jó megfigyelő. A szülővel való kapcsolat tanítja meg arra, hogyan intézze majd saját dolgait az életben. Én nagyon sokat tanultam abból, ahogy apám tárgyalt a napszámosokkal, bérlőkkel, vagy ahogyan az árúit eladta a piacon vagy a vásárokon. Az is feledhetetlen marad a számomra, hogy aratás idején a késői vacsora után még petróleum lámpánál igét olvasott és imádkozott. Vasárnap együtt mentünk imaházba, hónunk alatt a bibliával és énekeskönyvvel. Anyánk keveset szólt, de sokat dolgozott. Mindig volt türelme a gyermekekhez.

Tanítsuk meg a gyermekeket a pénz értékére. Nem arról szólok most, hogy tanulják meg a vagyongyűjtést, hanem arról, hogy tanuljanak meg beosztással élni. Tanulják meg korán az egyéni felelősséget: *adjanak tizedet a keresetükből, vegyenek részt a családi kiadások fedezésében* (keresetüknek egy bizonyos része menjen a közös kasszába. Korán tanulják meg félretenni keresetük egy részét. Csak a megmaradó részt költhetik tetszés szerint. Például egy dollárból 10 cent menjen a gyülekezeti perselybe, 20 cent a közös kasszába, 20 cent a takarékba, 50 saját költségekre.

Tanulják meg a gyermekek azt is, hogy a családi élet felkészít a világban való forgolódásra. Ne gondolják azt, hogy a becsület, tisztesség csak a saját családom tagjaival és a gyülekezetben kötelező. Ugyanúgy kell eljárnunk a mindennapi életben is. Én nem sokat tartok az olyan hívőkről, akik a gyülekezetben szépen imádkoznak, de becsapnak, amikor rájuk bízom a lakásom felújítását, anyagbeszerzést, kocsijavítást.

Tanítsuk meg gyermekeinket értékelni Isten szép világát: a virágokat, fákat, az állatokat, a felhőket, a csörgedező patakokat, tavakat, folyókat, az erdőket, hegyeket, sziklákat, a csillagos eget, a napfelkeltét és napáldozást. A csodálatos természet Istenre mutat.

Folytatás a 37-ik oldalon!

ÉNEK-ZENE A GYÜLEKEZETBEN

Jobbágy István

A MAGYARORSZÁGI BAPTISTA GYÜLEKEZETI ÉS KÓRUSÉNEKLÉS MÚLTJA ÉS JELENE - IV.

A reformfolyamatok elmélyülése (1968 -)

A reforméneskönyv további kiadásai

Bármennyire is komoly feladat volt A hit hangjai IX. reformkiadásának (1960) elfogadtatása, a gyülekezetek végülis megszerették, s csupán az idősebb nemzedék emlegette föl a szövegek "kiforgatását", meg a szokatlan, "nehéz" harmonizálást. Az énekeskönyv elfogyott, és sűrű egymásutánban további kiadások (ill. változatlan utánnyomások) váltak szükségessé: 1968-ban a X., 1973-ban a XI. kiadás (mindkettő 5000 példányban). 1981-ben jelent meg a XII. kiadás 7000 példányban, 170 gyermekénekkel bővítve, összesen tehát 720 énekkel, valamennyi egyszólamú kottával. (A gyermekénekről külön szólunk.) A XIII. kiadás 1987-ben látott napvilágot (5000 példányban), s csak a gyülekezeti énekeket tartalmazza négyszólamú letéttel; majd a XIV. kiadást 1994-ben 5000 példányban ismét egyszólamú kottával és a gyermekénekekkel nyomtattuk ki. A reforméneskönyv csaknem negyedfél évtizede használatos. Az Énekeskönyv-bizottság a közeljövőben az egyházvezetés felkérésére, az elmúlt évtizedek tapasztalatait felhasználva, újabb, átdolgozott kiadást készít elő.

Az új gyermekénekeskönyv

A kiadás körülményei

A hit hangjai XII. kiadásához csatolva jelent meg 1981-ben a gyökeresen új, gyermekeknek készült gyűjtemény Gyermekbibliaköri énekek címmel. Az akkori egyházügyi hatóság nem engedélyezte, hogy önálló gyermekénekeskönyvet publikáljunk, sőt a hagyományos baptista "vasárnapi iskolai" elnevezést sem használhattuk. A gyülekezeti énekek folytatásaként, de azoktól belső címlappal elválasztva, 551-től 720-ig terjednek a vasárnapi iskolai (gyermek-)énekek. A kísérleteket tartalmazó füzet a következő évben jelent meg mintegy 2000 példányban. A politikai enyhülés beköszöntével, 1987-ben már külön is kiadhattuk az egyszólamú könyvet – de még csak A hit hangjai II. címmel –, szintén 2000 példányban. Mindhárom kiadásban rajzos illusztrációk is találhatók (Pap Klára munkái). A könyv szerkesztői: Beharka Pál és Jobbágy István, munkatársak: Gerzsenyi László, Hamar István, Páth Géza, Szak Antal.

A szerkesztés alapelvei

Az a reformfolyamat, amely a gyülekezeti éneklésben indult meg, majd folytatódott a kóruséneklésben, eljutott a gyermekénekekhez is. Korábbi gyermekénekeskönyveink szinte kizárólag német és angolszász anyagot tartalmaztak, hiányzott a magyar hang. Ez az állapot nehezen volt tartható a vasárnapi iskolásgyermekeknél, mert szakadékot jelentett az iskolában tanult, Kodály Zoltán programjaként eltervezett magyar zenei anyanyelvűség és a gyülekezeti zenei nevelés között. Régi adósságot törlesztett tehát a baptista közösség a gyermekénekeskönyv anyagának több mint felét jelentő 88 magyar népi dallammal. Mintegy 30 ének a hagyományos baptista gyermekanyagból való átvétel, míg a többi kisebb részben magyar egyházi kiadványokból, javarészt pedig újabb keletű, különféle európai gyermek-énekeskönyvekből származik. Ez utóbbi réteg kapcsolatot teremt a korábban használt dallamokkal. Mindent egybevéve: olyan gyűjteményt kívántunk közreadni, amelyben első helyen a magyar dallamok hangzanak, és csak másodjára szól az idegen eredetű ének.

A gyűjtemény mind dallamanyagában, mind pedig a szövegek tekintetében alkalmazkodik a gyermekkor életszakaszaihoz, a 3-4 éves kortól a 14 évesig. A többszólamú énekléssel való ismerkedésként bicíniumok, kétháromszólamú feldolgozások és kánonok is helyet kaptak a gyűjteményben. Zenetörténeti ismerkedés céljából néhány középkori (gregorián) dallamot: egy-egy alleluját, himnuszt, kanciót, kétszólamú konduktust is közöltünk magyar szöveggel.

A népdalok alkalmazása

Az új gyermekénekeskönyv anyagának több mint a felét tehát magyar népi dallamok teszik ki. A népdalgyűjteményekből történt válogatás a magyar nyelvterület csaknem egészére kiterjedt. A gyermekénekeskönyv népdal- ill. népénekanyagának megoszlása a következő: Erdély: 15 vármegyéből 26 dallam; Felvidék: 9 vármegyéből 19 dallam; Kárpátalja: 3 vármegyéből 30 dallam; Bukovina: 1 dallam; Kis-Magyarország: 21 vármegyéből 30 dallam; gyűjteményekből (a gyűjtés helyének pontosítása nélkül): 8 dallam.

Bár a szerkesztők arra törekedtek, hogy a teljes gyűjtési területről kerüljenek be dallamok, de ezt csak részben sikerült megvalósítani, ugyanis a válogatás egyik fő szempontja az volt, hogy a közreadott népdal vallásos szövegű vagy vallásos népszokáshoz kötődő legyen. Ilyenek elsősorban az egyházi év ünnepeinek (advent, karácsony, húsvét, pünkösd) népi énekei, illetve az ezen ünnepekhez kapcsolódó népszokások (szentcsalád-járás, betlehemezés stb.) dalai. A gyűjtési helyek minél nagyobb számban való szerepeltetése érdekében bevettünk olyan dallamokat is, amelyek szövege ugyan nem vallásos, de

nem is sértően profán. Profán vagy egészen közismert népdalok az "áthallások" miatt természetesen nem jöhettek számításba. A magyar vallásos népdal minél szélesebb körű megismertetése volt az alapvető cél, ugyanakkor – nem titkoljuk – az is fontos volt számunkra, hogy a gyermekek megismerjék a magyar kultúra elszakított területeit, amikor olvassák az ezeréves vármegyék és települések ízes hangzású nevét (Szépkenyérőszentmárton, Kincsestanyahomok, stb.)

Harmonizálás, letétek

A gyűjtemény harmonizálását Beharka Pál, Gerő Erik, Lukács Géza, Molnár Géza, Ráduly Emil, Révész László mint belső munkatársak végezték. Részt vállaltak a munkában a magyar egyházzenei élet neves személyiségei is, mint Lisznyay Gábor, Koloss István, Halmos László, Nagy Olivér, Szak Antal, Rezessy László. Átvettünk néhány darabot Liszt, Kodály és Bárdos szerzeményeiből is.

A dallamok jó részét két-három letéttel közöljük egyrészt a különböző nehézségi fokokat figyelembe véve, másrészt változatosság végett. A letéteket már zeneiskolai tanulók is játszhatják. Számos énekhez vonóshangszerek is társíthatók ad libitum, s ezzel a hangszereken tanuló gyermekek bevonhatók az előadásba. A harmóniák a dallam és a szöveg hangulatát támasztják alá szinte programszerűen. Kiemelkedő értéke a gyűjteménynek a modális harmóniák gazdagsága.

Az énekek szövege

A hagyományos baptista gyermekénekek szövegeinek kis részét változatlanul hagytuk, nagyobb részét igazítottuk, ill. átdolgoztuk. Változatlanul vettünk át mintegy tíz énekszöveget különféle magyar egyházi forrásokból. Az idegen eredetű dallamokra több mint 40 új szöveg ill. fordítás készült. A szövegíráskor messzemenően törekedtünk a prozódiai igényességre.

Részletesebb tárgyalást érdemel a mintegy 90 magyar népdal és népének szövege. Ezek közül mintegy tizenötöt változatlanul vettünk át forrásainkból, valamelyest változtattunk több mint tíz ének szövegén, a többi új szöveggel jelent meg, de ezek közül néhány az eredeti szöveg fölhasználásával íródott. Az új szövegek témájánál igyekeztünk figyelembe venni az eredeti tartalmát, és abba oltottuk bele a biblikus mondanivalót, hogy ezzel megőrizzük a szöveg és a dallam eredeti kapcsolatát (pl. A "Lányok ülnek a toronyban" népdal, "Szól a harang a toronyban" kezdősorral Isten házába hívogató ének lett; vagy a "Hess, páva, hess, páva" "Hiúság pávája, világnak bálványa" kezdősorral átköltve a kevélységről és az alázatról szól.) A Biblia történeteit, főként az Úr Jézus cselekedeteit feldolgozó szövegeket úgy igyekeztünk megformálni, hogy mintegy magyar földre transzponáljuk őket. (Lényegében ez történik a betlehemes énekekben is, amikor a pásztorok sajtot, kolbászt, cipót, subát, csizmát adnak ajándékba a kisded Jézusnak). Ezen túlmenően pedig igyekeztünk a népdal stílusjegyeit alkalmazni az új szöveg hangulati-stilisztikai egységét.

A szövegi munkaközösség tagjai voltak: D. Tímár Klára, Gerzsenyi László, Gerzsenyi Sándor, Jobbágy István, Lukács Géza és Páth Géza belső munkatársak, akikhez felkérésre egy-két szöveggel társultak a külső tagok (Domján János, Hamar István, Rezessy László, Siklós József, Siklós László, Szak Antal és mások).

A gyermekénekeskönyv tematikailag igen változatos. A fő témakörök: Ó- és újszövetségi történetek, zsoltárparafrázisok; az egyházi év ünnepei, Jézus élete, csodái, példázatai; az apostoli kor kiemelkedő eseményei, személyei; a keresztyén élet.

Az egyes tárgykörökön belül és az énekeskönyv egészének elrendezésében az életkoroknak megfelelő nehézségi fokozatokat is érvényesíteni kívántuk: a látható dolgoktól így haladunk az elvont fogalmak irányába, az elbeszélő jellegű szövegeket a hitélet magasabb szintje felé mutató gondolatiság követi; mindenek fölött pedig szándékunk volt a hitre ébresztés és az istenfélő életre való nevelés.

Kóruskiadványok és kóruséneklés

"Énekeljünk az Úrnak!"

Jóllehet a baptista közösség befogadta az Evangéliumi Vegyeskarok értékes anyagát, jelentkezett az ifjúság egy részének igénye is a könnyebb kórusokra, sőt az újkeletű, egyszólamú gitárkíséretes énekre. Országszerte terjesztették a fiatalok a maguk által fabrikált "új" énekeket. Minden olyan vallásos dal vonzóbb volt az igénytelenebb réteg számára, amit géppel leírva sokszorosítottak, mint a nyomtatásban, "hivatalos" könyvben megjelent énekek. Közismert, hogy a vallásos rock-zene hulláma mint világjelenség becsapott a magyar egyházakba, s így a baptista közösség fiataljai közé is. Ezért határozta el a baptista zenei vezetés, hogy a tiltások helyett megpróbálja mederbe terelni ezt a fajta igényt. Ez adta az indítást újabb gyűjteményre. Meghirdettük egy ifjúsági énekeskönyv kiadását, s ehhez válogattunk az addig terjesztett, az ifjúság által kedvelt anyagból, tudatában annak, hogy ez bizonyos fokú megalkuvás. Végül azonban talán sikerült áthidaló megoldást megtalálnunk.

A munkatársi gárdát Beharka Pál és Jobbágy István szerkesztő irányításával Gerő Erik, Lukács Géza, Páth Géza, Révész László, Tóka Szabolcs)zenei munkatársak), ill. Déri Balázs, Gerzsenyi László, Páth Géza és Szak Antal (szövegírók, fordítók, átdolgozók) alkották.

Az Énekeljünk az Úrnak! 1985-ben hagyta el a sajtót 4000 példányban, a 2. kiadás pedig már 1986-ban, szintén 4000 példányban. A 200 éneket tartalmazó gyűjtemény zenei anyagában történeti vonalat reprezentál: a reneszánsz korból 12 ének, a barokk szerzőktől 26 kórusmű, a bécsi klasszikából 11 darab, romantikus mesterektől 21 mű, mai egyházi szerzőktől 28 kórus található benne. Ezek folytatásaként nemzetek népi vallásos énekei sorolnak, szám szerint 19 (külön értéke a könyvnek hat zsidó dallam). Külön csoportba szerepel 14 spirituálé, ezt követi 39 ébredési és hitmélyítő ének, végül pedig 30 ún. ifjúsági ének, ebből néhány gitárjelzéssel is.

A baptistákon kívül más magyar egyházi szerzők nevét is olvashatjuk a gyűjteményben: Bárdos Lajos, Berkesi Sándor, Csomasz Tóth Kálmán, Demény Dezső, Draskóczy László, Farkas Ferenc, Halmos László, Kodály Zoltán, Koloss István, Lisznyay Gábor.

Az ifjúsági kóruskönyv értékét növeli, hogy szép számmal közöl hangszeres kísérettel ellátott műveket, ill. jelzi, ha az egyes művek hangszerekkel is kísérhetők.

Új kezdeményezés, hogy nagy mesterek hangszeres műveiből (zongoradarabok, szimfónia stb.) kiemelt közkedvelt részleteket szöveggel láttunk el.

A szövegírás nagy részét Déri Balázs (53 szöveg), Gerzsenyi László (27) és Szak Antal (25) végezte. Az énekek tematikája igen változatos. Minden ének címe alatt bibliavers olvasható: ebben az Evangéliumi Karénekek volt a minta. A szövegek biblicitása, költőisége, világos volta és a jó prozódia különösen értékei a gyűjteménynek,

amely országosan használatos lett a baptista énekkarokban, s nem is csak az ifjúság körében. Több éneket átvettek újabb protestáns ifjúsági gyűjteménybe is.

A Baptista Ifjúsági Kórus

Az évente megrendezésre kerülő Egyházzenei Tanfolyamhoz kapcsolódva alakult meg a Baptista Ifjúsági Kórus az 1970-es években, amely mint központi szervezet magába tömöríti a fővárosi és környékbeli fiatal énekeseket, és rendszeres próbákkal folyamatosan végez szolgálatokat, jelenleg Kovács István karnagy vezetésével. Az Ifjúsági Kórus alapvető feladatként vállalta, ahogy a fiatalság zenei ízlését emelje és munkálkodjék az értékes egyházzene elfogadtatásának érdekében az ifjúság között. Így vállalta az előbb tárgyalt "Énekeljünk az Úrnak! kórusgyűjtemény népszerűsítését is. Ezzel mintegy mintául szolgált az országba a baptista ifjúság körében és a zenei ízlésformálásban, sőt példájára másutt is alakultak hasonló ifjúsági kórus.

Az Evangéliumi Karénekek megújított kiadása

Az Evangéliumi Vegyeskarok és az Énekeljünk az Úrnak! megjelenésével sok kórusunkban bizonyos mértékben háttérbe szorult az Evangéliumi Karénekek és az Éneklapok használata, mert nyilvánvaló volt az előbbiek korszerűbb volta. Az újabb kiadványok azonban azért sem szoríthatták ki teljesen a régebbieket, mert számos témához az újabbak nem tartalmaztak alkalmas énekeket. Ugyanakkor ez az időszak a régi, megszokott stílus pihentetését is jelentette. Az idő megérlelte s a kórusok és a gyülekezetek részéről megnyilvánuló igény sürgette a régebbi kórusanyag átvizsgálását és közreadását. Így határozta el a baptista egyház zenei vezetése, hogy a régebbi énekkari kiadványokból megjelentet egy válogatást.

Az új kiadású Evangéliumi Karénekek 1992-ben, a magyar baptisták I. Budapesti Világtalálkozója alkalmából hagyta el a sajtót 5000 példányban. A kötet szerkesztői: Beharka Pál, Jobbágy István és Révész László, munkatársaik: Pátkai Imre, Ráduly Emil, Lukács Géza és Tóka Szabolcs. A válogatás 123 kórusművet tartalmaz és magában foglalja az 1944 előtt megjelent gyűjtemények anyagának legjavát. Az Előszóban ez áll: "A válogatást a szövegek tartalma és zenei szempontok határozták meg. A karénekek nagy részét átdolgozva adjuk közre, korszerűbbé téve a hangzást. Itt-ott kisebb dallami változtatásokat is eszközöltünk zenei okokból. A szövegek igazításánál, olykor átdolgozásánál alapvető szempont volt, hogy megtartsuk azok atmoszféráját, amely egyedülálló érték." Az új Karénekek a korábbi hangzásvilágot és a szövegek stílusát lényegében megőrizve, mind zeneileg, mind szövegileg felfrissített énekeket kínál a kórusoknak.

A nagy mestereknek a korábbi kiadványainkban megjelent műveiből a legtöbbet átvettük. Egyéb nagyobb lélegzetű műveken zenei igazításokat végeztünk, számos mű azonban új feldolgozással vált zeneileg fegyelmezettebbé, hangzásában klasszikusabbá. A kisebb karénekek kevés kivétellel új letéteket kaptak, melyekben a szólamok jó énekelhetősége, az imitációs-polifón lehetőségek kihasználása és a szöveg tartalmát, hangulatát kiteljesítő harmóniák adják a friss hangzást. A gyűjtemény végén hét nagyobb kórusművet adtunk közre mai szerzőktől, jelezvén, hogy a jelen a múlthoz kapcsolódik. E művek közül egy Lisznyay Gábor feldolgozása, hat pedig mai baptista szerző (Beharka Pál, Héthalmi Páth Károly, Jobbágy Bence, Ráduly Emil, Révész László, Tóka Szabolcs) kompozíciója ill. feldolgozása.

Kevés a gyűjteményben az olyan szöveg, amelyet változatlanul megtarthattunk. Kisebb-nagyobb igazításokra, sok esetben jelentős átdolgozásokra volt szükség. A nagyobb művekben többször a mozgó szólamok szövegfelrakásán kellett igazítani, a kisebbekben az avult vagy homályos kifejezéseket, verseket kellett maibbá, érthetőbbé tenni – a stíluson belül maradva. A prozódiai igényességre minden esetben törekedtünk, s csak ott engedtünk kisebb mértékben, ahol a tartalom vagy a szöveghangulat jelentősen károsodott volna. A régi-új gyűjteménnyel remélhetőleg elkezdődik a hagyományosan baptistának számító kórusanyag reneszánsza, és szervesen illeszkedik majd harminc éve elkezdett kórusreformunk vonalába.

♦

Végigtekintve a magyarországi baptista gyülekezeti és kóruséneklés több mint százéves történetén, bizonnyal megállapíthatjuk, hogy a nagyon szerény kezdetek után a korai zenemisszió áldozatos munkásainak fáradozását Isten áldása kísérte. Olyan alapokat vetettek meg, amelyekre akár nyugodtabb körülmények között, akár az elnyomó politikai rendszerek szorításában, bátran építhettek az utódok. Féltő szeretettel gondolunk a jelen ifjúságára és fiatalabb-idősebb vezetőikre, hogy az egyházzenei divathullámokkal szemben minél többen társaink maradjanak atyáink értékes örökségének megőrzésében és továbbvitelében. – A jövőben e lap hasábjain számot adunk a hangszeres (zenekari) kultúra fejlődéséről s a baptista zenei nevelés intézményeinek történetéről is.

Irodalom

Sion énekei — Szerk. Udvarnoki András és Csopják Attila Budapest, 1896. Előszó
A hit hangjai — Budapest 1905. Előszó
Evangéliumi Karénekek — Budapest, 1913. Előszó
A hit hangjai — Budapest, 1943. Előszó
Kirner A. Bertalan: Baptista krónika — Budapest, 1935.
Szebeni Olivér: Anabaptisták — Budapest, 1980.
Bányai Jenő: A magyarországi baptista egyházzene története (1876-1986) — Budapest, 1986. Kézirat.

MINDEDDIG SEGÍTETT AZ ÚR!

Mindeddig segített az Úr minékünk!
Mi azért hirdetjük csodatettit!
Az Úr mindeddig megsegített.
Maradj velünk, mivelünk, mert immár estvéledik,
és a nap már lehanyatlott!
Maradj velünk! Maradj velünk, Est jő már!
Ó, nem bocsátunk el, ó, nem bocsátunk el,
Míg meg nem áldasz minket.
Maradj meg hűségeddel,
És minket erősíts,
Hatalmas, nagy kezeddel,
Ínségünkben segíts!
(Evangéliumi Karénekek, 19)

"...SOKAN ÉLNEK MÁSKÉPPEN..."

Szalai András

Holics-szekta

— másnéven: a "Dunaföldváriak"

Ezt a csoportot magyarországi központjukról "Dunaföldváriaknak" is nevezik, bár önmegjelölésük szerint ők "egyszerűen keresztyének", akik a "biblikus" megjelölésen kívül más nevet nem hajlandók magukra venni. (ApCsel 11:26, 1Pt 4:16).

Rendszeresen megjelennek a teológushallgatók és keresztyén diákszövetségek (MEKDSZ, KIE, REFISZ, MEVISZ stb. illetve alapítványok rendezvényein, mindenhol, ahol diákok, fiatalok vannak jelen. Nem a program érdekli őket, hanem a hallgatóság: kifejlett érzékkel szúrják ki azokat a fiatalokat, akik még láthatóan keresők, illetve a hitükben (még, vagy megint) bizonytalanok. Megszólítják őket, hamis érdeklődést mutatnak személyük, illetve a programmal kapcsolatos véleményük iránt, hazáig kísérik őket s közben igyekeznek erősíteni bennük a tudatot, hogy felekezetüknek, gyülekezetüknek milyen nagy problémái, bűnei, hibái vannak (például nem élik hitüket, közömbösek a misszió iránt, nem biblikus a gyülekezeti felépítésük, nincs egység stb.). Meghívják őket közösségükbe, bár arról alig árulnak el valamit. Ekkor még nem mondják ki nyíltan, hogy tulajdonképpen csak magukat tekintik "igazi keresztyéneknek", noha "missziójuk" lényege éppen ez: *menteni a lelket – keresztyén egyházakból.*

Alapítójuk az osztrák ***Gottfried Holics*** 1943-ban született. Germanisztikát és történelmet tanult Bécsben. 23 évesen, egy parkbeli sakkozás közben hallani vélte Jézus szavát s ettől kezdve életét az Úrnak szentelte. 1968-ban beiratkozott a katolikus teológiára, de különc természete és militáns küldetéstudata miatt sem a katolikus, sem az evangélikus, vagy más szabadegyházi közösségekben nem tudott megmaradni. 1978 körül két másik szeminaristával lakóközösséget alakított s a teológiát csak azért fejezte be, hogy tudjon érvelni az egyház tanításával szemben. Nem nősült meg. 1983 óta a csoportjához csatlakozóknak kötelező kilépniük addigi felekezetükből. A Holics-féle közösségek ma Szászországtól Magyarországon át egészen Litvániáig megtalálhatók.

A Holics-szekta identitástudatának alapja a szembenállás a világgal és az egyházakkal, ami a tagok teljes beszűküléséhez vezet. A külvilág a Sátáné (vö. Mt 28:17-20, a világ vége és az Úr visszajövetele küszöbön áll (vö. Lk 21:8-9, 2Thessz 2, Mk 13:32-37), ők a boldog kiválasztottak (vagy inkább "boldog kivonulók", vö. Jn 17:15-18).Ebből az következik, hogy a világgal való érintkezés a minimálisra csökken (értsd: a misszióra, vö. Mt 5:13-16), karitatív tevékenység nincsen (vö. Mt 25:31-46) és rendszerint csak félállást vállalnak (hogy a többi idő a bibliatanulmányozásé, a misszióé lehessen.). "Talentumnak" csak azt tekintik, ami a közösség és küldetése számára közvetlenül hasznos, ezért a fiatalok sok értékes személyes tulajdonsága, tehetsége marad parlagon, megy kárba. A taggá lett fiatal a korábban "istenített dolgokat" (tévé, magnó, hobbik, stb.) eladja s a pénzt – akárcsak keresetét – a közösségnek adja. Egész egzisztenciája a közösségtől válik függővé. Ha idővel mégis el akarja hagyni és nincs család, vagy barát, aki visszavárja, hazavárja, akivel a megszakadt kapcsolatot ott lehet folytatni, ahol abbamaradt, akkor már ha akar, sem mer elmenni. Hiszen a környező világ a Sátáné. Az új tagnak még a saját családját is meg kell tagadnia (hivatk. Mt 10:34-3, Mk 3:20-21, 31-35, 10:28-31), amennyiben azok nem hisznek az evangéliumban, illetve nem csatlakoznak a közösséghez. Az ilyen hozzátartozók a "Sátán eszközei", hogy a megtértet eltántorítsák hitétől (értsd: új közösségétől, tőlük elszakadni Isten parancsa, a port le lehet rázni a lábról, további felelősség nem terheli a tagot (vö. Jn 19:26, Ef 6:1-3, 1Pt 3:1-2, 1Kor 7:13-16). A család megtagadása, a szakítás magának az újoncnak is fájdalmas, de ezt titkolnia kell, mert tanítói szerint minél hidegebb és keményebb a döntés elé állítás ("Válasszatok: Krisztus, vagy a világ!?") annál nagyobb az esély a családtagok megtérésére... (vö. Mt 11:29, Ef 4:2, 1Pt 3:15). Felfogásuk szerint a közösséghez való csatlakozás elutasítása Krisztus elutasítása; aki nincs velük, az Krisztus ellen van.

A közösség mindenekfelettisége (hivatk.: ApCsel 2:42-46) végletesen torz akció az egyházakban uralkodó kapcsolatszegénység és közösséghiány problémájára. Végletes, mert a gyülekezeti fegyelem hiányosságait csoportnyomással, a hitvalló élet lelkületét pedig állandó missziókényszerrel akarja megjobbítani. Torz, mert a jobbítás szándéka a "bezzeg mi" Bibliára alapozott elitizmusába torkollik, amikor az ember már nem önmagához képest, hanem a másikhoz képest jobb keresztyén, amikor a másik keresztyén problémái, kudarcai nem fájnak, nem imára indítanak (vö. 1Kor 12:12), hanem ellenkezőleg, a saját éntudat alapjává válnak. Ez a hozzáállás nem krisztusi és sajnos minden szektára jellemző. Fontos meglátni, hogy a közösség és misszió oltárán az egyén kíméletlenül föláldozásra kerül, veszteségeiért, kapcsolataiért, energiáiért, idejéért cserébe pedig egyedül az elittudat nyújt látszatkárpótlást, ill. igazolja az odaszánás, a lemondás értelmét. Még az erkölcsileg tiszta élet szigorú megkövetelése is ezt a kiválasztottság- és küldetéstudatot erősíti. (A farizeizmus nem ókori, hanem óemberi jelenség, az itt vázolt "farizeus-lélektan" mindnyájunk kísértése lehet.)

A Holics-szekta *tanításbeli egysége* is kardinális pont. Elvileg "nincs vezető" és "nincs hitvallás, csak a Biblia", de tanaik Európa-szerte meglepően egységesek. Az egyes kommunák "idősebb testvérei" tehát mégiscsak érvényesíteni tudják "meglátásaikat" a vezetőnélküliség elvét (vö. 1Kor 12:28-29, 1Tim 3:1-5, 1Tim 4:11-16 stb.) is az egyházakban egyébként gyakori "mindent a pásztor csinál" gyakorlattal szemben vallják.

Ha valamit megvitatnak, muszáj teljes véleményegységre jutniuk (addig nem hagyják abba), mert felfogásuk szerint a Lélek az egység Lelke, értsd: az egyetértés lelke is (hivatk. Róm 15:5, Róm 12:16, Ef 4:3 és 13). Ebből következik, hogy amire a közösség jut, ami közös (többségi) vélemény, az a Lélek tanítása s az ettől eltérő egyéni vélemény csak emberi bölcselkedés, sőt bűn. Ha pedig a véleményével egyedül maradó illető "megkeményíti a szívet", akkor mehet. A közösségvállalás alapja ui. az egyetértés; aki mást mond, téved, s ha azt tanítja is, akkor tévtanító. Aki pedig nem határolja el magát a tévtanítótól, az bűntárssá válik (hivatk. 2Jn 10-11, 1Tim 1:1-20 stb.). Az a keresztyén, aki megismeri tanaikat, de nincs velük, az rosszabb egy ateistánál, mert másokat is távol tart az igazság(uk)tól. (Hivatk. Zsid 6:4). Képtelenek megérteni, hogy hogyan képes valaki megmaradni a saját egyházában, ha nem ért egyet minden tanbeli, vagy gyakorlatbeli részlettel. Nem ismerik el, hogy az egymásért való felelősség ennél sokkal tovább terjed a Krisztusban (vö. Róm 14:1-4, 2Tim 2:23-26, 1Thessz 3:14-15 stb). Ez a hozzállás az egyházon belüli "emberhalászásuk" (vagy inkább "kipécéző pecázásuk") motorja. Hogyan jutottak idáig? Egyrészt nem ismerik a "lényegesben egység, egyebekben szabadság, de mindenben szeretet" alázatát (Melanchton, Wesley és mások) és a "töredékes

ismeret" evilágban érvényes "szabályát" (vö. 1Kor 13:9-13). Azt hiszik, hogy a Bibliát lehet amolyan értelmi "tabula rasa"-val olvasni, úgy, hogy az embert nem befolyásolja a saját intellektuális képességeinek szintje, személyes karaktere, életélménye, előző (vagy jelenlegi) közösségének lelkiségi és írásmagyarázati hagyományai, a környezet, az egyháztörténeti helyzet (ld. dogmatörténet!), stb. Pedig maga Jézus figyelmeztet rá (Mt 7:1-től), hogy az ember nem tudhatja pontosan, hol a határa a tudásnak és az előítéleteinek.

A "dunaföldváriak" is a Bibliát tekintik a legfőbb tekintélynek, de a tagokkal beszélgetve kiderül, hogy a szószerinti értelmezés és alkalmazás elvét ők sem tudják (nem is lehet, vagy szabad) teljesen következetesen végigvinni, és a legmeglepőbb szentírásbeli helyeket kénytelenek elallegorizálni – saját istenképüknek, gyakorlatuknak megfelelően.

Az üdvösség gyakorlatilag közösségen belülre korlátozódik. A Krisztus váltságába vetett hit és bizalom nem elég, a saját követelményeiknek való engedelmesség, a "biblikus" életvitel az igazi feltétel. A központban nem a Megfeszített és Föltámadott Krisztus van, hanem Jézus élete, mint követendő példa, és az ő szeretete, értsd: az ő parancsolatainak megtartása (hivatk. Jn 14:15, valamint a 21. 23. és 24, 1Jn 2:4-6, 1Jn 7:21, 2Jn 5:6.) Minden törvénykezés az Isten félelméből – az Istentől való félelemhez vezet: az ember azért ne vétkezzék, hogy ne bosszantsa Istent (vö. Róm 5:1, Róm 8:1., valamint a 9., 15., 33. és 34. verseket.) Teljesen háttérbe kerül a kegyelem, a Lélek megújító, megszentelő munkálkodása a hívőben (vö. 1Kor 12;13. Ef 1:13-14, Ef 3:14-1, Gal 5:22-25) ill. az Istenre való szorultság tudata, s helyébe az állandó, görcsös önvizsgálat, egymás folytonos figyelmeztetése lép, elfojtva a Krisztusban természetes, szabad viselkedést.

A taggá lett fiatal élete igénytelenné válik, életstílusa egyszerűen kimerítő, főleg az elején: kevés alvás és elégtelen táplálkozás az állandó missziókényszer és az utazgatás miatt, kimerítő, többórás bibliatanulmányozások, beszélgetések, vitatkozások töltik ki a napot. Még a természetszeretet és a feszültségcsökkentő kirándulások is a napi közös program részei. Egyéni szabadidő, egyéni kikapcsolódás, "privát szféra" gyakorlatilag nincs, mert az egyedüllét vágya a közösséget bomlasztja: bűn. A párkapcsolatokat valószínűleg kísértésforrásként kezelik s ezért kerülik.

A Holics-szekta tagjainak tragédiája, hogy bár kezükben az Írás, annak betűjén nemigen jutnak tovább (vö. Jn 6:63, 2Kor 3:6 és 17, Róm 8:15 stb.). Első bécsi lakóközösségük címéről (Eisvogel Str. Találóan nevezték el őket "jégmadaraknak".

MEKDSZ-ALAP, 1995. május

Én és az én házam

Folytatás az 32-ik oldalról

Így szól a zsoltáros: *"Mikor látom egeidet, a te ujjaidnak munkáját; a holdat és a csillagokat, amelyeket teremtettél: micsoda az ember – mondom –, hogy megemlékezel róla és az embernek fia, hogy gondod van reá?"* (Zsolt 8:4-5)

Ne álljunk ellent annak, ha *gyermekeink álmokat szőnek a jövőről.* Ez is része az ő lelki fejlődésüknek. A gyermeknek hősök kellenek. Ilyen hős az édesapa, az édesanya, a prédikátor, a tűzoltó, az óvónéni, a doktor bácsi, a katona, stb. *Rajtunk múlik, hogy a hősök között helyet kapjon Jézus Krisztus is.*

Tanítsuk meg gyermekeinket a körülöttük lévő világ megismerésére és értékelésére. Amerikát és Kanadát a bevándorlók tették naggyá. Hogyan? *Aki elhagyta az óhazát a bizonytalan újért, abban volt vállalkozói bátorság, és kimeríthetetlen energia a munkára.* Ezek a bevándorlók tudták, hogy csak kemény és kitartó munkával jutnak előre. Miután az új hazában meghonosodtak, meglátták azt, hogy itt korlátlan lehetőségei vannak mindenkinek, de nincs biztosítva a jövedelem egyenlősége. Megtapasztalták, hogy az új hazában is megvan a nagymérvű kormányzati beavatkozás, csakúgy, mint az óhazában. Ez ellen öntudatosan küzdenek az állampolgárok.

Új tapasztalás az új hazában, hogy *nagyon sokan végeznek önkéntes társadalmi munkát a köz javára:* kórházakban, iskolákban, egyházakban, városi és községi adminisztrációkban. Ezt az emberek önként teszik, mert emelni akarják azt a közösséget, amelyben élnek. Tanuljuk meg mi magunk is ennek a magatartásnak a fontosságát. Tanítsuk meg gyermekeinknek is.

Ha nem akarjuk gyermekeinket elveszíteni, *tanuljuk meg az új haza nyelvét.* Különben úgy járunk, mint a tyúk, amelyik kacsatojásokat keltett ki: a kis pihés kacsák a vízben úszkálnak, tyúkanyó pedig a parton szaladgál. Illeszkedjünk be a körülöttünk levő társadalomba!

Magyar gyülekezeteink és a Rámai Magyar Baptista Tábor nagy szolgálatot tesznek ifjúságunk nevelésében és hitben való megtartásában. Ugyanezt a célt szolgálják az évközi területi konferenciák is. Ifjainknak így alkalmuk van egymást megismerni, egymás hite által erősödni. Egyesek így ismerkednek meg jövendőbeli hitvestársukkal is.

Készítsük fel gyermekeinket a házasságra is. Tanítsuk meg nekik, hogy nem tragédia, ha a választottjuk nem beszél magyarul. *De az igenis baj, ha nem hívő. Baj, ha nem tisztelik egymás szüleit, ha nem fogadják el egymás családját.* Tanítsuk meg gyermekeinknek azt is, hogy ma világjelenség a technikai fejlettség. Aki nem ismeri a komputert, aki nem járatos az elektronikában, az munka nélkül marad, akármilyen szorgalmas is egyébként. Ma már egy autószerelőnek nem elég ismerni a motor alkatrészeit. Komputer technológia nélkül még a benzin adagolását (karburátor) sem képes szabályozni. Holnap már infravörös scanner-rel (pásztázó) fogja a vezető felismerni a sötétben eléje bukkanó tárgyakat (járókelő, kőrakás, kivilágítatlan kocsi).

Mindezek az életnek csak materiális összetevői. *Ugyanilyen fontosak a lelkiek is: ismerni Isten tévedhetetlen, hiteles kijelentését önmagáról, a bűnös emberről és a megváltó Jézus Krisztusról.* A technika változik, de *Isten nem változik, az ember is ugyanaz marad: bűnrehajló, megváltásra szoruló.* Ne higgyük, hogy az új hazában mások lettünk, mint az óhazában voltunk. Ám keressetek más megoldást, ha úgy látjátok jónak, *de én és az én házam az Úrnak szolgálunk.*

Evangéliumi Hírnök
87. évf. 5. szám, 1995. május

MISSZIÓTÖRTÉNETI SZEMELVÉNYEK

Kiss László (Arad)

A BÉKEHÍRNÖK ÉS AZ IGAZSÁG TANÚJA ALAPÍTÁSÁNAK CENTENÁRIUMA

Isten iránti hálaérzettel és hitelődeink iránti mély tisztelettel és kegyelettel állunk meg a százéves mérföldkőnél. Emlékünnepünknek kettős jelentősége van: a két lap, a Békehírnök és az Igazság Tanúja alapításának centenáriumát tartjuk.

Száz évvel ezelőtt, 1895 tavaszán indult el évszázados pályafutására a két testvérlap. Innen Budapestről, az ország szívéből kelt útjára a két jeles lap, hogy Budapesttől Brassóig a szélrózsa minden irányába elvigye Isten magasztos üzenetét, az evangéliumot. A két lap Isten küldötteként indult útra, hogy zászlót emeljen a Béke és az Igazság nevében. Egyik a Béke nevében hírnökösködött, a másik az Igazság nevében tanúskodott Krisztus mellett. A két testvér lap együtt futotta meg pályafutásának első negyedszázadát. A két jeles lap együtt tükrözi missziótörténetünk hőskorát. Együtt járt mindkét lap az úttörőkkel, hogy velük együtt elvigye Isten örömüzenetét az ország minden missziótájaira. A két lap úttörő küldetésben járt az utána megjelenő magyarországi és erdélyi lapoknak és mindennemű magyarnyelvű missziós irodalomnak.

A két testvérlap centenáriumán, amíg a magyarországi testvéreink főképp a Békehírnökre, addig mi, erdélyiek főként az Igazság Tanújára emlékezünk. Tudnunk kell azonban, hogy a két testvérlap szinte kézenfogva futotta meg az első negyedszázados pályafutását, egymáshoz olyan közel járt, hogy még eggyé is vált 1908-ban az Igazság Hírnöke címen. Annyiban mindig egy volt, hogy közös irodalmi bizottságban dolgoztak a szerkesztői, és egy közös nyomdát alakítottak a két lap érdekében.

A BÉKEHÍRNÖK

A Magyar Baptista Szövetség 1895. februárjában szavazta meg a Békehírnök elindítását itt Rákoscsabán. Ennek a történelmi jelentőségű eseménynek emlékére és tiszteletére tervezte meg a történelmi bizottság a centenáriumi ünnep megünneplését Rákoscsabán ezekre a napokra (1995. március 11-12-re). Udvarnoki András és Csopják Attila volt a lap alapító-szerkesztője, akik megbízatásuknak hűséggel tettek eleget, hogy már 1895 március 15-én megjelenhetett a lap első száma 500 példányban. Ettől kezdve havonta kétszer jelent meg éveken át. 1906-tól kezdődően Csopják Attila volt a lap főszerkesztője, minden számban megjelenő vezércikkjeivel.[1]

AZ IGAZSÁG TANÚJA

Meyer Henrik már 1893-ban indítványozta ennek a lapnak elindítását. Bizonyára a németnyelvű baptista misszió lapjainak ösztönző példájára szerette volna a németnyelvű missziós lapot (Wharheitszeuge) elindítani magyar nyelven.

Az 1894. március 1-2-án tartotta országos konferencián Meyer Henrik a következőket mondta a lap és nyomda alapításáról:

"Nagyon közel álltunk már a múlt évben (1893-ban), hogy egy lap kiadását megkezdjük, ha bizonyos dolgok nem álltak volna útban. Az előkészületeket már megtettük. A lap címe ugyanaz lenne, ami a német lapunké (Wharheitszeuge) az Igazság Tanúja. Egy kérdést kellene még megoldani, legyen-e egy közös könyvüzletünk? Még egy tulajdon sajtóra (nyomda) is kellene gondolni"[2].

Meyer Henrik mind a lap, mind a nyomda alapításával a közbejött nem várt események miatt késleltetve volt. A tervezett lap "Az Igazság Tanúja" első száma csak 1895. április 1-én jelenhetett meg. Az Igazság Tanúja havonta kétszer jelent meg 1895-1897 között, 1898-1913 között havonta csak egyszer. 1914-1919 között ismét kétszer jelent meg havonta.

Az Igazság Tanúját 1895-1913 között az eredeti nagy formátumban nyomtatták 22 x 30 cm méretben 8 oldalas terjedelemmel. 1914-1919 között azonban a Békehírnök méretét vette fel 15 x 22 cm. Ezekben az években havonta kétszer jelent meg 16, néha 20-22 oldalas terjedelemmel, Baranyai János szerkesztésében.

LAPSZERKESZTŐK

1. MEYER HENRIK volt az Igazság Tanúja alapító-szerkesztője, mint a szervezett magyarországi baptista misszió alapítója és irányítója, aki már ekkor széleskörű távlatokban gondolkodott. Ez kitűnik abból is, hogy idejekorán, 1893-ban, amikor mindössze csak 3.000 tagot számláltak az egész országban, ő már akkor egy lap alapításról, sőt nyomda-alapításról gondoskodott. Figyelemmel kísérte az európai szintű németnyelvű baptista misszió iratmisszióban is kibontakozó munkáját. Velük szoros kapcsolatot tartva követni kívánta missziós módszerüket az iratmisszióban is. Fel tudta mérni mit jelentene az Ausztria-Magyarországon kibontakozó és egyre erősödő misszióban, hogy Budapesten nyomdát alapítsanak a misszió szolgálatában, sőt egy misszióiskola alapítását is korán megtervezte. Ennek érdekében a fővárosban a Bálint utcában megvásárolt egy telket, ahova misszióiskolát tervezett építeni. Meyer Henrik azonban nagyszerű missziós terveiben akadályoztatva és késleltetve volt, a hirtelen közbejött kettéválással járó válságos helyzet miatt. A lap elindításában csak két évet, de a nyomdaalapítás tervének megvalósításában mintegy 15 évet volt késleltetve.[3]

2. BODOKY LAJOS, a híres-neves úttörő bibliárus és prédikátor megtérésétől kezdve egyik legközelebbi munkatársa volt Meyer Henriknek, aki sokszor tolmácsolta őt a gyülekezetben, misszióutakon, vagy a Szabad Baptista Szövetségben. Sok németnyelvű anyagot, éneket

fordított németről magyarra. A lap alapításában ő volt Meyer Henrik kiváló segítsége. Voltaképp Bodoki Lajos volt az Igazság Tanúja szerkesztője, minthogy Meyer Henrik nem tudott magyarul. Meyer Henrik volt a felelős szerkesztő és kiadó, de gyakorlatilag minden kézirat Bodoky Lajos kezén ment át. Ő fordította le Meyer Henrik németnyelvű cikkeit magyarra. Bodoky Lajos közel 10 évig dolgozott az Igazság Tanúja szerkesztőségében. Persze még többen mások is dolgoztak, mint a lap munkatársai Budapesten és az országban. Minden misszióstájon voltak megbízott hűséges munkatársak, akik rendszeresen beküldték a missziós híreket. Ez a lap mindenütt jelen volt Kornya Mihály nagykiterjedésű missziói munkamezején. Mindig hűen tükrözte Kornya Mihály általános tevékenységét, különös figyelemmel jelezte az általa végzett szabadtéri bemerítéseket, valamint a Szabad Baptista Misszió minden mozzanatát.

A lap hűen tükrözte a következő erdélyi misszióstájak missziómozgalmat: Szilágyság, Biharvidék északi tájai, Körösvidék, Arad-Bánság vidékeinek magyar, német és románnyelvű missziómozgalmát. Korábban az első tíz évben 1895-1905 között a székelyföldi misszióstájakon történteket is. Nos, mindezeken az erdélyi tájakon az Igazság Tanúját rendelték meg a román, magyar és németnyelvű misszióterületeken. A román nyelvű prédikátorok nemcsak olvasták a lapot magyarul, hanem cikket is írtak az Igazság Tanúja missziós folyóiratban.

3. BARANYAI JÁNOS 1908-1918 között vette át az Igazság Tanúja szerkesztését, aki tíz éven át fáradhatatlanul munkálkodott, sokszor éjt, napot eggyé téve, hogy a lap kéthetente is megjelenhessék. Az ő idejében 1913-ban változtatták meg a lap eredeti formátumát, áttérve a Békehírnök 15 x 22 cm-es formátumára. Ekkor már több munkatárs dolgozott, akik az ország különböző részeiről küldték be az anyagot a szerkesztőségbe. A sok munkatárs beküldött anyagai növelte a lapot annyira, hogy 20-22 oldala terjedelemmel jelenjen meg. Ekkor már a lap széleskörű olvasótábora meghaladta a 10.000-et.

A KÉT TESTVÉRLAP EGYESÍTÉSE 1908-BAN

Az 1908-as évben egy igen érdekes történelmi fordulat állott be. A Baptista Világszövetség irányításával megtörtént a két országos szintű Baptista Szövetség* egyesítése. Ennek mintegy látható szimbóluma volt a két lap egyesítése. Mindkét lap címének szövegét egyesítették a következő lap címében: Igazság Hírnöke. (Az egyesített lap ideje alatt is rendszeresen megjelent az Igazság Tanúja. Ez a lap életképességére, szívósságára vall.) Sajnos az egyesülés csak rövid életű volt. 1909-ben ugyanis ismét külön vált a két szövetség, aminek következményeképpen a lapok is külön váltak egymástól. És az eredeti néven jelentek meg 1909-1919 között, egy évtizeden át, illetve a Békehírnök mindmáig.

KÖZÖS NYOMDA ALAPÍTÁSA 1910-BEN

Az egyesülésnek egy áldott élménye maradt, a közös nyomdaalapítás. Amint fentebb láttuk, a nyomdaalapítás gondolata már a lapok elindítása előtt megszületett Meyer Henriknél, de a közbejött események hosszú időre késleltették annak megvalósítását. A két Szövetség egyesülésének maradandó eredményeként 1910-ben megtörtént a közös nyomda alapítása.

Meyer Henrik után Welker József nevéhez fűződik a nyomda létrehozása.

WELKER JÓZSEF (1882-1951) ifjúkora óta nyomdában forgolódott. Közeli rokonai közül kettőnek is volt nyomdája. Megtérése után a Wesselényi utcai gyülekezet tagja lett (Meyer Henrik budapesti német gyülekezete). Ő volt Meyer Henrik egyik legközelebbi munkatársa a a gyülekezetben, aki gyakran tolmácsolt a gyülekezetben és a Szabad Baptista Szövetségben. A gyülekezet úttörő bibliárusa, gyülekezeti könyvterjesztő, jegyző, vasárnapi főtanító, karmester volt. Mind a magyar, mind a németnyelvű lapok, könyvek kiadásának ő volt a nyomdaigazgatója. Üzleti és jó szervezési érzéke jelezte, hogy ütött a nyomdaalapítás órája.

1910-ben a baptista gyülekezetek taglétszáma 17.000 volt. Ez a szám a nyomdatermékek terjesztésével kapcsolatban jelentős volt. De tudnunk kell, hogy a nyomdát nem közadakozásból vásárolták. Nem a közös adakozás tette ki a 25.000 koronát. A Wesselényi utcai gyülekezet pénzét fektették a nyomdába. Eladták ugyanis a Bálint utcai telket (1910). A századforduló előtt a széles távlatokban gondolkodó Meyer Henrik több telket megvásárolt a fővárosban imaház és más egyházi intézmények építése céljából. A Bálint utcai telekre misszióiskolát szándékozott építeni. Ezt a telket adták el és annak árát nyomdaalapításra fordították. Ennek a teleknek az ára fedezte a nyomdaalapítás költségeit.[5]

A nyomdát a Wesselényi utcai gyülekezet alatti alagsorban helyezték el. Az üzem bejáratát a Hársfa utca 33 szám alatt nyitották meg. A nyomda-alapítással kapcsolatosan Welker József saját leírását idézzük:

"Részben, hogy a nyomda részére munkát biztosítsunk, másrészt, hogy kibékülési gesztust tegyünk az Elismert Szövetség felé, továbbá, hogy jelezzük, íme a vagyonunk egy részét a magyarországi összbaptisták szolgálatába állítsuk: a nyomdai bizottságba bevontuk a Wesselényi utcai gyülekezet tagjai mellé mindkét Szövetség képviselőit."[6]

A nyomdát 1910. júniusában helyezték üzembe. Az Igazság Tanúja július 1-ei és a Békehírnök július 15-i számát már ebben a nyomdában készítették.

A közös nyomda alapításakor egy közös könyvterjesztő központot is létesítettek. Az alapítási folyamatot fölperdítette Chvála Béla megjelenése, aki korábban egy híres nyomda korrektora volt. Ő volt a legképzettebb nyomdász a baptista nyomdában. Ő lett ennek a nyomdának művezetője, később üzemvezetője. Welker József volt az üzletvezető, gépmester pedig Dohányos János. Első betűszedők voltak: Csopják Énók, Friedrich József és Steiner István. 1913-tól Scheffler Reinbolt a Wesselényi utcai gyülekezet lelkipásztora is mint nyomdász lépett be az üzembe.

Az I. világháború kitörésekor 40 alkalmazottja volt a nyomdának. A mozgósításkor Kékesi Sándor és Welker József is hadbavonult, ekkor Scheffler Reinbolt vette át a nyomdaüzem vezetését. 10 hónapi frontszolgálat után azonban Welker Józsefet Pestre helyezték katonai beosztásában, ahol a nyomda ügyeit is intézni tudta.

A nyomda volt a baptista iratmisszió motorja. Ekkor már hat missziós folyóirat készült a baptista nyomdában: A Békehírnök, az Igazság Tanúja, a Vasárnapi Tanító, Az Üdv Üzenet, a Hajnalcsillag és a román nyelvű Adevarul, valamint a hetente megjelenő Olvasd! című négy oldalas missziós röpirat, traktátus, ami általában 900.000 példányban készült el évente.

A rendszeresen megjelenő folyóiratok, valamint az évi naptárak nyomtatása mellett igen sokféle, hasznos vallásos könyvet nyomtak ebben a nyomdán. Ezek nevét a helyszűke miatt nem sorolhatjuk fel.

* Az "elismertek" és az "el nem ismertek" – a szerk.

A közös irodalmi bizottság, a közös nyomdabizottság és a közös könyvterjesztő misszióközponti könyvüzlet felbecsülhetetlen munkát végzett missziótörténetünk hőskorában, ami egyben az iratmisszió hőskora is volt.

A közös nyomdaüzem fő terméke volt a kéthetente megjelenő két folyóirat a Békehírnök és az Igazság Tanúja. Úgy is tekinthetnénk, hogy ez a két lap nevelte fel a magyarországi és erdélyi baptizmus első nemzedékét.

A két Szövetségben való megosztottságot ellensúlyozta a közös iratmisszió. Egyértelmű, hogy ez a két testvérlap nagyobb missziómunkát tudott kifejteni, mintha egyesített lap formájával csak egy lap lett volna. Ez a két lap nagyban hozzájárult Magyarországon, annak a missziómunkának kifejtésében, ami európai szinten páratlan volt ebben a korban. A 17 európai országban levő baptista misszió eredményekben csak 13 százalékkal múlta felül a magyarországi misszió eredményét. Ez az eredmény nem csak Kornya Mihálynak tulajdonítható, hanem a jól szervezett iratmissziónak is. [7]

A két Szövetség már 1899. február 16-tól egy közös irodalmi bizottság irányítása alatt végezte, irányította az országos iratmissziót, aminek messzemenő eredményei voltak. A közös irodalmi bizottság tagjai voltak: Meyer Henrik, Péter Gyula, Udvarnoki András, Csopják Attila, Bodoky Lajos, Balogh Lajos és Szabó András. [8]

SCHEFFLER REINBOLT a Wesselényi utcai gyülekezet prédikátora, mint jó nyomdász évekig dolgozott a baptista nyomdában, mint jó szakértő irányította is a nyomdaüzemet. Baranyai János halála után ő vette át az Igazság Tanúja szerkesztését 1919-ig. [9]

1919-ben zárult le az Igazság Tanúja első negyedszázados pályafutása. A lap 1919-es év utolsó számának első fedőlapján gyászkeretes képben lehetett látni Meyer Henrik arcképét, mint a lap alapító szerkesztőjének arcképét. Ezzel a számmal lezárult a lap első kora.

A LAP ÚJRAALAPÍTÁSA ERDÉLYBEN 1925-BEN

Hat évig szünetelt a lap 1919-1925 között. Erdélyben ugyancsak a Szabad Baptista Szövetség lapjaként indult el 1925-ben. Szabó László szövetségi elnök felelős szerkesztésével újították fel a lapot. Majd Ács Sándor vette át a lap szerkesztését. A felújított lap 13 x 23 cm-es formátumban jelent meg havonta egyszer 16 oldalas terjedelemmel. A hat megyére kiterjedő Szabad Baptista Szövetség területén volt az Igazság Tanúja olvasó tábora.

A két szövetség egyesülése után a Szilágysági Hitközség lapja maradt meg tíz éven át 1930-1940 között. Ebben az időben Szívós Mihály volt a lap szerkesztője.

A két szövetség egyesülésének mintegy szimbólumaként az Igazság Tanúját egyesítették a Szeretet lappal, így jött létre az új című lap az "Igazság és Szeretet" címen. Az "Igazság és Szeretet" 1934-1936 között jelent meg három éven át. Itt azonban meg kell jegyeznünk, hogy bár az egyesülés megtörtént és a két lap egyesítése is, de a szilágysági hitközség tovább is ragaszkodott a laphoz. Így 1934-1936 között is minden hónapban egyszer megjelent az Igazság Tanúja, mint a Szilágysági Hitközség lapja. A végleges egyesüléskor 1935-ben minden erdélyi lapot egyesek mindenképpen egyesíteni akartak. Ekkor lépett közbe Molnár Károly bölcs tanácsával: "Az egyesülés senkinek se jelentsen leépítést! Hagyjuk meg a lapokat!" Így az Igazság Tanúja megmaradt mindt a szilágysági baptisták lapja. [10]

1940-ben Észak-Erdély Magyarországhoz való kapcsolásával megszűnt ismét az Igazság Tanúja. A magyar állam csak a Békehírnököt hagyta meg.

A LAP ÚJRAINDÍTÁSA 1946-BAN

1940-1946 között ismét hat évig szünetelt a lap. 1946-ban már sem a Szeretet, sem az Üdvüzenet nem támadt fel többé. Az Igazság Tanúja azonban mindenik lapnál szívósabb természetű lévén, az élni akarás jegyében még egyszer előbukkant 1946-ban, az akkori demokratikus vallás-szabadságban újra megalakult a Szilágysági Hitközség és annak elnöke Szabó László újraindította a lapot. Szívós Mihály szerkesztésével indult el mégegyszer, de most csak egy rövid, és utolsó pályafutására. 1948-ban a Kommunista diktatúra életrekelésekor olyan halálos döfést mért az Igazság Tanújára, hogy soha többé nem támadt fel. [11]

Ma a lap születésének századik évfordulóján mély szívfájdalommal kérdezzük: Vajon az Igazság Tanúja nem fog soha többé életre kelni? Vajon e századik évben nem fog-e támasztani Isten egy férfiút, aki újra életre keltheti ezt a lapot?

JEGYZETEK

1. Dr. Gerzsenyi László: A Magyarországi Baptista Misszió önállósulása (1894-1920). Kézirat 7. old.
2. A Magyarországi Baptisták országos értekezletének jegyzőkönyve. Budapest, 2894. március 1-2-i gyűlés jegyzőkönyve. (Kézirat, 4-5 old.)
3. Emléklapok 4. Egyháztörténeti és hitépítő írások. 4-6. old.
4. Kiss László: Missziótörténelmi évfordulók. A Szeretet Naptára 1995. 78-81 old.
5. Emléklapok i.m. 8-9. old.
6. Welker József Emlékirata. 1950
7. Kirner A. Bertalan: Kornya Krónika 172. old. (Eredménytáblázat).
8. Dr. Gerzsenyi László: i.m. 11. old.
9. Emléklapok. i.m. 15-16. old.
10. Kiss László: i.m.
11. Kiss László: i.m.

Elhangzott a két lap centenáriumi ünnepélyén Budapest/Rákoscsaba/, 1995. márc. 11-12-én

SZÁMÍTÓGÉPES TAGNYILVÁNTARTÓ PROGRAM

A Baptista Kiadó új, jelenlegi nyilvántartási és adatkezelési igényeinket jobban kielégítő számítógépes programot készíttet. Ezzel lehetőség kínálkozik a tagok, a gyermekek és a lelkigondozottak adatainak pontos nyilvántartására, kezelésére. Leegyszerűsödik a különféle listák, postai címzések, valamint az év végi statisztikai kimutatások elkészítése. Tetszőleges csoportosítási lehetőségek – ***ÉRDEMES ÁTÁLLNI!***

Nyomtatás: a legelterjedtebb nyomtatók bármelyikével, lapra és leporellóra egyaránt.
Várható beszerzési ár: 5.000- Ft.
Előjegyzés a Baptista Kiadónál.

Szemelvények a századelő baptista sajtójából

A Friedensklänge írásaiból

1911. október, Első "Próbaszám"-ában többek között arról olvashatunk, hogy a pozsonyi, bécsi és a Szepességben élő testvérek szívesen nyújtanának testvérkezet a Kárpátokon túli, a romániai, az erdélyi, a magyar Alföldön és Délvidéken élő testvéreik felé, ezért az előkészítő bizottság, az ott élő testvérek küldötteit meghívja 1912. január 18 és 19-én, Budapesten tartandó alakuló konferenciájukra.

1911. november, Második "Próbaszám"

Budapest, Október 1-én, a Wolf testvért, a gyülekezet másodprédikátorát köszönthettük.
Október 29-én, F. Sturm tv. és felesége volt körünkben. Sturm tv., Erdélyben, az onnan eltávozott Wolf testvért igyekszik pótolni.

Djakovo (Szlavónia) "Ajtó nyittatott" itt, és ez a budapesti misszió-barátot, D. Slatky testvért összejöveteli hely bérlésére indította. I. Zelinka testvért pedig arra ösztökélte, hogy itt verjen tanyát.

Okt. 8-án, a boszniai Brzevopoljében, Pfaff testvérék otthonában tartottunk három istentiszteletet.
Az ottani németek száma állandóan csökken, Pfaffék is Budapestre vágyódnak. Ideje, a boszniai misszió számára tehetséges munkás kérni az Úrtól. .
Harmincéves katonai megszállás Boszniából német országot csinált, de törődni kellene már a mohamedán bosnyákokkal is.

Okt. 9-én, Daruváron Lotz testvéréknél nyertünk barátságos befogadást. Kedves oázis a horvát sivatagban! A testvérek szeretnék, ha gyakrabban látogatnák őket. Pécs, melyhez tartoznak, igen távol van, és Haffner testvérnek amúgy is sok a munkája.
Ezt követő kedden, Sandrovátzon (Daruvár mellett) sajátságos összejövetelünk volt. A terem korábban kocsmai helyiség volt. Zelinka testvér munkálkodása nyomán (amiért 8 napra el is zárták) lelkek tértek meg, köztük a kocsmáros felesége és leánya, akik kijelentették: többé nem szolgálnak fel bort és sört. Emiatt a kocsmárosnak elment a kedve a kocsmároskodástól, és imaházzá alakította át a házat.
Az asztalok körül ülő vendégek – vagy 60-an – Ézsaiás ajánlása szerint kapnak vizet, bort és tejet. (És 55:1).
A kis Paula Lotz békét nyert Jézus vérében.
Pécsen, az ottani kórházban meglátogattam a súlyos beteg J. Becker testvért. Az örök otthon fényébe vetette teljes reményét...
Bonyhád volt utazásom utolsó állomása. Örültünk az ottani kis nép nyilvánvaló előmenetelének...
Később, Wolf testvérrel Ráczkozárra látogattunk. Nagy összejövetelünk volt Allinger testvéréknél – az Úr Jézus is köztünk volt... (L.P.)

Az Úr dicsősége Csepelen!
Reményteljes helység. Budapesti testvéreink befogadást nyertek ott, és szobaközösség jött létre. Ébredések és odaköltözések folytán tekintélyes csoporttá nőttek. Szorgalmukat látva az anyagyülekezet e gyermeküknek is szép kápolnát épített.
Október 14-én, ünnepelték a testvérek a csepeli állomás megalakulásának tizedik évfordulóját...
Béke legyen a te falaid között! ... ahogyan az elmúlt 10 évben is volt. (Zsolt 122:6) (A.W.)

1911. december. Harmadik "Próbaszám"
Hírek a gyülekezetekből

Két ifjú, egy leány és egy gyermekekben gazdag édesanya bemerítésének örvendhetett november 12-én a budapesti gyülekezet.

November 19-én, a budapesti asszony- és leánytestvérek egyesületük 32 évére tekinthettek vissza.
Beszámolót hallottunk csendes munkálkodásukról: tekintélyes számú Bibliát és többezer traktátust terjesztettek, "Három krajcáros" akciójukkal szép summát gyűjtöttek.
Ünnepi témájuk: "Ószövetségi asszonyképek" mutatja, nőtestvéreink készek Isten igéje szerint élni.
Preuss testvér "Jézus és az asszonyok"-ról mondott csodálatos prédikációt. Hozzászólások, énekek és szavalatok közt éjfélig voltunk együtt. Vágyódó lelkekkel is imádkozhattunk...

Felső-Magyarország. Kassáról Bretz testvér tudósít 4 lélek hullámsírba merüléséről és Istennel kötött szövetségükről...

1912. január
Romániáról és az ottani misszióról
B. Schlipf, bukaresti prédikátor

Románia népessége románokon túl törökök, tatárok, oroszok, bolgárok, zsidók, franciák, görögök, örmények, magyarok, németek tarka keveréke...
Az ország az ókori Dácia egy része; az osztrák Bukovinával és az orosz Besszarábiával határos.
A legtöbb román, Trajánus császár által 106-ban kiirtott dákok helyébe telepített megszálló sereg leszármazottja... (Nesze neked dáko-román elmélet! – a szerk.)
Isten csodálatos vezetése folytán a romániai misszió egymástól függetlenül, szinte egyidőben, két ágon indult. Az egyik, Bukarestben... A hamburgi nagy tűzvész után Scharschmidt asztalos, a hamburgi gyülekezet tagja Bukarestbe vándorolt ki, hogy mesterségét ott folytassa.
Ezt követően a baptisták missziós lapjában felhívás jelent meg: Jólfizető romániai munkára kerestek fiatal kézműveseket, hogy munkájuk mellett világosságot vigyenek az ottani sötétbe. Heinrich Koch engedett a hívásnak, és

kenyérkereső foglalkozásán túl az evangéliumot is hirdette.
Onnan érkezett hírek hatására, ismételt kérésre a hamburgi gyülekezet missziós állomásává tette Bukarestet. A Hamburgban satu mellett dolgozó és vidéki gyülekezeti munkában tevékenykedő Liebig testvért ordinálta /felszentelte/ és Bukarestbe küldte, kézműves munkája mellett Istent is szolgálni. 1863-ban vonult a bukaresti diaszpórába.

2-3 évvel korábban Dél-Oroszországban mennonita testvérek által kezdett terjedni a Bibliai alámerítés. A lutheri és református egyházon belül pedig kis csoportok alakultak, akik nem akartak hitetlenekkel az Úr asztalához járulni, és a bemerítésben is követni akarták az Urat, emiatt szomorú sors kezdődött. Öten voltak, akiket elsőként utasítottak ki az országból... Szeretteikkel hajóra kerültek, mely idegen földre vitte őket, hogy a "szent" Oroszország megtisztuljon a szektásoktól. Tulceában – akkor török terület – szabad emberként szálltak partra. Sötéten állt előttük a jövő. Egykor tehetős gazdák vagyonuktól megfosztva idegen földön álltak, azt sem tudva, hol hajtják le fejüket.
F. Flocken metodista misszionáriushoz fordultak tanácsért: hol találnak letelepedésre alkalmas falut.
Az egyik ajánlott német falu nem fogadta be őket, Catalai viszont – bolgárok és németek lakta falu – befogadta volna őket, de azt Flocken nem javasolta, mert az ottani németeket nagyon istenteleneknek tartotta.
Ennek ellenére ott vertek tanyát; letelepedtek és hintették a magot. Hamarosan fellángolt Jézus tüze, majd minden házban. Ekkor kerültek zavarba: az egykor kocsmázók szorgalmasan kezdték tanulmányozni a Bibliát és igényelték a bemerítést. Az egyik testvér hajlandó lett volna elvégezni, de a másik kettő, Marton és Friedrich Engel ellenezték...
1865 volt, amikor J. G. Oncken testvérnek írtak, és az éppen Hamburgban tartózkodó A. Liebig testvér kapta a megbízatást: utazzon Catalaiba...
A bibliai gyülekezeti életről szóló elégséges oktatás és komoly vizsgálat után többen bemerítkeztek, majd úrvacsorában részesültek...
A. Liebig testvér 1867 januárjában Bukarestből Catalaiba települt át. A hívők száma egyre nőtt, s így összejöveteli házat építettek. 1869-ben Oncken Oroszországból Catalaiba utazott. November 20-án, gyülekezeti órán megszervezték a gyülekezetet; 21-én véneket és diakónusokat iktattak be. 70 egynéhány tagú volt ekkor a gyülekezet.
1872-ben, A. Liebig testvér Catalaiból távozva, rövid ideig Bukarestben szolgált, majd 1874-ben, meghívásra dél-oroszországi szolgálatot vállalt. Catalaiban ekkor Ludwig Liebig már kiterjedt, növekvő munkamezőt talált. Vele egyidőben Ferdinand Massier, utána meg Martin Issler végezte az Úr aratásában a kévekötést. Az aratás áldása egészen Amerikáig terjedt.
A kivándorlások okozta nagy létszámcsökkenés már Issler testvér idejében elkezdődött, és tartott A. Lück testvér idején át, mind a mai napig.
Ez is magyarázza, hogy oly áldásos idők után a testvéri létszám ilyen kicsiny.

Bécsben töltött vasárnap

Everette Gill, Róma.

Gyülekezetekkel való kapcsolatteremtés céljából meglátogattam néhány osztrák-magyar gyülekezetet. Trieszti állomásunkat, az olasz határnál, néhány évvel ezelőtt alapítottuk. Az ország belsejével, egy dalmáciai és három osztrák külső állomás révén tartjuk kapcsolatainkat, ilymódon szerezhet a világ tudomást az itteni baptistákról.
Trieszti prédikátorunkkal két osztrák állomásra látogatásunk után, október utolsó vasárnapját bécsi testvéreinknél töltöttük. A reggeli istentisztelet végéig rejtve kívántunk maradni, de Steiger prédikátor testvér rögtön észrevett és szivélyesen köszöntött minket. Az istentisztelet végén Steiger testvér az indiai munkamezejére éppen visszautazó német-orosz baptista misszionárius, Unruh testvért és engemet bemutatott a gyülekezetnek.
Sajnálattal értesültem arról, hogy Steiger testvér készül elhagyni Bécset és Amerikában kíván munkálkodni.

Vasárnap esti "előadás"

Hatóságilag itt nincsen engedélyezett gyülekezet. Istentiszteletet nyilvánosan meghirdetni nem szabad. Létezik viszont fiatal férfiak egylete, mely törvényileg is elismert.
Az összejövetelt – előírásnak megfelelően – egy fiatal elöljáró nyitja meg. Ezután az istentisztelet már szokásos módon történik. Este "előadás" megtartására kértek fel. Megtettem, és Teubel testvér tolmácsolt – kedvelt témámról prédikáltam...

Tea-est

Újdonság volt ez a belső-misszióban. Az áldásmondás után félórás szünetben fiatal hölgyek vajaskenyeret és teát szolgáltak föl. Mint egymást szerető nagy család voltunk együtt.
Steiger testvér elmondta: téli estéken rendszeresen tartanak ilyen estéket a fiatalok kedvéért, akik a nagyvárosban család nélkül élnek, hogy otthonosan érezzék magukat, a gyülekezetet nem riasztja a kiadás és munka...

Egy vérből minden nemzetség

A délelőtti kedves fogadtatásra utalva Pál apostolt idéztem – Isten egynek véréből hozta létre a föld összes családját, és most Egynek vére által tett eggyé minden nemzetséget... A jelenlévők Németországot, Svájcot, Oroszországot, Csehországot, Dániát, Magyarországot, az Egyesült Államokat képviselték, és ki tudja hányan jöttek még csehek, szlovének, szlovákok, horvátok, stb... Újra kellene tanulnom e térség népeinek történelmét, földrajzát.
... Amely baptista ezirányban nem tart lépést, "lejárt példányszámmá" válik.

Én édes otthonom

Miközben az énekkar befejezésül e lágy dallamokat énekli, látom, hogy orosz testvérem szeme könnyel telik meg... Otthont, négy kisgyermeket hagyott el, hogy megtegye hosszú útját, Indiába.,.. Imádkozzunk azokért, akik nagy szellemi és anyagi áldozatokra képesek az Úr ügyéért.

Hírek a gyülekezetekből

Budapest. Áldott karácsonyt! – olvassuk minden üdvözlőlapon. Az énekkar úgy kívánta áldottá tenni, hogy megtanulta és előadta A. Rücker Karácsonyi Oratóriumát...
Újévkor ismét zúgott a víz. Három lélek követte keresztségben az Urat. A bemerítést Preuss tv. végezte. A gyülekezet bizakodó örömmel énekelte az új évbe: Jézus Krisztus vére minden bűntől megtisztít.
Imahetünkön gondoljunk a dél-keleti országrészre, hogy az Úr gazdag aratását gyűjthessük be az Ő dicsőségére.

Egy testvérünk az evangéliumért börtönben sínylődik, de Jézus győztes marad abban az országrészben is.

Az erdélyi megyékről

Bizonyára sok olvasó nyert már áldást a bibliaterjesztők jóvoltából. Sokan persze nem tudják, hogy az a szolgálat mennyi fáradsággal, kellemetlenséggel és sokféle nélkülözéssel történik. Reméljük azonban, hogy a többség imádkozva járul érdekükben Isten elé, hogy munkájukat áldás kísérje.
Két idős, kolportőrködésben kipróbált testvérünk fiatal segítőt kapott. Bräutigam testvér munkáját Schuld testvér segíti, Brassó megyében működnek, és tevékenységüket kiterjesztik Fogaras, ill. Háromszék megyéig.

Jakob Kreis testvér ifjú segítőjével, Rebholz testvérrel Nagyszeben megyében egészen Nagy-Küküllő megyéig működnek...

Stinner testvér, aki 1911. decembere óta újra a misszió szolgálatában áll, Pest megyében, főleg a Dunától jobbra, többnyire katolikus német-sváb területen dolgozik...

Szász-Sáros /Erdély/ Bräutigam testvér áldásos Szilveszter-estről tudósít. Heten tettek bizonyságot, hogy az Urat kívánják követni. Nagy bátorítás ez az ottani testvérek számára, akiknek különféle ellenségeskedéssel kell megküzdeniük.

Horvát-szlavón konferencia

November 26-án, Cernán, kb. 40 tag gyűlt egybe, konferenciázni... Sok áldásos dolog mellett azzal is foglalkoztak: keveset törődnek az ottaniakkal. Az ország e részének nagyszámú lakossága között szinte semmi sem történik.
Sirminiában 41 horvát tag él, és csak néha látogatja őket missziónárius Magyarországról.
Elhangzott az a kívánság is, hogy horvát missziómunkást kellene szolgálatba állítani, aki horvát alattvalóként több joggal bírna, mint az idegen prédikátor. Kívánságuk csak akkor teljesülne, ha a magyarországi misszió támogatná őket. Kérik a misszióbizottságot, segítsenek nekik, hogy e sötét országrészben is az evangélium világítsa meg a szíveket. /J. Lotz/

Útibeszámoló Felső-Magyarországról

Mivel a késmárki gyülekezet október elseje óta prédikátor nélkül van, a budapesti gyülekezet engem küldött testvéreinknek előkarácsonyt tartani... Szép összejöveteleink voltak, és ez reménységgel tölt el... Testvéreink segédpásztorért imádkoznak, és ezt kérik a Friedensklänge-olvasóktól is...
Felüdült lélekkel utaztam onnan Sátoraljaújhelyre, ahol Bretz testvér tartja kis csapatával a kereszt zászlaját... Bretz testvér szívesen adná már fiatal kezekbe a munkát... de hol vannak az aratók? "Kérjétek az aratás Urát..."
/A. Wolf./

Bukarest

Dicső dolog, hős sereggel győztes király szolgálatában állni. Ez a kiváltságunk nekünk, Isten gyermekeinek. Ezt igazolta meggyőzően az, hogy három férfi és egy asszony követte december 24-én keresztségben az Urat...
/Schlipf./

1912. febr.

"Egy szívet adok majd nekik..." /Ez 11:19./
Ez az ígéret teljesedett be a délkelet-európai német baptisták Wesselényi utcai kápolnájukban január 18-19-én tartott egyesülési konferenciájukon, melyért forró imák szálltak Istenhez...
Keddtől, minden este E. Merten, német szövetségi evangélista evangélizált. Egy este sem múlt el úgy, hogy lelkek át ne adták volna életüket az Üdvözítőnek.
Simoleit testvér /Berlin/ az Ige mélységeibe vezette a testvériséget... 18-án, csütörtök délelőtt kezdődött a tulajdonképpeni konferencia. A küldötteket és a szép számban megjelent vendégeket Preuss testvér, Wesselényi utcai prédikátor üdvözölte.
A. Wolf testvér ideiglenes elnökké választása után elkezdődött a konferencia megszervezése.
A szövetséghez való csatlakozási szándékukat a romániai német gyülekezetek 5 férfi és 3 nőtestvér képviseletével fejezték ki. Az osztrák-magyar gyülekezetekből Budapest, Bonyhád, Nagyszeben, Brassó, Késmárk, Pozsony, Snyatin képviselői jelezték csatlakozási szándékukat.

Sopron –melyet Walter testvér és testvérnő képviselt – csatlakozási szándékát tájékozódás végett a bizottsághoz utalták át.
Vendégként voltak jelen: Zelinka testvér Szlavóniából, Zrincsak testvér Horvátországból, Gerwich testvér újpesti prédikátor, Peter testvér, a Dél- és Közép-magyar szövetség képviseletében, Hemt testvér Boszniából és Rottmayer testvér Kolozsvárról.
Wolf testvér előterjesztette az Egyesülés Szervezeti Szabályzatát, mely némi változtatással az egyesülés alapjául elfogadást nyert. Ezután az Egyesülés bizottságát választották meg. Wolf testvért első-, Bauer testvért második elnökké; Steiger testvért pénztárosnak; Welker testvért jegyzőnek; Schlipf-, Sturm- és Krumbein testvéreket ülnökké választották.
A konferencián egy hitbeli előrelépést is merészeltünk tenni: Megbíztuk Wiegand testvért, legyen az Egyesülés utazó evangélistája. – Wiegand testvér több, mint húsz évvel ezelőtt jött Magyarországra. Polgári foglalkozása mellett az újpesti gyülekezetben tevékenykedett. Most teljes erővel az Úr szolgálatába állhat...

Bauer testvért – Pozsony, Széplak u. 18. – választották a Friedensklänge felelős szerkesztőjévé...
Szó volt róla: legyen a lap csak 4 oldalas, és ezáltal olcsóbb, de a többség úgy döntött, maradjon meg eredeti 8 oldalas formájában... A testvériség hozza meg ezt az áldozatot, mert a belső misszió jó szolgálatát végzi...

B. Schlipf testvért – Bukarest, Strada Popa Russu 28. – bízta meg a konferencia: legyen az ifjúság misszió és vasárnapi iskola híreinek gazdája a Firedensklänge-ben...

Merten testvér vasárnapra még maradt, és délelőtt a Nap utcai magyar gyülekezetben, Schlipf testvér pedig a német gyülekezetben szolgált. Délután Merten testvér evangélizáló istentiszteletet tartott, mely után az újszövetségi papság 30-40 kereső lélekkel egyenként elbeszélgetett és imádkozott.
Kedves testvérünk Preuss és Merten testvérek imájával elnyerte a szolgálatra történő megbízatást.

Kevéssel éjfél előtt "Isten áldjon, míg viszont látunk" éneklésével zártuk a konferenciát...

/Wolf tv. beszámolójából erősen megkurtítva/

1912. márc.
Úti gondolatok

Február 8-án, búcsút vettem feleségemtől és gyermekeimtől; legközelebbi úti célom Szász-Sáros /Erdély/ volt.

Először is Magyarország "nagyságát" csodálhattam meg. Tudtam, hogy a st. lousi elektromos kiállításon feladott távirat, a földet megkerülve kb. egy óra alatt ért vissza kiindulási helyére... Ezért így okoskodtam: Ha a Budapesten feladott táviratomnak 40 óra kellett, hogy Szász-Sárosra érkezzen, akkor Budapest – Szász-Sáros távolsága negyvenszer akkora, mint a föld kerülete... Tény, hogy a 26 órával elutazásom előtt feladott táviratomat én magam vettem át, miután kedves vendéglátóim, váratlan betoppanásom okozta meglepődésükből eléggé felocsúdhattak...
Szász-Sárosban a testvérek szorgalmas hívogatására az összejöveteli helyiség teljesen megtelt... Az Üdvözítő is jelen volt... Kár, hogy már másnap tovább kellett utaznom Brassóba.
Ott Sturm testvér várt rám és barátságos otthonába vitt. Jól látogatott összejöveteleken háromszor hinthettük az evangélium-magot. Örömömre, a hely megnagyobbítása végett az ajtókat is ki kellett akasztani. Sturm testvérnő vezette vasárnapi iskolának is örvendhettem. Csillogó szemek, pontos válaszok bizonyították, hogy az ügy jó mederben halad...
Onnan is tovább kellett mennem, mert eredeti úti célom Bukarest volt. A pályaudvaron már várt rám a Philadelphiában megismert Schlipf prédikátor, és hamarosan otthonában köszönthettem kedves feleségét is.
A gyülekezet buzgó könyörgése nyomán, már a második esten öten nyertek békességet szívükben... És még többet is várunk az Úrtól...

A Cogealaci áldásos napok után, március 11-én folytatódott az utazás. Sajnáltam, hogy az újonnan megtérteket ilyen hamar el kellett hagynom. A kérés: Uram, küldj munkásokat dobrudzsai aratásodba, a maga idején bizonyára meghallgatást nyer. A prédikátorlakás készen áll; a több mint ötven tag kész tenni a legjobbat, de hol van a munkás? A jó idő, a csalogató meleg a földekre viszi a földműveseket, egyre kisebb az esély: esti összejövetelekre összehozni az embereket. Fel hát Csukarovára, melyet Koch testvérrel és kedves feleségével 4 és fél órás kocsizással érünk el. Kevés itt a tag, de az esti összejöveteleken mintegy ötven hallgatónak lehetett Igét hirdetni...

Egy cigány falut is meglátogattam. Kár, hogy nem lehetett az ő nyelvükön az evangéliumot prédikálni. Kb. 40 család lakik földkunyhókban, mely alig emelkedik ki a földből... Telente egyszerű fatárgyakat – teknőket, stb. – készítenek, és tavasszal asszonyostól, gyerekestől, kutyával, disznóval útra kelnek. Az utóbbit a kocsi alá kötik és úgy vonulnak tovább. Útközben a télen készített holmikat eladogatják. Sajnos, e nép egyéb beszerzési forrásaik túlzottan ismertek. Idegen tyúk, liba, stb. könnyen tulajdonukká válik. Gyilkosságtól és gyújtogatástól sem riadnak vissza. Magyarország egyes részein emiatt állandó rettegésben él a lakosság, s ennek ellenszerét még nem találták meg.

Csukarováról március 13-án, egy kedves testvér kocsin Atmageaba vitt, ahova e napon érkezett meg Issler testvér is, akinek körzetébe ez az állomás is tartozik. 20 év után újra látni a kedves testvért, külön öröm volt számomra.

Vele jött Hoffmann testvérnő is, aki segített az evangéliumot hirdetni. Hideg idő volt, hatalmas hóviharral, mely csütörtökön is tartott. Vagy negyvenen jöttek az esti összejövetelre; jó meleg kályha sem hiányzott; Isten gyermekei örvendezhettek és buzgón könyöröghettek, de bűnösök azonnali megmentése ezúttal elmaradt... A Lélek titokzatos ereje ott és akkor nyilvánul meg, ahol és amikor akar. Működésében evangélistától és prédikátortól független. Ha felhasznál a szolgálatban, úgy hála neki; ha nélkülünk működik, imádjuk őt...

Március 15-én, nagyobb társaságban kocsival Kataluiba mentünk. Itt 4 napon át Issler testvérrel vethettük ki az evangélium hálóját. Jól látogatott összejöveteleink voltak, vasárnap 200-an is eljöttek. Hogy jól éreztük magunkat az bizonyítja, hogy a vasárnap esti összejövetel hétfőn reggel 4-kor ért véget. Többen nyerték el békéjüket...
Itt találtam Dobrudzsa első énekkarát, melyet Riedel testvér vezet. Remélik: hamarosan megkapják harmóniumukat, melyet a gyár már feladott...

Március 19-én, elérkezett az utolsó kocsiutazás. Issler testvér vezetésével Kataluiból Tulceába, a Dunához mentünk. Mivel a román hajót csak elindultan láttuk... Hoffmann testvérnővel orosz gőzössel mentünk Galacba... Testvéreink virágokat hoztak a fedélzetre, melyekkel az étkezőt díszítettük fel. Szívből jövő áldáskívánságok után hagytuk el Dobrudzsát...
Délben a kapitány, helyettesével minden vendég poharába orosz pálinkát töltött. Oroszul nem tudok, de valahogy megértettem vele, hogy az alkohol a fejbe száll... Jót nevetett, de tevékenységét a szokott módon folytatta...
Szerencsés kikötés és útlevélvizsgálat után tovább utazhattam Bukarestbe.

Vonatunk éjjel fél 12-kor futott be a pályaudvarra és lám, hűséges Schlipf testvérem már várt rám. Áldozatkész felesége éjfélkor meleg vacsorával kínálta az éji érkezőt...
Újra öt jól látogatott összejövetelen szolgálhattam az Igével. Egy estét a magyarok élénk kis körében is eltölthettem. A bukaresti testvérek nyíltszívű szeretetében hamar otthonosan éreztem magam. Sajnáltam, hogy búcsúznom kellett tőlük.

Ellátogattam még Ploestibe, ahol 15 némettel tartottunk áldott összejövetelt. Később egy hölgy tolmácsolásával olyanoknak tarthattam összejövetelt, akik németül nem értettek. Reménykeltő itt is a kezdet, bár adna Isten áldott folytatást...

Az eddig számomra ismeretlen kedves és oly sok örömöt szerző Románia határán még egy utolsó visszapillantást tettem.

Egy szót kellett minduntalan hallanom, mely oly sok fájdalommal, sajnálattal lett kimondva: "kivándorlás". Ha az utóbbi években nem lettek volna oly sokan, akik cél nélkül vándoroltak ki, a dobrudzsai gyülekezetek létszámban, anyagilag, politikailag jelentős szerepet tölthetnének be... Sokakat nem annyira a kényszer, mint inkább meggondolatlanság vitt rá az ország elhagyására. Bárcsak azt kérdeznék itt is: hol vagyok leginkább használható Isten ügyének? – Egy egyedülálló amerikai farmon, ahol erkölcsileg, szellemileg károsodnak a gyerekek?....

Hálás köszönet mégegyszer mindenkinek; a szállásadóknak és azoknak, akik önzetlenül kocsit, lovat bocsátottak rendelkezésemre; minden romániai testvéremnek...

/A. Wiegand/

....Az áldásos bukaresti napok után Schlipf testvér kíséretében február 20-án Dobrudzsába indultam. A dobrudzsai gyülekezetet nem ismertem, ezért sokat jelentett számomra a philadelphiai világkongresszuson megismert barátom kísérete...
Utunkat kezdettől mind a mai napig áldások sora kísérte. Mursatlarban hagytuk el a vonatot, mert tovább már nincsen vasút. Egyhónapos missziós út, vasút nélkül! – és Afrikába sem kell mennünk...
Románok, tatárok, törökök közt hamar megtaláltuk német emberünket, aki orosz bundában, baptista ismertetővel, a Warheitszaugeval /folyóirat/ a kézben, már várt ránk. Két és fél órás kocsikázás után érkeztünk Copatinba, ahol Dermann testvérék szeretettel fogadtak házukba.
Este 80-90 figyelmes hallgató számára hirdethettük az evangéliumot. További áldások megelőlegezését jelentette, hogy kocsisunk és három másik személy is meglelte az Urat...

Február 23-25-ig, Mamuzliában hirdettük az Igét. Emlékezetes marad a nagy vasárnapi iskola, melyen a népiskola tanítója, tanítványaival vett részt...

Február 26-28-ig Sarigheolban vethettük ki hálóinkat. Amikor Gebhard testvéréknél csak a kicsinyeket találtuk otthon és üres utcákat láttunk, kísérőmnek azt mondtam: "Itt valószínűleg csak egy napig maradunk". Este azonban, amikor jóval a meghirdetett idő előtt vagy 120-an töltötték meg a termet, már korábban el kellett kezdeni az összejövetelt. Oly eleven volt az éneklés, és oly nagy a vágyakozás, hogy öröm volt az igehirdetés.
Schlipf testvér itt is, mint mindenütt, a vetett magot jól lehengerelte. Hamarosan éreztük a Lélek működését... Dicső dolog a visszamaradáson – mely általában fél 11-ig tartott – 40-50 kereső lélek hálaimáját tapasztalni.
Kedden délután, szép vasárnapi iskolai összejövetelünk volt. – Egyenruhában, fegyverrel a hatóság is képviselve volt. Az evangélium főbb tanításait szemléltető tanításban is megjeleníthettem. Itt és másutt is örömmel tapasztaltam, hogy idősek és fiatalok megértették, miről van szó.

Mangaliára is átterjedt a Lélek rezdülése. Estére két kocsival is jöttek oda emberek. Egy férfit, aki csak oroszul, vagy görögül tudott, annyira elragadott a lélek, hogy többször felállva, feltűnő taglejtéssel magamódján dicsérte Istent /?/. Később azt mondta: ilyet ő még sohasem tapasztalt.
Hárman – közülük kettő Sarigheolban lakik – itt találták meg Jézust. Lück testvér, akinek itt van a lakhelye, tovább ápolja majd a tüzet. Március 1-én Constancáról kedves munkatársam, Schlipf testvér hazaindult Bukarestbe, az én célom meg Cogealie volt. A hálóhúzáshoz Istenemmel egyedül maradtam, mert ez a terület, ahova most érkeztem, hosszú ideje prédikátor nélkül van. Sajnos jól meg is fáztam...

Az összejövetelek a körülményekhez képest jól látogatottak voltak, de az volt az érzésem, hogy az emberek féltek attól, hogy meg kell térniük, mert prédikációm végén gyorsan az ajtó felé igyekeztek. Egy házaspár férfitagja a második napon lelt békét az Úrban, felesége pedig a következő helységben tért meg...

Március 5-10-ig, Cogealarban és Tareverdaban időztem. Mindkét helyen sok idegen látogatta az összejöveteleket, és a helyiségek telve voltak. Legnagyobb áldásban vasárnap részesültünk. Két helyiségből gyűltek egybe a testvérek, és a terem kicsinynek bizonyult. Az úgynevezett szeretetlakoma éjfélig tartó kellemes együttlétet tett lehetővé. Koch és Meyer testvérek beszédei után oly hatalmas volt a Lélek zúgása, hogy másfél órát töltöttünk el imában.
Keresők kiáltásai, megmentettek hálaszavai, a gyülekezet örömének néha teljesen egybefolytak. Kívánnám sok hidegfejű teológusnak, hideg szívű gyülekezeti tagnak, bárcsak átélte volna ezt. Hajnali 2-kor, 20 megtért dicsérhette Isten kegyelmét...

Most pedig visszalapozunk a Friedensklänge 1912. márciusi számához

Juzsina kolportőr dalmáciai élményei

Juzsina testvér már évek óta a Brit és Külföldi Bibliatársulatnál koportőrként működött, amikor Triesztben feleségével 1911. szeptemberében bemerítkezett.
Tőle jött levél jól mutatja: Ausztria országaiban mily nehézségekkel jár a bibliaterjesztés.

.... Teodo városkában katonai járőr tartóztatta le. Öt katona feltűzött szuronnyal és egy hadnagy kísérte egyik hivatalból a másikba, és azt sem mondták miért teszik... A csendőrségen átnézték iratait, és elengedték. Ekkor árulta el a hadnagy, hogy az őrnagy szerb, vagy montenegroi kémnek tartotta. Testvérünknek viszont az a véleménye, hogy az őrnagy jezsuita ügynök, és ürügyet keresett eltávolítására, nehogy a katonák Bibliát vásároljanak tőle. Szabadon engedése után a kolportőr rövid, Úrtól kapott prédikációt mondott a hadnagynak, de a tiszt azt tanácsolta: jobban tenné, ha misszíózás helyett földet művelne. A kolportőr viszont azt kérdezte: Ön, katona létére nem tett-e esküt, hogy híven szolgálja Istent és a császárt? Amikor én voltam katona, hűséggel szolgáltam a császárt; most Istent kívánom szolgálni. Ön, hadnagy az utóbbival hogyan áll? E szavak után Luther Bibliát rendelt a hadnagy, és amikor megkapta, örömmel parolázott testvérünkkel, aki Istent magasztalta különös útjáért, mely által Bibliához juttatott egy tisztet.

/J.B./

1913. 8. és 10. számból

Franz Juzsina kolportőr alábbi élményei közvetlenül az első Balkán-háború előttiek

...Isten kegyelméből a szlavón tengerparton és Dalmáciában vihettem Isten igéjét, Krisztus evangéliumát szegénynek, gazdagnak... Fagyban, hőségben 20 kilónyi Bibliával megrakodtan jártam az ezer méteres hegyeket. Nyomasztott a teher súlya, de ha a megrendelt könyveket átvették, örömöm sokszoros volt.

Veszélyeken, szükségeken segített át, gonosz ellenségektől, betegségektől óvott az Úr. Sokszor állítottak hatalmasságok elé, de nem volt gondom, hogyan védekezzem, ígéretéhez híven, az Úr mindig mellém állt... Mindig szabadon engedtek, és törvényszéki tisztviselők is vettek tőlem Bibliát. A hadseregben is kolportőrködtem. Kaszárnyákba, sőt erődítményekbe is beléphettem. A legénységnél kevés eredménnyel jártam, ők Boszniában már vettek tőlem Bibliát, de a tisztek barátságosan fogadtak. Castelnovo utcáján egy főhadnagy szólított meg: Ön az egyik katonámnak Újszövetséget adott el, beleolvastam és megtetszett, én is vennék egyet. Eljött hozzám és egy horvát Bibliát vásárolt magának...
A császári és királyi csapatkórházban a Brit és Külföldi Bibliatársulat kolportőrjeként mutatkoztam be, s hozzáfűztem: beteg lelkeket keresek. A törzsorvos nevetve bizta-

tott: menjen csak, adjon el minél több Bibliát, mert az igen jó.
Egy állomáshelyparancsnok, aki belépési engedélyemet állította ki, Bibliát rendelt és jó eredményt kívánt.
Egy vezérőrnagy, aki a Bibliát illetően teljes tájékozatlanságot színlelt, azt kérdezte: mi értelme van annak, hogy annyi Bibliát adnak el a világon? Azt feleltem: vezérőrnagy úr, hogy a romlott emberiség újra Istenhez jöjjön; hogy Isten igéje igaz útra vezérelje a bűnösöket. Nagyon helyes – mondta –, ha már senki sem olvasná, én minden nap olvasom. Amikor idős tiszttől ilyet hall az ember, új erőt nyer a terjesztésre. Ha ilyen parancsnokuk van, katonái, tisztjei is megérzik azt.
Cattaro közelében egy lelkésznek kínáltam könyveimet. Ő azt kérdezte: van-e Danicsity fordítású Bibliám... Nagyon hálás volt érte. Azt mondta: jobban örülök neki, mintha 200 koronát hozott volna.
Azonban sok szomorító eset is történik. Risanoban pl. nagy nehézségeim voltak... Makacs katolikusoknál a beszéd nem használ. Papjuk a szószéken beszélt ellenem és könyveim ellen. Jöttömkor bedugták fülüket, nehogy meghallják, mit mondok. Csendőrparancsnokuk többször ellenőriztette papírjaimat, mert a pap azt bizonygatta: irataim hamisak és tiltott könyveket terjesztek.
Magánházaknál Prestoban sem lehetett eladni könyveket, de érdekes módon, törvényszéki hivatalnokokat, adóhivatali tisztviselőket, csendőröket jól elláthattam Bibliákkal.

A Bocche di Cattaro hegyein nagy nehézséget okozott az átkelés. A 750 m magas Bratilon több faluban négy csendőr van. Szokásom szerint a csendőröknél kezdtem. Barátságosan fogadtak és egy-egy Bibliát rendeltek. A hegyi parasztoknál nem sokat értem el. Földjeiken dolgoztak és nemigen tudtak olvasni. Az utat mindig kétszer kellett megtennem, mert osztrák területen közvetlenül eladni nem szabad. Előbb a megrendeléseket kellett begyűjtenem, és csak azután szállíthattam.

Cattaroban is tapasztalhattam a magas rangú tisztek Ige iránti érdeklődését. Egy főhadnagy dicsérőn szólt a bibliatársulat jó szolgálatáról. Több tiszt rendelt Luther Bibliát, és önkéntesek is érdeklődéssel nyúltak utána.
Egy régtől ismerős rendőrfelügyelő, egy korábbi utamon arra kért: ha Cattaroba járok, látogassam meg a körzeti parancsnokságon. Most meglátogattam. Örömömre öt koronáért olasz Bibliát rendelt. Két másik tisztet is arra késztetett: vegyenek Bibliát.
Nagyon örültem, hogy a cattaroi bíróságon hat tisztviselőnek adhattam el Bibliát, de a hetedik, mint egy megszállott, vad tekintettel méregetett... a Bibliát minden pápa betiltotta, és ha illetékes volna, rögtön lecsukatna, mindenkor meggátolná, hogy ezzel a méreggel ide-oda vándoroljak. – Türelemmel vártam a rámzúduló jégeső végét... Végül egy magasabb rangú tisztviselő azt mondta neki: Úgy gondolja, mi akik Bibliát vásároltunk, ostobák vagyunk, hamis könyvet mi sem vettünk volna. – Nagyon felindult volt, de hallgatnia kellett. Korábban rendelt Bibliáját ő is átvette, de nem fizetett. Nyugodtan elmentem, tudtam: ez a Biblia sem fog számomra elveszni. Másnap kértem: vagy a Bibliát adja vissza, vagy az árát fizesse ki. Azt felelte: pénzt nem tud adni, a Bibliát pedig eldobta. Erre azt mondtam neki: a Biblia ezideig sem az öné, sem pedig az enyém, hanem a bibliatársulaté. Tudnia kell, nincs joga megsemmisíteni. Dühösen vetett 2,60 koronát elém, majd méltóságteljesen azt mondta: gondosan át fogja olvasni a Bibliát és a tévtanok megjelölésével visszaküldi a bibliatársulatnak. Gondoskodik majd, hogy Cattaroban egy darabot se adhassak el belőle. Erre azt mondtam: Uram, fenyegetése örömöt okoz nekem. Ha ígéretéhez híven gondosan átolvassa a Bibliát, úgy legközelebbi látogatásomkor már sokkal barátságosabban fog fogadni... tovább nem zavartam.

Néhány nappal később egy nyugalmazott kormánytanácsos általa rendelt bibliáját a kávéházban adtam át. Egy járási vezetővel és több barátjával ült együtt. Az idős úr, Bibliáját a magasba emelve így szólt: Uraim, ez a könyv az igazi, minden házban ott kellene lennie, mindenkinek olvasnia kellene!

Egy járási vezető szolgájával hivatott. Azt gondoltam le fog csukatni. Vittem neki egy Bibliát, mire azt mondta: tiltott könyv ez! – Igen uram, valóban tiltott könyv, de tudom, hogy ön nagyon jól tudja, kicsoda és miért tiltja. Nevetett és azt mondta: igen, jól tudom, és örülök, hogy olyan sokat el tud adni.

Ó, mily nagyon örül ilyenkor a kolportőr, amikor sok-sok gyalázkodás után barátságos szót is kap!
Nap-nap után meg kell küzdenünk az ellennel, de értünk harcol az Úr. Dicséret és magasztalás Uram, néked ezért! Halleluja!

Hírek a gyülekezetekből

Igaz ösvényen vezet az Úr /Zsolt 23:3/. Ezt tapasztaltam meg február 3-án, amikor hatalmas hóviharban, éjjel mentem gyalog Ráczkozárra... Allinger testvérék lakásán három, jól látogatott összejövetelünk volt vasárnap. Négy ifjú és egy leány /a bíró lánya/ tett bizonyságot, hogy Jézus vérében meglelték a békét. Mások is közel állnak az üdvösséghez.

A testvérek, hitbeli lépés megtételére szánták magukat. Telket vásároltak kápolnaépítés céljából. Egy kétkezi munkás 2000 koronát tett az Úr oltárára. E példa követésére indítson másokat is az Úr, hogy szívük vágya mihamarabb teljesüljön: legyen kápolnájuk és prédikátoruk.

Kiaszott földet tett vízforrássá /Zsolt 107:35/. Hemt testvér ír Lukavacról: reméli, hogy az Úr segítségével Boszniában is újra virágoznak az elfagyott fák.

Az országban szétszórtan él néhány gyülekezeti tag, és csak néha jutnak közösségbe. Úgy tűnik: Amerikából ez országrész iránt is támad érdeklődés.

Dr. Gill, római prédikátor Amerikából jött Rómába és megbízta Teubel prédikátort, látogassa a Dalmáciában, Boszniába, Hercegovinában, Szlavóniában és Szerbiában élő magános hívőket... Hemt testvér idős napjaiban igyekszik megtenni, ami erejéből telik... Reméljük, hogy az Úr, aki vizek bőségében van, élővizet fakaszt a szomjazóknak....

A tolvaj nem egyébért jő, hanem hogy lopjon... /Ján 10:10/. Az Úr eme szavait idős Massier testvéreinknek is meg kellett tapasztalniuk. Amíg testvérünk áldásos napokat élt át a budapesti konferencián, otthonukban – Sniatyn /Galicia/ – idős testvérnőnket rablók elkábították és lakásukat kedvükre kifosztották. Több mint 1200 korona értékű ruhát, fehérneműt és egyéb holmit vittek el... Testvérünk többek közt az írta: "Legkisebb gyűlöletet sem érzek a tolvajok iránt, szívből könyörgök megtérésükért."

/A. Wolf/

Ford.: Schöneck Gábor

INNEN - ONNAN

Dietrich Bonhoeffer emléke

1945. április 9-én, alig pár nappal a II. világháború vége előtt – a bajorországi flossenbürgi koncentrációs táborban kivégezték Dietrich Bonhoeffer 39 éves evangélikus teológust. Utolsó szavai: "Elérkezett a vég – számomra az élet kezdete" jól tükrözik meggyőződését, rendíthetetlen hitét.

Bonhoeffer 1906-ban Wroclawban, az egykori Breslauban született. Filozófiai és teológiai tanulmányait Tübingenben és Berlinben végezte, utána több evangélikus közösség lelkésze volt. 1931-32-ben a berlini egyetemen végzett tudományos munkát. Egy évvel később hangzott el első rádióbeszéde, amelyben nyíltan szembeszállt a hitleri hatalommal. 1933-35 között a náci rendszerrel szembehelyezkedő magatartásáért hazaárulás vádjával letartóztatták. Ebben az időben a finkenwaldi evangélikus lelkészképző intézetben tanított teológiát. A fiatal evangélikus teológus műveinek egy részét a börtönben írta levél formájában.

Bonhoeffer teológiájának központi gondolata Isten, aki úgy szereti a világot, hogy Krisztusban vállalja a kereszt szenvedését, itt van köztünk: a világ pedig az a hely, ahol az ember meghozza felelősségteljes döntéseit. Bonhoeffer egyike azoknak az evangélikus teológusoknak, akik sokat tettek az ökumenikus párbeszédért. A koncentrációs tábor poklában is ez a nyitott lelkiség jellemezte. Még kivégzése napján is biblikus elmélkedést vezetett cellatársai kérésére, aki többségükben katolikusok voltak. A halálos ítélet kihirdetése után letérdelt és imába merült. Az orvos, aki tanúja volt utolsó pillanatainak, azt vallotta, hogy még senkit sem látott ilyen mély nyugalommal és megbékéléssel meghalni. Ha valaha megvalósul a keresztények "közös martirológiuma", Dietrich Bonhoeffer minden bizonnyal helyet kap benne.

Eutanázia — a lejtő, amin nincs megállás

A Társadalomtudományi Társaság és a Magyar Humanista Egyesület a közelmúltban vita-estet rendezett a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetemen az eutanáziáról.

Kovács József orvos-etikus előadásában az eutanázia fogalmának pontos meghatározására tett kísérletet. Ezek szerint eutanáziának egy ember életének szándékos kioltását nevezzük, ha ez az illető érdekében történik. Önkéntes eutanáziának nevezhető, amikor egy felnőtt, belátóképességének birtokában lévő, gyógyíthatatlanul beteg személy életének kioltását határozottan kéri. Aktív eutanáziáról akkor beszélünk, ha az orvos tevőlegesen kioltja a beteg életét. A passzív eutanázia pedig annyit jelent, hogy az orvos valamilyen kezelést – lélegeztetőgép vagy művese alkalmazása, tüdőgyulladás esetén antibiotikum beadása – abbahagy vagy el sem kezd, és ennek következtében a beteg meghal. Az előadó szerint az aktív és passzív eutanázia közötti különbségtevés nem logikus, mivel mind a szándék, mind pedig a végeredmény azonos. Az orvos-etikus egyébként nem tartja megengedhetőnek az eutanáziát, mivel a beteg halálvágya sok esetben a nem megfelelő fájdalomcsillapítás, illetve fel nem ismert és ezért nem kezelt depresszió következménye.

Kiss János filozófus – Kovács Jánossal ellentétben – lényeges különbséget lát az aktív és a passzív eutanázia által felvetett morális dilemmák között. Szerinte a passzív eutanáziához való jog azonos a kezelés visszautasításának jogával, ami az ágyhoz kötött, kiszolgáltatott beteget éppúgy megilleti, mint azt, aki cselekvőképes. A kezelés visszautasításának joga csak abban az esetben vonható kétségbe, ha ez komoly társadalmi érdeket sért. Az aktív eutanázia nem más, mint segítséggel végrehajtott öngyilkosság – s a beteg azért szorul az orvos segítségére, mert önmaga nem lenne képes végrehajtani ezt a tettet. Kis János szerint az öngyilkosokkal szemben a társadalom általában jogos paternalizmust gyakorol, vagyis megpróbálja a tettet megakadályozni. Ennek oka az, hogy a sikeres öngyilkosság visszafordíthatatlan, azonban feltételezhető, hogy az illető szélsőséges élethelyzetben hozta meg döntését, és később másképpen ítéli meg. A biztos halál küszöbén azonban e paternalizmus jogossága elenyészik – fejezte be gondolatát a filozófus. Ehhez hozzátette: van, aki a hősiesen vállalt szenvedésben találja meg a halál méltóságát, és van, aki megalázónak tartja az értelmetlen szenvedést. Mindenkinek a saját döntésére kell tehát bízni, hogy az ő felfogása szerint legméltóbb módon halhasson meg.

Somfai Béla teológus az életnek a zsidó-keresztény hagyomány szerinti adományozott voltát hangsúlyozta. A római katolikus egyház álláspontja szerint a szenvedés és a halál egyrészt az eredendő bűn következménye, másrészt azonban a bűntől való megtisztulás útja is. A teológus ezért a türelemmel viselt szenvedésnek mind az egyén, mind pedig a közösség számára való értékességét hangsúlyozta. A halál elfogadásával a hívő igent mond az üdvösségre hívó szóra, ezért az egyházi tanítás szerint mind az előrehozott halál, mind pedig az öngyilkosság elfogadhatatlan. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a keresztény felfogással nincs ellentétben a felesleges kezelés visszautasítása, még akkor sem, ha ezáltal a beteg élete megrövidül.

Jobbágyi Gábor jogász szerint az eutanázia legalizálására vonatkozó kezdeményezések hátterében költségmegtakarítási szempontok rejlenek. Egy Amerikában készült felmérés szerint ugyanis az egészségügyi kiadások 50 százaléka az élet utolsó évére esik. Jobbágyi szerint a betegnek az orvosba vetett bizalmát alapjaiban ingatná meg, ha az eutanáziát a törvény megengedné, mivel a beteg orvosában segítőjét és megmentőjét, nem pedig gyilkosát kell, hogy lássa. Figyelmeztetett: az eutanázia olyan lejtő, amin nincs megállás. Párhuzamként említette az abortusz legalizálását, ami csak legvégső esetben alkalmazott kivételes lehetőségből mára már korlátozhatatlan női alapjoggá vált. Jobbágyi úgy véli: jogos igény a meghalás méltóságának megőrzése, ennek azonban az egyházi rituálé és a hozzátartozók szerető gondoskodása a megfelelő formája. Végül reményét fejezte ki, hogy Magyarországon soha semmiféle törvény nem fogja legalizálni az eutanáziát.

Protestáns Missziói Tanulmányi Intézet

Több éves előkészítő munka után április 1-jén Budapesten a Kálvin tér 7. sz. alatt megnyílt a Protestáns Missziói Tanulmányi Intézet, amelynek alapítója a Magyarországi Református és Evangélikus Egyház, valamint Károli Gáspár Református Egyház. Az intézet célul tűzte ki, hogy a teológiai intézményekkel, a protestáns egyházakkal és missziós szervezetekkel szoros együttműködésben tanfolyamokat, előadásokat, találkozókat rendezzen. Az intézet kuratóriumának elnöke Bütösi János, a Debreceni Teológiai Akadémia missziológiai tanszékének vezetője, a Magyar Református Világszövetség elnöke. Az intézet olyan olvasótermet szeretne létrehozni, amelyben a legkorszerűbb hazai és külföldi – főleg német és angol nyelvű – szakirodalmat kínálnak az érdeklődőknek.

/Magyar Kurír/

A pünkösdizmus Latin-Amerikában

Az Egyházak Világtanácsa főtitkára, Konrad Raiser szerint a pünkösdizmus Latin-Amerikában nagyon elterjedt a szegények között. A latin-amerikai egyháztanácsülés befejezése után Raiser látogatást tett a chilei Concepcionban s az ottani tapasztalata alapján jelentette ki: úgy látszik, a pünkösdizmus tölti be azt a szerepet, amit az egyháznak kellene betöltenie. Szerinte a pünkösdizmus hatalmas erőfeszítéssel képes az embereket összetartani és segíti őket, hogy jelenlegi helyzetükben erőt nyerjenek a társadalmi küzdelmekhez. "Valamennyi pünkösdi irányzatú egyházközség, ahol csak megfordultam, elszántan küzd a társadalmi és politikai életben". Mindezek ellenére a pünkösdizmus kevésbé politikai irányzatú, mint a liberális teológia, amely az utóbbi évtizedekben elárasztotta Latin-Amerikát. Itt a pünkösdizmus terjedése még kezdeti stádiumban van.

Az EVT-nek 320 tagegyháza van, és ezek között elvétve akad pünkösdi irányzatú is, de többségében az ilyen latin-amerikai közösségek nem tartoznak az EVT-hez, noha már volt egy küldöttségi találkozó 1994. novemberében. A pünkösdi irányzatú egyházközségek elvetik a liberális teológiát.

Raiser egy pünkösdi irányzatú istentiszteleten való részvétel után kijelentette, hogy "megható volt a hívek mély áhítata, szinte magával ragadott, bár nem vagyok érzelmi beállítottságú s valószínűleg sohasem leszek pünkösdista."

Latin-Amerikában a római katolikus egyházban már régóta uralkodó szerepet tölt be a liberális teológia, amely igazán a 60-as években élte virágkorát. Ma már nyilvános nyomásra erősen átformálódott a diszkrimináció miatt, de még mindig nem szűnt meg. Igaz, még nem lehet tudni, hogy a kommunista rendszer bukása után Kelet-Európában kialakult új helyzet milyen eredményekhez vezet.

Latin-Amerikában minden évszázadban végigsöpör a liberális-demokratizmus hulláma, aminek hatására új helyzet, új formák és új teológiai irányzatok alakulnak ki. Jelenleg pl. erősen előretört az "önkritika" hulláma az európaiak által meghódított Amerika 500. évfordulója, 1992 óta. Ez arra a beismerésre késztetett sokakat, hogy sem annak idején, sem azóta a bennszülöttek, valamint a feketék vallásos és kulturális örökségét a liberális teológia nem vette komolyan. (ENI Bulletin)

Az orosz kisegyházak tárgyalásai az egyházi tulajdon visszaadásáról

A kisegyházak és a vallásos csoportok diszkriminációval vádolták az orosz kormányt, mivel majdnem két tucat olyan egyházi tulajdon visszaszolgáltatását megtagadta, amelyet a kommunizmus idején mint istentiszteleti helyet beszüntettek és államosítottak.

Az elmúlt hónapokban az orosz kormány nyilvánosságra hozott egy listát, amelyen több mint 340 egyházi használatra visszaadandó épület szerepel. Ezeknek legtöbbjéből koncert-terem és áruház lett az állami tulajdonbavétel után, és annyira leromlott állapotban vannak, hogy újjáépítésre szorul valamennyi.

A már uralmon levő ortodox egyház 322 objektumot kap vissza, a lutheránus közösségnek azonban csak 14-et ajánlottak fel, a muzulmánoknak hármat, a zsidóknak és az ó-ortodoxoknak pedig egyet-egyet.

Oroszország európai területén 300 ezer római katolikus hívő van, akiknek 150 templomuk volt az 1917-es forradalom előtt, s ebből csak kettőt kapnak vissza a jelenleg is meglévő féltucat templom és kápolna mellé.

Ha a rendelet érvényre jut, ez csak azokra a vallásos csoportokra vonatkozik majd, amelyek 1990. októbere előtt már be voltak jegyezve. Ez az a dátum, amikor az új törvényt, a lelkiismereti szabadságról szóló törvényt elfogadta a parlament. Csak az addig bejegyzett felekezetek igényelhetnek vissza olyan egyházi tulajdont, amelyet a kommunizmus idején elkoboztak. Sok protestáns és római katolikus gyülekezet csak a törvény elfogadása után lett bejegyezve.

A kormány által közölt listára reagálva, a baptista egyház első számú lapja, a "Protestant" c. magazin szerkesztője, Vlagyimir Szolodnyikov kijelentette, hogy bár az orosz protestáns közösségek pozitívan reagáltak a visszaadandó tulajdonosok listájára, ez korántsem elégíti ki az igényeket. "Az orosz kormány és parlament magatartása – a protestáns hitvallók érdekeit tekintve – az állam és az egyházi intézmények kapcsolatától, valamint a folyamatban levő törvényjavaslatoktól függ – tette hozzá Szolodnyikov. – Tény, hogy a visszaadott objektumok száma távolról sem közelíti meg, még kevésbé elégíti ki azt a szükséget, amivel a jelenben a baptistáknak és más protestáns egyházaknak szembe kell nézniük."

Oroszországban az aktív baptisták száma jelenleg 90 ezer, valamivel több, mint ezer helyi csoportra elosztva. Két hivatalos református gyülekezet működik: az egyik Moszkvában, a másik Tverben. Az Evangéliumi Lutheránus Egyház Oroszországban és a többi államban összesen 20 gyülekezeti hellyel rendelkezik, szétszórtan.

Az ortodox egyház privát bankot nyitott, hogy pénzbeli támogatást biztosítson a templomok renoválására. Egy 1993-as júliusi beszámoló szerint a bank több mint 30 millió USA-dollárral rendelkezik, amit a görög, a ciprusi és az Egyesült Államokban élő ortodox hívek gyűjtöttek össze.

Az ortodox egyház december elején Moszkvában megtartott püspöki ülését követően kijelentette, hogy nem akar minden romos templomot, amelyet az 1917-es forradalom óta elkoboztak, most egyből újjáépíteni, mert úgy látja, hogy ezzel szociális feszültséget idézne elő. Főként azokra a szenthelyekre és intézményekre kerül sor, ahol szerzetesek élnek, és ahol oktatás vagy szeretetszolgálat folyik.

Az Orosz Ortodox Egyház sürgeti híveit, hogy támogassák a Moszkvában a 19. században épült "Krisztus

Megváltó"-ról elnevezett templom újjáépítését, amit Sztálin diktátorsága alatt, 1931-ben robbantottak fel.

Az orosz ortodox vezetők nem fogadták el az állam támogatását, hanem arról az "alacsony jövedelmű, létminimum alatt szenvedők, valamint az egészségvédelem, kultúra, az oktatás és a tudományos kutatás javára" lemondtak. A kormány részéről a "Krisztus Megváltó" templom újjáépítésével kapcsolatosan elhangzott egy olyan kritika, hogy az rengeteg pénzbe kerül, és azt mindenképpen a szociális humanitárius szolgálat sínylené meg. (ENI Bulletin)

(Ford.: Gerő Sándorné)

A határon túli magyarok vallásosabbak és bizakodóbbak

A Teleki László Alapítvány Közép-Európa Kutatóintézete Gereben Ferenc főmunkatárs vezetésével kérdőíves felméréssel vizsgálta a szomszédos országokban, illetve az anyaországban élő magyarság nemzeti önazonosságtudatát. A széleskörű, 110 települést és 2200 személyt érintő felmérés részeként megvizsgálták az egyes országokban élő magyarság valláshoz illetve az egyházhoz fűződő viszonyát is. A vizsgálat legszembetűnőbb eredménye, hogy az anyaországban a legmagasabb a magukat vallástalannak tartó – s ennek megfelelően legalacsonyabb az egyházuk tanítása szerint illetve a maguk módján vallásos – polgárok aránya. A két vallásos csoport együttesen Magyarországon a megkérdezettek 61 %-át képviselte, ugyanez az arány az erdélyi magyarság esetében 83, a Vajdaságban és Kárpátalján 87, a szlovákiai magyarság esetében 70 %.

Az adatok arra utalnak, hogy a vallásosság és a vallásgyakorlat jelentősége a kisebbségi helyzetben felértékelődik és az identitás megőrzésében fontos szerepet játszik. A vallásosságnak a nemzeti azonosság megőrzésében játszott fontos szerepét a másik három országnál alacsonyabb szlovákiai arány is bizonyítja. Szlovákiában ugyanis a többségi szlovák nemzet jelentős része éppúgy római katolikus, mint a magyar nemzetiségűek nagyobb hányada, így az egyházhoz való kötődésnek nincs nemzeti színezete. A másik három országban viszont a római katolikus, illetve protestáns magyarok ortodox, kisebb részben görög katolikus románokkal, szerbekkel, ruszinokkal, illetve ukránokkal élnek egyyütt, s igy egyházukhoz való szoros kötődésük egyben nemzetükhöz való kötődést is jelent.

Gereben Ferenc a Batthyány Alapítványban tartott előadásában az utóbbi évtizedek eseményei és korábbi személyes tapasztalatai alapján is némileg meglepőnek minősítette, hogy milyen magas a vallásos magyarok aránya a Vajdaságban. Ez a vidék néhány évvel ezelőtt még jóval szekularizáltabb volt, ám a háború megpróbáltatásai és az utóbbi években nyomasztóvá vált magyarellenes szerb sovinizmus hatására a vajdasági magyarok hitélete valóban intenzívebbé vált.

A kisebbségi helyzeten belül is jellemző különbség tapasztalható: a szórványban élők vallásossága mind a négy országban általában intenzívebb az egy tömbben élőkénél. Érdekes jelenség az is, hogy a határon túli magyar értelmiség mind a négy országban lényegesen nagyobb arányban vallásos, mint a magyarországi értelmiség.

Gereben Ferenc azt is megvizsgálta, miként viszonyul a magyarság a kultúrához az olvasáson keresztül. Eszerint Magyarországon jóval erősebb a kommercializálódás mint a határon túli magyar közösségekben. Az anyaországiak által olvasott könyvek közül mindössze 14 % a klasszikusok aránya, míg a Vajdaságban, Erdélyben és Kárpátalján meghaladja a 35 %-ot. A szlovákiai magyarok ezen a téren is átmenetet képeznek, 23 %-kal.

A hazai és a határon túli magyarság lelkiállapotát sajátosan jellemzi a felmérés egy másik eredménye. A magyarság megmaradásának, távlati jövjének kilátásait az anyaországban élők látják a legborúsabban, míg a bármely pillanatban menekülni kész vajdaságiak is bizakodóbbak náluk. A határon túli magyarok minden gazdasági gond és politikai fenyegetettség ellenére általában optimistábbak, s bizalommal tekintenek az anyaországra. Úgy érzik, Magyarország előbbre viszi a magyarság ügyét, s hosszabb távon is megmaradunk a Kárpát-medencében.

– Magyar Kurir

Érték-e az ember?

Életvédők konferenciája

Márciusban Budapesten konferenciát tartottak azok az életvédelem mellett elkötelezett szervezetek, amelyek célja az emberi élet értékének, tiszteletének hirdetése: Magyarok Világszövetsége, Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, Magzatvédő Társaság, Pacem in Utero Egyesület, Életvédő Központ alapítvány, Pro Life Alapítvány.

A konferencia aktualitását nem lehet túlbecsülni, hisz a jelen időszak az értékválság ideje. A klasszikus értékek, hagyományos erkölcsi normák helyébe az anyagi haszonszerzés, a meggazdagodás vágya lépett. Az emberi élet értéke elveszítette az első helyet a közfelfogásban. Akár az élet elleni bűncselekményekre, akár elhanyagolt, magukra hagyott öregekre, akár arra a rengeteg elkapart magzatra gondolunk, akik életképesen világrajöhettek volna.

Fölmerül a kérdés, hogy az elmúlt 40 évben abortált 6 millió kis magzat halála milyen lelkiismerettel magyarázható. Tény: hogy Magyarország lakossága egyre fogy. A felnőtt lakosság nem tudja az öregeket őket megillető módon eltartani. Kevés gyermek születik, a fiatalok a gyermekek születését anyagi jólét függvényében vállalják. Az anyagi jólét fogalma azonban viszonylagos, vannak akiknek elég lenne egy kis lakás, van olyan család, ahol az autó is létszükséglet, és vannak, akiknek a nyaraló is beletartozik az anyagi jólét fogalmába. Emiatt szinte minden család valami külső feltétel meglétéhez köti a gyermekvállalás örömét.

A reklámok hatására ez az igény a fogyasztói társadalom emberének ahhoz a következtetéséhez vezet, hogy a magzat is eldobható, s ez természetes, ha rossz időben érkezik, s kellemetlenséget okoz. Napjainkra különösen érvényes a mondás, melyet Ady így fogalmazott: "A pénz Isten, mely minket vezet." A szülők és pedagógusok kezéből kicsúszott a nevelés ügye, a beáramló nyugati hatások, a reklámok és a tömegkommunikáció által sugárzott divatos viselkedésmódok csorbítják a hagyományos nevelési eszméket, és a klasszikus értékrendet, amely egyaránt tiszteli az öreget, és meg nem születettet, az embernek kijáró tiszteletet egészségi állapottól és anyagi jóléttől függetlenül.

A konferenciát Balczó András nyitotta meg azzal a gondolattal, hogy Magyarország állapota áldatlan. Az egyedi élet tiszteletreméltó és megismételhetetlen.

G. Nagyné dr. Maczó Ágnes jogász központi gondolata, hogy a szülőotthonok bezárását követően a szülő anyák rovására központosították az intézményrendszert.

Kodály Zoltánt idézte, aki szerint a zenei nevelést szülés előtt hónappal kell kezdeni.

Dr. Jobbágyi Gábor polgári jogász szerint az állam nagylelkűen felajánlja polgárainak: "Ha nem akarsz elnyomorodni, kész vagyok elpusztítani a gyermekedet." Nincs, vagy alig létezik életvédő tájékoztatás. A terhességmegszakítás legfőbb indoka: válsághelyzetre hivatkozás. Ezt az állam idézi elő gyermekellenes jogi és törvényi szabályozással. Élet- és emberbarát szociálpolitika segíthetne a kialakult helyzeten.

Prof. Király Tibor büntetőjogász előadta, hogy az anyát akkor lehet felelősségre vonni, ha nem adminisztráltatja magát, s nem egészségügyi intézményben végzik az AB-t. Nem a magzatelvétel tényét büntetik, hanem az engedetlenséget.

Dr. Tarr György bíró kijelentette, hogy a magzat nem válik emberré, mert már maga is ember. Alapvető joga a születéshez való jog, és minden emberi jog megilleti. A magzat: jogalany, senkit sem lehet szándékosan az életétől megfosztani. Az élet szent és sérthetetlen.

Dr. Lábadi Tamás alkotmánybíró próbaperében azt bizonyította, hogy a magzatnak csak akkor van jogi védelme, ha az vagyon örököse.

Bíró László róm. kat. segédpüspök "Magzatvédelem a katolikus családokban" című előadásában az életvédelem alapvető parancsát hirdette: "Ne ölj!" Az életfakasztás az ember örök rendeltetése. Ne akarjuk a védtelent megölni. Emlékeztette a hallgatóságot arra, hogy az elkötelezett katolikus családokban a szeretet hordozó, a házasság misztérium, szentség.

Dr. Hegedűs Lóránt ref. püspök beszédében hangsúlyozta, hogy a magyarság megmaradásának esélye a magyarok születésszámának csökkenésével egyenesen arányos. Új népességpolitika nélkül hiába várunk változást. Igaz, hogy a sok gyerek nevelése nem elegáns és nem kényelmes, de Einsteintől idézve: "Az eleganciát bízzuk a szabókra és a cipészekre." Úgy tűnik, hogy az életszínvonal fontosabb, mint maga az élet.

Prof. dr. Egyed Jenő szülész-nőgyógyász az egészségnevelés céljait rövid, közép- és hosszútávon fogalmazza meg. Szükséges a felvilágosító munka, a nevelés propaganda, anyagi ösztönzők és társadalmi humanitás.

Horváth Mónika vezető védőnő szintén a prevenció szükségességét és a terhességmegszakítások számának csökkenése érdekében szervezett egészségügyi és pedagógiai munkát javasol. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a nemkívánt terhességek megelőzhetők lennének, és azok az AB-t kérő nők, akik a gyermeküket mégis megszülték, szeretetben és örömmel nevelik a nemkívánt gyermeküket.

Dr. Vass Miklós gyermekgyógyász előadta, hogy a megtermékenyítést elválasztjuk a nemi aktustól. Ez teszi lehetővé, hogy a gyermektelenség miatt szenvedő szülőknek is lehessen gyermeke. Etikailag rengeteg kérdés merül fel, melyet az orvostudomány egyedül nem képes megoldani. Eluralkodott az a fogyasztói szemlélet, ami nekem jó, az nekem kell. A tudomány mindent megtesz, amit meg tud tenni. "Elcsábul." Mindenki megteremti azokat az etikai alapokat, amely szerint Ő nem bűnös.

Dr. Halabuk Ágnes orvos a magzati veszteségeket okozó testi-lelki zavarokról a Post AB szindrómáról beszélt. Tudjuk, hogy 8-10 hetes magzat nem csak egy szövetdarab, dobogó szíve van, fájdalmat érez. Az AB olyan lelki teher az anyának, amely gyakran bűntudatot, szorongást okoz. Olyan maradandó pszichoszomatikus tüneteket eredményez, amelyek egy életet is végigkísérhetnek. Vizsgálni kellene, hogy az AB hatásai, a drogfogyasztás és alkoholfüggőség közt összefüggés van-e.

Az intézményes szexuális felvilágosítás külföldön csődöt mondott. A tapasztalatok szerint Magyarországon most kerül bevezetésre.

Végezetül: A felelősségnek és hűségnek nincs reklámja. Kiment a divatból. A felnövekvő nemzedék gyakran hallja, hogy ne éljen nemi életet óvszer nélkül. Az szóba sem kerül, hogy nem kellene azonnal a nemi aktussal kezdeni. A dolgok gyökere a nevelés. Az értékrendszer átadása úgy, hogy a másik ember tisztelete legyen természetes. A tudatunk lassú fejlődés eredménye. Az emberi társadalom technikai fejlődése nem párhuzamos a morális fejlődéssel. Tudatosan kell hatni a családnak és intézményeknek.

A szociológusok előrejelzései azt mutatják, hogy csak felelősségteljes és értéktisztelő generáció lesz képes eltartani azokat, akik munkájukkal már bizonyítottak, és megérdemlik a tiszteletet, annak erkölcsi és anyagi vonzatával és juttatásaival. A kutatók tudományos munkáinak eredményeként leszögezték azt a riasztó tényt, ha a 2000 utáni néhány évben nem növekszik a népesség, a magyar nép útja a kihalás felé visszafordíthatatlanná válik.

FORRÁS ALAPÍTVÁNY

forrás

Magyar Keresztény Média Alapítvány Pécs

Az alábbi rövid ismertetőben bemutatjuk a Forrás Magyar Keresztény Média Alapítvány Pécs munkáját és tevékenységét.

MELY AZÉRT JÖTT LÉTRE,

hogy – egy audiovizuális stúdió segítségével – a keresztény/keresztyén erkölcsi értéket, a Biblia üzenetét műsorba foglalja és eljuttassa a megújuló magyar társadalom széles rétegeihez. Az alapítványt az egyházak egyetértésével keresztyén szakemberek hozták létre, akik tevékenységükkel már sok-sok éve elhivatottan szolgálják a bibliai értékek terjesztését. Alapítóink közé tartozik a Szt. Jeromos Bibliatársulat is, mely műsoraink terjesztésében is szerepet vállal.

Az alapítás ideje 1991. július 1.

CÉLJA ÉS FELADATA,

hogy az egyházakkal egyttműködve segítse keresztyén szellemű, illetve azzal kapcsolatos pozitív értékeket hordozó audiovizuális műsorok készítését, kiadását, terjesztését.

Így:
– gyermek és felnőtt hitoktatási video- és hanganyagok készítéses
– egyháztörténeti és egyházművészeti műsorok szerkesztése
– tévé sugárzásra alkalmas erkölcsi értékeket és életpéldákat bemutató videofilmek készítése
– az iskolai oktatásban és nevelésben is felhasználható keresztyén video játékfilmek készítése (Pl.: az egyház, a hivatás, a megtérés, a keresztyén házasság, a keresztyén család stb.
– a Pro-Life mozgalom megismertetése a média felhasználásával
– keresztyén zenei műsorok, hangjátékok készítése, kiadása, terjesztése
– kész külföldi keresztyén műsorok adaptálása és közvetítése a magyar műsorszórók felé
Kapcsolataink nem csak határainkon belülre korlátozódnak, hanem műsorainkat a határainkon túli magyar-lakta területekre is eljuttatjuk.

MŰKÖDÉSE

politikai pártoktól, mozgalmaktól független. Ökumenikus szellemű. Az alapítvány adományra, anyagi támogatásra vagy szponzorálásra magán- és jogi személyeket, közösségeket, kül- és belföldieket egyaránt felkér. A támogatás összege az adományozó adóalapjából leírható. Az alapítvány nyitott, ahhoz alapítóként bárki csatlakozhat. az alapítvány céljai megvalósítására és feladatai finanszírozására gazdasági tevékenységet folytat. Vagyonának felhasználásáról a mindenkori kuratórium dönt.
Egyházi felügyeletét – katolikus részről: a pécsi Hittudományi főiskola, Dr. Bán Endre kat. püspöki helynök – ökumenikus részről: a Magyarországi Egyházak Ökumenikus tanácsa látja el.
Az alapítvány kuratóriumának elnöke: Nagy István.
Az alapítvány védnökei: dr.Kocsis elemér ref. püspök a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, Brückner Ákos Előd O. Cist. az Országos Lelkipásztori Intézet igazgatója, Gaál Ferenc a Betlehem Kulturális Egyesület Video szekció vezetője, az Európean Religious Broadcasters (Európai Keresztény Média) tagja

AZ ALAPÍTVÁNY

neve: FORRÁS Magyar Keresztény Média Alapítvány Pécs
Postacíme: Pécs, Vöröskő utca 17. H-7634
Tel.: 36-72/330-225

Bank neve: Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank RT.
Számlaszáma: Forint: MNB 249-98006/581-011856-9
Deviza: MNB 249-98130/B 050839

Annak érdekében, hogy hazánk szabadsága igazán érték legyen, szükségesnek érezzük erkölcsének megújulását. Krisztusért élünk, és legfőbb vágyunk, hogy Magyarország meghallja az Evangélium üzenetét.

RENDKÍVÜLI AJÁNLAT

Alapítványunk figyelmébe ajánlja az alábbi – nem csak fiatalokat érintő – idszerű témát feldolgozó és hasznos ismereteket nyújtó kiadványokat:

A New Age – keresztyén szemmel (videofilm)
ára: 1.500,- Ft
A sajtókban és a médiákban egyre gyakoribbak az új köntösbe öltöztetett régi mágikus eljárásokat, eszközöket fenntartás nélkül propagáló híradások. Éppen ezért ajánlatos mindenkinek megtekintenie ezt a filmet. Hiteles képsorai elsősorban a keleti miszticizmus divatját mutatják, s önmagukban is leleplezik e mozgalom valódi, kétes és félrevezető arcát.
– 102 perces szinkronizált amerikai dok. film, kiadó: Marana Tha 2000 Alapítvány

A New Age – keresztyén szemmel (könyv)
ára: 400,- Ft
A filmet jól kiegészíti és eligazítást ad a New Age hazai útvesztőin Gál Péternek nemrégiben megjelent könyve. A csalódott emberek többsége gyakran valami "egészen újban", új világképben és gyakorlatokban keresi a kiutat. A New Age mozgalom nem csak számukra, hanem a világ összes problémájára kínálja "megoldásul" a tudomány mázával bevont mágia és okkultizmus régi eszközeit és eljárásait. A szerző élesen mutat rá a javasolt utak és módszerek veszélyeire, belső ellentmondásaira, s arra, hogy azok mennyire elfogadhatatlanok mind a keresztyén hit, mind a tudományos gondolkodás számára.
– 400 oldal, Lámpás-Szegletkő Kiadó 1994. Abaliget-Budapest

A forgalmazott videofilmek listája

"A megtört varázs"	21 perc	ár: 980,-/db
"A Billings módszer"	30 perc	ár: 980,-/db
"A könyvek könyve"	18 perc	ár: 600,-/db
"A jövendő fehérei"	60 perc	ár: 980,-/db
"Válaszúton"	40 perc	ár: 980,-/db
"Úton"	40 perc	ár: 980,-/db
"A tékozló fiú"	45 perc	ár: 980,-/db
"Egymásért"	55 perc	ár: 1.980,-/db
		+ postaköltség

SAJTÓFIGYELŐ

KITEKINTÉS AZ ÖKUMENÉ VILÁGÁBA

Protestáns jellegű hírek

Az ókatolikusok engedélyezik a nők pappászentelését. (51. szinódus, Mainz.) Döntésüket jelnek fogják fel.

Az Egyházak Világtanácsának 8 elnöke pünkösdi üzenettel fordult a keresztényekhez. Pünkösd nyomán látható jelként kell tanúskodnunk a keresztények egységéről. Világunkban az egyház kötelessége, hogy lelki erőforrás legyen.

A "Pályaudvari misszió" ma Európában kb. 8 országban működik a vasútállomások mellett, repülőtereken is. Segíti az idős, fogyatékos utazók mellett a menekülteket, hajléktalanokat, bajbajutottakat. Ez a világ legjobban szolgáló ökumenikus együttműködése, mert kezdettől fogva katolikusok, reformátusok, evangélikusok együtt látják el a szolgálatot.

Hazai hírek

Új vallások a Biblia mérlegén címmel értékelte a Magyar Kurír az Ökumenikus Tanulmányi Központ IX. ökumenikus tanulmányi füzetét.

Az Európai Keresztény Nők fóruma Budapesten tartotta közgyűlését 1994. aug. 19-26 között. "Ne félj, gondolj a jövőre" címmel.

Számos ökumenikus szervezettől eltérően, a fórum egyházaktól független szervezet, így egyaránt meg tudja szólítani a keresztény és az egyházba nem tartozó asszonyokat – mondotta Elisabeth Raiser, a Fórum egyik elnöknője.

A 28 országból érkezett kb. 300 résztvevő számára jó találkozási lehetőséget jelentett. A hatalmas változásokat megélő Európában az asszonyok elkötelezettsége fontos. A fórum az igazságos Európa megteremtéséért fáradozik.

Ökumenikus küldöttség járt a Vatikánban hazánk részéről, melyben a magyar egyházak képviselői és a Művelődésügyi Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Főosztályának vezetői voltak jelen. Zakar Polikarp, a Ciszterci Rend generális apátja meghívásával kezdődött a találkozó. A delegáció átadta Fodor Gábor levelét, amelyben a művelődésügyi miniszter magyarországi látogatásra hívta meg a vatikáni Nevelésügyi Kongregáció vezetőjét.

A Károli Gáspár Református Egyetem hittudományi kara tiszteletbeli doktorrá avatta szeptember 23-án Galgóczy Sándort, a világhírű Kálvin-kutatót, aki a würzburgi egyetem római katolikus teológiájának professzora. Ő az első katolikus teológus, akit a magyar protestánsok így tüntettek ki. (202)

Monoteista és távolkeleti vallások:

Közös zsidó-vatikáni nyilatkozat született a Család éve alkalmából. Ez leszögezi, hogy mindkét rész számára a család messze többet jelent a csupán legális szociális-gazdasági egységnél.

Június 15-én tették közzé a hírt, hogy a Szentszék s Izrael diplomáciai kapcsolatot létesít egymással. (Hivatalos nyilvántartás szerint 5.300.000 lakos 2,7 %-a keresztyén Izraelben.

A zsidó-keresztény kapcsolatteremtés szaktudományos szintű jele Clemens Thoma luzerni professzor könyve: A Messiás-terv – a zsidó-keresztény találkozás teológiája. "Létezik manapság egy erős zsidó-keresztény mozgalom Európában és Amerikában. A haladás iránya abban mutatkozik, hogy valamennyi keresztény felekezet aktív hitéletet élő csoportjai növekvő számban felismerik a zsidóság jelentőségét, mint a kereszténység zsidó gyökerét. Ugyanakkor óvakodnunk kell a túlzott lelkesedéstől is..." Mostani pápánk egyik legerősebb jellemvonása a zsidóság iránti elkötelezettsége. "Honnan jönnek azok az emberek, akik nem akarják, hogy szomszédságukban zsidók éljenek? Ezek az emberek többnyire a szélsőjobb vagy szélsőbal képviselői, mindenesetre nem igazán vallásos nők és férfiak. Rendkívül fontos annak tudatosítása, hogy az antiszemitizmus olyan jelenség, amely a kereszténység előtti időkből származik, a kereszténység idején megerősödött és az ún. kereszténység utáni időkben újfent megerősödött..." ezért negatív sztereotípiaként kell kezelni. A megélt kereszténység körében az antiszemitizmus visszaszorul.

Az alexandriai kopt-katolikus patrirárkája elmondta az Egyiptomban élő keresztény kisebbség helyzetéről, hogy az ott élő 200.000 kopt katolikus hátrányos megkülönböztetésben részesül, bár nem vonják meg tőlük jogaikat. Mozulmán nem keresztelkedhet meg, de a kereszténységet különféle módon biztatják, hogy térjenek át az iszlámra.

Leon Cleniczky rabbi pozitívan értékelte azt a tényt, amely szerint a római új katekizmus Jézus megölését nem rója fel a zsidóknak kollektív felelősség gyanánt és nem zárja ki Isten megbékélését Izrael népével. James Rudin, az Amerikai Zsidó Bizottság Vallásközi Ügyei igazgatója pedig azt méltatja, hogy a zsidóságot a mai napig élő vallásként kezeli a katekizmus.

Lelkipásztor 1994/12.

A REFORMÁTUS VILÁGSZÖVETSÉG HÍRE

A református és presbiteriánus egyházak világszövetsége (World Aliance of Reformed Churches) 23. nagygyülését 1997. augusztus 8-20. között hazánkban, Debrecenben fogja megrendezni ezzel a központi témával: "Szakítsátok szét az igazságtalanság bilincseit!" (Vö. Ézs 58:6). Ezt a Végrehajtó Bizottság nyári ülése után, a múlt év végén jelentette be dr. Milan Opocensky főtitkár. A világgyűlés három szekciójának témái lesznek:

– Református hit és misszió
– Igazságosság az egész teremtettségnek (gazdasági igazságosság, a teremtett világ és az igazságosság, nemzeti és etnikai identitás)
– Partnerség Isten küldetésében (nők és férfiak parneri viszonya az egyházban és a társadalomban.

Közvetlenül a nagygyűlés előtt ifjúsági- és női konferencia kerül megrendezésre.

Update – WARC

Európai Egyházak Konferenciája

Az Európai Egyházak Konferenciája, valamint az USA és Kanada egyházainak tanácsai közös felhívást tettek közzé a Helsinki Egyezmény /EBEÉ/ államainak felelős vezetőihez. Ebben kifejezték álláspontjukat az október 10 – december 4. között Budapesten tartott EBEÉ felülvizsgálati konferencia három fontos témaköre – a vallásszabadság, az államok és az egyházak viszonya és az etnikai-vallási és kulturális kisebbségek jogai – kérdéseiben.

A három nagy egyházszervezet az egész tanácskozás alatt állandó megfigyelő csoportokkal volt jelen Budapesten, összesen mintegy 31 egyházi delegátussal az európai és északamerikai egyházakból.A Vatikán mint állam delegációja mellett az ökumenikus egyházi megfigyelők mint "nem-kormányszervezeti" /NGO/ képviselők voltak jelen és vettek részt a fontos nemzetközi szervezet munkájában. Az Európai Egyházak Szervezete egyébként már kezdetektől fogva (1970-es évek) fáradozott nemzetközi egyházi konferenciák szervezésén Európa népeinek és államainak együttműködéséért.

CEC News

•

A német reformáció egyházaiban az őszi hónapok egyik központi témája volt a "küzdelem a bűnbánati és imanapért". A parlament ugyanis heves viták után úgy döntött, hogy a bevezetendő betegápolási biztosítás állami finanszírozása érdekében megszünteti az eddigi protestáns "bűnbánati és imanap" fizetett munkaszüneti nap jellegét. A reformáció egyházai, zsinatai, gyülekezetei a "német protestantizmus vereségének" nyilvánították ezt az ellenük irányuló diszkriminatív döntést. Igehirdetésekben, nyilatkozatokban és nyilvános felvonulásokon tiltakoztak a novemberi imanap eltörlése ellen akkor, amikor arra a legnagyobb szükség lenne az elvilágiasodott, belső erkölcsi értékeit, tartását elveszítő mai társadalomban. A protestánsok széleskörű tiltakozó megmozdulásához csatlakoztak a német római katolikus egyházban sokan és a németországi iszlám közösség vezetői is.

lwid – ev inf

•

A "Naptemplom Rendje" svájc-kanadai szekta véres, tragikus drámája az elmúlt évek szekta-öngyilkosságai és botrányai után újra bejárta a világsajtót és világ-kommunikációt. Egy svájci szekta-szakértő szerint a megrendítő, Svájcban és Kanadában végbement véres eseménysorozatban az öngyilkosságok mellett gyilkosságok sora is történt. A szekta megszállott tagjai szerinte megölték azokat a híveiket is, akik nem akarták követni őket a várt világ-vége előtti, közös öngyilkosságban.

•

A hannoveri német evangélikus világnézeti és szektaszakértő, W. Knackstedt lelkész, pedig kifejezte azt a gyanúját, hogy a "vallásos mez" a Naptemplom Rendje vezetői által folytatott törvénytelen, főleg fegyvercsempész-üzelmek fedezésére szolgált a svájci és kanadai hatóságok előtt. Egyúttal óvott attól, hogy az állami hatóságok a vallásszabadsággal visszaélő, destruktív és az erkölcsi törvények ellen vétő minden csoportot kritikátlanul elismerjenek. Az alkotmányban biztosított vallásszabadság csak azokat illeti meg, akik az alkotmányos szabadság törvényeit és határait is elfogadják.

(ev inf)

•

Az Egyházak Világtanácsa új nemzetközi sajtószolgálata (Ecumenical News International – ENI) érdekes elemzést közöl a "vallásos konzervatívok" és a "radikális vallásos jobboldal" az őszi USA-választások végső eredményében játszott szerepéről.

Mint köztudott, régóta az inkább konzervatív "republikánusok és az inkább liberális "demokraták" felváltva vezetik a világ leghatalmasabb országát. A legutóbbi elnökválasztáson (1992) Clinton elnök és a demokraták győztek, az idei novemberi parlamenti-szenátusi választásokon pedig újra a republikánusok szereztek erős többséget.

A legtöbb elemző szerint a republikánusok meglepő győzelmében jelentős szerepe volt a "konzervatív-keresztyén koalíciónak" és az Oliver North köré csoportosuló "vallásos jobboldalnak". Ezek eddig is éles harcot folytattak az abortusz és a homoszexualitás liberális oldalról szorgalmazott legalizálásával szemben. Ugyanakkor az USA egyik jelentős egyházi szervezete, az Egyházak Nemzeti Tanácsa, 39 protestáns és ortodox egyház közös, ökumenikus szervezete, továbbra is elhatárolja magát az említett jobboldali, konzervatív vallási irányzatoktól.

ENI

•

Pretoriai otthonában ismeretlen merénylők agyonlőtték Johan Heyns ismert délafrikai református teológust és egyházi vezetőt. Heyns a nyolcvanas évek elején a saját fehér egyházában élesen szembeszállt az ott vallott apartheid-irányzattal, főleg annak bibliai igazolási kísérleteivel, és egyik fő egyházi előkészítője volt a bekövetkezett nagy fordulatnak a Dél-afrikai Köztársaságban. A gyilkosság híre az ökumené egyházaiban világszerte mély megdöbbenést keltett. Más egyházi vezetőkkel együtt Ishmael Noko, a Lutheránus Világszövetség új főtitkára is súlyosan elítélte a délafrikai faji gyűlölködés legújabb teológus-áldozata meggyilkolását.

lwi d e

Lelkipásztor, 1995/1

A keresztyén teológia elveszítette a szenvedés iránti érzékenységét

Johann Baptist Metz teológus és filozófus Auschwitz felszabadításának 50. évfordulója alkalmából a szenvedésről, és a szenvedés teológiájáról tartott előadást. "Istent nem imádhatjuk hátat fordítva Auschwitznak!" – mondta. A teológus egy bécsi tudományos intézetben elhangzott előadásán fejtette ki gondolatait. Fel kell tennünk Istennek a kérdést – mondta –, miért engedte meg a bűntelenek szenvedését. A keresztyén teológia kialakította a mindenható, jóságos Isten képét, s az embert magát tette felelőssé saját szenvedéséért. Ez a kép olyan erősen él a hívők és a teológusok gondolkodásában, hogy elhomályosítja a végső isteni igazságosság bibliai vízióját, amely szerint "minden éhező és szomjazó elnyeri jutalmát". Márpedig ha ez a vízió hiányzik, vagy nem kap elég hangsúlyt, akkor az Úr szavai üresnek tűnhetnek a számunka, és nem bíztatnak bennünket. Metz feltette a kérdést: Miért foglalkozik a teológia Auschwitz katasztrófájával – és egyáltalán az ember szenvedéstörténetével – olyan keveset? Istent ostromolni kell a bűntelenek szenvedésének kérdésével. Ha a hívő ember nem tudja vagy nem meri feltenni ezeket a kérdéseket, akkor csalódottságában földi bűnbakot keres, a szomszédaira, a mást vallókra, más felekezetűekre ruházza rá a bűnösséget. Metz azzal vádolta a keresztyén teológiát, hogy elveszítette a szenvedés iránti érzékenységét. Nem az ember szenvedésére figyel elsődlegesen, hanem a bűnre. Istent nem becsukott szemekkel tapasztaljuk meg, hanem a szenvedés és a szenvedők felé irányuló fokozott érzékenységgel. Egy jámbor, egyházilag is elfogadott liturgikus imádságban ma szinte nincs helye Jób keserves panaszának, Jákób Istennel folytatott küzdelmeinek, a kereszten függő Krisztus kiáltásainak. Jézus az ember szenvedését látta meg először, nem a bűnét. Bűnnek azt tekintette, ha megtagadjuk a szenvedésben való részesedést. Ma mindennél inkább szükség van a szenvedésre érzékeny keresztyénségre – mondta előadásában Johann Baptist Metz.

Mk. 1995.jan. 24.

FELHÍVÁS

A SZOLGATÁRS segítséget kér a szolgatársaktól.
Az alábbi hirdetés gondozásában pásztori segítséget kérünk. Minden jelentkezésre először a hirdetésben szereplő személy lelkipásztora fog jelentkezni.

46/168, érettségizett, hívő családcentrikus lány, rendezett anyagi helyzettel megismerkedne hasonló körülmények között élő férfival házasság céljából. Válaszleveleket gyülekezeti megjelöléssel a SZOLGATÁRS Szerkesztőségébe kérünk "Szeretet és szolgálat" jeligére.

40 éve hunyt el Teilhard de Chardin

1955 húsvét vasárnapján este New Yorkban hunyt el Pierre Teilhard de Chardin jezsuita paleontologus és gondolkodó, aki a hit és a tudomány párbeszédét egyengette termékeny életművével. Szabó Ferenc S. J., a Távlatok főszerkesztője a Vatikáni Rádióban emlékezett a nagy katolikus gondolkodóról.

Teilhard de Chardin eszmevilágának kulcsát a fejlődés (evolúció) tényének értelmezése adja: minden genezis, fejlődő teremtés számára. Általános evolucionizmusa fél századdal ezelőtt még sokakban megütközést keltett. A Szent Officium közvetlenül a zsinat előtt még óvta a fiatal klerikusokat Teilhard eszméitől. Rendtársa és barátja Henri de Lubac éppen a zsinat megnyitásakor tette közzé fontos művét Teilhard eszmevilágáról, megmutatva azt, ami hagyományos, a tradícióba illeszkedik, és óvatosságot követel. P. de Lubac, akit egy ideig szintén félreállítottak "új teológiája" miatt, de akit XXIII. János és VI. Pál pápa rehabilitált, II. János Pál pápa pedig biborossá nevezett ki, említett könyve végén így világított rá Teilhard időszerűségére: "Pontosan abban az órában jött, amikor az emberiség tudatára ébred annak, hogy sorsa közös, és csak két formában tudja elképzelni azt: vagy eviláginak vagy transzcendensnek. Kiállt az útkereszteződésre és megmutatta az egyedül járható utat. A katolikus egyház, ez a mindig termékeny anya, amelyhez mindig és minden körülmények között ragaszkodott, örömmel ismerheti el, hogy Teilhard de Chardin-ben olyan fiat szült, akire századunknak éppen szüksége volt: Jézus Krisztus igazi tanúját."

Teilhard de Chardin eszméinek "divatja" ma már alábbhagyott. Egyrészt mivel a II. Vatikáni zsinat – főleg a Gaudium et spes kezdetű konstitúció – sokat átvett meglátásaiból az egyház és a világ, a természet és a természetfeletti kapcsolatát illetően, továbbá az emberi erőfeszítés, vagy a földi valóságok teológiájának megfogalmazásában; így tehát – a zsinat tanításának elterjedésével – nem tűnnek olyan újszerűnek eszméi. Másrészt, miként ez történni szokott, a nagy szellemek gondolatvilágát néha eltorzítják epigonok és egyoldalú irányzatok: ez történt pl. a "teilhardizmus" bizonyos elemeivel: a New Age nevű ezoterikus-szinkretista irányzatba is átkerültek eltorzított teilhard-i eszmék, de semmiképpen sem lehet Teilhard de Chardin-t a mozgalom előfutárának nevezni.

Nincs olyan nagy gondolkodó – Origenészt, Szent Ágostont vagy Prohászkát sem kivéve – akinek ne lenne árnyéka, aki ne fejlődött, tisztult volna eszméinek kidolgozásában, esetleg reeetraktációkat is írva, miként Szent Ágoston tette. Az eszmék fejlődése tapogatózás, dialektikus feszültségek révén halad előre. Teilhard részben Szent Tamás vonalában marad, aki azt hirdette, hogy a kegyelem nem rombolja le, hanem tökéletessé teszi a természetet, csak modern jezsuita, a középkori domonkos stoikus szemléletétől eltérően, már mindent fejlődésben, genezisben lát. A világ genezisét, a fejlődő teremtést a krisztogenezis teljesíti be, vagyis az egyházat, misztikus testét kiépíti a feltámadt Krisztus. A természet és a kegyelem helyes viszonyának felfogása vezeti Teilhard-t, amikor nemcsak a szándékot hangsúlyozza a cselekvésben, hanem a létrehozott művet is. Minden tevékenységünkkel befejezzük a teremtést, előkészítjük a nagy ostyát – a humanizált termést – a végső átváltozásra, amelyet a Feltámadt Lelke visz végbe. Minden lelkiismeretesen, hittel végzett munka hozzájárul Isten országa előfeltételeinek megteremtéséhez.

Teilhard de Chardin a hit szemével nézte a világban levő rosszat, a szenvedést, a kisebbedést és a bűnt, a halált is. Nem a "megváltó evolúcióra" hagyatkozott, ahogy egyik kritikusa mondotta, hanem a kereszten meghalt és feltámadt Jézusba vetett hit volt reménysége és vidám merészsége forrása. "Optimizmusa a hit győzelme", ahogy ugyancsak P. De Lubac mondta róla. Teilhard de Chardin egész életműve – tudományos munkásságának érdemein túl – tanúságtétel Krisztus mellett, akiről Szent Pál ezt írta a Kolosszei levélben: "minden általa és érte lett, és minden benne áll fenn."

Magyar Kurir

Evangélizáció – a tévén keresztül

1995. március 16-17-18-án esténként a budapesti Építők Székházában evangélizáció folyt. Billy Graham evangélista műhold segítségével hirdette az igét San Juanból (Puerto Rico). A világ 165 országában közvetítették, mintegy 50 különböző nyelvre tolmácsolva.

A nagyszabású vállalkozásba Budapesten kívül még Debrecen, Pécs és Székesfehérvár is bekapcsolódott.

A mondanivaló közös témája: Itt az idő! – a harmadik estén érte el a csúcspontját, amikor Mk 8:36 alapján szólt a prédikátor: "Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de lelkét (életét) elveszíti". Billy Graham bibliai és mai történetekkel illusztrálta mondanivalóját, felhívta a figyelmet, hogy legnagyobb kincsünk ma is a lelkünk (örök énünk? Isten képmása?), s erre kell mindennél jobban vigyázni, hiszen itt és most dől el, hol töltjük az örökkévalóságot: a pokolban vagy a mennyben...

A rendezés idén szinte kizárólag baptista testvéreink kezében volt – alig láttam néhány ismerős reformátust, methodistát, evangélikust. Dicséretükre legyen mondva, hogy Billy Graham-hez hasonlóan nem egy felekezetbe, hanem Jézus Krisztushoz hívtak.

Tartalmilag az igehirdetés nem tért el az eddigiektől, igyekezett biblikus lenni (érdekesek voltak tomista teológiai elemek: természet és természetfölötti, lélek és test viszonya stb.), néhol naivnak éreztem egy ilyen bonyolult 20. századi világban, és különösen Magyarországon. Nincs jogom bírálatot mondani, vagy elhatárolni magam ettől a túlegyszerűsített (oversimplification) mondanivalótól, hiszen tudom, milyen komoly előkészítő munka, mennyi imádság előzi meg a világevangélizációt, mégis azt gondolom, hogy éppen a nagy titok a megváltás verbális emlegetésével még nem válik problémamentessé életünk, nemcsak mosoly lesz arcunkon, nem csupán sikereink lesznek és főleg nem hiszem, hogy a mi döntéseink igazán fontosak. Boldog vagyok, hogy Valaki már döntött felőlem, elfogadott és egykor letöröl szememről minden könnyet... *Lelkipásztor, 1995/4*

KÖZÖSSÉGI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI

Június 26-án ülésezett a Főiskolai Tanács

Kovács Géza testvér beszámolt a Misszióiskola – az 1995/96-os tanévtől kezdődően BTA Missziói szak – befejeződött tanévéről. Elmondása szerint 27 III. évfolyamos hallgató tett szakvizsgát. 17 hallgató ifjúsági lelkipásztori, 7 gyermekmunkás, 8 szociális gondozói szakot végzett. E hallgatók közül 5 testvér két szakot végzett egyidejűleg.
Ezeknek a hallgatóknak ez év szeptember elsejéig kell beadniuk, majd ezt követően megvédeniük a szakdolgozatukat.

A II. évfolyamot 28 hallgató fejezte be – 33-an indultak, míg az I. évfolyamot 34 tanuló fejezte be. Itt 40-en kezdték az évet. 3 hallgató évhalasztást kért, más főiskolán végzett tanulmányai miatt.

Győri Kornél testvér jelezte, hogy a BTA I. évfolyamos hallgatói sikeres minősítő vizsgát tettek. (Az I. évfolyam végén minden hallgatónak át kell esnie e megmérettetésen.) Itt nyilatkozni kellett az elhívásról, valamint a választott szakról.

Kinevezések – Az Újszövetségi Tanszék változásai: dr. Páth Géza testvér – életkorára való tekintettel – letette az Újszövetségi Tanszék vezetését. A Főiskolai Tanács – továbbiakban: FT – nagyra értékelve Páth testvér szakszerű munkáját, tudomásul vette e döntést, majd titkos szavazással hozott döntésében
– dr. Almási Tibor testvért kinevezte az Újszövetségi Tanszék vezetőjévé,
– dr. Steve Booth testvért ugyanezen tanszék vendégprofesszorává. Dr. Steve Booth testvér 14 év szolgálati időt vállalt a magyarországi misszióban. Jelenleg családjával együtt féléves szabadságát tölti az USA-ban.
– Dr. Lowery Kirk testvért – aki 7 évet szándékozik a hazai misszióban tölteni – a FT kinevezte az Ószövetségi Tanszék vendégprofesszorává.
Dr. Almási tibor testvér ismertette a Kari Tanács javaslatát, mely szerint a Missziói Főiskola két tanárát, Kovács Géza és Hegyi András testvéreket a BTA vegye át tanári állásba. A javaslatot a FT elfogadta.
Bereczki Lajos testvér felhivta a FT figyelmét, hogy az érvényben levő Oktatási Törvény értelmében a Missziói Tanszék élére tanszékvezető tanárt kell kinevezni. E posztra az érvényes jogszabály szerint 65 évnél idősebb személyt nem lehet kinevezni, így megoldási javaslatként Hegyi András testvér docensi kinevezését javasolja – ennek iskolai előfeltételeinek Hegyi testvér megfelel –, aki ilyen minőségben 5 évre szóló kinevezés által betöltheti e szolgálati tisztséget. A FT a javaslatot elfogadva
– Hegyi András testvért docensi kinevezés mellett, kinevezte a Missziói Tanszék vezetőjévé. A kinevezés 5 évre szól.

A TF több más, fontos kérdésben is döntést hozott. – Lehetőséget biztosított Nemeshegyi Zoltán tanár testvérnek négy alkalommal, külföldi ösztöndíj mellett a Hamburgi teológián kutatói, továbbtanulási teendőkre.
– A FT felhatalmazta a Kari Tanácsot – az intézet gondnoki valamint hivatali ügyintézői feladatköreinek betöltéséhez – meghívásos pályázat kiírására.

Szak-, záró- és felvételi vizsgák az 1994/95-ik tanév végén a Teológiai Akadémián

A nyár hevének igazi előízét érezhette minden diák és vizsgabizottsági tag június 27-30. között, amikor a Teológiai Akadémián a szak-, záró- és felvételi vizsgák folytak. Mindez már a Benczúr utcai épületben történt, noha az építőknek még sok feladatuk van az alsó két szint elkészítésével, a felső két szinten már van lehetőség a tanításra is, a számonkérésre is.

A szakvizsgákról

27-28-án tizenhárom IV. évfolyamát befejező hallgató tehetett szakvizsgát. Név szerint: Bánsky Tibor, Chiciudean Miklós, Dani Zsolt, Giorgiov Adrian és Ruth, Hajnal Zoltán, Juhász-Dóra Mária, Kulcsár Ferenc, Nagy Sándor, Stelkovics Gyöngyi, Szommer Hajnalka, Urbán Gedeon és Veress Ernő testvérek.

A szakvizsgán öt tanszék – Ótestamentum, Újtestamentum, Rendszeres theológia, Egyháztörténelem és Gyakorlati theológia – tantárgyaiból vizsgáztak a végzős hallgatók. A tizenhárom vizsgázó átlageredménye: 4,07, azaz ennek az évfolyamnak az átlageredménye jó lett.
A tantárgyi körök szerinti átlagos vizsgaeredmény:

Ótestamentum:	3,76,
Újtestamentum:	3,92,
Rendszeres teológia:	4,23
Egyháztörténelem:	4,23
Gyakorlati theológia:	4,23

A legjobb eredményt Giorgiov Adrián testvér érte el, aki kitűnő /A – plusz/ minősítést kapott.
– Kitűnő osztályzatot összesen 3 tanuló ért el, név szerint Chiciudeán Miklós, Giorgiov Adrián és Kulcsár Ferenc testvérek.
– Jeles osztályzatot 1 hallgató, Szommer Hajnalka testvér kapott.
– Jó osztályzatot 7 hallgató ért el,
– míg közepesre 2 hallgatót minősített a vizsgabizottság.

A vizsgát tett testvérek közül 8 testvér érez lelkipásztori szolgálatra elhívatást.

A végzősök közül öten külhoni magyar szövetséghez tartoznak, így ők a hazai lelkipásztorhiány enyhítésében nem vehetnek részt. A tizenháromból mindössze 4 testvér fog itthon előbb-utóbb lelkipásztori szolgálatba állni.

A szakdolgozatok megvédésére 28-án délután került sor

Budai Lajos testvér etika tárgykörben, ***"Teljes öröm van tenálad..."*** címen készített vizsgadolgozatot.
Opponense Borzási István kolozsvári lelkipásztor testvér volt, míg a szaktanári segédletet dr. Gerzsenyi László testvér biztosította.

Dan Zoltán testvér – a hajdúböszörményi gyülekezetben kezdte meg szolgálatát – kimondottan keresztyéni hitéletet is alapjaiban érintő témakörben, ***Jézus Krisztus viszonyulása az őt támadókhoz*** cím alatt nyújtotta be a szakdolgozatát.
Opponense: Révész Benjámin testvér volt. A szaktanári segítséget dr. Gerzsenyi László testvér biztosította.

Dániel Zalán testvér is etika tárgykörben, ***"Minden rossznak gyökere a pénz szerelme"*** címen készítette el a szakdolgozatát.
E napjainkban különösen aktuális témakörben Dániel testvér biblikus érveléssel és állásfoglalással írta meg munkáját.
Opponense Lukács Tamás volt, a szaktanári segédletet dr. Gerzsenyi László testvér volt hivatva biztosítani.

Giorgiov Adrián testvér a IV. évfolyam elvégzése után, külföldi tanulmányai miatt egy évvel előre hozva nyújtotta be és védte meg szakdolgozatát. A gyakorlati theológia tárgykörében, ***A lelkipásztor mint a tanítványképzés sáfára a gyülekezetben*** cím alatt elkészített kitűnő dolgozat opponense ifj. Kulcsár Tibor volt, míg a szaktanári hátteret Győri Kornél testvér biztosította.

Mike Sámuel testvér himnológia tárgykörben ***Énekzene az újszövetségi gyülekezet istentiszteletében*** cím alatt készített szakdolgozatot.
Opponense Jobbágy István testvér volt, a szaktanári segédletet Beharka Pál testvér biztosította.

Mind az öt testvér sikeresen megvédte a szakdolgozatát, így a közeli időben gyülekezetük lelkipásztorrá avatja őket. Az ötből csak egy, Dan Zoltán testvér szolgál a hazai missziómezőn, a másik négy testvér a Romániai Magyar Baptista Szövetség keretébe tartozik.

Az 1995/96-ik tanév felvételi vizsgái

29-30-án volt a felvételi vizsga, amelyre 49 jelentkezés érkezett be. A felvételi megmérés két szinten történt. Előbb írásbeli vizsga következett, melyen megadott bibliai könyvek ismeretére épülő, a választott szak jellegéhez illeszkedő műfajban kellett dolgozatot készíteni. Itt történt az általános bibliaismeret tesztszerű felmérése, valamint az általános műveltség vizsgálata is.

Az írásbeli vizsgán megszerezhető pontszám:
10+10+10=30

A szóbeli vizsgán a felvételizők egyenként álltak a vizsgabizottság elé, ahol szakirányú- és a hitélettel kapcsolatosan általános kérdésekre válaszoltak.

A vizsgabizottság az alábbi ismertetőjegyek alapján értékelte a jelölteket:

a/ a kegyesség, a megtért, hívő gondolkodásmód, az elhívatottság, illetve a szélsőségekre, a gondolkodás- és magatartásbeli túlzásokra való hajlamosság;

b/ a logikai- és kifejezőkészség, a beszédalkalmasság, illetve ezek fogyatékosságának mértéke;

c/ a megjelenés, a viselkedés és a jellem, az érettség felé haladó keresztyén egyéniség;

d/ a hitigazságok értelmes kifejezésének készsége, illetve a filozofálgatási hajlam.

Az itt megszerezhető pontszám egyenként 5-5, összesen 20 pont volt.

A szóbeli vizsgán kérdések alapján vizsgálta a vizsgabizottság:

1. a bibliaismeretet, szövegismeretet.

a/ Az Ótestámentumból a Mózes 1 és 2 könyvének, az Újtestámentumból pedig a Máté evangéliuma és az Apostolok cselekedeteiről írott könyv részletes ismerete volt a követelmény.

b/ 80 (a missziói szakra jelentkezők esetében 50) szabadon választott, megtanult bibliavers listáját kellett előzőleg benyújtani, mely a szóbeli vizsgán szúrópróba szerűen ellenőrzésre került.

2. Hitvallásismeret – Anyaga a Baptista Hitvallás

3. Missziótörténet – A felkészülés anyaga: Bányai Jenő: "A 125 éves magyarországi Baptista misszió korszakainak áttekintése", Emléklapok a Magyarországi Baptista Egyház 125 éves jubileumáról /Jubileumi füzetek 3./, valamint Győri Kornél: "A baptisták hitelvei és gyakorlati sajátosságainak történeti ismertetése". Ezeknek az ismertetett műveknek alapján történt a megmérettetés.

4. Egyházi ének-zene – A hit hangjai énekeskönyvből szabadon választott 50 ének 1. versének könyv nélküli elénekelése (esetleg felmondása) volt az alapkövetelmény, melyből találomra kérdezett a vizsgabizottság.
Ebben a 10-10, összesen 50 pontot lehetett összegyűjteni.

Ezekhez jött még a hozott pontszám, melyet a jelölt érettségi bizonyítványa átlagának négyszeres szorzata adta. Ezekhez hozzáadódott még a legalább középfokú nyelvvizsgánként járó 5-5 pont.
Így a megszerezhető maximális pontszám:

– hozott pont:	20 (+ extra pontok)
– írásbeli vizsga eredménye:	30
– szóbeli vizsga eredménye:	70
Összesen:	120 (+ extra pontok)

A felvételi vizsga során minden jelöltről "Felvételi adatlap" készült, mely az Intézet Irattárában 10 évig megőrzés alatt áll.

Röviden a jelentkezés feltételeiről

1. A BTA első évfolyamára rendes hallgatóként az a baptista gyülekezeti tag jelentkezhetett, aki

– a lelkipásztori hívatás és általában a missziói szolgálat végzésére elhívatást érez, akinek feddhetetlen keresztyén életfolytatását gyülekezete és lelkipásztora ajánlólevéllel igazolta;

– legalább kétéves baptista gyülekezeti tagsággal rendelkezik /más felekezetűeknél a saját felekezeténél meglevő ugyanilyen idejű tagsága/;

– gimnáziumi érettségi bizonyítvány, vagy azzal azonos szintű más iskolai végzettség;

– 35 év alatti korhatár.

2. Rendkívüli vagy rendes hallgatónak – saját egyházának /felekezetének/ ajánlásával vagy hozzájárulásával más keresztyén fiatalok is jelentkezhettek. Ebben az esetben az egyetemes egyháztörténeti, illetve saját egyházának a történeti ismeretéről kellett számot adnia a jelöltnek.

3. A Főiskolai Tanács hozzájárulásával külföldi állampolgárságú hallgatók is jelentkezhettek, akik teljes teológiai képzésüket Magyarországon kívánják megszerezni, vagy ösztöndíjasként egész számú szemesztert töltenek a BTA-n.

A felvételt nyert hallgatók

		Tagozat	tanulm. forma	ország	felekezet	megjegyzés
1. Ármós Zoltán		Debrecen	M			szk
2. Bálint Erika	Nyíregyháza	M		Ro		
3. Balogh Miklós	Kiskőrös	M	lev			
4. Beke László	Székesfehérvár	L				
5. Berkes Sándor	Paks	HO	lev			
6. Berta Csongor	Komarno	M	lev	Slv		
7. Bódis Sámuel	Kisvárda	L		Ro		0-év
8. Bodóczki Antal	Szeghalom	M	lev			
9. Campan Romulus	Nagybánya	M	lev	Ro		
10. Czakó István	Debrecen	VT				
11. Dobos Laura	Debrecen	M				
12. Fekete László	Veresegyház	M				
13. Hegymegi Emese	Budafok	M				
14. Horváth Imre	Nábrád	L				éretts.
15. Jóföldi Endre	Kaposvár	M	lev			
16. Juhász Ildikó	Debrecen	M	lev			
17. Katán Béla	Kaba	L				
18. Kelemen Éva	Kiskőrös	M				
19. Kis Sándor	Tiszaújváros	M	lev			
20. Kovácsné P. Ágnes	Budapest	M	lev			
21. Krett Tibor	Pasaréti Gyül.	M	lev		ref	
22. Lékó György	Bp. József u.	M	lev			
23. M. Karácsonyi Violetta	Székesfehérvár	M			ref	
24. Mármarosi András	Budapest	M			dk	
25. Moldvai Károly János	Berettyószéplak	L		Ro		szöv.aj.
26. Molnár Ágnes	Göd	M	lev		dk	
27. Nagy Orsolya	Bp.Nap u.	M				
28. Nemes Nándor	Kiskőrös	L				éretts.
29. Pálfalvi Edina	Budapest	M	lev		szk	
30. Pest Csaba	Debrecen	L				
31. Pócsik Krisztina	Debrecen	M				0-év
32. Simon József	Biatorbágy	M	lev		tgy	
33. Sóvágó Blanka	Hajdúböszörmény	M	lev			
34. Szilágyi Ferenc	Budapest	M	lev		élői	éretts.
35. Szűcs Ibolya	Nagyvárad	M		Ro		
36. Takács Mihály	Komarno	M	lev	Slv		
37. Takácsova Noémi	Komarno	M		Slv		
38. Uri Ildikó	Bp. Alsóhegy u.	VT				
39. Vadon Sándor	Nagydobos	L				
40. Vas Ferenc	Nyíregyháza	L				
41. Vetési Katalin	Nyíregyháza	M				éretts.

Pótfelvételire váró hallgatók:

1. Csikár Brunó	Sopron	M	lev		pótf.
2. Csiki Anna	Székesfehérvár	M	lev		pótf.
3. Csöme Edit	Drávaszabolcs	L			pótf.
4. Giricz László	Szentes	M			pótf
5. Márkus Ágota	Budapest	M	lev		pótf.
6. Opauszky György	Kiskőrös	M	lev		pótf.

Jelmagyarázat:

M	– Missziói tagozat	szk	– szabadkeresztyén felekezetű
L	– Lelkipásztori tagozat	ref	–református
Ho	– hitoktatói szak	dk	– Dávid Kulcs Közösség
VT	– Vallástanári szak	tgy	– testvérgyülekezetből
lev	– levelező tagozaton	élői	– Élő Ige Gyülekezetből
Ro	– Román állampolgár	éretts	– felvétel csak az érettségi bizonyítvány benyújtásakor
Slv	– Szlovák állampolgár	pótf.	– pótfelvételi vizsgára jelentkeztek
0-év	– 0. év /előkészületi évre felvéve/		/L.T./

ILLUSZTRÁCIÓK GYŰJTEMÉNYE

Gyűjtötte, válogatta: dr. Gerzsenyi László

Dél-Afrikában két fiatal zulu fiú hallgatta egy misszionárius prédikálását. Amikor hazaértek, az egyik fiútól az úrnője megkérdezte, hogy mit hallott. Erre így válaszolt: "Ó, élt egy csodálatos Ember, és az emberek kegyetlenek voltak vele szemben, és meghalt és felment a mennybe; de lejött ismét, és olyan lett, mint egy kisgyermek az emberek szívében." Az úrnő tovább faggatta, hogy mit csinált, amikor ezt hallotta, és ő ragyogó arccal válaszolta: "Megnyitottam a szívem és beengedtem a gyermek Krisztust; ő bejött, én bezártam utána az ajtót, és most már bent van." Az a kis pogány fiú hazament a saját népéhez, de kegyetlenül bántak vele, mert szerette Jézust. Minden eszközzel igyekeztek kiverni a fejéből és a szívéből Krisztus szeretetét, de nem tehették. A kisfiú állandóan ezt mondogatta: " belül van, és ti nem tudjátok onnan kivenni. Nagyon óvatosak legyetek, nehogy megbántsátok!" – Megtérés

•

Az Apostolok cselekedetei könyvének tizenhatodik fejezetében két megtérési történetet olvashatunk. Földrengés kellett ahhoz, hogy a börtönőr megtérjen, de Lídia szíve kinyílt, mint a virág, az istenség napjának a csókjára. Isten Lelke évszázadok óta mindig munkálkodott az emberek megtérésén. A harmadik évszázadban Küprianosz, Karthágó püspöke a következőket írta Donatus nevű barátjának: "Ez gonosz világ, Donatus, hihetetlenül gonosz világ. De a világ bajai közt fölfedeztem egy nyugodt és szent népet, amely megtanult egy nagy titkot. A szent nép tagjai megtalálták azt az örömet, amely ezerszerte jobb, mint bűnös életünk bármelyik gyönyörűsége. Megvetik és üldözik őket, de nem törődnek vele. Urai a lelküknek. Legyőzték a világot. Ezek az emberek, Donatus, keresztyének – és én is közéjük tartozom."
– Megtérés

•

Egy nagy irodában, ahol számos fiatal keresztyén dolgozott, volt egy fiatalasszony, akire fölfigyeltek őszinte keresztyén élete miatt. Éppen közeledett az év végi "házias" irodai alkalom, és ezt a fiatalasszonyt kérték fel, hogy rendezze meg az évzáró lakomát. Ezt mondta: "Sajnálom; nem tehetem, mert ott ebben az évben italt szolgálnak fel." Az irodaigazgató nagyon megsértődött, de e fiatal hölgy kitartott álláspontja mellett, és ezt válaszolta: "Nem merem megtenni. Ebben az irodában egyes fiatalok figyelnek és követik példámat; ezenkívül Mesterem elvárja tőlem, hogy semmi olyat ne tegyek, ami valakinek botránkozást okozhatna." – Bátorság

•

Az első világháború történetében olvashatjuk, hogy közvetlenül az első, Marne melletti csatát megelőzően Foch marsall, a híres francia tábornok ezt jelentette: "A hadtest közepe menekül; a balszárnyam visszavonul; a helyzet kitűnő; támadásba lendülök!" Ez nem pusztán katonai hősködés volt, mert a a tábornok rájött, hogy a nyilvánvaló vereség győzelemmé változhat, ha elszántsággal és nagy hirtelenséggel akkor csap az ellenségre, amikor az már elkönyvelte magának a győzelmet. – Bátorság

Vajon a kapzsiság betegség? Azt gondoljuk, hogy az. A lélek betegsége, amely megbénítja a nemes vágyat, összezsugorítja a lelket, és végül megfojtja azt. Egy napon egy idős ember temetésén vettem részt, aki szinte egész életében nyomornegyedben élt, teljesen magányosan. Ruhái szakadozottak és foltosak voltak. Közsegélyen tengődött. Bezárkózó, kapzsi lelkülete megkeményedett úgyannyira, hogy gyűlölte az emberiséget. Úgy halt meg, ahogy élt, barátok és Isten nélkül. Nem volt virág, nem voltak gyászolók a temetésén. Most érkezünk el a történet lényegéhez. Személyes értékei között találtak másfél millió forintnak megfelelő bankbetétet, amit ez a fukar ember halmozott föl. – Kapzsiság

•

Azt mondják, hogy Abraham Lincoln egykori elnök otthonának az ajtajához odament az egyik szomszédja, mert belülről gyermekek sírását hallotta. Amikor odaérkezett, látta, hogy Lincoln két fiával együtt kilép az ajtón és elindul, miközben mind a két gyerek elkeseredetten sír. Megkérdezte Lincolntól: "Mi a baj a fiúkkal?" Lincoln így válaszolt: "Ugyanaz, mint az egész világgal. Három gesztenyém van, és mindkét fiú kettőt akar magának." Való igaz, hogy ez a lelkület uralkodik korunkban. Sokkal jobban meg kellene tanulnunk, hogy a kapzsiság és önzés bűne csak bajt és fájdalmat okoz. – Kapzsiság

•

Mily hamar bírálunk másokat! Mennyire hajlamosak vagyunk arra, hogy észrevegyük a szálkát testvérünk szemében, és ne vegyük észre a gerendát a sajátunkban. Svájcban egy hölgy egy kis csomag nagyon érett sajtot vásárolt. Betette kézitáskájába, és folytatta bevásárlását a különböző üzletekben. Nagyon kiábrándult amiatt, hogy az üzletekben olyan borzasztó szaggal találkozott. Így gondolkodott: "Hogy tudják ezek a bűzös ruhájú üzletesek fenntartani a pozíciójukat?" Képzeld el, mennyire meglepődött, amikor kinyitotta kézitáskáját, és fölfedezte, hogy az ő sajtja volt a felelős az átható, kellemetlen szagért.
– Bírálat

•

Egy prédikátor íróasztalán egy különös című könyv hevert: "A tagok panaszai egymás ellen". Amikor valamelyik gyülekezeti tag el akarta neki mondani egy másik testvér hibáit, így szólt hozzá: "Itt van a panaszkönyvem. Leírom, amit most elmond, és ön alá fogja írni. Aztán, amikor majd hivatalosan is foglalkozunk az üggyel, akkor tudom, hogy mi mellett fog tanúskodni." A nyitott könyv és a mellette levő toll látványa elérte a hatást: "Ó, nem, ilyet nem tudnék sohasem aláírni!" Eddig még egy panasz sem került a könyvbe. A prédikátor elmondta, hogy negyven éven át megőrizte a könyvet, és körülbelül ezerszer nyitotta fel ez idő alatt, és soha egy sort sem kellett beleírnia. – Bírálat

•

Az egyik legvigasztalóbb szentírási tanítás az, hogy üdvösségünk nemcsak Isten kegyelmén, hanem Isten igazságán is alapul. Irgalmából és kegyelméből "egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen". Amikor azonban a Fiú elfoglalta a

helyünket, akkor vállalta azt a büntetést, amit minden egyes bűnösnek vállalnia kellett volna... Ezért Isten az ő igazságában megszabadít a bűntől és büntetéstől minden bűnöst, aki hisz az Úr Jézus Krisztusban, mint személyes Megváltójában... Leland Wang kínai evangélista mondta el egy gyermekkori esetét, ami elevenen illusztrálja Krisztus helyettesítő művét. Egy alkalommal nagyon rossz volt, és édesanyja egy bottal a kezében magához hívta őt, hogy megbüntesse. De a fiú elfutott, és csúfolta édesanyját, mert nem tudta megfogni. Az édesanyának nagyon kevés esélye volt arra, hogy utolérje eleven kisfiát. Ezért csöndben megállt és ezt mondta: "Szégyellem magam, hogy ilyen fiút neveltem, aki nem akarja elfogadni édesanyja fegyelmezését, amikor rosszat cselekszik. Ezért most magamat kell megbüntetnem". Ekkor elkezdte verni csupasz karját. Ez annyira megérintette Leland szívét, hogy visszarohant édesanyjához, odavetette magát karjai közé és könyörgött neki, hogy ne bántsa magát, hanem őt büntesse meg. De további büntetésre már nem volt szükség... Wang azt mondta, hogy amint öregszik, ennek az esetnek az emléke egyre jobban segít neki megértenie az Úr Jézus Krisztus nagy szeretetét, aki önként foglalta el helyünket a kereszten. – Kereszt

•

Egy történet szól egy kis falusi kunyhóról, ahol egy négytagú család lakott: az édesapa, az édesanya és két kisgyermek. Egy este valami történt, és a kis kunyhó kigyulladt. A náddal borított tető és a fagerendák néhány másodperc alatt lángra lobbantak. Nem volt tűzoltóság a kis településen, és a falusiak tehetetlenül álltak az égő kunyhó körül. De hirtelen egy fiatalember, aki csak éppen akkor érkezett a helyszínre, ezt kérdezte: "Hát semmit sem lehet tenni a bent levők megszabadításáért?" Erre választ sem várva, átfurakodott a lángokon. Egy pillanattal később kijött onnét mindkét karjában egy kisgyermekkel. Sértetlenek maradtak, mert a fiatalember elrejtette őket a kabátja alatt, de ő nagyon összeégett. Alighogy kilépett az égő házból, a tető leszakadt és a gyermekek szüleit sohasem látták többé elevenen. Egy kedves idős asszony elvezette a gyermekek megmentőjét a saját otthonába és gondosan ápolni kezdte. Eközben nagy vita folyt a faluban arról, hogy mi legyen a megszabadított két gyermekkel. Eldöntötték, hogy a falusi tanácsnak kell határoznia, hogy mi legyen velük. Amikor eljött a tárgyalás napja, ketten is kérték a kisgyermekeket. Az első a falu földesura volt. Sok pénzt, jó helyet és otthont ajánlott a gyermekeknek. A másik igénylő a gyermekmentő fiatalember volt. Amikor megkérdezték, hogy milyen jogon akarja a kicsiket, egy szót sem szólt, hanem csak fölemelte összeégett és sebforradásos karjait. Barátaim, az Úr Jézus csak fölemeli átszegzett kezeit, amivel indokolja, hogy ti az övéi vagytok. – Kereszt

•

Egy idős hindu pap ült a földön a gyülekezet többi tagjával együtt. Egyre nyugtalanabbul feszengett, amint folytatódott a prédikáció. Arról volt szó, hogy ez a Krisztus, aki eljött, hogy megváltsa a világot, a bűnösök kezébe került, kicsúfolták éppen azok, akiken segíteni akart – vállalta a kihallgatást, az ítéletet, a keresztet. Végül, amikor a hindu pap hallotta azokat a szavakat, amelyeket a szenvedő, elhagyatott Megváltó mondott: "Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek", tovább már nem bírta szó nélkül. Előrerohant, térdre hullt és felkiáltott. "Azt akarjuk, hogy hagyd el Indiát! Azt akarjuk, hogy hagyd el Indiát!" Amikor a prédikátor megkérdezte, hogy miért, a hindu így méltatlankodott: "Mert nekünk nincs ilyen történetünk – nincs ilyen Megváltónk, aki bűn nélküli életet élt, meghalt ellenségeiért és imádkozott azokért, akik életét vették. Ha tovább hirdeted ezt a történetet a mi népünknek, akkor elhagyják templomainkat és a ti Megváltótokat fogják követni." – Megváltás

•

Mit mondtak a halál kapujánál?

Charles Dickens – 1870 –, akinek művei világhírűek, ezt írta végrendeletében: "Lelkem Isten irgalmára bízom a mi Urunk és Megváltó Jézus Krisztusunk által."

Brownlown North – 1875 –, egy prédikátorrá lett nemesember mondta: "»Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől«. Erre a bibliaversre támaszkodva halok meg. Ki akarhat ennél többet?"

Henry Moorhouse – 1880 – mondta: "Ha az lenne Isten akarata, hogy feltámasszon, akkor János 3:16-ról prédikálnék. Dicsőség az Úrnak!"

Earl Cairns – 1885 – Anglia főkancellárja mondta: "Isten szeret engem és törődik velem. Megbocsátotta minden bűnöm Krisztus érdeméért, ezért örömmel és félelem nélkül várom a jövőt."

Az "Aki értem megnyíltál" ének szerzője, Augustus Toplady írta 1778-ban: "Isten vigasztalása egy ilyen méltatlan nyomorultnak annyira túláradó, hogy semmi másért nem tudok imádkozni, csak ennek folytatásáért. Már most élvezem a mennyországot a lelkemben."

John Wesley – 1791 – utolsó szavai ezek voltak: "Mindenek fölött a legjobb, hogy Isten velünk van!"

George Washington – 1799 –, az Egyesült Államok első elnöke mondta: "Doktor úr, haldoklom, de nem félek meghalni."

Sir Walter Scott – 1832 – a híres író a halálos ágyon feküdt, és kérte a vejét, hogy olvasson neki valamit. "Mit olvassak?" – kérdezte Lockhart. "Még kérdezed? – válaszolt a haldokló –. Csak egyetlen egy könyv létezik."

William Wilberforce – 1833 –, a rabszolgák bajnoka, így halt meg: "Annyira vonzódom a mennyhez, hogy mindnyájatokat itt tudlak hagyni sajnálkozás nélkül. Továbbra is szeretlek titeket, de Istent jobban szeretem."

Polükarposz – Kr. u. 155 – keresztyén mártír és János tanítványa így felelt vádolóinak kivégzése előtt: "Nyolcvanhat év óta szolgálom őt, és csak jót tett nekem. Hogyan átkozhatnám meg Uramat és Megváltómat?"

Melanchton Fülöptől – 1560 –, miután a Szentírás több igeversét fölolvasták előtte, a veje megkérdezte, hogy szeretne-e valami mást is, mire szenvedélyesen ezt mondta: "Semmi mást, csak a mennyet!"

Michelangelo – 1564 – kiváló szobrász ezt írta végrendeletében: "A Jézus Krisztusban való hitben és a jobb élet biztos reményében halok meg."

Bunyan János – 1688 –, a "Zarándok útja" szerzője írta: "Ne értem, hanem magatokért sírjatok! Elmegyek a mi Urunk Jézus Krisztus Atyjához, aki az ő áldott Fia közbenjárása által elfogad engem. Biztos vagyok benne, hogy találkozunk, új éneket énekelünk, és örökké boldogok leszünk a vég nélküli világban."

David Brainerd – 1747 –, az észak-amerikai indiánok misszionáriusa, így búcsúzott az élettől: "Az örökkévalóságba megyek; édes dolog az örökkévalóságra gondolni; édessé teszi a végnélkülisége. De mit mondjak a gonoszok örökkévalóságáról? Már az is túl félelmetes, ha rágondolok!"

Faraday – 1867 – fizikus, kémikus, az elektrotechnika úttörője és filozófus kérésére, utolsó perceiben egy kiváló tudóst hívtak hozzá, aki megkérdezte tőle: "El tudod képzelni, hogy mivel foglalkozol a következő világ-

ban?" Egy kis tétovázás után Faraday ezt válaszolta: "Szem nem látta, fül nem hallotta, ember szíve meg sem gondolta, amit Isten készített az őt szeretőknek." Aztán hozzátette saját szavait: "Krisztussal leszek, és ez elég." – Halál

•

Turistacsoport készült Izráelbe, és a csoportvezető előre megmagyarázta az egyik különös keleti szokást. Ezt mondta: "Már hozzászoktunk ahhoz, hogy mezőinken, legelőinken a pásztor követi a nyájat. Ott Keleten azonban más a helyzet, mert a pásztor mindig a nyáj előtt halad, és a juhok követik, mert ismerik a hangját." A csoport elérte Izráelt és a turisták legnagyobb meglepetésére csaknem az első pillanatban egy juhnyájat vettek észre, amelyet egy ember hajtott a nyáj mögött. A turistacsoport vezetője megdöbbent, és azonnal odament a pásztorhoz és megkérdezte: "Hogy lehet, hogy ön hajtja ezeket a juhokat? Mindig azt mondták nekünk, hogy a keleti pásztor vezeti a juhait." A férfi ezt válaszolta: "Igaza van, uram. A pásztor igenis vezeti a nyáját. De, én nem pásztor, hanem mészáros vagyok." – Ördög

•

Egyszer egy keresztyén hajóskapitány meghívott egy kálvinista lelkészt, hogy prédikáljon a hajón. A lelkész ezt válaszolta: "Ó, nem tudom megtenni, mert én kálvinista vagyok, és úgy tudom, hogy ön arminiánus, és esetleg olyat mondanék, ami megbántaná az érzéseit." A kapitány ezt válaszolta: "Uram, csak azt akarjuk, hogy jöjjön és prédikáljon az ördög ellen." – Ördög

•

A British Press Association közölte ezt a különös esetet: Egy brit tengeralattjáró az óceán mélyén rekedt. Két nap múlva feladták a reményt, hogy felszínre jutnak. A parancsnok rendeletére a csapat énekelni kezdte: "Maradj velem, mert immár alkonyul, az éjszakának sötét árnya hull. Aki segítne, senkim sincs nekem, Ó, szánj meg, Uram, és maradj velem!" A parancsnok megmagyarázta az embereinek, hogy nem sokáig élnek. Nincs semmi reményük a külső segítségre, mert a felszíni kutatók nem találják a tengeralattjárót. A parancsnok nyugtató pirulákat osztott szét embereinek, hogy lecsillapítsa idegeiket, mielőtt meghalnának. Az egyik tengerészre hamarabb hatott a pirula, mint a többire és eszméletlenül összeesett. Nekiesett egy műszernek, és ezzel működésbe hozta a tengeralattjáró felhajtó mechanizmusát. A tengeralattjáró a víz színére került és biztonságosan kikötőbe érkezett. – Szabadítás

•

Egy kínai misszióállomás misszionáriusait arra kérte a brit követség, hogy hagyják el Sanyuan környékét, mert veszélybe kerülnek. Lovaskocsikat rendeltek és elkészültek a másnapi indulásra. Azután a misszionáriusok arra a gondolatra jutottak, hogy tiszteletlenség volna Istennel szemben, ha biztonságos helyre menekülnének és otthagynák a nyájat védtelenül. Ezért imaösszejövetelt tartottak, azután minden kocsit hazaküldtek és ők ott maradtak. Békesség volt a lelkükben, pedig egy ezer főből álló rablóbanda menetelt a település felé és már csak tizenöt kilométernyire voltak tőlük. Ekkor óriási felhőszakadás jött a tájra, amilyet évek óta nem láttak. Az óriási zivatar szétszórta a rablókat és az utakat járhatatlanná tette. Ez az eset hasonlított Szanhérib seregének megbénításához. – Szabadítás

•

Egy üdvhadseregbeli tiszt mondta el egy maori asszony esetét, aki a "barna harcos" névre tett szert, mert hirhedt volt verekedéseiről, amikor leitta magát vagy feldühödött. Miután megtért, a szabadban tett bizonyságot az embereknek, és közben az egyik hallgatója egy jókora burgonyát vágott hozzá. Egy héttel azelőtt a gyáva támadó megkapta volna a magáét, de milyen nagy volt a változás! A "barna harcos" szó nélkül fölvette a burgonyát és betette a zsebébe. Az esetről semmit sem hallottak egészen a betakarítási ünnepélyig, amikor a "harcos" egy kis zsák krumplit vitt magával, és megmagyarázta, hogy a hozzá vágott krumplit földarabolta és elültette, és most az összes termést az Úrnak ajánlja fel. – Ellenségszeretet

•

Amikor Hudson Taylor, a híres misszionárius először ment Kínába, egy nagy vitorláshajón utazott. A kannibálok szigeteinek a partjai közelében a hajó leállt, és a tengeráramlás hatására lassan sodródott a part felé, mert nem volt semmi szellő, ami a hajót eltávolíthatta volna a kannibálok közeléből. A kapitány odament Taylorhoz és kérte, hogy imádkozzék Isten segítségéért. Taylor ezt mondta: "Imádkozom, ha ön fölhúzza a vitorlákat, hogy fölfogják a szelet." A kapitány nem akarta magát nevetség tárgyává tenni azzal, hogy szélcsendes időben fölhúzza a vitorlákat, de Taylor így folytatta: "Addig nem imádkozunk a hajóért, amíg ön el nem készíti a vitorlákat." A kapitány eleget tett a kérésnek. Míg Tylor imádkozott, valaki kopogtatott az ajtaján. A kapitány jelent meg és így szólt: "Még mindig imádkozik a szélért?" "Igen". "Jobb, ha abbahagyja, mert több szelünk van, mint amennyivel meg tudunk birkózni." Már csak száz méternyire voltak a kannibáloktól, amikor a hajót a szél a másik irányba kezdte sodorni, és az utazók megmenekültek a biztos haláltól. – Hit

•

Lord Palmerston, Victoria királynő miniszterelnöke, a Westminster hídon sétált, amikor egy előtte haladó kislány leejtett egy üveg tejet. Az üveg darabokra tört és a kislány elkezdett sírni. Palmerstonnál nem volt pénz, és azt mondta a kislánynak, hogy másnap ugyanabban az órában ugyanazon a helyen megfizeti neki az üveg és a tej árát. Másnap reggel, éppen a kabinetülés közben jutott eszébe az ígérete. Hirtelen otthagyta a megrökönyödött minisztereket, végigrohant a hídon, és odatette az ígért pénzösszeget a kislány kezébe, majd visszasietett az ülésre. – Hűség

•

John Knox angliai reformátor lánya, Jane Welsh, aki a hitéért börtönbe került John Welsh felesége volt, azt a tanácsot kapta a hatósági emberektől, hogy használja fel befolyását, és kérje a férjét, hogy adja föl protestáns hitet, ha meg akarja menteni az életét. Az asszonyon akkor éppen egy kötény volt, és annak a sarkát kezébe véve így szólt: "Nem, uram, inkább ebben a köténybe vinném el férjem fejét, mint hogy ő vagy én megtagadjam Megváltómat." – Hűség

•

Egy vasárnap este D. L. Moody Chicagóban egy nagy cirkuszi sátorban prédikált arról az igéről, hogy "Azért jött az Emberfia, hogy megkeresse, ami elveszett..." Miután befejezte beszédét, egy kisfiút vittek az emelvényre, aki a tömegben elveszítette az édesapját. Moody karjába vette a gyermeket, és kérte a tömeget, hogy nézzenek az elveszett gyermekre, aztán így szólt: "Az apa jobban aggódik azért, hogy megtalálja a fiát, mint amennyire a fiú aggódik, hogy megtalálja az édesapját. Éppen így van mennyei Atyánkkal, mert ő már évek óta keres téged, bűnös ember. Most is keres." Ebben a pillanatban egy férfi furakodott az emelvényre. A fiúcska meglátta, odarohant hozzá, és beledobta magát édesapja kitárt karjaiba. Moody felkiáltott: "Így fogad téged Isten, ha még ma odafutsz hozzá." – Megtérés

VIDÁM ESETEK

Egy falusi fiú először látott zsiráfot. Hazatérve az állatkertből, édesapjának így írta le a furcsa teremtményt: "Az arca olyan, mint egy szarvasé; a nyaka, mint egy struccé; az első lábai, mint a tevéé; és a hátsó lábai, mint a lóé." Az apa nem hitte el, míg meg nem látta maga is, majd így szólt: "Ezt valamilyen bizottság állíthatta össze."

•

Az egyik kisleány figyelte, amint apukája készült a prédikációra. Megkérdezte tőle: "Apu, Isten mondja meg neked, hogy mit kell prédikálnod?" "Természetesen. De miért kérdezed?" "Azért, mert nem értem, hogy miért használod olyan gyakran a radírgumit."

•

Kiváló prédikációt tartott a prédikátor. Az egyik hallgató így fejezte ki elismerését az igehirdetőnek: "Amikor nekem beszélnem kell, akárcsak egy kis csoport előtt is, annyira reszketek és ideges vagyok, hogy majdnem összeesek. De amikor ön prédikál, teljesen magánkívülinek látszik."

•

A lelkipásztort ebédre hívták meg egy családhoz az egyik vasárnap, ezért az édesanya otthon maradt főzni. A lelkipásztor az istentiszteleten résztvevő kislánnyal ment el a vendégfogadó családhoz. Otthon az édesanya megkérdezte a kislánytól: "Milyen volt a prédikáció." A lány ezt felelte: "Jó volt, de egy kicsit hosszú volt." Ekkor hirtelen rájött, hogy nem valami udvariasan fejezte ki magát a lelkipásztor előtt, ezért így helyesbítette megjegyzését: "Anyuka, a prédikáció nem volt annyira hosszú, csak hosszúnak tűnt!"

•

– Szerencsére, életben maradtam. Közvetlenül egy mozgó vonat előtt mentem át a síneken!
– És nem ütött el a vonat?
– Nem, mert éppen tolatott.

•

Egy megrémült utas ezt mondta a taxit vezető hölgynek: "Ne olyan gyorsan, amikor teherautót előz. Elönt a hideg verejték is..." A hölgysofőr így nyugtatta utasát: "Tegyen úgy, mint én. Csukja be a szemét, amikor a teherautó közelébe érünk!"

•

Az autóbuszvezető megkérdezi az egyik jól ismert utasától: "Minden rendben volt tegnap este, amikor hazaérkezett?" "Igen, de miért kérdezi?" "Azért, mert amikor tegnap este átadta ülőhelyét egy idős hölgynek, csak ketten utaztak az autóbuszon."

•

A hajóskapitány leszól a raktérbe: "Ki van odalent?" "Én vagyok!" "Mit csinál?" "Semmit!" "Ott van-e János is?" "Igen, uram!" " mit csinál?" "Nekem segít, uram!"

•

A lelkipásztor meglátogatta az egyik családot, és megkérdezte a kisleánytól: "Ugye, rendszeresen jársz a vasárnapi iskolába?" A leányka igennel válaszolt, mire a lelkipásztor újabb kérdést tett föl: "Meg tudnád-e mondani, mi van a Bibliában?" "Igen. A nővérem udvarlójának a fényképe; anyuka receptje a csokoládétortához; egy hajtincsem kisbaba koromból; és apuka karórájának a zálogcédulája."

•

Valaki komputerizált fizetési felszólítást kapott nulla forintról és nulla fillérről. A felszólítást a címzett férfi visszaküldte azzal a megjegyzéssel, hogy semmivel sem tartozik, ezért a felszólítás nem jogos. A férfi ismét felszólítást kapott nulla forintról és nulla fillérről. Amikor harmadszor is ez történt, beküldött egy csekket nulla forintról és nulla fillérről. Nemsokára komputerizált elismervényt kapott ezzel a megjegyzéssel: "A számla teljesen kiegyenlítve."

•

Egy fiatalember tudni akarta, hogy milyen foglalkozási ág illene legjobban a személyiségéhez, ezért elment egy tanácsadó irodába, ahol a komputerek segítségével nyújtottak tanácsot az érdeklődőknek. A kérdésekre adott feleletek betáplálása után ezt a választ kapta a komputertől: "Anyaság."

•

"Sajnos, vége a jegyességünknek. Zsuzsa nem jön hozzám feleségül."
"Hogyhogy? Nem beszéltél neki gazdag nagybátyádról?"
"Éppen ez a baj. Most már Zsuzsa a nagynéném."

•

"Fiam, nem hajtasz túl gyorsan?"
"Talán nem hisz az őrangyalban? Majd ő vigyáz ránk."
"Igen, vigyázna, de attól tartok, hogy már nagyon messze a hátunk mögött hagytuk."

•

"Igaz-e, hogy a vezetésed alatt levő gyülekezetedben mind a tizenhat diakónus nagyon aktív?"
"Igen. Nyolc mellettem, nyolc pedig ellenem."

•

Egy fiatal keresztyén azt kérte Müller Györgytől, a nagy imádkozótól, hogy segítsen neki könyörögni, hogy reggelenként korábban felkelhessen az ágyból. Müller György ezt válaszolta: "Ön lépjen le az ágyról az egyik lábával, és akkor én is imádkozni fogok az Úrhoz, hogy segítsen a másik lábát a földre tennie."

•

"Ó, lelkipásztor úr, bárcsak magammal vihetném az aranyaimat" – sóhajtotta egy haldokló férfi.
"Attól félek, megolvadnának" – hangzott a vigasztaló válasz.

•

A családtagok és barátok elmentek, hogy meghallgassanak egy fiatalembert, aki éppen akkor fejezte be teológiai tanulmányait, és állította, hogy elhívást kapott a prédikálásra. Egyik hallgatója megjegyezte: "Bizonyára csak helyi hívást kapott, nem távolságit."

•

Két kisfiú beszélgetett egymással. Az egyik így szólt: "Úgy tudom, már végigjártátok az összes gyülekezetet a városban. Végül is melyik gyülekezethez akartok tartozni?" A másik fiú ezt válaszolta: "Édesanyám az episzkopális letargiát szereti a legjobban."

•

Egy fiatal képviselő megkérdezte egy idősebb képviselőtől: "Mi a legjobb szó arra, hogy "nem", ami mégis úgy hangzik, mintha "igen" volna?

Megalakult az Evangéliumi Szabadegyházak Szövetsége

A magyarországi szabadegyházak július 4-én megalakították az Evangéliumi Szabadegyházak Szövetségét, melynek alakuló ülését a Magyarországi Baptista egyház székházának tanácstermében tartották. A Szabadegyházak Szövetségét alapító tagegyházak: Élő Isten Gyülekezete, Evangéliumi Pünkösdi Közösség, Evangéliumi Szabad Eklézsia, Isten Egyháza, Magyarországi Baptista Egyház, Magyarországi Metodista Egyház, Őskeresztyén Apostoli Egyház. A szövetség megfigyelői státusába felvett tagok: Shalom Bibliai Gyülekezet, Szabadkeresztyén Gyülekezet, Mahanaim Gyülekezet. A szövetség elnöke: Győri Kornél, a Magyarországi Baptista Egyház főtitkára, elnökhelyettese: dr. Hecker Frigyes, a Magyarországi Metodista Egyház szuperintendense.

Az alakuló ülést követően tartott sajtótájékoztató bevezetőjében Győri Kornél ismertette az Evangéliumi Szabadegyházak Szövetsége által kibocsátott közleményt. Kiemelte, hogy a szövetséget alkotó tagegyházak sokféleségük ellenére közös fő jellemzőjük: hitvalló gyülekezeti tagságra épülő egyházszervezet; a felsőbbség vagy más politikai és gazdasági hatalomtól, befolyástól való függetlenség. Elmondta, hogy a szabadegyházak, melyek világméretekben sokmilliós és egyre növekvő létszámot képviselnek, Magyarországon kisebbségben vannak. Úgy érzik, hogy a rendszerváltást követő kezdeti időszakban a kormányzat és a parlament megkísérelte a szabadegyházak bevonását is a felekezeteket érintő ügyek tárgyalásába, ez azonban az idő múlásával elhalványult. A szövetség létrehozását az motiválta, hogy a sajátos szabadegyházi szempontok érvényesítéséért egyes esetekben való külön-külön fellépésük nem járt eredménnyel, s ezért "arra a felismerésre jutottunk, hogy érdekeink védelmére, és közös sajátosságaink megismertetésére szövetséget hozunk létre" - mondta az elnök. "Ez a szövetség a lelkiismereti- és vallásszabadságról vallott felfogásunkkal összhangban nem irányul senki ellen" - hangsúlyozta Győri Kornél. "Működését az a tény indokolja, hogy a magyarországi szabadegyházak létét tadatosítsa, és ezáltal hozzásegítse őket ahhoz, hogy a vallásszabadság lehetőségével az egyházak egyenlőségének jegyében élhessenek."

A szövetség nyitott minden magyarországi evangéliumi szabadegyház irányába és befogadására, és a szövetség készséggel fáradozik az egyetemes szabadegyházi érdekekért, természetesnek véve azt is, hogy az elért eredményekből mások is részesednek. Az elnök tájékoztatójában kiemelte, hogy a szövetség nem szorgalmazza tagjai között a hitéleti együttműködést. A részt vevő felekezetek szabadon dönthetnek arról, hogy másokkal milyen alkalmi vagy tartós istentiszteleti közösségben vesznek részt. "Bízzunk abban, hogy Isten segítségével a szövetség kezdeményezése eléri célját, és segíteni fogja a szabadegyházakat nemcsak abban, hogy hitéletüket minden korlátozás nélkül megvalósíthassák, hanem abban is, hogy jótékony hatást gyakorolhassanak az általuk képviselt és megélt evangéliummal szűkebb és tágabb környezetükre." - fejezte be tájékoztatóját Győri Kornél elnök.

Egy kérdésre válaszolva Győri Kornél szólt arról, hogy a gyakorlatban miként fog működni a szövetség. Hivatalos kapcsolattartásra törekszenek mindenekelőtt a Művelődésügyi Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Főosztályával és a Népjóléti Minisztériummal programjaiknak megfelelően. A szövetség közgyűlése évente egyszer ülésezik, szervezete "laza" felépítésű, a tisztségviselőit kétévenként újraválasztják.

A reformátusok Lapja kérdésére Hecker Frigyes elmondta, hogy a szövetség létrehozása - a Szabadegyházak Tanácsa megszűnése után - pótolja a szabadegyházak összefogását. Várják a további szabadegyházak jelentkezését is. A szövetség nyitott minden, a Szentháromság Istent valló keresztyén szabadegyház irányába, viszont nem akar a szövetség magába foglalni olyan kisegyházat, vallási áramlatot, amely nem a keresztyénség égisze alatt jött létre.

Tóth – Reformátusok Lapja – 1995. július 16.

SEGÍTSÉG A LELKIPÁSZTORI MUNKÁBAN

az Evangéliumi Rádiómisszió új kazettái:

"Uram, nincs emberem!" – magányosoknak, időseknek,
"Bizony, javamra vált a nagy keserűség" – betegeknek,
"Űzd el homályomat!" – gyászolóknak.
A 2x15 perces kazetták megrendelhetőek az Evangélikus Rádiómisszió címén:
2142 Nagytarcsa, Pf. 19.

A kazettákért csak adományokat fogadunk el.

Elhunyt
dr. Bartha Tibor nyugalmazott püspök

Fél évszázados lelkipásztori, huszonnyolc éven át tartó püspöki szolgálat után, kilenc esztendőn keresztül türelemmel viselt súlyos betegség terhét letéve, 83 éves korában, 1995. július 4-én, Budapesten, a Schweitzer Albert Otthonban visszaadta életét teremtő Urának dr. Bartha Tibor ny. püspök.
Temetése július 26-án, 13 órakor volt Budapesten a Rákoskeresztúri új köztemetőben.

Református Egyház nyomán

KÖZÖSSÉGI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI

TUDÓSÍTÁS

a Szövetségi Tanács és a Misszióbizottság 1995. június 20-i összevont üléséről

1. A bevezető áhítatot Lukács Tamás tartotta a 1Krón 18:9 verse alapján, hangsúlyozva, hogy a maradandó értékű szolgálat alapja az Úr helyes ismeretében van.

2. Révész Árpád elnök testvér köszöntötte mindkét fórum résztvevőit, külön is megemlítve azokat a testvéreket, akik először vesznek részt e munkában.
Révész testvér említést tett a vezető tisztségviselők munkabeosztásáról, az Elnökség megszűnésével járó új felelősségi rend kialakításáról, valamint a Szövetségi Tanács megnövekedett döntési szerepköréről.

3. Ismertetésre került az előző munkaülés jegyzőkönyve, melyet a jelen ülés résztvevői egyhangúlag elfogadtak.

4. Győri Kornél főtitkár testvér ismertette az ülés napirendjét. Néhány kiegészítés után az SzT egyhangúlag elfogadta a napirendet.

5. MISSZIÓBIZOTTSÁGI RÉSZ – Bayer György missziói titkár vezeti

a/ Személyi ügyek megbeszélése
– Dani Csaba lp. testvér egészségi állapota fokozott megromlása miatt Pécsre költözött. Ott szándékozik bekapcsolódni a gyülekezet életébe.
Révész Árpád elnök testvér indítványozta, hogy a Misszióbizottság és a Szövetségi Tanács együttesen küldjön egy elismerő levelet, melyben kifejezi nagyrabecsülését e két testület a betegség súlyos próbái között is éveken át vállalt szolgálatért és helytállásért.
HATÁROZAT: A MB és SZT elfogadta az indítványt.

– M. Kovács László lp. testvér elköltözött Salgótarjánból, mert súlyosan megviselték a körzetben történt események. Bayer testvér kifejezte azt a reményét, hogy Kovács testvér hamarosan kap meghívást valamely más gyülekezetbe.
Kovács László testvér ügye kapcsán merült fel a kérdés, hogy hasonló esetekben meddig kaphat illetményt a lelkipásztor.
Több hozzászólás is hangsúlyozta, hogy ha a lelkipásztor saját hibájából, esetleg túlzott igényei miatt nem fogad el meghívásokat, ez esetben ne terhelje az illetmény kifizetése a Szövetségi Iroda pénztárát.
Dr. Szabó István testvér, a FB elnöke javasolta, hogy azt a lelkipásztort, aki – hasonló helyzetben – három meghívást nem fogad el, azt törölni kell a Rendelkezési állományból.
Győri Kornél főtitkár testvér javasolta, hogy három hónap rendezési időt biztosítson a közösség, és ha indokolt – Bayer György missz. titkár testvér felügyeletével – újabb három hónapra meghosszabbítható legyen a rendeződésre, szolgálatba állásra biztosított idő.

HATÁROZAT:
I. A MB és A SZT határozatában 1995. szeptember 12-ig vállalta Kovács László testvér illetményének a fedezését, valamint alkalmi szolgálatok biztosítását.
II. Kovács testvér személyétől függetlenül, általános érvénnyel rendelkezik a 3 hónapos rendeződési idő biztosítása felől, mely indokolt esetben újabb 3 hónappal meghosszabbítható.

– Füredi Kamilla testvér helyzetét is megvizsgálta a két bizottság.
Győri Kornél főtitkár testvér ismertette a Sierra Leone-i politikai helyzetet, mely meghiusította nőtestvérünk ottani külmissziói szolgálatát. Szükséges megfelelő szolgálati területet biztosítani Füredi Kamilla tv-nőnek.

– Fortin László testvér tevékenységével – annak ellenére, hogy Fortin testvér nem tartozik a MBE Rendelkezési állományú lelkipásztorai közé – szükséges foglalkozni – hangsúlyozta Bayer György missz. titkár testvér, mert az említett személy szinte "megszállja" a Salgótarjáni Körzetet. Fortin testvér felhatalmazás nélkül szolgál e körzetben, és több helyen úrvacsorát is oszt, kihasználva azt a helyzetet, hogy e körzet pillanatnyilag kiszolgáltatott, nincs igehirdetője, lelkigondozója.
Révész Árpád elnök testvér említette, hogy amikor Fortin testvér megkezdte a kiszakadt mátraszőlősi gyülekezet látogatását, behívták és megbeszélést folytattak vele ez ügyben.
Sipos Sándor testvér felszólalásában sürgette a Szolgálati Rendtartás kidolgozását és bevezetését, hogy az ilyen ügyek kezeléséhez segítséget kaphasson a közösségünk.
Bayer György testvér tájékoztatta a tanácskozás résztvevőit, hogy a Misszióbizottság beszélgetésre készül Fortin tv-rel, a SZT pedig levélben keresi meg őt.
Dr. Szabó István testvér javasolta, hogy a Diakónus Bizottság képviselője keresse fel a Salgótarjáni Körzetet és – a missziói titkárral egyeztetve – nyújtson segítséget a rend helyreállításában.
HATÁROZAT: A MB és a SZT elfogadta a javaslatot.

– Hodozsó János lp. testvér levelet küldött az USA-ból, ahol saját kezdeményezésre folytat tanulmányokat. Révész Árpád elnök testvér ismertette Hodozsó testvér levelét, melyben jelzi, hogy ez év júliusában visszatér Magyarországra, és egyben kéri, hogy biztosítson lehetőséget számára az MBE misszionáriusi szolgálat végzésére. Kéri továbbá, hogy a következő egy évet hadd töltse itthoni szolgálatok mellett tanulással. Erre az időre anyagi támogatást külföldről kap.
Kovács Géza testvér javasolta, hogy hozzájárulásunkkal biztosítsuk a tanulmányok befejezését, de határozza meg a bizottság, hogy kinek a felügyelete alatt történjen mindez.

HATÁROZAT: A MB és SZT – 2 tartózkodás ellenében – 1 éves időszakra támogatja Hodozsó János lp. tanulmányi igényét, a Körösvidéki Missziókerület felügyelete mellett. (Határozatában a SZT azt is jelezte, hogy a jövőben utólagos hozzájárulást nem ad. Csak a szabályszerűen kérvényezett, és engedélyezett tanulmányi ügyekkel foglalkozik.)

– Marton Zsolt misszióiskolai hallgató kérése: a Misszióiskola befejezése után – lelkipásztori hívatás tudatában – szeretné levelező tagozaton végezni a teológiai tanulmányait.
Dr. Almási Tibor testvér jelezte, hogy a BTA-nak pillanatnyilag nincs levelező tagozata. Lehetőség volna rendkívüli hallgatóként elvégezni a BTA-an tervezett tanulmányait, de főként a nyelvi kurzusok elvégzése komoly nehézségeket támaszt.
Győri Kornél főtitkár testvér rámutatott, hogy eddig is csak azokat a hallgatókat fogadta levelezői tanulmányi formában a BTA, akik mögött gyülekezeti lelkipásztori meghívás állt.
HATÁROZAT: Az SZT és a BTA közösen keresi a megoldást Marton Zsolt és a hasonló helyzetű végzett misszióiskolások továbbtanulásának rendezésére.

b/ A Sarkadi Körzet Veress Efraimot kívánja meghívni nyári gyakorlatra, míg a Tuzséri Gyülekezet Varga Sándor teol. hallgatót.
A Budafoki Gyülekezet meghívta Dan Zsolt végzős teol. hallgatót szolgálatra. (Kulcsár Tibor lelkipásztor mellett.)
Bayer György missz. titkár testvér az ügy kapcsán hangsúlyozta, hogy amíg több lelkipásztor nélküli körzet/gyülekezet van, és ezek elsorvadnak, nem engedhető meg, hogy másodlelkésznek vigyenek el tehetősebb gyülekezetek kiképzett lelkipásztorokat. A tehetősebb gyülekezetek szükség szerint képezhetnek ifjúsági- vagy másodlelkészeket saját köreikből is, mint pl. a Békési Gyülekezet is tette.
A Budafoki Gyülekezet kizárólag a saját érdekeit szem előtt tartva ragaszkodik Dani Zsolt testvér meghívásához, s ez összmissziós érdeket sértő magatartás.
HATÁROZAT: A SZT – 1 ellenszavazat mellett határozott, hogy – levélben közli állásfoglalását a Budafoki Gyülekezettel.

c/ Tahi Konferenciai Napok – Döntés született arról, hogy a Tahi Program Bizottság fogja előkészíteni a konferencia-napokat Bayer György testvér vezetésével.

6. A MISSZIÓBIZOTTSÁGI ÉS SZÖVETSÉGI TANÁCSI KÖZÖS RÉSZ

a/ Beszámoló a vésztői imaház átadásáról (6/a melléklet)
Révész Árpád elnök testvér ismertette az imaház átadásának körülményeit, majd rámutatott, hogy példaértékű volt ez az esemény, és nem zárja ki a visszatérés lehetőségét sem. – Tudomásul szolgál.

b/ Jelentés a pestlőrinci és a szolnoki fejleményekről
Győri Kornél testvér szólt Zákány Gábor testvér leveléről, melyből kitűnt, hogy a szolnoki gyülekezet elszakadó része eltávozott az imaházból, de magával vitte a gyülekezet pénztárát, bélyegzőjét és egyéb berendezési tárgyakat is. E levélben kéri Zákány testvér a SZT jószolgálati segítségét is.

c/ A Budafoki Gyülekezet levele és az erre adandó válasz (6/b melléklet)
A Budafoki Gyülekezet Elöljáróságának aláírásával levél érkezett a SZT-hoz, melyben kifejezték egyetnemértésüket a pestlőrinci gyülekezet "buzgó vagy túlbuzgó missziós magatartása miatt" történt "kizárása" miatt.

A SZT levéltervezetét – (6/c melléklet) – a javaslat elfogadásával, az alábbi kiegészítés betoldása mellett küldjük el: "A gyülekezeti tagokkal való személyes találkozásra Szövetségünk képviselői – bár kérték – nem kaptak lehetőséget."
HATÁROZAT: A SZT 2 ellenszavazat és 1 tartózkodás mellett elfogadta a javaslatot.

d/ Kovács László – volt tarpai lelkipásztor levelének ismertetése
Kovács testvér levélben ígéretet tett arra, hogy a tarpai szolgálati lakásból 1995. július-augusztus folyamán kiköltözik.
A SZT hozzájárult a jelzett időpontig történő bentlakáshoz, a kiköltözés jelzett idejének megtartása esetében.

A MB és A SZT tagjai az ebédszünet végén egyenként Isten elé vitték imáikban azokat testvéreket, akikről az előzőekben szó esett.

7. SZÖVETSÉGI TANÁCSI RÉSZ – vezeti Révész Árpád elnök

a/ személyi ügyekről
1. Jubileumi Emlékbizottság kinevezése
A Történelmi Bizottság mellett és részvételével Jubileumi Emlékbizottság létrehívásáról született döntés, mely előkészíti az 1996-os jubileumi eseményeket.

Résztvevők:
A Történelmi Bizottság képviselője
Egyéb bizottságok egy-egy képviselője
Tagszövetségek képviselői
A külföldi magyar szövetségek képviselői

A jubileumi ünnep tervezett időpontja: /Két fókusza lesz az ünnepi eseményeknek/
– a MABAVIT erdélyi alkalma
– 1996. október első hetében ünnepélyek Magyarországon.
HATÁROZAT: A SZT elfogadta a tervezetet.

2. Új baptista kuratóriumi tag az Otthon Alapítványba – Fodorné Bauer Andrea /kaposvári baptista tvnő/ személyében megoldottá vált a kuratóriumi tagság kérdése.

b/ Az MBE hozzászólása a Magyar Köztársaság új Alkotmányhoz /7.b melléklet/
Az új Alkotmány szabályozási koncepciójának szövegét megvitatta a SZT, majd a szükséges szövegváltoztatások javaslatát elkészítette.

c/ A Szolgálati Rendtartás részegységének jóváhagyása /7.c. melléklet/
HATÁROZAT: Az előzetesen kiadott szövegtervezetet a SZT jóváhagyta.

d/ A Diakónus Bizottság módosított alapiratának jóváhagyása /7.d. melléklet/
Az előző SZT ülésen módosításra visszaadott Diakónus Bizottság ügyrendjéről szóló dokumentum a szükséges módosítás elvégzése után elfogadhatóvá vált.

HATÁROZAT: A SZT a DB ügyrendjéről szóló dokumentumot elfogadta, így az érvénybe lépett.

e/ A Felügyelő Bizottság javaslata a missziói mikrobusz és a szövetségi személygépkocsi üzemeltetési rendjére vonatkozólag /7.e/1 és 2/ melléklet/
Győri Kornél főtitkár testvér javasolta, hogy egy szűkebb, az érintettek köréből álló bizottság vizsgálja meg a javaslatot /7.e /2./
Az első olvasat után a SZT a döntést a következő ülésre halasztotta.
HATÁROZAT: A szövetségi Suzuki szgk. használata felől a SZT úgy határozott, hogy azt elsőként a szöv. elnök rendelkezésére bocsátja, hogy a gyülekezeti és szövetségi teendőivel járó közlekedése megnyugtatóan biztosítva legyen.

F/ IMÉKA igénylések
1. Nap utcai gyülekezet igénylése gázfűtésre történő átállás költségeire 500 ezer Ft. /78. f. 1. melléklet/
2. A kiskunhalasi új imaház építésére 3 millió Ft /7.f. 2. melléklet/
HATÁROZAT: a SZT a kérelmeket jóváhagyta, az IMÉKA-alap feltöltődése, esetleges bővülés esetén lehet ezeket teljesíteni.

g/ Országos célgyűjtések igénylése 1996-ra

Igények: Szigetszentmiklós
Szentmártonkáta
Pócsmegyer

Javaslat: a húsvéti célgyűjtésre megosztva Pócsmegyer és Szentmártonkáta együttesen tarthat igényt, míg a pünkösdi célgyűjtés lehetőségét a szigetszentmiklósi gyülekezet kapta.
HATÁROZAT: a SZT elfogadta az 1996. évi célgyűjtésekre vonatkozó javaslatot.

A Pócsmegyeri Gyülekezet kérelme /7.h. /3 melléklet/
Hargas Gyula ép. ügyi szaktitkár értékelésében elmondta, hogy a pócsmegyeri építési tervek túlzónak tűnnek. Nem látja indokoltnak az imaház mellett építendő gondnoklakást. Győri testvér javasolta, hogy hívja meg a SZT Nyári István lp-t és a gyülekezet vezetőségét egy tisztázó megbeszélésre.
Huszta Csaba testvér javasolta egy áthidaló kölcsön nyújtását, mely még 1995. évben visszatérül.
HATÁROZAT: A szükséges garanciák mellett a SZT felhatalmazza a főtitkárt, hogy megvizsgálva a helyzetet, legjobb belátása szerint járjon el ebben az ügyben.

b/ Segélykérelmek
1. A szigetszentmiklósi gyülekezeti házra azonnal szükséges 1 millió Ft /7.h 1. melléklet/
HATÁROZAT: A SZT a lehetőségek függvényében jóváhagyta a kérelem teljesítését.

2. A méhkeréki imaházbővítésre 500 e. Ft.
HATÁROZAT: A SZT megvizsgálta a méhkeréki gyülekezet kérelmét, és levélbeli felhívást határozott el, melyben hangsúlyozza az ügyrendi eljárás szabályainak fontosságát. /Kérelemnek a Mü.M-hoz való benyújtása előtt szükséges lett volna kikérni a SZT véleményét is!/
A SZT 300 ezer Ft. segély adása felől határozott.

3. Hajdúbagosi kisterem építésére benyújtott kérelem 600 e. FT. /7.h. /3 melléklet/
HATÁROZAT: A SZT megvizsgálta az 1996. költségvetési évre benyújtott segélykérelem ügyét és úgy határozott, hogy a következő évi költségvetés aktáihoz csatolja a kérelmet.

4. Az Angyalföldi Gyülekezet kérelme – A volt árvaház kárpótlási összegének terhére kér 25 millió Ft-ot telekvásárlásra és imaházépítésre.
HATÁROZAT: A SZT a kérelem ügyében a döntést a következő tanácsülésre elnapolta

i/ Határozati javaslat a kölcsön- és segélykérelmek ügyrendjére /7.i. melléklet/
HATÁROZAT: A SZT megvizsgálta a mellékletben szereplő határozati javaslatot és azt elfogadta.

g/ A régi BTA ingatlan eladásából származó összeg felosztása
Dr. Almási Tibor testvér jelezte, hogy a következő év elején esedékessé válik a BTA esetében az akkreditációs kérelem benyújtása. Ennek azonban – mutatott rá Almási testvér – feltétele az épület és a berendezés készenléte is. Ezért sürgető a BTA teljes befejezése.
Hargas Gyula testvér tudatta, hogy 250 m² falfelületet szükséges könyvtári polcokkal beépíteni.
Győri Kornél főtitkár testvér hangsúlyozta, hogy a régi BTA épület ára tartalmaz átirányított összegeket is, melyeket az adott időben egyéb helyektől vontak el az építés gyorsítása érdekében.
HATÁROZAT: A régi épület eladásából származó pénzösszeg 2/3 része a BTA épületének, berendezéseinek üzemképessé tételét szolgálja, 1/3 rész pedig a közegyházi alapba térül vissza.

k/ Tájékoztatók, bejelentések
A MOBISZ kérelmében előzetesen beterjeszthető módosítási igényét tárta SZT elé, melyben következő közgyűlésén – előzetes jóváhagyás mellett – a választható személyek eddig érvényben lévő felső korhatárának eltörlését kezdeményezi.
HATÁROZAT: a SZT támogatja a kérelmet és felhatalmazza a MOBISZ-t, hogy saját hatáskörben készítse el a MOBISZ SZMSZ új szövegtervezetét.

– A Fővárosi Bíróság elfogadta a FAMISZ Alapítványt és így ez bejegyzésre került.

– ESzSz /Evangéliumi Szabadegyházak Szövetsége/
Július 4-én lesz az alakuló ülése ennek az érdekvédelmi szervezetnek.
Jelenleg 7 taggal indul a szervezet. Megfigyelői státust igényelt a MAHANAIM Gyülekezet.
A vezetés évenkénti váltással, a tagegyházak nevének ABC sorrendjében történik. Egyedül a titkár kaphat szerény illetményt.

A Szövetségi Tanács és Misszióbizottság ülését Győri Kornél főtitkár testvér záróáhítatával fejezte be.

Lukács Tamás

Megjegyzés
A szövegben hivatkozást találunk a munkaülés dokumentációjául szolgáló mellékletekre, de ezeket helyhiány miatt nem tudjuk közölni.

Az Úr által ígért feltámadás nemcsak a könyvekben található, magában hordozza minden tavaszi levél.

Luther Márton